

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا حُبِبْتُمْ

الحمد لله والمنتهى كره ووداد

سَالِ حَيْثُ وَشَمِ

مَدَامِ عَرَبِيَّةٍ

بَابُ ٢٨

حَسْبُ مَا شِئْتَ خَبَابُ لَنَا لَوْ حَافِظُ مَا حَسْبُ مَا مَتَمُّهُ مَتَمُّهُ

ماه ذيقعد ١٢٢٩ هـ

بَاهِتَامُ خَاكِسَارِ حَبِيبِ مَنْ عَفَى عَنْهُ

دَرْمَطَبَعِ سَهْمِ وَاقِعِ مَدَامِ عَرَبِيَّةٍ طَبَعِ كَرِيْمِ

ماہوار رسالہ

القاسم

فہرست سالانہ

عظیم
جناب منبر الخیر جابر حبیب
برائے کتب خانہ عام رام پور

بتاریخ
مستند

ہر قدر غیر معمولی
نے ہمارے
دو ٹکی فتنہ انگیزی
چکا ہے۔ اور ایسی

تکلیف کا جو ایک ایسے
سے ہو جسکے ذریعہ

رسالہ ملی تہذیب و صورت و حوسوں سے رہے۔
سے مسلمانوں کے فراموش کئے ہوئے علم و اخلاق کی یاد دہانی کرائی جاتی ہو۔ جس میں عقائد اسلام کا
بیان نہایت سچائی اور صفائی کے ساتھ ہوتا ہو جو صحیح معلومات کی تحصیل کا بہترین ذریعہ ہو جسکی جو بات
ہو شریعت اسلام اور صداقت کی معیار پر چنچی ہوئی ہو۔ جسکے اہم اغراض میں انقلاب اُمہ کا ذکر کر کے
انکے اصلاحی طریقوں پر متنبہ کرنا بھی داخل ہو۔ اور جو اشاعت اسلام کے اسباب و واقعات بتلانے میں
یورپ کی دھمکیوں سے نہ ڈرتا ہو۔ اور نہ فلسفہ جدید کی فرضی غیب کا اثر اسلام کی مضبوط حصار تک پہنچنے دیتا ہو۔
ان ہی محترم مقاصد کے انجام دینے کے لئے مدرسہ عالیہ یونہی سے رسالہ القاسم جاری کیا گیا ہے جسکی
ایک جلد پوری ہو کر دوسری جلد کے تین نمبر شائع ہو چکے ہیں جسکا نمونہ کا آدھ آنہ کا ٹکٹ آنے پر بھیجا جاسکتا ہے
سال اول کے مجموعہ غیر مجلد کی قیمت عیناً اور مجلد کی سے ۱ ہے۔

ملنے کا پتہ :- مولوی اصغر حسین معتمد مدرسہ القاسم مدرسہ عالیہ دیوبند

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۵

روداد سالانہ

در اسلامیت دیوبند باب ۱۳۲۸

الحمد لله الذی احیا بذکرہ قلوب عبادہ العارفین واما طعن بنی اطنهم حجب الخفاء
فقا موالا حیا علوم الدین والصلوۃ والسلام علی سیدنا و مولانا سیدنا الاولین والآخرین
وصفوة الانبیاء والمرسلین وقائد الغرب بالمجملین وخلاصة الله من خلقه اجمعین وعلی
آله السادة الميامین واتباعهم باحسان الی یوم الدین۔ اما بعد مدرسہ اسلامیت دیوبند
کی یہ چھٹا لیسویں سالانہ روداد ہے۔ یہ سال مدرسہ کے حق میں ایسا مبارک اور مسعود ہے جسکو
اگر زرین سال کہا جاوے تو بجا ہوگا۔ یہ وہ سال ہے جس میں مدرسہ نے چھبیس سالہ ثمرات دکھانے
اور مسلمانوں کے سامنے اہل علم کے بہترین نمونے پیش کرنیکا ارادہ کیا اور جس کام کا بیڑا اٹھایا وہ خدا کے
فضل سے بخیر و خوبی انجام کو پہونچایا۔

یہ وہ سال ہے جس میں مدرسہ نے مسلمانوں کو بتلادیا کہ ہم کو کس قسم کے علماء کی ضرورت ہے۔ ہمارے
درد کی دوا کیا ہے اور ہم کس طریقہ سے اپنی مذہبی حالت کو سنبھال سکتے ہیں اور کس تدبیر سے اُس میں ترقی
کر سکتے ہیں۔

یہ وہ سال ہے جس میں مسلمانوں نے مذہب اسلام کی وہ جلوہ گری دیکھی جو بہت کم دیکھنی نصیب ہوتی ہے۔
یہ وہ سال ہے جس میں مدرسہ عالیہ دیوبند نے اپنے تروتازہ ثمرات اور اسلامی کجالات کی مکمل
مشالیں پیش کرنیکے ساتھ ان ملکوں خیالات کا اظہار کر دیا جو عرصہ سے اُسکو پیش نظر تھے اور جنکی تکمیل پر
اسلامی علوم اسلامی کجالات اسلامی خیر و برکات کی تکمیل اور اسلام کی ترقی اشاعت موقوف تھی۔
یہ وہ سال ہے جس میں مسلمانوں کو قلب اور زبان حال و قال سے تسلیم کر لینا پڑا کہ اگر انکو کسی مذہبی
دارالعلوم کی ضرورت ہے اور ہونی چاہئے اور اسکے قیام پر انکی بہتری کی توقعات وابستہ ہیں۔ اور

اُسکے ذریعہ سے مسلمانوں میں اسلام کی حقیقی روح سرایت کر سکتی ہے اور اُسی کی آبیاری سے اسلامی چمنستان ہر سبز و بار آور رہ سکتا ہے تو یہ استحقاق صرف مدرسہ عالیہ دیوبند کو حاصل ہے۔ اس وقت تک بھی بحیثیت مرکز علوم مذہبی اور مہد و منشاد مدارس دینی۔ اُسکے فیوض و برکات سے عام اہل ہند مستفید و مستفیض ہو رہے ہیں۔ اور جبکہ اُسکو باقاعدہ دارالعلوم کی صورت میں دیکھا گیا تو اسلامی علوم کا ایک مستحکم حصار اور اُسکی اشاعت کیلئے ایسا سلسلہ قائم ہو جاوے گا جسکے ذریعہ سے مسلمانوں کی تمام مذہبی ضرورتیں نہایت خوبی کیساتھ پوری ہونگی۔ اور اسلامی علوم اُسی پایہ پر نظر آنے لگیں گے جو کثرت دیکھے جاتے تھے۔ اور آج جو مسلمانوں پر بیجا الزام تعصب تاریک خیالی ناواقفی کے لگائے جاتے ہیں یا انکو مذہب کے بیگانہ اور وارستہ سمجھا جاتا ہے سب مرتفع ہو جاوینگے۔

اس بیداری کے زمانہ میں جبکہ مسلمان اپنے فرائض سے پورے واقف ہوتے جاتے ہیں اور اُن کو معلوم ہو گیا ہے کہ اگر ہم کو اپنی تمدنی زندگی کیلئے ذرائع کسب دنیا کی پوری حاجت ہے تو اپنی فلاح آخرت کیواسطے مذہب کے واقفیت احکام مذہب کی پابندی بھی لازمی امر ہے۔ وہ اگر ایک طرف گورنمنٹ سے اپنے حقوق طلب کرنے میں پوری جدوجہد سے کام لیتے ہیں تو دوسری جانب حقوق اللہ اور شعار مذہب کے نگاہداشت کیلئے ہمہ وجہ تیار ہیں وہ قومیت اور مذہب کے فرق کو بخوبی سمجھ گئے ہیں۔ انکو معلوم ہو گیا ہے کہ فقط قومیت کے محفوظ رکھنے سے مذہبی قوت قائم نہیں رہ سکتی۔ وہ ہر ایک کے علیحدہ علیحدہ نشانات و امتیازات قائم کرنے کیواسطے تیار ہیں۔ ایسی حالت میں کیا یہ سخت غلطی نہوگی کہ مسلمان اپنا مکمل مذہبی دارالعلوم قائم نہ کریں۔ اور مذہبی معاملات و سلاسل کا انتساب اور رجوع اُسی کی جانب نہ رکھیں۔ اور کیا اُس سے بھی بڑھ کر سخت اور مہلک غلطی یہ نہوگی کہ مذہبی روح کو اُسکے معدن کے سوا دوسری جگہ سے طلب کریں۔ دنیا میں جس قدر قوتیں ہیں اُن میں سے ہر ایک کا لگاؤ اپنے اپنے معدن سے ہے ایک قوت اجنبی معدن سے کبھی مرتبط و منتفع نہیں ہو سکتی اور نہ تمام متفرق قوتوں کیلئے ایک معدن ہو سکتا ہے۔ برقی قوت اور بھاپ کی قوت دونوں کا خزانہ علیحدہ علیحدہ ہے۔ انہیں سے ہر ایک قوت دوسرے کے معدن سے مستفید نہیں ہو سکتی۔

عالم کے نظام ترکیبی پر عناصر راجعہ کی حکومت ہے۔ اور انہیں کے استزاج و اعتدال پر کائنات کی صورت موجودہ کا مدار ہے اگر ان عناصر میں اعتدال قائم نہ رہے اور کسی ایک کا دوسرے پر غلبہ تام ہو جائے تو کائنات کی ہستی ایک دم معدوم ہو جائے۔ ان میں سے ہر ایک عنصر کیلئے جداگانہ معدن ہے جنکو کرہ آتش و آب و ہوا و خاک سے تعبیر کرتے ہیں۔ کسی عنصر کا وجود بغیر معدن کے ناممکن ہے اور ہر ایک عنصر کو اپنے معدن کے علاوہ دوسرے معدنوں سے استفادہ اور انتساب محال ہرگز نہیں ہو سکتا کہ عنصر ہوا کو کرہ نار سے اور

عنصر آتش کو کرہ آب سے تقویت پہنچ سکے۔

انسان کا مزاج عملی بھی دو قوتوں بہیمی اور ملکی سے مرکب ہے انسان دار عمل میں رہ کر انسانی فرائض اور پیدائش بنی آدم کے اصلی منشاء کو ج بھی پورا کر سکتا ہے کہ اُس میں دونوں قوتیں موجود ہوں۔ اگر صرف قوتہ ملکیت ہی رہ جائے تو وہ منشاء جو ملائکہ سے جدا گانہ ایک مخلوق کو مستحقِ خلافت بنا کر زمین پر آباد کرنے سے فوت ہو جائے۔ اور اگر بہیمیت ہی رہ جائے تو نظام عالم درہم برہم ہو کر قیامت قائم ہو جائے۔ ان دونوں قوتوں کے معدن بھی علیحدہ علیحدہ ہیں۔ ہر ایک قوتہ کا اپنے معدن سے تعلق ہے اور وہ اسی سے فیض حاصل کرتی ہے۔

انہیں تمام نظائر اور شواہد پر قیاس کر نیکی بعد کسی ذی عقل و فہم کو کچھ بھی تامل نہیں رہ سکتا کہ تمام قوتیں ایک معدن سے کبھی مستفید نہیں ہو سکتیں اور نہ اُن میں سے کسی ایک کا اصل وجود رہ سکتا اگر رہیگا تو صرف اُسی کا جس کا اصلی معدن موجود ہے۔ یہ کیسے ہو سکتا ہے کہ بھاپ کا معدن برقی روح کو قائم رکھ سکے۔ کرہ ناعنصر آب کو تقویت پہنچا سکے۔ اور مذہبی روح اپنے معدن کے سوا کسی دوسری جگہ سے مستفید ہو کر قائم رہ سکے۔

اگر مسلمان بائین دانش و ہوش ایسا کرنے پر آمادہ ہو جائیں تو یہ فعل خود کشی سے کسی طرح پر کم نہوگا۔ مسلمان جس طرح یہ سمجھ چکے ہیں کہ ہمارا وجود قانون شریعت کی محافظت مذہبی روح کے بقا، علوم اسلامی کی رواج اور اشاعت پر موقوف ہے اسی طرح اُن کو یہ بھی سمجھنا فرض ہے کہ مذہبی علوم کیلئے کوئی ایسا دارالعلوم تجویز کریں جس کے ذریعہ سے ہر قسم کے مذہبی سلاسل کو اقطار ہند میں تقویت پہنچ سکے۔ مذہبی دارالعلوم قائم کر نیکی کل دو ہی صورتیں ہو سکتی ہیں۔

(۱) کسی نئے دارالعلوم کی بنیاد ڈالی جائے اور مسلمان اپنی متفقہ کوشش سے فراہمی سامان کی طرف متوجہ ہو جائیں۔
(۲) کسی موجودہ درگاہ کو جس میں دارالعلوم بننے کی استعداد اور مادہ موجود ہو دارالعلوم تسلیم کر لیا جائے۔
میں خیال کرتا ہوں کہ مسلمانوں کی حالت کبھی اسکی اجازت نہیں دیتی کہ ایک جدا گانہ دارالعلوم کی بنیاد رکھیں اور اُسکے لئے وہ تمام جدوجہد اختیار کریں جسکی بغیر اُس کا قیام دشوار ہے۔ اُنکے واسطے جو امر کہ ممکن اور سہل ہے وہ یہی ہے کہ کسی موجودہ درگاہ کو دارالعلوم تسلیم کریں اور اُسکے اندر جو کمی ہے اُس کو رفع کر کے مکمل دارالعلوم کے درجہ پر پہنچا دیں۔

مدرسہ عالیہ دیوبند نے چھیالیس سال میں وہ تمام خدمات ادا کیں ہیں جو ایک دارالعلوم کو کرنی چاہئے۔ اُس سے مسلمانوں کو وہی مفاد پہنچے جو ایک دارالعلوم سے پہنچتے ہیں۔ گو مدرسہ نے مدعی بنکر اس مسئلہ کو کبھی مسلمانوں کے سامنے پیش کر کے تسلیم کرانا نہیں چاہا اور نہ اسوقت اُس کا ایسا منشا ہے۔

مگر وہ اپنی خاموشی و قناری میں ہی کام کرتا رہا جو ایک مرکز سے ہونے چاہئے تھے اور اس کا اب بھی یہی خیال ہے کہ جہاں تک ممکن ہو گا ان تمام مذہبی علوم اور مذہبی کاموں کی تکمیل کر گیا۔ جنکی مسلمانوں کو ضرورت ہے اور جس حد تک مالی حالت اُس کو اجازت دیگی وہ قدم آگے بڑھاتا جاوے گا۔

مگر ہماری التجا مسلمانوں سے یہی ہے کہ وہ اپنے مذہبی امراض کو اور اُنکے علاج اور طریقہ علاج کا محققہ اندازہ کر کے اسکی فکر کریں کہ تمام مذہبی امور کیلئے ایک مکمل دارالعلوم بنالیں۔ اور اگر وہ ایک مستقل اور جدا گانہ مذہبی دارالعلوم نہیں بنا سکتے اور ظاہر ہے کہ نہیں بنا سکتے تو مدرسہ عالیہ دیوبند کی طرف تھوڑی سی التفات کریں تاکہ وہ بہت جلد اس درجہ تک پہنچ جائے۔

مدرسہ عالیہ دیوبند نے تمام مقاصد کی رفتہ رفتہ تکمیل شروع کر دی ہے اور اگر خدا تعالیٰ کو منظور ہے تو قریب شامل حال ہو تو بہت جلد وہ اس درجہ تک پہنچ جائیگا کہ مسلمانوں کو کسی دوسرے دارالعلوم کی حاجت نہ رہے گی۔ جن مقاصد اور مدارج کا اظہار عظیم الشان جلد دستار بندی میں مسلمانوں کے تئیں ہزار مجمع کے سامنے کیا گیا تھا بحمد اللہ انکی تکمیل شروع ہو گئی ہے۔ اگر یہ سب مقاصد پورے اور مکمل ہو گئے اور انشاء اللہ تعالیٰ ہونگے تو جو نقص تعلیم اور طریقہ تعلیم تربیت و تہذیب طلبہ اور کسب مکارم اخلاق میں ہیں انشاء اللہ تعالیٰ سب نفع ہو جائیگا اور حفاظت اسلام اشاعت علوم کی تمام ضرورتیں پوری ہو جائیں گی۔ اسوقت مسلمانوں کو یہ وقت کا سامنا ہے کہ حفاظت اسلام اور اشاعت مذہب کی واسطے جا بجا انجمنیں تو قائم ہو گئیں اور ان میں واعظ بھی مقرر کئے گئے مگر کام کے واعظ نہیں ملتے نہ واعظ بننے کیلئے تحصیل علم اور کسی قسم کی سند کی ضرورت باقی رہی ہے۔ نہ واعظوں کیلئے خاص اُن اوصاف کیساتھ متصف ہونا شرط ہے۔ جنکی ضرورت ایک ایسی جماعت کو ہے جو رہبر اور ہادی و مبلغ ہو کر نکلی ہے۔ ان میں اکثر و بیشتر (اوخویشتر گم است کرار ہبری کند) کے مصداق ہوتے ہیں۔ ہمارے پاس بے شمار درخواستیں واعظوں کی طلب میں اکثر انجمنوں کی طرف سے آتی رہتی ہیں جنہیں یہی رونا ہے کہ متدین ذی علم اور قابل کار آدمی نہیں ملتے۔

علیٰ ہذا تصنیف و تالیف کا صیغہ بھی ایسا عام ہو گیا کہ مصنف بننے کی واسطے ذی علم ہونا بھی شرط نہیں رہا جو شخص اردو میں کچھ لکھنے پڑھنے پر قادر ہے اُس کو مصنف بن جانے سے کوئی امر مانع نہیں ہے۔ آج اگر ہندوستان کی بے شمار تصانیف پر نظر ڈالی جاتی ہے تو ان میں کا بیشتر حصہ ایسا دیکھا جاتا ہے جنکے مصنف ہرگز ذی علم نہیں۔ مسلمان بیچارے کیا کریں اُنکے ہاتھ میں اردو کی کتابیں پہنچتی ہیں انکو یہ تمیز کرنا دشوار ہے کہ قابل اعتماد کوئی ہے اور ناقابل اعتماد کوئی۔

پھر لطف یہ ہے کہ تصانیف بھی معمولی مسائل میں نہیں ہیں بلکہ عقاید و کلام اور اصول دین کے غامض اور دقیق مسئلوں کے متعلق ہوتے ہیں۔ اس بارہ میں یہاں تک جرأت بڑھ گئی کہ جو شخص اخباری مذاق اور طرز کی

عبارت لکھنے پر قادر ہو گیا۔ چند یورپین اور جدید مصنفین کے معمولی رسالے یا اقوال اُسکی نظر سے گزر گئے وہ اپنے آپ کو ایسا محقق سمجھنے لگتا ہے کہ تمام تکلمیں و مفسرین پر بدھڑک رو کرنے اور طعن کرنے سے اُسکو کوئی چیز نہیں روکتی۔ تماشا ہے کہ کسی فن میں تصنیف کرنے کی واسطے اُس فن کی واقفیت شرط ہوتی ہے۔ لیکن خاص مذہبی معاملات میں یہ شرط کسی درجہ میں بھی ملحوظ رکھنے کے قابل نہیں ہے۔ حدیث کا ایک لفظ نہ پڑھا ہو۔ محدثین کی اصطلاحات سے واقفیت نہ ہو۔ تفسیریں نہ دیکھی ہوں۔ مفسرین کے اقوال و ماخذ پر نظر نہ ہو۔ مگر کسی حدیث کو رد اور قبول کرنے کے لئے اپنا ذہنی معیار کافی سمجھا جاتا ہے۔ مفسرین کے تمام اقوال کو یکجہت برے پیرایہ میں رو کر نیچے لئے یہ امر کافی ہے کہ اُنکی رائے کے خلاف ہے۔

مسلمانوں کی آسمانی کتاب (قرآن مجید) جس پر مذہب کا مدار ہے اُسکو طبع اور تصحیح کر کے شایع کرنے کے واسطے مسلم و غیر مسلم کی قید بھی نہ رہی۔ ترجموں کا تو یہ حال ہو گیا کہ جس نے چاہا چند ترجمے سامنے رکھے اور ایک نیا ترجمہ بنا دیا۔ اُس میں جدت پیدا کرنے کیلئے محاورے کی پابندی اس درجہ کی کہ اصل مراد خداوند عالم کو بھی بدل ڈالا۔ اس سے بھی آگے ترقی کر کے علمی دنیا میں وقعت پیدا کرنی چاہی تو تمام محدثین و فقہاء کے خلاف اپنی رائے سے کچھ باتیں اضافہ کر دیں۔

ان تمام خرابیوں کا انسداد اور سد باب ہو سکتا ہے تو اس طرح کہ مسلمانوں کے تمام مذہبی سلاسل کا انتساب و ارتباط کسی ایک مرکز سے قائم ہو جاوے۔ اُنکی دینی قوت مجتمع ہو جاوے۔ ایک مذہبی دارالعلوم تسلیم کر لیا جائے جس کے طریقہ اور منوال پر بڑے اور متوسط اور ابتدائی مدارس قائم ہو جائیں۔ اگر مسلمان کچھ کرنا چاہتے ہیں اُن کو اپنے مذہب کا پاسی ہے وہ اپنے مذہب کی اشاعت و حفاظت میں کچھ حصہ لینا چاہتے ہیں۔ وہ اپنے پاک مذہب کو اغیار کے حلوں سے بچانے کو فرض خیال کرتے ہیں اگر وہ اشاعت اسلام کو صحیح طریقہ پر وسعت دینا ضروری جانتے ہیں اگر اُنکو یہ خیال ہے کہ اُن میں مستند اور معتبر لائق اقتداء نمونہ سلف علماء پیدا ہوں۔ اور اُن میں لائق متدین ذی استعداد خوش بیان واعظ بکثرت پائے جائیں۔ اُن میں تنگم و مناظر جماعت کی کمی نہ رہے۔ تو اُنکے لئے بہت ضرور ہے کہ جس قدر جلد ممکن ہو تمام دینی ضروریات کو کسی مذہبی دارالعلوم سے وابستہ اور منسلک کریں اور اُسکے ماتحت ہر قسم کے مذہبی اور اسلامی علوم کی تعلیم گاہیں قائم کریں۔

مسلمان اگر مسلمان رہ کر ترقی کرنا چاہتے ہیں تو اُنکی فلاح و بہبود کا یہ ہی طریقہ ہے جو ہم نے بیان کیا۔ یہ ہمارا خیال ہے جسکو ہم نے ظاہر کیا۔ اور ایک عرصہ سے اکثر واقف کار اہل علم اور ہمدرد حضرات کے قلوب میں بے چینی کیسا تھ خطور کر رہا ہے۔ جن حضرات کے دل میں اسلام کا سچا درد ہے وہ خود ان مہلک عقبات پر نظر ڈال کر اُن سے نجات کی فکر کریں۔

اب ہم اس مختصر مگر ضروری عرض کو ہمیں چھوڑ کر مدرسہ اسلامیہ دیوبند کے تذکرہ کی طرف رجوع کرتے ہیں۔ اور مدرسہ کے عام حالات آمد و صرف امتحانات وغیرہ کی کیفیات سے پہلے اُن تجاویز و انتظامات کا ذکر کرنا مناسب سمجھتے ہیں جو تعلیمی انتظام کے ساتھ مسلمانوں کی عام ضروریات کو پورا کر نیکی واسطے تجویز کئے گئے۔

درجات تعلیم کی تکمیل

یہ امر مسلم ہو چکا ہے کہ عربی مدارس کے طلبہ عامۃً ایسے کامل الاستعداد نہیں ہوتے جیسے گذشتہ زمانوں میں ہوتے تھے بلکہ یہ کہنا بجا ہے کہ اکثر طلبہ ناقص الاستعداد اور بہت زیادہ ناقص الاستعداد ہوتے ہیں۔ اس عدم کمال یا نقصان استعداد کو بہت سے حضرات نے تو نقصان لصاب کا نتیجہ قرار دیا ہے۔ مگر ہمارے خیال میں یہ رائے ہرگز درست نہیں ہے۔ کوئی لصاب کسی ملک اور کسی درگاہ کا ہرگز ایسا نہیں ہے کہ اُس میں ترمیم کی گنجائش نہ ہو۔ اور نہ لصاب کا ترمیم و رد و بدل کرنا مذہبی گناہ اسلئے ترمیم کے ہم منکر نہیں ہیں۔ بلکہ ہمارے نزدیک جیسی اور جس قسم کی ضرورت پیش آتی جائے لصاب میں ترمیم ہونی چاہئے البتہ کلام اُمیں ہے کہ نقصان استعداد و عدم قابلیت طلبہ کو لصاب کے سرٹھوپنا مطابق واقع نہیں ہے۔ ممکن ہے کہ اُمیں کچھ دخل لصاب کو بھی ہو۔ مگر اصل وجہ اسکی یہ نہیں ہے۔ ہنہ اس معاملہ میں جہان شک غور کیا اسکی وجہ یہ ہے کہ علم و علماء کی قدردانی باقی نہیں رہی وہ کونسی مناصب ہیں جو علماء کے ساتھ مخصوص ہیں۔ اور وہ کونسی عزت ہے جسکے مستحق صرف علماء ہیں۔ ایک وہ بھی زمانہ تھا کہ سلاطین اسلام علماء کے استقبال کیلئے شاہی محلات سے باہر نکل آتے تھے۔ وہ بھی وقت تھا کہ علماء کے آگے جلیل القدر عمدے پیش کئے جاتے تھے اور وہ انکار کر دیتے تھے۔ علماء خفیہ کے امام شیخ اکمل الدین بابر بنی کی قدرو منزلت کا یہ حال تھا کہ سلطان مصر الملک الظاہر خود اُنکے مدرسہ میں آتا اور سوار کر کے اپنے ساتھ لیجاتا۔ اور شیخ کے استغنا کا یہ حال تھا کہ بادشاہ دروازے کے آگے ٹھہرا ہوتا تھا۔ اور شیخ اندر سے بہت دیر میں اطمینان کیساتھ برآمد ہوتے تھے لیکن با این قدرو منزلت شیخ نے باوجود بار بار کے اصرار کے عمدہ قضاء وغیرہ کو قبول نہ کیا شیخ جلال الدین چہر جو حنفی ایک دفعہ کسی شخص کی سفارش کیلئے سلطان مصر کے پاس سوار ہو کر چلے سلطان کو خبر ہوئی تو اپنے خواص اور مصاحبوں کو دوڑایا کہ شیخ تخت شاہی تک سواری سے نہ اُتریں اور اسی احترام کے ساتھ یہاں تشریف لاویں۔

علم کی قدردانی میں جب قدر کمی آتی گئی اُسی قدر رغبت و شوق میں کمی ہونی لگئی۔ جسکا لازمی نتیجہ یہ ہے کہ تحصیل علم میں وہ محنتیں نہیں کیجاتیں جو کسی وقت ان علوم کے تحصیل میں کیجاتی تھیں بلکہ جو محنتیں اب علوم مغربیہ کے تحصیل میں کیجاتی ہیں اُسکا عشر عشر بھی نہیں ہوتی۔ اسکا لازمی نتیجہ یہی ہوتا ہے کہ طلبہ ناقص الاستعداد

پیدا ہوں اَلَا مَا شَاءَ اللہ۔

مدارس اسلامیہ کے منتظمین کا بڑا کام یہ ہے کہ اس نقص کو رفع کریں۔ ورنہ نصاب تو سال بھر میں دو دفعہ بھی بدل دیا جائے جب بھی کچھ مفید نہیں ہے۔

مدرسہ اسلامیہ دیوبند کے ذمہ دار ارکان نے اس نقص پر غور کر کے اُسکی تدبیر کی۔ یہ تو کسی کے قبضہ قدرت میں نہیں ہو کہ علم کی عام قدردانی پیدا ہو جائے جس سے تحصیل علم کا خود بخود شوق پیدا ہو۔ ہاں بحالت موجودہ ان نقصانات کو رفع کرنے کی تدبیریں کی گئیں۔ نقصان استعداد طلبہ کے علاوہ ایک اور امر بھی ہے جسکو ان الفاظ سے تعبیر کر سکتے ہیں کہ اس درجہ کے علماء پیدا نہیں ہوتے جو اسرارِ شریعت اور علماء ربانین کے کلام سے واقفیت رکھتے ہوں یا کسی ایک فن میں صاحب کمال ہوں۔ انکے علاوہ سلسلہ تعلیم میں بھی ایک اور نقص ہے کہ جو طلبہ ایک دو سال تعلیم پا کر مدرسہ چھوڑ دیتے ہیں انکو اس قلیل مدۃ کی تعلیم سے کچھ بھی نفع نہیں ہوتا۔ ان سب مراتب پر نظر کر کے مدرسہ اسلامیہ دیوبند میں تعلیم کا انتظام اس طریق پر کیا گیا کہ موجودہ نصاب تعلیم (جسکو نصاب تحصیل علوم بھی کہہ سکتے ہیں اور جسکی تکمیل کے بعد سند فضیلت ملجاتی ہے) دو حصوں پر منقسم کر دیا گیا :-

حصہ اول درجہ ابتدائی۔ حصہ دوم درجہ فضیلت۔

درجہ ابتدائی درجہ فضیلت سے بالکل علیحدہ کر کے اُسکے نصاب میں کسی قدر اضافہ کیا گیا۔ یعنی اُس میں عقائد و کلام اور فقہ وغیرہ کی مختصر اور سہل کتابیں داخل کر دی گئیں۔ اس درجہ کی تحصیل کیلئے تین سال مقرر کئے گئے۔ اور اس درجہ کی تعلیم کیلئے تین استاد مقرر کئے گئے۔ اور ایک استاد اس درجہ کے نگران جنکو اس درجہ کا مدرس اول کہنا چاہئے تجویز کئے گئے۔

مدرس اول کا کام ہے کہ ہر ایک استاد کی خواندگی طریق تعلیم طلبہ کی محنت اور مطالعہ کی نگرانی کرتے رہیں اور خود وقتاً فوقتاً ہر جماعت کا امتحان لیتے رہیں۔ بلکہ ترتیب وار ہر جماعت کو خود بھی پڑھا کر اندازہ کریں کہ اُنکی استعداد و محنت کا کیا حال ہے۔ کوئی طالب علم جب تک اس درجہ کے نصاب کو پوری طرح محنت سے طے نہ کر گیا۔ اور جب تک اُسکی استعداد کا پورا علم نہ ہوگا دوسرے درجہ میں نہیں جاسکتا۔

اس درجہ میں علوم ابتدائی صرف و نحو کی تکمیل ہوگی اور منطق و فلسفہ و فقہ وغیرہ کی ابتدائی کتابیں اس محنت سے پڑھائی جائیں گی کہ اوپر کے درجہ میں اُن کو کچھ دقت پیش نہ آوے۔

اور اگر کوئی طالب علم اس درجہ کی تعلیم کے بعد سلسلہ تعلیم کو منقطع کر دے تو ضروریات دین سے بے بہرہ نہ رہے اس درجہ کیلئے پُرانے نصاب کے ساتھ بعض ترمیمات کر کے جو نصاب مرتب کیا گیا وہ علیحدہ شایع ہوگا۔

درجہ فضیلت

اس درجہ میں تمام موجودہ نصاب کی یا جو اس میں اضافہ و ترمیم ہو اسکی تکمیل کرائی جائیگی اور جو طالب علم سلسلہ ابتدائی کو پوری طرح ختم کر کے اس درجہ میں داخل ہو کر پوری پابندی کیساتھ اسکی تکمیل کرے گا وہ انشاء اللہ تعالیٰ بآستعداد عالم ہوگا۔

درجہ تکمیل

درجہ ابتدائی اور درجہ فضیلت ان دو حصوں کا نام ہے جو موجودہ تعلیم کو تقسیم کرنے کے بعد حاصل ہوئے ہیں۔ لیکن ایک تیسرا درجہ بھی مدرسہ میں کھولا گیا ہے جسکو درجہ تکمیل کے نام سے موسوم کیا گیا۔ اس درجہ کی غرض و غایت یہ ہے کہ فارغ التحصیل طالب علم اس درجہ میں داخل ہو کر خاص خاص فنون میں جسکو وہ پسند کریں ترقی استعداد و وسعت معلومات کے ساتھ علماء ربانین (مثلاً امام غزالی و شاہ ولی اللہ صاحب و مولانا محمد قاسم صاحب رحمۃ اللہ علیہم) کی تصانیف کا درس دیا جائے اور مطالعہ کرایا جاویگا۔ تاکہ علم اسرار شریعت اور علوم و ہنر کے مذاق سے انس پیدا ہو جاوے۔

درجہ تکمیل میں وہی عالم لئے جائینگے جو درجہ فضیلت کو کامیابی کے ساتھ طے کر چکے ہیں۔ اور اس امتحان میں پوری طرح سے جانچ لی جائیگی۔ علاوہ استعداد اخلاق و تدین کا لحاظ بھی کیا جاویگا۔ لیکن ایسے بہت کم طلبہ نکلیں گے جو آٹھ نو برس مسلسل تعلیم کی مشقت اٹھانیکے بعد اور اپنی عمر کا معقول حصہ درجہ ابتدائی و فضیلت میں صرف کرنے کے بعد انکو ایسی گنجائش ملے کہ دو تین سال درجہ تکمیل کے لئے بھی نکال سکیں اسلئے درجہ تکمیل کے طلبہ کیلئے بخیال ترغیب و اعانت تعلیم و تہذیب خاص بھی مقرر کیا گیا ہے جسکی مقدار کم از کم دس روپیہ ہوگی۔ اور اسی وجہ سے اس درجہ کے طلبہ کی تعداد محدود رکھی جاوے گی جس میں آمدنی کے لحاظ سے اضافہ ہوتا جاویگا۔

ہم امید کرتے ہیں کہ اس طرح پر سلسلہ تعلیم کو طے کرنے کے بعد جو لوگ تیار ہونگے اگرچہ انکی تعداد زیادہ نہ ہو مگر انشاء اللہ تعالیٰ علمی اور اخلاقی حیثیت سے قابل اقتداء ہونگے یہ ظاہری انتظامات ہیں اور ان میں کامیابی محض حق تعالیٰ کے فضل پر موقوف ہے اللہ تعالیٰ آمین برکت عطا فرماوے۔

صیغہ تعلیم میں دوسری تجویز

ہر سال تعداد طلبہ میں اضافہ کیوجہ سے ایک اور دقت محسوس ہوتی ہے وہ یہ کہ اکثر کتب میں اس قدر

بڑھ جاتی ہیں جنکو ایک مدرسہ میں نہ سما سکتا۔ اسلئے یہ بھی تجویز منظور ہو گئی کہ جن جماعتوں میں طلبہ کی تعداد زیادہ ہو جائے اسکے دو حصہ کر دئے جاویں۔

اساتذہ کیلئے فنون کی تخصیص

یہ تجویز بھی طے کر دی گئی ہے کہ مدرسہ کے اساتذہ کو خاص خاص فنون کے ساتھ مختص کر دیا جائے جس سے اساتذہ کی توجہ ایک جانب مبذول ہونے سے طلبہ اور اساتذہ دونوں کو زیادہ محنت اور مطالعہ کا موقع ملیگا۔ اور یہ طریقہ چونکہ طریقہ سلف کے موافق ہے اسلئے ہمیں زیادہ خیر و برکت کی امید کی جاتی ہے۔ مذکور بالا تجاویز پر عملدرآمد ہونے کی صورت میں یہ امر ظاہر ہے کہ مدرسین کی تعداد موجودہ تعداد سے قریب دو تہائی کے ہو جاوے گی۔ اگرچہ مدرسہ کی مالی حالت اسکی اجازت نہیں دیتی کہ اسقدر بار سہر دست اٹھالیا جاوے۔ مگر اراکین مدرسہ نے ان تجاویز کو منظور کر کے ان پر عملدرآمد شروع کر دیا جس قدر مالی حالت اسکی اجازت دیتی جاوے گی ہر صیغہ کی تکمیل کر دیا وے گی۔

ترغیبی وظایف اور سالانہ امتحان پر انعام خاص

یہ امر بھی زیر غور ہے کہ طلبہ کیلئے ترغیبی وظایف بھی جاری کئے جاویں جو مخصوص ان طلبہ کو دئے جاوینگے جو اپنی جماعت میں ہونہار اور قابل نظر آتے ہیں۔ ان وظایف کی تعداد معین بھی جاوے گی ان ترغیبی وظایف میں مستطیع اور غیر مستطیع طلبہ سب یکساں سمجھے جاوینگے۔ سالانہ امتحان پر کامیاب طلبہ کو حسب قاعدہ مقررہ انعام ملتا ہے لیکن اب یہ امر زیر غور ہے کہ سالانہ امتحان میں بہر فن کے اندر اول نمبر رہنے والے طلبہ کی حین تعداد کو خاص انعام بھی دیا جائے ہمیں امید ہے کہ یہ وظیفہ ترغیبی اور انعام خاص طلبہ کی ترقی استعداد کیلئے نہایت موثر ثابت ہونگے۔ اس موقع پر ہم بہت خوشی کیساتھ اس امر کا اظہار کرتے ہیں کہ جناب مولوی مشفق احمد صاحب ڈپٹی کلکٹر مظفر نگر نے سالانہ امتحان کے واسطے دو انعامی گھڑیاں فی گھڑی قیمتی ۵۰۰ روپے دو طلبہ کیلئے تجویز فرمائی تھی جو علم حدیث اور تفسیر میں اول نمبر رہیں۔ اس اعلان پر طلبہ نے امتحان سالانہ کے موقع پر حدیث و تفسیر میں خوب شرح و بسط کے ساتھ جوابات لکھے۔ اور انتخاب کیوقت علم تفسیر کی گھڑی مولوی فخر الدین صاحب ساکن ہاپور ضلع میرٹھ کو اور علم حدیث کی مجوزہ گھڑی مولوی حامد حسن دیوبندی کو دینا تجویز ہوئی۔ اور تقسیم انعام کے جلسہ میں جناب ڈپٹی صاحب موصوف الصدر معہ جناب نشی مجھ و جمیہ صاحب ڈپٹی کلکٹر مظفر نگر و جناب نشی عابد الرزاق صاحب ڈپٹی کلکٹر خود تشریف لائے۔ اور مستحقین

انعام کو اپنے ہاتھ سے گھڑیاں عطا فرمائیں۔ اس موقع پر یہ ظاہر کیا گیا تھا کہ علم حدیث میں بعض طلبہ کو نمبر کے اعتبار سے ۱۰ نمبر کم ہیں۔ مگر بعض دوسرے وجوہ سے مستحق انعام تھے۔ تاہم انکو انتخاب میں نہیں لیا گیا۔ اس پر منشی عبدالرزاق صاحب نے ایک گھڑی اپنے پاس سے اس طالب علم کو عطا فرمائی۔ جناب مولوی مشفق احمد صاحب نے اسی جلسہ میں یہ اعلان فرمایا کہ ۱۲۹ھ کے سالانہ امتحان میں جو طالب علم فلسفہ میں سب سے اول نمبر رہیں گے انکو ایک گھڑی عطا فرماوینگے۔

الغرض انعام خاص کا سلسلہ جناب ڈپٹی صاحب موصوف کی ذات سے شروع تو ہو گیا ہے۔ اور تجربہ سے ایسا معلوم ہوتا ہے کہ یہ سلسلہ انشاء اللہ تعالیٰ زیادہ مفید ثابت ہوگا۔ اس لئے اراکین مدرسہ کو اسکی توسیع کا خیال ہے۔ مہرفن کی جماعتوں میں سے دو یا تین طلبہ کو اسطے ایسے وظایف تجویز کئے جاوینگے۔ انعام میں کسی چیز کی قید نہیں ہو کوئی استعمالی شے ہو یا نقد چونکہ یہ تجویز نہایت مفید اور موثر ہے اس لئے ہم امید کرتے ہیں کہ ارباب ہمت ضرور اس بارہ میں جناب مولوی مشفق احمد صاحب کی مثال کی پیروی فرماوینگے۔

انعام خاص مدرسہ کے اساتذہ اور مہتمم مدرسہ اور مدرسہ کی جانب سے بھی دئے جاوینگے اور اس قسم کے انعام کو سالانہ امتحان بہت قبل مشہور کر دیا جاوے گا تاکہ طلبہ کو پوری طرح موقع ملے۔

حفاظت و اشاعت اسلام

گذشتہ سالوں کی روداد میں ہم ظاہر کر چکے ہیں کہ مدرسہ میں اس صیغہ کا انتظام شروع کر دیا گیا ہے۔ طلبہ کو تقریر و مناظرہ اور وعظ کی مشق کرائی جاتی ہے اور کتب مخالفین مذہب سے واقفیت کرائی جاتی ہے۔ الحمد للہ یہ صیغہ استحکام کے ساتھ ترقی پکڑتا جاتا ہے۔ مدرسہ کے طلبہ اور مدرسین اکثر موقعوں پر تشریف لیجاتے ہیں اور جو اسلامی ضرورت پیش آتی ہے اسکے لئے یہاں کے طلبہ مستعد رہتے ہیں۔ اس سال بہت سے موقعوں پر مدرسین و طلبہ تشریف لیگئے اور بحمد اللہ اسلام کی نمایاں خدمات انجام دیں۔ اشاعت اسلام کا سلسلہ جس باقاعدگی سے شروع کیا گیا ہے اس سے امید ہوتی ہے کہ بہت جلد وہ دقتیں زائل ہو جاوینگی جو اکثر انجمنوں کو پیش آتی ہیں۔ اور بہت جلد وہ وقت آجائے گا کہ مدرسہ اسلامیہ دیوبند کے ذریعہ سے لائق اور قابل و متدین واعظ حسب ضرورت ملنے لگیں گے جنکے نہ ملنے کی عام طور پر انجمنوں کو شکایت ہے۔

یہ تجویز گذشتہ سال میں منظور ہو چکی تھی کہ مدرسہ کی جانب سے ایسے واعظ مقرر کئے جاویں جو موقعہ ضرورت پر جا کر اسلامی خدمات کرسکیں۔ الحمد للہ سنہ روان یعنی جمادی الاولیٰ ۱۲۹ھ میں اس

تجویز کے موافق مولوی سید ہادی صاحب کا تقرر عمل میں آیا۔ مولوی صاحب موصوف نے ماہ جمادی الثانیہ سے اس کام کو شروع کر دیا ہے۔ مولوی صاحب ایسے علاقوں میں جہاں ضرورت ہے اشاعت اسلام کی خدمت انجام دینگے۔

مولوی عبد السمیع صاحب نے قریب دو ماہ بجنور و دیہات متعلقہ میں قیام کر کے اپنے وعظ و پند بہت کچھ فائدہ پہونچایا اراکین مدرسہ کا خیال ہے کہ اشاعت اسلام کے صیغہ میں مستقل آمدنی کی صورت ہو تو یہ صیغہ تعلیم کی طرح نہایت استقلال و خوبی سے قائم کر دیا جائے۔ جس سے مسلمانان ہند کو اس معاملہ میں نہایت سہولت ہو جاوے ابھی تک اس آمدنی کچھ بھی نہیں ہے محض نو کلا علی اللہ شروع کر دیا گیا ہے۔

آمد و صرف چندہ و شکریہ ارباب خیر

سن زیر بحث میں عظیم الشان جلسہ دستار بندی منعقد ہوا اور اسکی وجہ سے آمد و صرف چندہ میں بہت زیادہ بیشی ہوئی مگر چونکہ جلسہ کا آمد و خرچ غیر معمولی اتفاقی ہے ادھر اسکی روداد علیحدہ شائع ہوتی ہے جنہیں اسکا مفصل آمد و خرچ درج ہوگا اسلئے جلسہ کے آمد و خرچ کو علیحدہ کر کے مدرسہ کے متعلق معمولی مدات کی آمد و خرچ کا حال دکھلایا جاتا ہے۔ سال زیر بحث میں مدرسہ کی کل مدات کی آمدنی تقریباً اٹھائیس ہزار اٹھ سو بیس روپیہ سات آنچہ پائی (۶-۴-۲۸,۸۸۲) ہوئی اور خرچ کل مدات متعلقہ مدرسہ کا پچیس ہزار دو سو نوے روپیہ چودہ آنہ نو پائی (۹-۱۳-۲۵,۲۹۰) ہوا اگرچہ آمد و خرچ میں یہ نسبت گزشتہ سال کمی پر ہے مگر اس کمی کی وجہ صرف یہ ہے کہ گزشتہ سال تعمیر مسجد کے متعلق چودہ ہزار روپیہ کی معقول رقم شامل تھی اسی طرح خرچ میں بھی تعمیر مسجد کے متعلق بہت بڑی رقم شامل تھی اس امر کو ملحوظ کرتے ہوئے دیکھا جاتا ہے تو آمد مدرسہ میں بحمد اللہ اضافہ ہے اور یہ امر موجب اطمینان ہے کہ بحمد اللہ ہمدردان مدرسہ کی توجہ روز بروز بڑھتی جاتی ہے اور جو ضرورتیں پیش کی جاتی ہیں انکے انصرام کا خیال ہوتا جاتا ہے گزشتہ سال تعمیر مسجد و تعمیر مکانات مدرسہ کے چندہ کو علیحدہ کر کے مد تعلیم و صرف طلبہ و کتب خانہ و قربانی و انعام وغیرہ میں کل آمدنی پندرہ ہزار ایک سو چھ روپیہ چار آنچہ پائی (۶-۳-۱۵,۱۰۶) ہوئی تھی اور اس سال چندہ مسجد کی رقم چار ہزار پانسو تیس روپیہ تیرہ آنچہ پائی (۶-۱۳-۲,۵۳۰) اور چندہ عام تعمیرات مدرسہ کی رقم ایک ہزار چار سو تریس روپیہ پندرہ آنہ نو پائی (۹-۱۵-۲,۴۵۳) کو علیحدہ کر کے مد تعلیم و صرف طلبہ و کتب خانہ و قربانی و انعام میں بائیس ہزار نو سو چار روپیہ دس آنہ تین پائی (۳-۱۰-۲۲,۹۰۴) آمدنی ہوئی جو گزشتہ سال کی انہی مدات کی آمدنی سے بقدر سات ہزار سات سو اٹھانو روپیہ چھ آنہ تین پائی (۳-۶-۴,۴۹۸) کی زائد ہے آمدنی میں بیشی کی بڑی وجہ ریاست عالیہ بھوپال ام اقبال

اضافہ کی رقم اور ریاست ڈھاکہ ادا ہوا اللہ کے چندہ کی رقم ہے جو اسی سال میں جاری ہوا ہے اسکے علاوہ اور بھی یکمشت رقیں وصول ہوئیں جنکا ذکر تفصیل کے ساتھ انہیں صفحات میں نظر پڑیگا لیکن جس طرح آمد میں یہ بیشی نظر آتی ہے اسی طرح سال زیر بحث میں جلد مذاات کا خرچ بھی بہ نسبت گذشتہ سال کے زیادہ رہا جسکی تفصیل یہ ہے کہ گذشتہ سال تعمیر مسجد اور عام تعمیرات کے خرچ کو علیحدہ کرنے کے بعد مدرسہ کی جلد مذاات متعینہ کا خرچ گیارہ ہزار نو سو اٹھتر روپیہ تین پائی (۱۱,۹۷۸-۰۰-۳) تھا اور سال زیر بحث میں تعمیر مسجد مکانات مدرسہ کے خرچ کو نکال کر مدرسہ کے معمولی و معینہ مذاات کا خرچ کل پندرہ ہزار چار سو پندرہ روپیہ گیارہ آنہ (۱۵,۴۱۵-۱۱-۰) ہے جو گذشتہ سال کے خرچ سے بقدر دو ہزار چار سو سینتیس روپیہ دس آنہ نو پائی (۲,۴۳۷-۱۰-۹) زیادہ ہوتا ہے خرچ کی بیشی اول تو مد تعلیم میں ہوئی ۲۷۵ میں مد تعلیم کا اصل خرچ چھ ہزار ایک سو پندرہ روپیہ سات آنہ چھ پائی تھا اور سال زیر بحث یعنی ۲۷۵ میں مد تعلیم کا اصلی خرچ سات ہزار پانسو چالیس روپیہ تین آنہ چھ پائی (۷,۵۴۴-۳-۶) یعنی بقدر ایک ہزار چار سو اٹھائیس روپیہ سات آنہ چھ پائی زیادہ ہے مد تعلیم کے خرچ میں بیشی کی وجہ یہ ہے کہ اس سال کے آخر میں دو تین مدرس جدید مقرر ہوئے اسکے علاوہ اور بھی بعض اخراجات زیادہ ہوئے جنکا حال گوشوارہ تعلیم سے معلوم ہو سکتا ہے دوسرے مصروف طلبہ میں بیشی ہوئی۔ یعنی گذشتہ سال کل خرچ طلبہ کا پانچ ہزار تین سو چھ روپیہ تھا (۵,۳۰۶-۰۰-۰) اور سال زیر بحث میں چھ ہزار نو سو ستاسی روپیہ دو آنہ نو پائی (۶,۹۸۷-۲-۹) ہوا گذشتہ سال سے بقدر ایک ہزار چھ سو اکاسی روپیہ دو آنہ نو پائی کے زیادہ تھا۔

مصارف طلبہ کی بیشی کی وجہ ظاہر ہے کہ ہر سال بہ نسبت سال گذشتہ کے تعداد زیادہ ہو جاتی ہے چنانچہ آخر ذی الحجہ ۲۷۵ پر مدرسہ کے تمام درجات کے طلبہ کی تعداد (۳۶۱) تھی جس میں سے درجہ عربی کے اندر (۲۲۳) طالب علم تھے اور ذی الحجہ ۲۷۵ کے آخر پر مدرسہ کے تمام درجات کی تعداد (۴۲۵) تھی جس میں سے درجہ عربی میں (۲۷۹) داخل تھے تعداد طلبہ میں بیشی اور وہ بھی زیادہ تر درجہ عربی میں خود بتلا ہی ہے کہ خراج زیادہ ہونا چاہئے علاوہ اضافہ تعداد طلبہ کی دوسری وجہ بیشی خرچ کی یہ ہے کہ بجائے نقد و وظیفہ کے ابنا و چھینا مدرسہ سے پختہ کھانا ملتا ہے نقد و وظیفہ دور روپیہ آٹھ آنے ملتا تھا اور کھانا پختہ کم و بیشی تین روپیہ میں پڑتا ہے گذشتہ سال کی روداد میں ظاہر کیا گیا تھا کہ مصارف ہر سال بہ نسبت سابق کے رو بترقی ہے چنانچہ ۲۷۵ میں بہ نسبت ۲۷۴ کے بقدر پانسو تیس (۵۲۳) روپیہ کے زیادہ تھا اور جیسا کہ خیال تھا ۲۷۵ میں اور بھی پڑھ گیا کیونکہ انہیں بہ نسبت ۲۷۴ کے ایک ہزار چھ سو اکاسی دو آنہ نو پائی (۱,۶۸۱-۲-۹) زیادہ خرچ ہوا اور یہ بالکل یقینی بات ہے کہ ۲۷۹ کے خرچ میں اور بھی معتد بہ اضافہ ہوگا کیونکہ طلبہ کی تعداد میں جو اضافہ ہوا ہے وہ ۲۷۵ کے آخر میں ہوا ہے اسلئے ۲۷۹ میں تو اسکا اثر کم ظاہر ہوا البتہ ۲۷۹ میں اسکا اثر پوری طرح

ظاہر ہوگا۔ لیکن اگر طلبہ کے رجوع کی طرف خیال کر کے یہ بھی مان لیا جائے کہ ۲۹ھ کی سال تعلیمی یعنی شوال سے طلبہ کی تعداد میں اور بھی اضافہ ہو جائے گا تو مصارف کی بیشی میں نسبتاً بہت فرق ہو جائے گا۔

ناظرین روداد ہذا ہمارے اس بیان سے یہ نتیجہ نکال سکتے ہیں کہ صرف طلبہ دو سال کے اندر قریب پوڑے ہو گیا کیونکہ ۲۹ھ میں طلبہ کے مصارف چار ہزار سات سو بیاسی روپیہ تیرہ آنہ (۱۳-۸۲،۴۰۳) اور ۳۰ھ میں چھ ہزار نو سو ستاسی روپیہ دو آنہ (۲-۹۸۴،۶) اور اسی نسبت سے اضافہ رہا تو عنقریب دونا ہو جانے میں کچھ تردد نہیں ہے۔ لیکن آمدنی کی طرف خیال کیا جاتا ہے تو وہ ہرگز متکفل نہیں ہے۔ کیونکہ سنہ زیر بحث میں کل آمدنی اس مد کی پانچ ہزار سات سو تیرانوے روپیہ (۵،۴۹۳-۵) ہے۔ جو خرچ سے بقدر ایک ہزار ایک سو تیرانوے (۱،۱۹۳) کے کم ہے حالانکہ گذشتہ سال یعنی ۲۸ھ میں آٹھ سو اونیس کی کمی تھی۔

یہ خیال ہو سکتا ہے کہ طلبہ کے مصارف کو اس قدر بڑھا دینے کی ضرورت نہیں اول تو ان کے داخلہ کی تعداد کو محدود کر دیا جائے۔ دوسرے مدرسہ سے اس قدر وظایف نہ لے جائیں بلکہ طلبہ اگر خود فیس نڈیسکیں تو کم از کم اپنے خرچ سے تعلیم پائیں۔ لیکن جہاں تک دیکھا جاتا ہے زمانہ کی موجودہ رفتار اور علوم اسلامیہ کی طرف عام طور سے بے رغبتی بلکہ ایک قسم کی بیگانگی کبھی اسکی اجازت نہیں دیتی کہ جو طلبہ دنیاوی منافع پر دین کو ترجیح دیں اور اپنی گرانمایہ عمر کو علوم اسلامیہ کی خدمت میں لگانا چاہتے ہیں انکو مقدار کے محدود کر نیکی وجہ سے اس دولت عظمیٰ سے محروم رکھا جائے۔

رہی یہ بات کہ طلبہ اپنے خرچ سے تعلیم پائیں اور مدرسہ پر وظایف کا بار زیادہ نہ ڈالا جائے یہ امر بیشک بہت ہی عجیب ہے اور کاش ایسا ہو جائے کہ باثروت مسلمان جہاں اپنی اولاد کو ضروریات زمانہ کی تعلیم دلانے میں بے انتہار روپیہ خرچ کر دیتے ہیں وہاں ایک چوتھائی اولاد کو دینی علوم میں لگا کر اس خسران کا دسواں حصہ اٹھانا گوارا فرمائیں تو پھر دیکھیں مدارس اسلامیہ میں طلبہ کی کس قدر کثرت ہو جائے اور مدارس بار بھی نہ پڑے۔

مشکل یہ ہے کہ ذی قدرت حضرات تو اپنی اولاد کو دینی تعلیم نہ دلائیں پھر اگر غریب طلبہ کیلئے بھی تعلیم کا دروازہ بند کر دیا جائے تو گویا علوم اسلامیہ کا سلسلہ ہی معدوم ہو جائے۔

معتمد احباب یہ دیکھتے ہیں کہ دنیوی تعلیم کا ہونے کا باوجود ذی ثروت طلبہ کے کثرت و طائف دینے میں کوتاہی نہیں کی جاتی بلکہ نہایت جدوجہد سے روپیہ حاصل کر کے غیر مستطیع طلبہ کو وظایف دیتے ہیں اور تعلیم کے دروازہ کو ان پر سدود نہیں ہونے دیتے تو مدارس اسلامیہ میں جہاں حالت برعکس ہے کیونکہ بلا امداد و وظائف کی تعلیم دیجا سکتی ہے۔

ان تمام حالات پر نظر ڈال کر دردمندان اسلام کا تو یہی کام ہے کہ جہاں تک ممکن ہو ایسے طلبہ کی امداد پر کمر بستہ

ہو جائیں اور دامے درمے جس قدر ممکن ہو دریغ نہ فرمائیں۔

طلبہ کے وظائف اور امداد کیلئے تو ایک ایسا عام مدگملا ہوا ہے جس میں انکو کسی کا زیر منت بھی ہونا نہیں پڑتا۔ زکوٰۃ کی ادائیگی خدا تعالیٰ نے فرض فرمائی ہے۔ جو اللہ کے بندے ذی ثروت ہیں اور حق خداوندی کو واجب الامداد جانتے ہیں وہ زکوٰۃ ضرور دیتے ہیں۔ انکے لئے تو صرف اس بات کی ضرورت ہے کہ اس ضرورت کو انکے کانوں تک پہنچا دیا جائے۔ علاوہ زکوٰۃ کے اکثر مسلمان قلیل کثیر صدقات نافلہ بھی کرتے رہتے ہیں انکا مصرف بھی طلباء دین سے بہتر دوسرا نہیں ہے اسوقت تک طلبہ کے مصارف کی روز افزوں بیشی کا متکفل بھی اہل خیر کی زکوٰۃ و صدقات نافلہ کی امداد ہے۔ اور ہکو قوی امید ہے کہ کچھ تھوڑی سی بھی توجہ زیادہ ہوگئی تو تمام ضروریات جواب میں یا جو آئندہ ہوں بہت سہولت سے پوری ہو سکتی ہیں۔

طلبہ ہی کے مصارف کیلئے دیہات سے تحصیل غلہ کا تین سال سے سلسلہ جاری کیا گیا ہے جسکا حال ناظرین کو روداد ہائے مدرسہ معلوم ہوتا رہا ہے۔ اس سلسلہ میں گوا بھی پوری طور پر وسعت نہیں ہوئی مگر تاہم امید کامل ہے کہ انشاء اللہ تعالیٰ یہ سہل اور نہایت سہل طریقہ امداد کا بہت زیادہ پھیلتا جائیگا اور کچھ عجب نہیں کہ چند ہی دنوں میں طلبہ کے اکثر مصارف کو ہی صیغہ متکفل ہو جائے۔

دو سال تک تو تحصیل غلہ کا سلسلہ بتوجہ جناب مولوی حکیم سید محمد اسحاق صاحب صرف کٹھورو نواح کٹھورہ ہی میں محدود رہا۔ مگر اب تیسرے سال دوسرے مقامات تک بھی پھیل گیا۔ جسکا مفصل تذکرہ روداد ۲۹ء میں لکھا جائیگا۔

صیغہ تعلیم سب میں اہم اور سب سے وسیع مد ہے۔ تنخواہ ملازمین مدرسہ و طبع روداد و صرف ڈاک بھی والیغام طلبہ وغیرہ سب اسی مد سے دئے جاتے ہیں اور دوسرے متفرق اخراجات کا بار بھی اسی صیغہ پر ہے۔ اور جن دوسری مدات کی آمدنی میں کمی ہوتی ہے اسکو بھی اس مد سے پورا کیا جاتا ہے مثلاً اسی سال ایک ہزار ایک سو تیرا نوے روپیہ جو صرف طلبہ میں زیادہ خرچ ہوئے اسی مد سے دئے گئے۔ اور تعمیر میں بڑی رقم اسی مد سے قرض لیکر صرف کی گئی۔

سال زیر بحث میں اگرچہ تعلیم کی آمدنی اس کے خرچ کی واسطے کافی ہوئی بلکہ صرف طلبہ اور تعمیر میں جس قدر آمدنی سے زائد خرچ ہوا اسکا بار بھی تعلیم نے اٹھایا۔ لیکن جب یہ دیکھا جاتا ہے کہ تعلیم کے متعلق بہت سے مکنوں اور قدیم خیالات کے ظہور کا وقت آگیا ہے اور جن انتظامات کی بنیاد شوال ۲۸ء سے شروع ہوئی انکے بڑے حصہ کا تکملہ ۲۹ء اور ۳۰ء میں ہو جائیگا تو یقیناً موجودہ آمدنی مصارف تعلیم کو کافی نہوگی۔ کیونکہ جیسا اوپر بیان کیا گیا ہے مدرسین کی تعداد میں بہت کچھ اضافہ ہوگا۔ اور جو صورت تجویز ہے اُسپر پوری طرح عمل درآمد ہونیکی صورت میں تعداد مدرسین دونی ہو جائیگی۔ اور نہ صرف مدرسین

ہی کی تعداد میں اضافہ ہوگا بلکہ جس قدر کام بڑھتا جاتا ہے ہر صیغہ کے کارکنوں کی تعداد بڑھانی کی ضرورت پیش آتی جاتی ہے۔

ادھر مدرسین و ملازمین کی تنخواہوں میں تناسب قائم رکھنے اور لائق مدرسین کی قدر دانی اور ان کی حوائج ضروری کے انصرام کے لحاظ سے موجودہ قلیل اور نہایت قلیل تنخواہوں میں اضافہ کی ضرورت ہے۔ جس وقت ان تمام تجاویز پر پوری طرح عملدرآمد ہوگا اس میں شک نہیں کہ مذکورہ تعلیم کا خرچ موجودہ حالت سے دوچند ہو جائے گا۔ ان سب کے علاوہ اشاعت و حفاظت اسلام کے صیغہ کو مستقلاً قائم کر کے اُس میں واعظوں کے مقرر کرنے اور خاص مدرسہ میں اس کی تعلیم کیلئے مستقل سلسلہ قائم کر دینے کی ضرورت ہے۔

اب تک یہ کام موجودہ ملازمین سے لیا جاتا رہا ہے۔ مدرسہ میں خاص اس مذکی کوئی آمدنی نہیں ہوا۔ اس وقت تک جو کچھ اس میں خرچ ہوا وہ بھی صیغہ تعلیم کی آمدنی سے ہوا۔ لیکن ضرورت ہے کہ یہ صیغہ بالکل علیحدہ اور اس کا آمد و خرچ بالکل جدا ہو۔ مدرسہ کے بھی خواہ اور اسلامی ضروریات کو تعمق اور غور سے دیکھنے والے حضرات ان معروضات کو بتوجہ تمام سُنکر ان کے انصرام کی فکر فرمائیں۔

واضح ہو کہ آمد و خرچ کی تفصیل اور تناسب کے دکھلانے میں ہم نے مدرسہ کے اخراجات معمولی اور تعمیرات وغیرہ کو دکھلایا ہے۔ جلسہ عظیم الشان کے آمد و صرف کو اُس سے علیحدہ کر دیا گیا ہے۔ لیکن گوشوارہ آمد و صرف میں جلسہ کی رقم شامل ہے۔ ناظرین روداد ہذا گوشواروں کے دیکھنے کے وقت اس کا خیال رکھیں۔ آمد و خرچ کے تناسب تفصیل دکھلانے کے بعد اب یہ دکھلانا چاہتے ہیں کہ سال زیر بحث میں جدید امدادیں کس قدر ہوئی ہیں۔

امسال چندہ دوائی میں کسی بڑے عطیہ کا اضافہ نہیں ہوا۔ البتہ یکمشت امدادیں ہوئی ہیں جن کا تذکرہ کر کے اربابِ ہم دالِ خیر کا شکریہ ادا کرنا چاہتے ہیں۔

(۱) عالیجناب حاجی عبدالرحیم صاحب رئیس بسی متصل سرہند علاقہ پٹیالہ کو مدرسہ عالیہ دیوبند کے ساتھ نہایت ہمدردی ہے۔ آپ نے علاوہ اُس امداد کے جو جلسہ دستار بندی کے موقع پر فرمائی مبلغ ایک ہزار روپیہ کی رقم یکمشت مد تعمیر مدرسہ میں عطا فرما کر خدام مدرسہ کو موقع شکر گزاری کا دیا جزا اہم اللہ تعالیٰ۔

(۲) عالیجناب مولوی محمد زکریا صاحب سہارنپوری صدر مددگار صوبہ دار علاقہ حیدر آباد دکن کے یہاں سے ہمیشہ مدرسہ کی امداد ہوتی ہے لیکن امسال آپ نے غیر معمولی امداد فرمائی اور مبلغ ایک ہزار روپیہ بخیرید جائداد عطا فرمائی جزا اہم اللہ تعالیٰ۔

(۳) عالیجناب خان بہادر حکیم سعادت احمد صاحب رئیس چھاؤنی جھالاوار ساکن رامپور ضلع سہارنپور ایک مخیر و باخیر بزرگ ہیں۔ آپ ہمیشہ اپنے مال کو بہترین موقع میں خرچ کرتے ہیں۔ کئی ہزار روپیہ

کی لاگت سے اپنے رامپور میں عید گاہ کی تعمیر کرائی۔ اور اسی طرح ایک مسجد بصرف کثیر جہالا اور میں تعمیر کی۔
امسال اپنے علوم دین کی تائید کی طرف توجہ فرمائی اور یکمشت مبلغ ایک ہزار پانسو روپیہ عطا فرمائے بَارکَ اللہ
فی اموالہم۔

(۴) خدا تعالیٰ کی رحمت اور شان تربیت و انعام جب متوجہ ہوتی ہے تو انہیں کی خصوصیت
نہیں رہتی جو علماء سے خاص خاص اعمال کے فضائل سنیں یا کتب مذہب خود دیکھیں بلکہ پرورش
بیگمات تک بھی وہ برقی اثر جسکو جاذبہ الہی اور کشش سعادت ازلی سے تعبیر کرتے ہیں۔ اسی طرح پہنچتا
ہے جس طرح علماء اور مشائخ دین سے اختلاط کرنے والے مردوں کو مدرسہ اسلامیہ دیوبند کی اس مقبولیت
خداداد کی بڑی علامت یہ ہے کہ خدا تعالیٰ کے مقبول اور مورد رحمت و عنایت بندے بلا کسی قسم کی
تحریک کے اسکی طرف متوجہ ہو جاتے ہیں۔ حیدر آباد میں ایک یورپین کے دو صاحبزادے اور چار
صاحبزادیاں تھیں۔ بتوفیق الہی ان سب کو دولت ایمان نصیب ہوئی اور یہ چھ بھائی بہن اسلام کے
حلقہ بگوش غلام بنکر ایسے پختہ مسلمان ہوئے کہ قدیم الاسلام لوگوں کو بھی ان پر غبطہ کا موقع ہو۔ ایک
صاحبزادی مسماۃ جمال النساء بیگم صاحبہ کا عقد جناب امیر محمد خاں صاحب تعلقہ دار سے ہو گیا تھا۔
چند سال ہوئے جناب امیر محمد خاں صاحب کا انتقال ہو گیا تھا۔ امسال مسماۃ جمال النساء بیگم صاحبہ
کا بھی انتقال ہوا۔ اپنے انتقال کے وقت وصیت کی کہ میری سب متروکہ میں سے اول میرے خاوند
مرحوم کا دین ادا کیا جائے۔ اسکی بعد جو کچھ باقی رہے مدرسہ اسلامیہ دیوبند میں بھیج دیا جائے۔ اور
انتظام وصیت کیلئے جناب مولوی سید یوسف الدین صاحب صوبہ دار گلبرگہ (جو مرحومہ کے بہنوئی
ہوتے ہیں) اور جناب مولوی بشیر الدین صاحب دہلوی پنشنر ناظم نظم جمعیت حیدر آباد کو اپنا وصی
مقرر فرمایا۔

جناب مولوی بشیر الدین صاحب موصوف الصدر نے مسماۃ مرحومہ کی وصیت کی اطلاع ماہ رمضان
البارک میں فرما کر تحریر فرمایا تھا کہ قرض داروں کو اطلاع کر دیتی ہے۔ بعد تصفیہ قرض جو رقم رہیگی وہ مدرسہ
میں بھیج دی جاوے گی۔ لیکن ساتھ ہی یہ بھی تحریر فرمایا کہ جو اسباب قابل استعمال مدرسہ ہو وہ بھیجا جاتا
ہے۔ بلٹی اوسی لفافہ میں ملفوف تھی۔ جناب موصوف نے مسماۃ مرحومہ کی نسبت یہ الفاظ تحریر فرمائے تھے۔
مسماۃ جمال النساء صاحبہ زوجہ امیر محمد خاں صاحب مرحوم کی والدین یورپین تھے۔ یہ چار بہنیں
اور دو بھائی سب مسلمان ہو گئے۔ اور ایسے صالح مومن ہوئے کہ آبائی مسلمانوں کو اوپر رشک کرنا
چاہئے۔ والک فضل اللہ یوتیہ من یشاء۔

بعد تصفیہ جو روپیہ باقی رہا وہ اگرچہ سال زیر بحث میں داخل مدرسہ نہیں ہوا بلکہ ۱۳۲۹ء میں وصول

ہوا ہے مگر چونکہ معطلی نے اُسکے عطا کی وصیت ۱۲۸۵ھ میں کی تھی۔ اور اسی وقت مدرسہ میں اطلاع آچکی تھی اسلئے اسی سنہ کی روداد میں اُسکا تذکرہ کر دیا گیا۔ اگرچہ یہ رقم ۱۲۹ھ کے حساب میں درج کیجاوے گی۔ مگر یہاں پر بھی اسقدر بتا دینا مناسب ہے کہ بعد تصفیہ جملہ قرض مبلغ دو ہزار دو سو پچاسی (۲,۲۵۰) روپے مدرسہ کو وصول ہوئے ہیں۔ یہ اپنی قسم کا پہلا عطیہ ہے اللہ تعالیٰ مرحومہ کی مغفرت فرمائی۔ اور دوسرے اہل ثروت کو بھی اسکی توفیق عطا فرمائی کہ اپنی پاک کمائی کو بہترین مصارف میں صرف کریں۔ علم دین کی خدمت سے بہتر کوئی مصرف نہیں ہے۔

(۵) گزشتہ سال کی روداد میں ظاہر کر دیا گیا تھا کہ عالیجناب حاجی سیٹہ غلام محمد اعظم صاحب نے علاوہ سولہ ہزار روپیہ کے جو تعمیر مسجد کیلئے منظور فرمائے تھے مبلغ تین ہزار روپیہ استرکاری مسجد کیلئے منظور فرمائے ہیں۔ اس رقم میں سے نصف ۱۲۸۵ھ میں وصول ہوئے جو درج نقشہ آمدنی کے لئے اور باقی نصف چونکہ سنہ رواں یعنی ۱۲۹ھ میں وصول ہوئے ہیں۔ اسلئے اسی سال کے نقشہ آمدنی میں دکھلائے جاوینگے۔ (۶) علی ہذا گزشتہ سال کی روداد میں یہ بھی ظاہر کر دیا گیا تھا کہ تعمیر حوض و چاہ متعلق مسجد مدرسہ کیلئے عالیجناب اعظم بھام صاحب رئیس اعظم راندیر نے مبلغ دو ہزار روپیہ منظور فرمائے ہیں۔ رقم مذکور میں سے نصف روپیہ سنہ زیر بحث یعنی ۱۲۸۵ھ میں وصول ہوچکا جو آمدنی کے نقشہ میں درج ہے۔ علاوہ ان یکمشت عطیوں کے اور بھی بہت سے اہل خیر و اہل کرم نے مذکورہ صدقات اور عطایات سے امداد فرمائی جنکے نام بنام تذکرہ میں طول ہو جائیگا۔ سب حضرات کے اسماء گرامی نقشہائے آمدنی میں مندرج ہیں۔ ناظرین روداد ہذا تھوڑی سی تکلیف گوارا فرما کر نقشوں پر تفصیلی نظر ڈال لیں۔ انشاء اللہ تعالیٰ اس کا مفصل حال معلوم ہو جائیگا۔

سلسلہ تعمیرات و ضروریات تعمیر

تعمیر مسجد اور تعمیر مکانات وغیرہ متعلقہ مدرسہ اس سال بھی بچہ اللہ برابر جاری رہی تفصیل ہر اک تعمیر کی یہ ہے۔

نفس مسجد کے ہر دو درجوں کی تعمیر کا اکثر حصہ تو ۱۲۸۵ھ میں ہی ہو گیا تھا سنہ زیر بحث میں دونوں درجوں کی تکمیل ہوئی۔ منار و سنگین

تعمیر مسجد مدرسہ

نہایت خوبصورت تیار ہوئے اور جو کام دیوار شرقی میں باقی تھی وہ پوری ہوئی۔ چونکہ جلسہ ستار بندی کے وقت نفس مسجد کے ہر دو درجوں کی تعمیر کو ختم کرنا منظور تھا اور کام کے لحاظ سے وقت بہت تھوڑا

رہ گیا تھا۔ اسلئے بہت سی مدد بڑھا کر کام کو بعجلت پورا کیا۔

استرکاری کا کام ۱۳۲۸ھ میں نہیں ہو سکا۔ البتہ سنہ رواں میں اندرون مسجد کے استرکاری مکمل ہو گئی۔ اب نفس مسجد کے متعلق چند کام مثل استرکاری بیرونی اور بالائے مسجد کے بعض کام اور فرش مسجد اندرون و بیرون بالکل باقی ہیں۔ خدا تعالیٰ کو منظور ہے تو انکی تکمیل بھی ہو جاوے گی حوض اور چاہ کیلئے اگرچہ روپیہ کی منظوری ہو چکی ہے مگر ابھی انکی تعمیر شروع نہیں ہوئی۔

احاطہ مسجد اور حجر ہائے متعلق مسجد کا بہت بڑا کام باقی ہے۔ ابتداء تعمیر مسجد کی وقت جو حجرے تجویز ہوئے تھے وہ تعداد میں کم تھے۔ اب چونکہ مسجد کے ملحق دوسری جانب کی زمیں بھی آگئی ہے اسلئے ہر سہ جانب حجرے بنائے جاوینگے۔ اور یہ بہت عمدہ اور مکمل دارالطلبہ تیار ہو جاوے گا۔ مگر اس مذ میں روپیہ باقی نہیں ہے۔ کیونکہ تعمیر مسجد میں روپیہ تخمینہ سے زیادہ صرف ہوا ہے اور جو رقم ۱۳۲۸ھ کے ختم پر باقی تھی وہ سنہ رواں میں ختم ہو چکی۔ جانب جنوب مسجد کے بعض عمدہ کمرے تیار ہو گئے اور بعض قریب تیاری کے ہیں۔

۱۳۲۸ھ تعمیر مسجد کے متعلق کل چار ہزار آٹھ سو تینتالیس روپیہ تیرہ آنہ تین پائی (۳-۱۳-۲۸۸) خرچ ہوئے۔ جسکی تفصیل گوشوارہ آمد و صرف متعلقہ مسجد سے معلوم ہو سکتی ہے۔

عالیجناب منشی رحمت اللہ خان صاحب پشتر تحصیلدار ریاست حیدر آباد رئیس خوجہ نے اپنی صاحبزادی صاحبہ مرحومہ کی طرف سے

تعمیرات متعلقہ مدرسہ

جس مکان کی تعمیر کیلئے روپیہ عطا فرمایا تھا اسکی تعمیر مسجد اشرفی ہو گئی۔ اور دو درجہ کا نہایت عمدہ اور وسیع مکان تیار ہوا ہے نیچے کا درجہ طلبہ کی رہائش کیلئے ہے اور اوپر کا درجہ کتب خانہ مدرسہ کا ایک حصہ بن گیا ہے۔ کتب خانہ مدرسہ میں بڑی لاگت کا کام باقی تھا یعنی الماریوں کی تیاری۔ سو محمد اللہ ۱۳۲۸ھ میں الماریاں بالکل تیار ہو گئیں۔ البتہ صرف ایک کام باقی رہ گیا۔ وہ یہ کہ چونکہ الماریاں بہت اونچی ہیں اسلئے نصف حصہ پر لوہے کے براکٹوں پر راستہ بنا دینے کا خیال ہے۔ یہ براکٹ روڑ کی میں تیار کر اے گئے ہیں۔ مگر اس سال اپنے موقع پر لگائے نہیں گئے۔ ۱۳۲۹ھ میں انشاء اللہ اسکی بالکل تکمیل ہو جاوے گی۔ اس سال اور بھی متفرق کام مدرسہ کے متعلق ہوئے اور علاوہ تعمیر اسکے ایک رقم خریداراضی میں صرف ہوئی ہے۔ تعمیرات کا کل خرچ سال زیر بحث میں مبلغ پانچ ہزار اکتیس روپیہ چھ آنہ چھ پائی (۶-۶-۵۳۱) لیکن آمدنی بہ نسبت خرچ کے بہت کم ہے۔ جسکا حال نقشہ آمدنی سے معلوم ہو سکتا ہے۔

ضروریات تعمیر | گذشتہ سال کی روداد میں ظاہر کیا گیا تھا کہ مدرسہ میں تعمیرات

ذیل کی ضرورت ہے۔

(۱) درس کیلئے درسگاہیں۔ (۲) طلبہ کیلئے دوسرے دارالاقامہ۔

(۳) باورچیخانہ کے متعلق مکانات ذیل۔

(۱) اجناس کے رکھنے کیواسطے مکان۔ (۲) پکانے کے واسطے مستقل اور نچتہ مکان۔

(۳) طلبہ کو کھانا کھلانے کے واسطے متعدد وسیع کمرے۔

(۴) نوعمر اطفال کے قیام کیلئے مستقل مکان۔

(۵) طلبہ کو حالت بیماری میں اقامت کیلئے ایک عمدہ اور مستقل مکان جس میں انکی تیمارداری بخوبی ہو سکے۔ ان تعمیرات کی ضرورت کو ظاہر کرنے کے ساتھ یہ بھی عرض کیا گیا تھا کہ مدرسہ کی جانب جنوب ایک وسیع حلقہ واقع ہے جس میں سے بہت سے حصے مدرسہ خرید کر چکا ہے آئیں متعدد درسگاہیں اور اسکے گرد طلبہ کے لئے دارالاقامہ بن سکتا ہے اس تعمیر کا تخمینہ پچیس ہزار ظاہر کیا گیا تھا باقی تعمیر کا تخمینہ ذکر نہیں کیا گیا۔ لیکن مسئلہ میں ان ضروریات تعمیر میں سے کسی کا انصرام نہیں ہوا اور اب تک حامیان مدرسہ نے ہماری معروضات پر توجہ نہیں فرمائی۔

لیکن سنہ ۱۳۲۹ھ میں درسگاہوں کے متعلق ایک دوسری تجویز طے ہوئی وہ یہ کہ علم حدیث کی درسگاہوں کو موجودہ درسگاہوں سے علیحدہ کر کے ایک مستقل۔

دارالحدیث

تعمیر کیا جاوے۔ دارالحدیث کیلئے بالائے درسگاہ کلاں معروف بہ نودرہ ایک وسیع مکان بنانیکی تجویز ہوئی جسکی تعمیر کا تخمینہ بحالت موجودہ پندرہ ہزار روپیہ کیا گیا ہے۔ اور اسکے دونوں جانب دو درسگاہیں بنائی جاویں۔ یہ تینوں درسگاہیں دارالحدیث کے ساتھ موسوم ہوں۔ ان دو درسگاہوں میں جو درسگاہ کلاں کے جانب شمال و جنوب واقع ہیں درسگاہ شمال کی تعمیر کے مصارف تو جناب حاجی حافظ قصبیح الدین صاحب تاجر صدر میرٹھ نے اپنے ذمہ لئے اور اس درسگاہ کا اپنے برادر عمرا حافظ احسن الدین صاحب مرحوم کی طرف سے تعمیر کرنا منظور فرمایا یہ درسگاہ زیر تعمیر ہے اور عنقریب مکمل ہو جاوے گی۔

دارالحدیث اور دوسری درسگاہ کا کام ابھی شروع نہیں ہوا درسگاہ خور دتوانشا اللہ تعالیٰ عنقریب شروع ہو جاوے گی۔ اسکی تعمیر کیلئے بھی اکثر حضرات نے امداد فرمائی ہے۔ البتہ درسگاہ کلاں کا ابھی نقشہ مرتب ہوا ہے اور نہ اسکا کافی چندہ ہوا ہے۔

یہ ضرور ہے کہ القاسم کے ذریعہ سے جہاں تک دارالحدیث کی تعمیر کی اطلاع ہوتی جاتی ہو اسکی امداد کا خیال وسیع ہوتا ہے۔ ہمیں امید ہے کہ اہل خبر اس موقع کو ہاتھ سے نہریں گے۔

دائرہ الحیثیت کی تعمیر نہایت اہم اور مفید کام ہے اور یہ اول مکان ہے جو اس نام سے تعمیر ہوتا ہے اسکی فضیلت بیان کرنیکی ضرورت نہیں ہے۔ اہل خیر خود ہی اندازہ کر لیں۔
باقی باور چچانہ۔ نو عمر اطفال۔ مریض طلبہ کے مکانات۔ دارالاقامہ۔ جنگلی ضرورت مکرر ظاہر کی جا چکی ہو انکی طرف حضرات ہمدردان اہل اسلام کو جلد توجہ کرنی چاہئے۔ تاکہ جو وقتیں اسوقت پیش ہیں وہ رفع ہو جاویں۔ اگر اہل ہم اپنے نام سے ان تعمیرات کا اہتمام فرماویں تو یہ سب تعمیریں بہت جلد پوری ہو جاویں واللہ الموفق۔

الانصار

الانصار اس مفید و بغایت کارآمد و نافع مجلس کا نام ہے جو مدرسہ اسلامیہ عالیہ دیوبند کے فیض یافتہ طلبہ کے اتفاق رائے سے ۲۴ رمضان المبارک ۱۳۲۵ھ کو قائم ہوئی۔ یہ انجمن جن مفید اغراض و مقاصد کے لئے قائم ہوئی ہے۔ ان میں سب سے بڑا مقصد مدرسہ اسلامیہ دیوبند کی تائید اور اسکے اثر کی ترویج اور عامہ مسلمین کو انکے اغراض مذہبی میں جس قسم کی بھی ہوں امداد دینا ہے اور جن خیالات کو یہ انجمن اپنے پیش نظر رکھے ہوئے ہے اگر وہ سب باذنہ تعالیٰ پورے ہو گئے تو یہ مجلس انشاء اللہ تعالیٰ ہندوستان کی بہترین مجالس میں ہوگی جسکا نفع جو خاص بھی ہو وہ بھی عام ہے۔ کیونکہ مدرسہ دیوبند کی تائید اور اسکے اثر کی ترویج ہر فرد مسلمانوں کا عام نفع ہے جس سے انکی علمی مذہبی قواعد وابستہ ہیں۔ اور جو نفع عام ہے اسکے عام اور شامل ہونے میں تو کوئی کلام ہی نہیں ہے۔
اس انجمن نے اپنے عملی کام شروع کر دیے۔ اور اسکا بڑا جلسہ علمی جسکا نام موتمر الانصار تجویز کیا گیا ہے اس سال بمقام مراد آباد ماہ ربیع الثانی ۱۳۲۹ھ مطابق ماہ اپریل ۱۳۲۹ھ میں نہایت خوبی اور شان سے منعقد ہوا۔ یہ جلسہ تمام پہلوؤں سے اپنی نوعیت میں بی مثل تھا۔ اہل مراد آباد نے کمال اخلاص و نیک نیتی سے جلسہ کے تمام انتظام بہت خوبی سے کئے۔ دل ٹھول کر خرچ کیا اور نہایت دریادلی اور کشادہ پیشانی سے مہمانوں کی مدارات کی۔ علماء کے مواعظ اور تقریریں بھی ایسی ہوئیں جسے بہت کم کان آشنا تھے۔ الانصار کے مقاصد بھی نہایت وضاحت سے بیان کر دیے گئے۔ اور تمام حاضرین و سامعین ان تجاویز کے مفید ہونے کو بلا انکار تسلیم کر لیا۔ موتمر الانصار کے بعد ہی مراد آباد میں الانصار کی ایک باقاعدہ شاخ (قائمہ المعارف) ہو گئی۔ اور بزرگان مراد آباد نے نہایت خوبی سے قائم المعارف کی کنیت داہتمام کو اپنے ہاتھ میں لیا۔

اس تھوڑے سے عرصہ میں جمعیت الانصار کی مقبولیت ترقی پذیر ہے اور مسلمان عموماً اسکو اور اس کے

کارناموں کو اُمید و رغبت و شوق و انتظار کی نگاہوں سے دیکھتے ہیں۔ بہت سی اسلامی انجمنیں اُس کی سرپرستی میں آنے کیلئے آمادہ ہیں۔ جمعیت الانصار کی شاخیں یعنی قاسم المعارف بھی جگہ جگہ قائم ہوتی جاتی ہیں۔ ابھی حال میں ایک شاخ بمقام کلکتہ اور دوسری بمقام کراچی قائم ہوئی ہے۔ یہ آثار بہت اُمیدوار ہیں۔ جموخت بعونہ تعالیٰ انجمن اپنے پورے ارادوں میں کامیاب ہوگی تو ہم کو کامل یقین ہے کہ مسلمانوں کا بہرہ و سہ اس پر بہت زیادہ بڑھ جائیگا۔ اور وہ اُس کو مفید ترین کام سمجھنے لگیں گے۔

جمعیت الانصار ^{۱۲۸۵} میں قائم ہوئی اور مناسب تھا کہ ^{۱۲۸۵} کی روداد میں اُس کا ذکر کیا جاتا مگر چونکہ وہ بہت ہی ابتدائی حالت میں تھی اور اُس نے عملی کام شروع نہ کئے تھے اسلئے بالعمد اُس کے ذکر سے اغماض کیا گیا۔ اس روداد میں بھی بہت ہی اختصار کے ساتھ ذکر کیا جاتا ہے اور جمعیت الانصار کے اُن اہم مقاصد کی طرف اجمالی اشارہ کیا جاتا ہے۔ جو اُس کو پیش نظر ہیں۔ ان مقاصد کو ملاحظہ کر نیکی بعد جمعیت الانصار کے مفید و غیر مفید ہونیکا اندازہ بخوبی کیا جاسکتا ہے۔

جمعیت کے سب سے اول جلسہ ۲۴ رمضان ^{۱۲۸۵} میں جو قواعد و مقاصد پیش ہو کر منظور ہوئے۔ اُسکی دفعہ ۳ میں لکھا گیا۔

اس جمعیت کی غرض مدرسہ عالیہ دیوبند کے مقاصد کی تائید و حمایت اور اُس کے پاک اثر کی ترویج و اشاعت ہے ملکی معاملات سے اسے کوئی تعلق نہ ہوگا۔

لیکن اسکی کوئی تشریح نہیں کی گئی تھی اسلئے مولوی عبید اللہ صاحب ناظم الانصار نے ۵ ار محرم ^{۱۲۸۵} کے جلسہ میں اسکی تشریح فرمائی۔ مولوی صاحب نے اپنی تقریر میں فرمایا کہ مدرسہ کا اثر کلام اللہ اور احادیث و سوانح کے صحیح معانی اور حضرت مولانا محمد قاسم صاحب قدس سرہ کی علمی تحقیقات ہیں جنکی اشاعت کرنے اور اطراف عالم میں پہونچا دینے سے بہت سے کام بن سکتے ہیں میرا خیال ہے کہ جو شوگوک فلسفہ جدیدہ کی وجہ سے اب پیدا ہو رہا ہے اُنکو حضرت مولانا محمد قاسم صاحب قدس سرہ نے عرصہ ہوا کہ رفع فرما دیا ہے۔ ہمارے لئے جدید علم کلام یہی ہے کہ ہم مولانا مرحوم کی تالیفات کو ایسی نظر و تحقیق سے پڑھیں جیسا کہ فلسفہ اور منطق کی کتابیں پڑھتے ہیں۔ وہ کتابیں اگرچہ اردو فارسی میں ہیں لیکن ایک فاضل اُنکو بلا مدد استاد نہیں پڑھ سکتا۔ یہ تجربہ ہے کہ جب مولانا مرحوم کی تحقیقات کو کبھی کسی فلسفی کے روبرو پیش کیا گیا اُسکا اطمینان ہو گیا اور مولانا مرحوم کی ہر بات اچھی طرح دُشین ہو گئی۔ مولانا کی تحقیقات کے ذریعہ سے خدمت اسلام کرنا جمعیت کا فرض ہوگا۔ اور اُسی پاک اثر کی ترویج کی صورتیں ہیں اسکی توضیح جلسہ منعقدہ ۱۲ ربیع الثانی ^{۱۲۸۵} میں اس طرح کی گئی۔

جمعیت الانصار کے پانچ شعبے حسب ذیل قرار دئے جاویں۔

(۱) جمعیت تکمیل التعليم (۲) جمعیت نظام التعليم (۳) جمعیت الارشاد (۴) جمعیت التالیف و الاشاعت (۵) جلسہ علمیہ۔

شعبۂ تکمیل التعلیم میں (الف) حضرت مولانا محمد قاسم صاحب قدس سرہ اور حضرت شاہ ولی اللہ صاحب ذی اللہ مرقدہ اور ان کے خاندان کی تالیفات مثل حجتہ اللہ خیر کثیرہ وغیرہ اور حضرت مجدد صاحب کے بعض مکتوبات چڑھائے جاویں گے۔ (ب) علم تفسیر و کلام ادب وغیرہ فنون کی اعلیٰ کتابیں بھی داخل درس ہوں گی۔ (ج) تقریر و تحریر کی خاص مشق کرائی جاوے گی۔ (د) طریقہ تدریس کا انتظام سکھایا جاوے گا۔ (ه) مدت تعلیم میں جو دو برس ہوں گی وظیفہ دیا جاوے گا جس کی مقدار دس روپیہ ماہوار سے کم نہ ہوگی۔

شعبۂ نظام التعلیم کا فرض ہوگا کہ مدرسہ عالیہ دیوبند کی سرپرستی جو مدرسہ قبولی کرے اور اس کے نظامات تعلیمیہ اپنے ہاں نافذ کرے اس کی اصلاح اور امداد کرے۔

شعبۂ الارشاد کی شاخیں حسب ذیل قرار دی گئیں۔ (۱) وعظ تقریری۔ تحریری مختلف زبانوں میں (۲) مناظرہ تقریری۔ تحریری۔ مناظرہ کی چند شقیں الگ الگ ہوں گی۔ (الف) مشرکین (ب) دہرین (ج) اہل کتاب (د) ملحدین (ه) مبتدعین۔

اس موقع پر اس امر کا اظہار بھی مناسب ہے کہ فی زمانہ مناظرہ میں کچھ ایسے مفاسد پیدا ہو گئے ہیں۔ جنکے باعث یہ اسلامی ضرورت بہ نظر نفرت دیکھی جانے لگی ہے۔ الانصار کا فرض ہوگا کہ ان مقاصد کی اصلاح کر کے مناظرہ کو اس کی صورت پر لائے۔ (و) شعبۂ الارشاد کا فرض ہوگا کہ ایسے مذکر (واعظ) و خطیب تیار کرے جو مختلف زبانوں میں یہ اسلامی خدمت بوجہ احسن ادا کریں اور ایسے تقریری و تحریری مناظرہ کرنیوالے ایسے فاضل تیار کئے جاویں جو مشرکین۔ دہرین۔ ملحدین اہل کتاب وغیرہ پر حجت تمام کر سکیں۔ شعبۂ تالیف و اشاعت کی چند شاخیں مرتب کی جاویں۔ (۱) ائمہ متقدمین کے کتب کی حفاظت و اشاعت (۲) حضرت مولانا شاہ ولی اللہ صاحب کے خاندان کے کتب کی اشاعت (۳) حضرت مولانا محمد قاسم صاحب حضرت مولانا رشید احمد صاحب قدس سرہ کی تالیفات کی حفاظت و اشاعت۔ (۴) مدرسہ عالیہ عربیہ دیوبند کے کتب خانہ میں ہر قسم کی کتابیں فراہم کرنا۔ (ه) اپنی جماعت کی عمدہ تالیفات عربی۔ فارسی اردو وغیرہ کی اشاعت۔

جلسۂ علمیہ جو مختلف بلاد و امصار میں وقتاً فوقتاً منعقد ہوتا رہے گا ان میں فقط قرآن شریف اور حدیث شریف کے اسرار و لطائف بیان ہوا کریں گے اور اس قسم کے جلسے مجاہد کلمات مروجہ سے بالکل مبرا ہوگا۔ سلف صالحین کے جلسوں سے تشبہ پیدا کرنیکی کوشش کیجاوے گی۔

الانصار کے مقاصد کی توضیح میں یہ بھی ظاہر کیا گیا۔ کہ ہم کو جو کچھ کرنا ہے اس کے تین مرتبہ ہو سکتے ہیں۔ (۱) سب سے اول یہ کہ مدرسہ عالیہ کی موجودہ حالت قائم رہے اور اس کے مرتبہ کو گرنے نہ دیا جائے۔

(۲) دوسرے یہ کہ ہماری جماعت کی اعلیٰ تعلیم یافتہ اصحاب حضرت مولانا محمد قاسم صاحب قدس سرہ کی تحقیقات

وتالیفات سے پوری واقفیت رکھتے ہوں۔

(۳) یہ کہ جہاں تک ہمارا قابو چلے ہم کسی شخص کو مذہبی علوم سے جاہل نہ رہنے دیں۔ یہ ہمارے لئے اعلیٰ اور انتہائی کامیابی ہوگی۔

جلسہ موقر الانصار مراد آباد منعقدہ ۱۵-۱۶-۱۷ ربیع الثانی ۱۳۲۹ مطابق ۱۵-۱۶-۱۷ اپریل
سوالہ الانصار کے مقاصد کی توضیح کر کے اسکی بعض تجاویز پر خصوصیت سے بحث کی گئی جس میں سے بعض نکتے
کو یہاں لکھنا مناسب ہے۔

(۱) انگریزی مدارس (گورنمنٹ اسکول اور کالجوں) میں مسلمان طلبہ کی مذہبی تعلیم اور انکے دارالاقامہ
میں مسلمان طلبہ کی مذہبی تربیت کیلئے۔ جمعیت الانصار کے ارکان داعوان وقف ہونگے۔

(۲) ایسی منتہی انگریزی تعلیم یافتہ (گریجویٹ یا انڈرگریجویٹ) جنکی دوسری زبان عربی ہو انکے لئے
مدرسہ عالیہ عربیہ دیوبند میں تعلیم دینیات کا خاص انتظام ہو اور جمعیت سے ریا لاء، ماہوار کے وظائف جاری کریں۔
(۳) جمعیت مدرسہ عالیہ عربیہ دیوبند میں دو سال کیلئے ایک ایسی جماعت کھولے جو قرآن شریف پر مخالفین
اسلام کے اعتراضات کا جواب دے سکے۔ اور جب قدرتالیفات اسوقت تک اس باب میں لکھی جا چکی ہیں انکے
زیر مطالعہ ہوں۔ اسکے لئے ۵۵ سے ۵۵ تک وظیفہ دیا جائے۔

(۴) مساجد کے انتظام میں جہاں کہیں ضرورت ہو اور وہاں کے مسلمان جمعیت سے خواہش کریں تو
جمعیت انکے لئے لائق عالم امامت و وعظ کے ہم پہنچائے۔

(۵) جمعیت ایسے چھوٹے چھوٹے رسائل بکثرت مفت شائع کرے گی۔ جس میں عقائد اسلامیہ کی تعلیم آریہ
جوابات۔ گورنمنٹ کی وفاداری کی ہدایت ہوگی۔

الانصار کے مقاصد و اغراض کا مختصر اقتباس یہ ہے جو ہم نے بیان کیا انکو دیکھنے سے اتنی بات بہت
سہولت کے ساتھ ذہن میں آسکتی ہے کہ یہ مقاصد کتنے مفید اور بکار آمد ہیں۔ ہمارے خیال میں ہر ادنیٰ عقل والا
بھی انکے مفید اور ضروری ہونے میں کلام نہیں کر سکتا۔ البتہ ان مقاصد کا عملی صورت میں ظہور پذیر ہونا
سہل نہیں ہے اسکے لئے جس قدر سامان اور فراہمی اسباب و مستعد کام کرنیوالوں کی ضرورت ہی ظاہر ہے۔
مگر تاہم الانصار نے عملی کاموں کی ابتدا ڈال دی ہے۔ مسلمان دعا کریں کہ خدا تعالیٰ الانصار کو اسکے دعویٰ کے
موافق مفید ثابت فرمائے اور جو شوق مسلمانوں کے قلوب میں اسکے قواعد و مقاصد کو دیکھ کر پیدا ہو چکا ہے وہ
جلد اسکی عملی صورتیں دیکھ کر مطمئن ہو جائیں۔

اس روداد میں الانصار کی نسبت اس سے زیادہ لکھنا ہم مناسب نہیں سمجھتے۔ مگر ہمیں خدا تعالیٰ کے
فضل سے امید ہے کہ ہم بہت جلد زیادہ تفصیل کے ساتھ اسکے عملی کام دکھلانیکے قابل ہو جائیں گے۔

قوانین متعلقہ اہل شوریٰ

(۱) اہل شوریٰ مسلمہ اہل چندہ ہیں۔ اور ابتداء مدرسہ سے انکے اعتماد پر چندہ آتا ہے اور کیفیات سالانہ میں انکے دستخط ہوتے ہیں۔ یا جو اور بزرگوار باتفاق اہل شوریٰ زمرہ اہل مشورہ میں داخل ہوں اگر انہیں سے کوئی شخص کیوجہ سے کم ہو جاوے تو بشرط ضرورت اسکی جگہ جدید شخص حسب انتخاب و اتفاق اہل مشورہ مقرر ہوگا۔ عموماً اہل مشورہ کا تجربہ کار اور اہل صلاح میں سے ہونا ایک ضروری امر خیال کیا جائیگا۔ اور یہ ضرور نہیں کہ جملہ اہل مشورہ باشندگان دیوبند ہی ہوں۔ بلکہ بیرونجات سے بھی لائق لوگ شامل اہل مشورہ ہو سکتے ہیں۔ بشرطیکہ اُن کو شریک جلسہ ہونیکا یا در صورت کسی عذر کے تحریری رائے دینے کا حتی الوسع التزام و اہتمام ہو۔

(۲) تجویز اہل مشورہ در باب تقرر و ترقی و تنزل و موقوفی ملازمان و مدرسان مدرسہ ہذا اور خرچ کرنے زر چندہ و دیگر انتظامات مدرسہ کے قطعی ہوگی۔ مگر بڑے امور میں حتی الامکان رائے جملہ اہل مشورہ کی تقریر یا تحریر ضرور ہوگی۔ اور یہ بات لازمی سمجھی جاوے گی کہ جملہ اہل مشورہ سے رائے طلب ہو۔

(۳) تغیر و تبدل اہل شورائے مہتمم و مدرسان عربی ہمیشہ درج کیفیت سالانہ ہوا کرے گا۔

قوانین متعلقہ مہتمم مدرسہ ہذا

(۱) تقرر و تبدل و رخصت و موقوفی مہتمم باختیار اہل مشورہ ہے۔ لیکن اہل مشورہ کو در باب تقرر مہتمم بہت غور اور فکر اور دور اندیشی چاہئے۔ مہتمم ایک مدبر اور تجربہ کار۔ ذی استعداد امانتدار شخص ہونا چاہئے۔ جسمین قوت انتظامیہ پوری ہو۔ اور ہر طرح سے لائق اطمینان و اعتماد اور قدردان اہل علم ہو۔

(۲) مہتمم صاحب جملہ محرران و ملازمان مدرسہ و دفتر کی دستی حساب و کتاب ترتیب فقر کے ذمہ دار اور مدرسان کی حاضری اور تعلیم کی دستی وغیرہ کی ذمہ داری اور نگرانی بھی انکا کام ہے۔ مہتمم صاحب کو اس کا بھی لحاظ ضروری ہے کہ قواعد متعلقہ تعلیم طلبہ و نقشبات تعلیم و داخلہ و خارج وغیرہ متعلقہ طلبہ کی تعلیم پوری ہوتی ہے یا نہیں۔ اور خصوصاً اُن طلبہ کے حال کی نگرانی جو مکان مدرسہ میں سکونت رکھتے ہیں۔ اور اُن کے حجرات کے تغیر و تبدل کا خیال لازم ہوگا تاکہ طلبہ میں کوئی شورش اور فتنہ اور بے تہذیبی واقع نہ ہو۔

(۳) امور انتظامیہ اور مصارف معمولی روزمرہ میں مہتمم صاحب مجاز ہیں جو مناسب سمجھیں وہ کریں اور جزوی غیر معمولی خرچ بھی اپنے اختیار سے کر سکتے ہیں۔ مگر شراذم اخراجات غیر معمولی اور کسی خاص انتظام میں اہل مشورہ سے منظوری لینی چاہئے۔ مہتمم صاحب مجاز ہیں کہ مدرسان و ملازمان کو بشرط استحقاق و عدم حرج کار کے چھ ماہ میں رخصت ایک ہفتہ کی تفاریق یا ایک بارگی حسب قواعد دیدیں لیکن زیادہ رخصت دینے میں منظوری اہل مشورہ ضروری ہے۔

(۱) رخصت ملازمان مدرسہ ہذا کو علاوہ تعطیلات مذکورہ آئینہ بلا وضع تنخواہ صرف دو قسم کی مل سکیگی۔

آئین رخصت ملازمان مدرسہ ہذا

اول بوجہ بیماری۔ دوم اتفاقیہ۔ چونکہ ایک تعطیل زائد از یکماہ دیجاتی ہو اسلئے اور کوئی نصبت عایتی بلا وضع تنخواہ نہ دیجاو گی۔ (۲) نصبت اتفاقیہ مذکورہ سال بھر میں دو ہفتہ سے زائد کی نہیں مل سکتی اور اس نصبت کا تجزیہ بھی ہو سکتا ہے۔ لیکن اگر ملازم جدید ہوگا۔ تو بعد کارگزاری ششماہہ نصبت اتفاقیہ سے مستفید ہو سکتا ہے۔ در صورت ضرورت قوی قبل کارگزاری چھ ماہ کے نصبت مذکورہ بعد وضع تنخواہ دیجاو گی۔

(۳) نصبت بوجہ بیماری سال بھر میں ایکماہ کی مل سکتی ہے۔ بشرطیکہ مہتمم کی رائے میں بیماری ایسی ہو کہ مدرس کار تدریس نہ کر سکے۔ اور اس نصبت کا تجزیہ بھی ہو سکتا ہے۔ یعنی بیمار اس قسم کی نصبت بدفعات لینا چاہئے تو مل سکیگی۔ مگر مجموعہ نصبت سال بھر کا ایکماہ سے زائد نہ ہوگا اگر ایکماہ سے زائد ہوگا تو ایام زائد کی پوری تنخواہ وضع ہوگی۔ (۴) چونکہ قواعد نصبت میں بہت رعایت مدرسان کی ہوئی ہو۔ اسلئے یہ قاعدہ مقرر کیا گیا کہ کوئی مدرس ایک گھنٹہ کو بھی بلا اجازت مہتمم صاحب غیر حاضر نہ ہو۔ اگر ہوگا تو باز پرس ہوگی۔ اور تنخواہ اس روز کی وضع کیجاوے گی۔ (۵) اگر کوئی مدرس ایک ہفتہ تک بلا حصول نصبت غیر حاضر رہے گا تو لایق معزولی سمجھا جاوے گا۔ (۶) نصبت خواہ کو چاہئے کہ استفادہ نصبت جس قدر پہلے ہو سکے درخواست تحریری مہتمم کو دیوے۔ اور جو جواب تحریری ملے اسپر کار بند رہے۔

(۷) جو ملازم نوکری چھوڑنا چاہے۔ اس کو لازم ہے کہ ایک ماہ پیشتر مہتمم کو تحریر مطلع کرے۔

ذکر قوانین متعلقہ انتظام ہذا وقت درس و تعطیلات وغیرہ

- (۱) مدرسہ ہذا کی جملہ کارروائی میں دو قسم کے سال مستعمل ہیں۔ ایک سال مالی اور دوسرا تعلیمی۔ یعنی ایک متعلق آمد و خرچ اور دوسرا متعلق تعلیم۔ اور تفصیل ہر دو کی ذیل میں درج ہے:-
مالی جملہ اقسام کی آمدنی اور خرچ کا حساب و کتاب اور تیاری روداد سالانہ سنہ ہجری نبوی صلی اللہ علیہ وسلم کی رو سے ہوتا ہے۔ یہ سال محرم سے شروع ہوتا ہے اور ذی الحجہ پر ختم ہوتا ہے۔
تعلیمی یہ سال شوال سے شروع ہوتا ہے اور شعبان پر ختم ہوتا ہے۔
- (۲) وقت درس ہوم سرما میں ۷ بجے سے ۱۱ بجے تک اور ۲ بجے سے ۴ بجے تک۔ اور ہوم گرما میں ۶ بجے سے ۱۰ بجے تک اور ۳ بجے سے ۵ بجے تک مقرر ہے۔
- (۳) پابندی وقت درس کی جملہ طلبہ کو ضروری ہے۔ اور تمام وقت درس میں حاضر رہنا ہوگا۔ یہ ہوگا کہ طلبہ سبق پڑھ کر جہاں چاہیں بیٹھیں۔
- (۴) اگر کوئی طالب علم بلا نصبت ایک ہفتہ غیر حاضر رہے گا۔ یا بخوف شرکت امتحان غیر حاضر ہوگا تو اسکا نام مدرسہ سے خارج کیا جاوے گا۔

(۵) جب کوئی طالب علم بوجہ بیماری یا رخصت غیر حاضر ہو تو کتب مدرسہ جو اس کو مدرسہ سے واسطے پڑھنے کے دی گئی ہیں۔ مہتمم صاحب کے حوالے کر دیوے پھر جو وقت حاضر مدرسہ ہوگا تو اس کو کتب دیدیا جائیگی۔
(۶) کسی طالب علم کو خواہ اس کو کھانا منجانب مدرسہ ملتا ہو۔ یا نہ ملتا ہو۔ بلا حصول رخصت مدرسہ سے غیر حاضر نہونا چاہئے۔ اگر ہوگا تو باز پرس ہوگی۔

(۷) مہتمم صاحب گاہ گاہ بلا تعین وقت کے بذریعہ کسی ملازم مدرسہ کے حاضری لوایا کریں گے۔ پس جو طالب علم بلا وجہ قوی کے غیر حاضر رہیگا۔ اس کا نام خارج کیا جاوے گا۔

(۸) طلبہ کو بوجہ سخت ضرورت کے رخصت دیدیا جائیگی جس کی مقدار ایک ماہ سے زائد نہ ہوگی لیکن ایام مقررہ امتحانات میں اس مرض شدید یا کسی سخت مجبوری کے رخصت ہرگز نہ ملیگی اور با اینہما تا مقدور ان سے امتحان سالانہ کی قضا کرائی جائیگی۔
(۹) اگر کوئی طالب علم بیرونی جس کو منجانب مدرسہ امداد کھانے وغیرہ کی ملتی ہو۔ دفعات اعلیٰ میں سے سالانہ امتحان میں

اور دفعات ادنیٰ میں سے سہ ہی امتحان میں اچھا نہ رہیگا۔ یا بلا اجازت مہتمم صاحب غیر حاضر ہوگا۔ اس کا کھانا موقوف کیا جائیگا۔ اسی طرح جو طالب علم مطالعہ کتب اچھی طرح نہ دیکھے گا۔ اور اپنی عادت ایسی ہی رکھے گا۔ وہ مدرسہ خارج کیا جائیگا۔

(۱۰) تقسیم اسباق جس طرح بین المدرسین کی جاوے اس کی پابندی طلبہ کو لازم ہوگی۔ یہ نہ ہوگا کہ کوئی طالب علم ایک مدرس کے پاس سے سبق چھوڑ کر دوسرے مدرس سے پڑھنے لگے اور دربارہ تقسیم اسباق مدرس اعلیٰ کے حکم کی تعلیم طلبہ اور مدرسین پر واجب ہوگی کیونکہ مدرس اول تعلیم کا ذمہ دار ہے۔

(۱۱) امتحان خواندگی سہ ماہی ہوا کرے گا اور ایک دفعہ سال میں ہوگا۔ اور لائق طلبہ کو سالانہ امتحان کی عمدگی پر انعام بھی دیا جائیگا۔

(۱۲) امتحان سالانہ شعبان میں ہوا کرے گا۔ اور بعد فراغت امتحان بلا کسی مانع قوی کے فوراً انعام تقسیم کیا جائیگا۔ اور تمام مدرسہ کو ۲۵ شعبان المعظم سے ۳ شوال تک تعطیل دیدیا جائیگی۔ سوائے فارسی و قرآن کے کہ ان کو صرف تین روز کی تعطیل بعد ختم امتحان سالانہ دیدیا جائیگی۔ مگر چونکہ بغرض امتحان دیگر مدارس اسلامیہ متعلقہ مدرسہ ہذا کے ۵ شعبان تک امتحان مدرسہ ہذا ختم کیا جاتا ہے۔ اس لئے مدرسان کو حسب رائے مہتمم صاحب مدرس اعلیٰ عربی امتحان میں جانا ہوگا۔ اور یہ کام بھی اسی مدرسہ کا منوہ شمار ہوگا۔ کل مدرسہ کو تعطیل عید الفطر کی پانچ روز تک یعنی ۹ سے ۱۳ تک دیدیا جائیگی۔

(۱) کوئی طالب علم کم از کم کافیہ و شرح تہذیب منیۃ المصلیٰ میں جب تک امتحان نہ دیگا اس کا کھانا وغیرہ مقرر نہ کیا جائیگا۔

آئین تقرر خوراک طلبہ

(۲) تعداد ان طلبہ کی جن کی خوراک وغیرہ بذمہ مدرسہ ہوتی ہے موافق رائے مہتمم صاحب و حسب گنجائش روپیہ کے محدود و معین ہوگی پس جب تک اس میں سے کوئی جگہ خالی نہ ہو۔ دوسرے شخص کا ذمہ دار مدرسہ نہیں ہے۔ اس کو بطور خود اپنے کھانے کا انتظام کرنا ہوگا۔

(۳) مہتمم اور مدرسین کو ہمیشہ تفحص حال اُن طلبہ کا رہیگا جنکی خوراک وغیرہ بندہ مدرسہ پس جو طالب علم کم شوق اور کم محنت پایا جاویگا۔ اس کی خوراک موقوف کر کے دوسرے مستحق کو دیجاویگی۔

(۴) اگرچہ تقرر وظیفہ زیادہ تر اُن طلبہ بیرونی کے واسطے ہے جن کو اپنے پاس سے وسعت کھانے کی نہیں ہے لیکن یہ رعایت صرف بحق طلبہ بیرونجات ہی منحصر نہیں بلکہ گاہ گاہ نہایت مفلس طلبہ باشندہ دیوبند بھی اسکے مستحق سمجھے جاویں گے۔ بشرطیکہ اُن کو کوئی ذریعہ تحصیل علوم عربیہ دینیہ کا بلا امداد حاصل نہ ہو۔ اور مذ وظائف میں بھی گنجائش ہو۔ مگر اس میں وسعت زیادہ نہ دیجاویگی کیونکہ یہ حق دراصل طلبہ بیرونجات کا خیال کیا گیا ہے۔ کیونکہ اُن کو بہ نسبت باشندگان دیوبند کے گزارہ زیادہ مشکل ہے۔

(۵) خور و سال طلبہ بیرونجات کو جو کہ صاحب وسعت ہوں۔ اور اُن کے وارث متکفل تمام اخراجات کے ہو کر ان کو داخل مدرسہ کرنا چاہیں تو وہ داخل ہو سکتے ہیں۔ لیکن اُن کی بیرونی نگرانی کے ذمہ وار منتظمان مدرسہ نہیں۔ مگر حقے الوسع ان کا ہر طرح خیال رکھیں گے۔ اور ان کے تمام حالات کے نگران رہیں گے۔

ضوابط متعلقہ خواندگی عربی و داخلہ طلبہ عربی مدرسہ

(۱) مدرسہ ہذا میں باعتبار خواندگی عربی کے آٹھ جماعتیں مقرر ہوئی ہیں۔ اور ہر سال میں خواندگی مقسورہ مندرجہ نقشہ کی ضرور پوری ہو جایا کرے گی۔

(۲) چونکہ مناسب معلوم ہوتا ہے کہ ایک طالب علم کو ایک روز میں چار اسباق سے زیادہ نہ پڑھایا جائے کہ زیادتی اسباق میں پریشانی اور ضعف دماغ کا احتمال ہے۔ لہذا سلسلہ ہائے اسباق باعتبار مدارج خواندگی کے ہر سال کے واسطے مقرر کی گئی ہے۔ اور مدت ختم اسباق اور تحصیل کیواسطے آٹھ برس معین کئے گئے۔ ہر سال میں منہائی ایام تعطیل اور ایام امتحان کے بعد ۲۴ یوم ماہوار تعلیم کے واسطے خیال کئے گئے۔ اور ہر سال سلسلہ کتب درسی اور اسباق اوقات کا تحریر ہوا ہے۔ جس کا مفصل حال نقشہ ہشت سالہ تجزیہ تحصیل علم عربی منسلکہ کیفیت ہذا سے واضح ہوتا ہے۔ ترتیب کتب درسیہ مندرجہ نقشہ ہذا میں اس امر کا بہت لحاظ کیا گیا ہے۔ کہ طلبہ کی استعداد و لیاقت بتدریج ترقی پذیر اور قابل فہم کتب ہو۔ پس کوئی طالب علم اس کے خلاف نہ کر سکیگا۔

(۳) ابتدائی کتب اور نیز کتب درسی کے لئے نصف یا پون گھنٹہ اور حدیث کی کتب کے واسطے ڈیڑھ گھنٹہ یا دو گھنٹہ۔ باقی کے لئے ایک گھنٹہ مقرر ہوا ہے۔

(۴) ہر ایک طالب علم بلا قید عمر حسب صلاح و رائے مہتمم صاحب مدرسہ کے بعد تحقیق حال و کیفیت درستی چال و چلن داخل جماعت ہائے عربی کیا جاویگا اور نام اسکا فوراً کتاب میں لکھا جائیگا۔ بلا اندراج نام کے رجسٹر حاضری و رجسٹر داخلہ میں کوئی طالب علم مدرسہ میں تعلیم نہ پاسکے گا۔

قواعد متعلقہ خواندگی فارسی و ریاضی و قرآن شریف داخلہ طلبہ

- (۱) تمام طلبہ کو جو مدرس فارسی کی حفاظت میں ہیں قوانین خواندگی و داخلہ کی پابندی ضرور ہوگی اور تعلیم فارسی و ریاضی حسب تفصیل دفعہ بندی مندرجہ نقشہ منسلکہ کیفیت ہذا ہو کرے گی۔
- (۲) مدرس فارسی بغیر اجازت مہتمم صاحب کے کسی طالب علم کو داخل نہ کرے گا۔ اور کیفیت داخلہ و خارجہ کی کتاب حاضری و رجسٹر داخلہ میں مندرج ہونی چاہئے۔ مہتمم مدرسہ اس کی نگرانی زیادہ کرینگے کہ اس دفعہ کی تعلیم پوری ہوتی ہے۔ اور کوئی غیر طالب علم بلا اندراج نام تو شامل نہیں ہوتا۔
- (۳) طلبہ ساکین قصبہ ہذا خصوصاً نابالغ لڑکے بغیر اجازت و درخواست انکے بزرگوں یا سرپرست کے داخل نہ ہو سکیں گے۔
- (۴) جو طالب علم بلا وجہ معقول اور بلا حصول اجازت پندرہ روز برابر غیر حاضر رہیگا اس کا نام خارج کیا جائیگا اور اگر دوبارہ داخل ہونا چاہے تو بااجازت مہتمم مدرسہ داخل ہو سکے گا۔ لیکن اگر اسی طرح سال بھر میں تین بارہ غیر حاضر ہو تو ہرگز داخل مدرسہ نہ کیا جائیگا۔
- (۵) کوئی طالب علم بغیر اجازت مدرس کے واسطے حوائج ضروری کے نہ اٹھے۔ اور جو جگہ نشست کی مدرس نے اسکے واسطے تجویز کر دی ہے۔ اسکو باختیار خود نہ بدل سکیگا۔ اگر اسکے خلاف ہوا تو مستوجب سزا ہوگا۔
- (۶) کوئی طالب علم بغیر اجازت مدرس کے نہ کوئی کتاب شروع کر سکیگا نہ چھوڑ سکیگا۔ اور خواندگی فارسی کتب نقشہ خواندگی میں منحصر رہیگی۔
- (۷) کسی طالب علم کو دفتر سے کوئی کتاب بغیر اجازت مدرس اول فارسی کے نہ ملیگی۔
- (۸) نقشہ دفعہ بندی میں جو موقع اور وقت واسطے شروع کرانے عربی کے مقرر کیا گیا ہے۔ اسپر عربی ضرور شروع ہو مگر اس سے پہلے عربی کا شروع کرنا مناسب نہیں۔
- (۹) مدرس فارسی کی یہ بڑی کارگزاری سمجھی جائیگی کہ اس جماعت میں سے طلبہ عربی خواں وقتاً فوقتاً دستیاب ہوں تاکہ آبادی درجات عربی میں امداد ملے۔ اور مقصد اصلی دینیات کا حاصل ہو۔
- (۱۰) کوئی طالب علم کسی اجنبی شخص کو بلا اجازت مدرس صاحب کے اپنے پاس نہ بٹھائے اور نہ خود بلا ضرورت شدید کے دوسرے طالب علم کے پاس اٹھ کر جاوے۔ ورنہ مستوجب سزا ہوگا۔
- (۱۱) طلبہ فارسی خواں کے لئے وقت درس موسم سرما میں ۷ بجے سے ۱۱ بجے تک اور موسم گرما میں ۶ بجے سے ۱۰ بجے تک اور شام کو ہمیشہ ۲ بجے سے عصر تک ہے۔
- (۱۲) طلباء لائق کی ترقی اور کم محنت کا تنزل باختیار مدرس ہوگا۔
- (۱۳) جہاں تک ممکن ہو ایک کتاب دو جگہ سے نہ پڑھائی جاوے۔ اور کثرت اسباق و جماعت کے احتراز واجب ہے۔
- (۱۴) حاضری و غیر حاضری طلبہ مدرس اول کے سپرد کی گئی باختلاف اوقات جب چاہے حاضری لیوے۔
- (۱۵) مبتدی طلبہ کو سبق مدرس یا نائب مدرس فارسی خود پڑھاویں۔ طلبہ کے سپرد نہ کریں۔
- (۱۶) جو طلبہ قرآن شریف نہ پڑھ چکے ہوں۔ ان کو داخل درجات فارسی نہ کیا جاوے بلکہ مدرس قرآن شریف کے سپرد کریں۔

- (۱۷) ہفتہ میں دو روز خواندگی نہوگی یعنی جمعہ کو تعطیل ہوگی۔ اور جمعرات کو مسودہ نویسی اور آموختہ یاد کرایا جاوے گا۔
 (۱۸) سہ ماہی امتحان ہو کر گیارہ روز نتیجہ امتحان پر لحاظ کیا جاوے گا۔ پھر امتحان داخل دفتر ہوگا اسکی ایک نقل مدرس اپنے پاس رکھے گا۔
 (۱۹) طلبہ قرآن شریف خواں کو بھی مثل طلبہ فارسی خواں کے پابندی قواعد حاضری و خواندگی کرنی ہوگی۔

ذکر آئین اقسام چندہ

- (۱) چندہ کی کوئی تعداد مقرر نہیں اور نہ کسی مذہب ملت کی تخصیص ہے۔
 (۲) چندہ کی آٹھ قسمیں قرار دی گئی ہیں۔ اور ہر ایک کا جمع خرچ جدا اور

تاریخوار درج حساب ہوتا ہے۔ وہ آٹھ قسمیں یہ ہیں:-

اول چندہ امدادی۔ اسکی دو قسمیں ہیں۔ ایک سالانہ جو معین طور سے وصول ہوتا ہے۔ دوسری عطا و کثرت جو غیر معین طور سے لیا جاتا ہے۔ اور ہر دو قسم کی آمدنی محض تنخواہ مدرسان و ملازمان و سائر خرچ مدرسہ میں صرف ہوتی ہے لیکن بشرط اشد ضرورت خوراک و پوشاک و دیگر حوائج طلبہ مساکین و مسافرن میں بطور عاریت قرض صرف ہو سکتی ہے۔
دوم۔ زکوٰۃ و صدقا۔ اس چندہ کی آمدنی بعد تملیک خوراک و پوشاک و دیگر حوائج طلبہ میں صرف ہوتی ہے۔
سوم۔ قیمت چرم قرآنی و عقیقہ۔ اس کی آمدنی بالتخصیص خرید کتب دینیہ اور انکی جلد بندی وغیرہ میں صرف ہوتی ہے۔ اور در صورت سخت حاجت کے بطور عاریت خوراک و پوشاک طلبہ میں صرف ہوتی ہے۔
چارم۔ انعامی۔ جو خاص بجا انعام طلبہ کا میاں شدہ امتحان سالانہ میں خرچ ہوتا ہے۔

پنجم۔ خرید کتب وقفی۔ اس قسم کے چندہ میں خواہ کوئی صاحب ہمت کتب عطاء فرماویں۔ یا زر نقد واسطے خرید کتب کے عطا کریں۔ ہر دو صورت میں کتب وقفی مدرسہ کی ہونگی۔

ششم۔ خوراک کی۔ اس قسم کے شریک کو اختیار ہے خواہ کھانا پکا ہوا طلبہ کو دی خواہ زر نقد بقدر قیمت خوراک ہفتہ۔ امتفرقات۔ اس میں وہ رقوم جمع ہوتی ہیں جو اسباب مثل پارچہ یا ظروف یا زیور وغیرہ بغرض ایصال ثواب میت کے اہل میت ارسال فرماتے ہیں۔ یا کسی قسم کی جنس یا نقد واسطے امداد طلبہ مساکین کے عنایت فرماتے ہیں۔ اور اس مد کی آمدنی طلبہ مسافرن و مساکین کی خوراک و پوشاک وغیرہ میں صرف ہوتی ہے۔
ہشتم۔ تعمیر جو ضروری تعمیر اور ترمیم اور شکست و ریخت مکان مدرسہ یا تعمیر حجرات جدیدہ میں صرف ہوتی ہے۔
 (۳) چنگدہ امدادی سالانہ حتی الوسع پیشگی یعنی شروع ماہ محرم میں جمع کیا جائیگا۔

(۴) جو حضرات زکوٰۃ و کفارہ وغیرہ واسطے صرف طلبہ مساکین کے محرمت فرمائینگے وہ مثل دیگر چندوں کے کمال احتیاط سے اسی مصرف میں صرف ہوگا۔ اور حساب انکا درج کیفیت سالانہ ہوتا رہے گا۔

(۵) ایک کتاب اہم و اچندہ امدادی کی اور سات کتابیں جدا جدا ساتوں قسم کے چندہ آمد و خرچ مفصل کی اور ایک روزنامہ روزانہ آمد و خرچ جملہ قسم کی مدات کا اور ایک گوشوارہ آمد و خرچ ماہانہ کا دفتر میں رہتا ہے جو چاہے انکو ملاحظہ فرماوے اور علاوہ کتب مذکورہ کے رسید بھی ہر ہر مد کی جدا تیار ہوتی ہے۔ اور اسکا ایک پرت فوراً چندہ ہندہ کے پاس بھیج دیا جاتا ہے۔ علاوہ انکے ہر قسم کے چندہ کی تقسیم کی بابت رجسٹر و قبض الوصول دفتر میں رہتا ہے۔

(۷) چندہ دینے والوں کو ایک سید حسب ذیل دیجاو گی۔ اور ایک پرت یعنی شتی دفتر میں رہے گا۔

نمبر شمار	نام چندہ دہندہ	تعداد وصول چندہ	قسم چندہ کسی فتنہ	کس سال کی بابت	تاریخ وصول	دستخط پیدائش	الغیرمدرسہ	کیفیت مدرسہ

(۸) جو صاحب شرک چندہ وقت مقررہ پر چندہ عطا نہ کریں گے تو خط طلبی ان کی خدمت میں روانہ ہوگا۔

در صورت انکار ان کا نام رجسٹر سے علیحدہ کیا جائیگا۔

(۹) ایک قسم کا چندہ دوسری قسم میں شامل نہ کیا جائیگا۔

(۱۰) اگرچہ چندہ میں بعد خرچ کے جس قدر زیادہ توفیر اور بچت رہے بہتر اور موجب اطمینان ہے مگر

آمدنی چندہ امدادی میں اس قدر زرقند ہمیشہ مد توفیر میں جمع رہنا چاہئے۔ جو کم سے کم چھ ماہ کے مصارف کو کافی ہو۔ بلکہ کوشش ہو کہ ایک سال کے مصارف کی گنجائش رہے۔

(۱۱) جو صاحب کسی قسم کے چندہ میں شریک ہوں اور چندہ عنایت فرمادیں تو یہ تفصیل بھی تحریر فرمادیں کہ

چندہ دوانی ہے۔ یا یکمشت یا الغام یا خوراک وغیرہ خصوصاً جو صاحب زکوٰۃ و کفارہ وغیرہ عنایت فرمادیں

تو مہتمم کو ضرور مطلع فرمادیں تاکہ اُس کو ایسے ہی مصارف میں صرف کرے کہ زکوٰۃ وغیرہ ادا ہو جائے۔ اور مدرسہ کو بھی امداد ملے۔

تفصیل نمبر تعداد و اسماء داران و شرح تنخواہ ہوا و کل شرح لائے متعلقہ عربیہ بند بابت ۱۳۲۸

نمبر شمار	نام مدرسہ داران	نام عمدہ	شرح تنخواہ ہوا	کل تنخواہ لائے	کیفیت
۱	جناب مولانا محمود حسن صاحب	صدر مدرس مدرسہ	۵۰۰	۵۰۰	سما
۲	مولوی حکیم محمد حسن صاحب	مدرس عربی	۵۰۰	۵۰۰	اس سال میں ۹ ماہ کی تنخواہ دی گئی۔
۳	مولوی غلام رسول صاحب	"	۵۰۰	۵۰۰	سالانہ
۴	مولوی عزیز الرحمن صاحب	"	۵۰۰	۵۰۰	سالانہ
۵	مولوی مرتضیٰ حسن صاحب	"	۵۰۰	۵۰۰	سالانہ
۶	مولوی انور شاہ صاحب	مدرس عربی بلاتنخواہ	۰	۰	
۷	مولوی عبدالصمد صاحب	مدرس عربی	۵۰۰	۵۰۰	اس سال میں ۴ ماہ کی تنخواہ ملی بعد کو فعال ہو گیا۔
۸	مولوی محمد رسول صاحب	"	۵۰۰	۵۰۰	سما
۹	مولوی گل محمد خاں صاحب	"	۵۰۰	۵۰۰	سالانہ
۱۰	مولوی حسین احمد صاحب	"	۵۰۰	۵۰۰	ان کا تقریباً ۷ ذی قعدہ ۱۳۲۸ سے ہوا

نمبر شمار	نام عمدہ داران	نام عمدہ	شرح تنخواہ	کل تنخواہ سالانہ	کیفیت
۱۱	مولوی شبیر احمد صاحب	مدرس عربی	۵۵۰	۵۵۰	انکا تقریباً شوال ۱۳۲۸ء سے ہوا
۱۲	مولوی فخر الدین صاحب	"	۵۵۰	۵۵۰	اس سال میں دو ماہ ۵ ایوم کی تنخواہ ملی
۱۳	مولوی قاری محمد عبدالوحید صاحب	مدرس فن قرأت تجوید	۵۵۰	۵۵۰	
۱۴	مولوی نبی حسن صاحب	معین مدرس بی	.	.	
۱۵	مولوی محمد یسین صاحب	مدرس اول فارسی	۵۵۰	۵۵۰	
۱۶	منشی منظور احمد صاحب	مدرس ریاضی	۵۵۰	۵۵۰	
۱۷	حافظ نامدار خان صاحب	مدرس قرآن شریف	۵۵۰	۵۵۰	
۱۸	حافظ نور محمد صاحب	"	۵۵۰	۵۵۰	
۱۹	مولوی حافظ احمد صاحب	مہتمم مدرسہ ہذا	۵۵۰	۵۵۰	
۲۰	مولوی حبیب الرحمن صاحب	مددگار مہتمم مدرسہ ہذا	۵۵۰	۵۵۰	
۲۱	منشی محمد امداد الحق صاحب	محرر اول	۵۵۰	۵۵۰	
۲۲	منشی محمد یسین صاحب	محرر دوم	۵۵۰	۵۵۰	
۲۳	محمد خان صاحب	صحافت	۵۵۰	۵۵۰	ان کو تنخواہ چندہ چرم قربانی سے دی جاتی ہے۔
۲۴	حاجی عبداللہ صاحب	محافظ شب روز دفتر	۵۵۰	۵۵۰	
۲۵	حسین بخش دربان	دربان	۵۵۰	۵۵۰	اس سال میں ۸ ماہ ۲۴ ایوم کے تنخواہ ملی۔ انکو چندہ متفرقات سے تنخواہ دی جاتی ہے۔
	میسر انکل				ازد تعلیم ازدم چرم قربانی ازدم متفرقات ازدم لکھنؤ ۵۵۰ ۵۵۰ ۵۵۰ ۱۲/۹/۲۰

نقشہ نمبر ۲۔ منظر تعداد طلبہ مدرسہ عربیہ یونیند موجودہ آخر ذی الحجہ ۱۳۲۸ھ

نام درجہ تعلیم	تعداد طلبہ		
	اہل دیوبند	بیرونجات	میزان
عربی	۱۲	۲۶۷	۲۷۹
فارسی	۶۳	۲۲	۸۵
قرآن شریف	۲۷	۱۴	۴۱
میسر ان	۱۲۲	۳۰۳	۴۲۵

واضح ہو کہ مدرسہ ہذا میں آخر سال حال پر ۴۲۵ طلبہ ہر قسم کے موجود تھے جن میں سے ۳۰۳ بیرونجات کے ۱۲۲ خاص دیوبند کے رہنے والے ہیں منجملہ بیرونجات کے ۲۶۷ خاص عربی پرہنے والے ہیں ان میں سے ۳۲ طلبہ اہل شہر کھانا دیتے ہیں اور ۴۴ طلبہ مطبخ سے کھانا کھاتے ہیں اور ۴۴ طلبہ کو نقد برائے خوراک مدرسہ دیا جاتا ہے اور باقی ۵ طلبہ اپنے پاس سے کھانا کھاتے ہیں۔ یہ امر بھی قابل گزارش ہے کہ جملہ طلبہ خوراک پانی والوں کو خواہ اول کو اہل شہر کھانا دیتے ہیں یا مدرسہ سے نقد یا مطبخ سے کھانا

ملتا ہے سال بھر میں چار جوڑے پارچہ طیار شدہ معہ کلاہ و کمربند اور ایک چادر اور دو جوڑے جفت پاپوش اور موسم سرما میں انگہ روئی دار اور ایک لحاف مدرسہ دیا جاتا ہے اور ہر ماہ میں دھولائی پارچہ کی واسطے نقد اور مطاع کتب کیلئے روغن تلخ ملتا ہے اور ہر طالب علم کے علاج کا اہتمام منجانب مدرسہ ہوتا ہے۔ علاوہ ہمیں طلبہ کے اکثر حوائج کا انتظام کیا جاتا ہے۔ مثلاً جاڑوں میں پانی گرم کرنا اور طلبہ کو گرم پانی پہنچانا اور لوٹہ ہائے گلی اور فرش بوریہ اور کلونخ استنجہ کا ایک ذخیرہ رہنا اور دیگر حوائج و ضروریات طلبہ کا بھی خیال اہتمام رہتا ہے۔ یہ تمام مصارف چھ تھوڑی تھوڑی رقم ہو کر ایک مقدار کثیر ہو جاتی ہے آمدنی زکوٰۃ و متفرقات سے پوری ہوتی ہے۔ یہاں سے خیال کیا جاتا ہے کہ مذکوٰۃ و متفرقات میں کس قدر زر کثیر کی حاجت ہو اور یہ کیسے مواقع خیر میں صرف ہوتا ہے۔ امید کے صاحبان خیر و وسعت اور معاونان اہل کرم اس طرف زیادہ توجہ فرماویں تاکہ باطمینان تمام طلبہ مساکین و مسافرین کے حوائج کا بندوبست کافی ہوتا رہے۔ اور حضرات معاونین کیلئے موجب ثواب ہو۔ اللہ تعالیٰ ان کے اموال میں برکت عطا فرماوے آمین ثم آمین۔ واللہ لا یضیع اجر المحسنین۔

نقشہ بر اسمای گرامی کنندگان طعام طلبہ عربیہ دیوبند بابۃ ۱۳۲۸ھ

ردیف	اسمائی گرامی عطار کنندگان طعام	ردیف	اسمائی گرامی عطار کنندگان طعام	ردیف	اسمائی گرامی عطار کنندگان طعام
۱	مولوی حافظ احمد صائم	۱۱	منشی محمد عارف صاحب دیوبند	۲۳	منشی فیض الحسن صاحب کپل
۲	منجانب حاجی ظہور الدین احمد	۱۲	منشی محمد فائق صاحب خانقاہی	۲۴	منشی غلام باری صاحب
	صاحب مرحوم	۱۳	شیخ محمد یعقوب صاحب	۲۵	منشی شریف احمد صاحب
۳	منشی فراغت علی صاحب	۱۴	منشی محمد خلیل صاحب		پسر خلیفہ بشیر احمد صاحب
۴	منجانب شیخ محمد حسین صاحب مرحوم	۱۵	از جانب منشی محمد قاسم صاحب مرحوم	۲۶	منشی ریاض الحسن صاحب
۵	منشی فضل عظیم صاحب	۱۶	حاجی گھٹیا صاحب خشت پز	۲۷	حاجی عنایت کریم صاحب
۶	منجانب منشی صفت احمد صاحب مرحوم	۱۷	شیخ حبیب الرحمن صاحب کوٹلوی	۲۸	حاجی محمد قاسم صاحب سیر
۷	منجانب شیخ عبد الرزاق صاحب مرحوم	۱۸	منشی انوار کریم صاحب	۲۹	منشی رحم المی صاحب
۸	منشی سراج الحق صاحب	۱۹	منشی محمد قاسم صاحب	۳۰	مولوی حکیم محمد حسن صاحب
۹	مولوی محمد قاسم صاحب سابق کشتہ	۲۰	منشی ارشاد حسین صاحب	۳۱	منشی نظیر حسن صاحب البیکٹر
	بندوبست گوالبیار	۲۱	منشی رکن الدین صاحب کپل		پولس دیوبند
۱۰	منجانب قاضی رفیق علی صاحب مرحوم	۲۲	شیخ محمد منعم صاحب	۳۲	از جانب علی ان لو آئی صاحب مرحوم

گوشتواره نمبر آمد و صرف جمایه ریاضت مشیقه مدرسه المیه عنبر و پونید باب ۲۸

[illegible]

فہرست برصہول و باقی از چند باب ۱۳۲۸ متعلقہ مدار لایمیر میر بند ضلع سہارنپور

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چندہ دوامی	واجب الوصول			وصول			توضیح
		۱۳۲۵ھ	۱۳۲۶ھ	۱۳۲۷ھ	۱۳۲۸ھ	۱۳۲۹ھ	۱۳۳۰ھ	
۱	از ریاست آصفیہ حضور عالی نظام الملک بہار والی ریاست حیدر آباد دکن خلد اسد ملکہ	۱	۱	۱	۱	۱	۱	
۲	از ریاست عالیہ جناب نواب سلطان جہانگیر صاحبہ عالیہ و رئیس ریاست بھوپال نام اقبالہ	۱	۱	۱	۱	۱	۱	بقایا خارج کرد گیا تھا مگر بعد ایک سال کو ریاست پر رقم بقایا وصول ہوئی اس لئے جمع کر کے وصول کی گئی
۳	از ریاست عالیہ حضور رکن الدولہ نصر جنگ مخلص الدولہ حافظ الملک بہار رئیس نواب صاحب فرمانروائے ریاست پورام اقبالہ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	
۴	از منافع جائداد و قوت و فرمانمادر عربیہ دیوبند منجانب قاضی محمد علیم الدین صاحب رئیس شالی ضلع مظفرنگر	۱	۱	۱	۱	۱	۱	
۵	عالیجناب علی القاب جناب نواب سر محمد سلیم خان صاحب بہادر رئیس ڈہاکہ حسن منزل	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲۰ جنوری ۱۹۱۷ء مطابق ۸ محرم ۱۳۳۵ھ صرفہ ماہوار مقرر فرمایا۔
۶	از آمدنی جائداد وقف کردہ عالیجناب جناب محمد یوسف علیخان صاحب مرحوم مغفور رئیس مینڈھو ضلع علیگڑھ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	
۷	از منافع مبلغ دو ہزار روپیہ داخل تجارت مدراس معرفت انجمنی محمد اسحق صاحب خلف انجمنی محمد عثمان صاحب کمپنی ٹریڈمنٹ منڈی مدراس	۲	۲	۲	۲	۲	۲	مبلغ ۱۰۰۰ روپیہ خارج کئے گئے مبلغ ۱۰۰۰ روپیہ بابت ۱۳۳۵ھ مبلغ ۱۰۰۰ روپیہ بابت ۱۳۳۶ھ پرنسپل کے تحت ۱۳۳۷ھ سالانہ کاماٹہ کے منافع پر
۸	مولوی عبدالباسط خان صاحب خلف الصدق جناب مولوی عبدالباقر خان صاحب کلیل درجہ اول حیدر آباد دکن	۲	۲	۲	۲	۲	۲	

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چنده دوای	واجب الوصول			وصول			نام	توضیح
		نایب	نایب	نایب	نایب	نایب	نایب		
۹	از جانب جناب نواب حاجی محمود علی خاں صاحب مرحوم معذور رئیس چغتاری ضلع بلند شہر	مار	مار	مار	مار	مار	مار	مار	
۱۰	مسماة مبارک النساء صاحبہ زوجہ خان بہادر مولوی مسعود حسن خان صاحب رئیس شاہ جہان پور معرفت جناب عبد الجلیل خان صاحب	مار	مار	مار	مار	مار	مار	مار	
۱۱	از کرایہ مکان وقت بنام مدرسہ عربیہ دیوبند واقع کوئچہ تریپ بازار مشہ اطبقہ (ب) حیدر آباد دکن منجانب مسماة صفیہ مرحومہ زوجہ شیخ احمد صاحب ساکن بازار عیسیٰ میان حیدر آباد دکن	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	
۱۲	از کرایہ پانچ سهام منجملہ بجا تریپ ۵۰ سهام بازار سورنی مولین ملک برہما معرفت حاجی محمد اسماعیل صاحب ابن صالح بھائی عرف گورا صاحب تاجر بازار سورنی مولین	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	
۱۳	جناب شیخ وحید الدین صاحب رئیس لاکھوتی میٹر	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	
۱۴	از جانب مولوی حافظ عابد حسین صاحب مرحوم وکیل عدالت دیوانی جو پور معرفت مولوی شاہ محمد عثمان صاحب وکیل عدالت	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	
۱۵	جناب مولوی محمد سید علی صاحب ناظم دارالقضا ریاست حیدر آباد دکن تریپ بازار	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	
۱۶	از جانب جناب نواب ممتاز علی خاں صاحب مرحوم رئیس میرٹھ	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	
۱۷	جناب حاجی حافظ محمد اعلیٰ صاحب رئیس میٹر	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	
۱۸	جناب مولوی محمد شمس الضحیٰ صاحب رئیس موضع سکھانہ ضلع بیرجھوم ڈاک خانہ ملار پور ایست اندیا ریلوے	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چندہ دوامی	واجب الاصول						مختار از مکتوبہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل
------	------------------------------------	-------------	--	--	--	--	--	-----------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------	-------------	----------

نمبر	اسماء گرامی عطا کنندگان چنیدہ دوا می	واحب الوصول			وصول			کیفیت
		بازار	بقایا	بازار	بقایا	بازار	بقایا	
۴۲	مولوی حافظ عبدالاحد صاحب الک مطبع مجببائی دہلی۔	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۴۳	مولوی محی الدین احمد خان صاحب رئیس مراد آباد ممبر مدرسہ ہذا قاضی ریاست پٹنہ	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۴۴	منشی عبدالغفار خان صاحب سب ریور محکمہ انجمنی ضلع سیتاپور ساکن سرساوہ ضلع سہارنپور	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۴۵	حاجی شاہ معید احمد صاحب رئیس انہ ضلع سہارنپور ممبر مدرسہ ہذا اتالیق صاحبزادہ محمد جعفر علیخان صاحب رئیس ریاست مالوہ قلعہ رحمت گڑھ	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۴۶	منشی خورشید علیخان صاحب تحصیلدار ٹھاکر دوارہ ضلع مراد آباد رئیس جلال آباد ضلع مظفرنگر	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۴۷	زوجہ حاجی قدرت اللہ صاحب ساکن بجنور محکمہ قاضی پاڑہ متصل امام باڑہ	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۴۸	مولوی عبداللہ صاحب تاجر بازار چوک مراد آباد	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۴۹	میر صادق حسین صاحب اور سیر ڈویژنل فیسر انتہ علاقہ ریاست کوٹہ راجپوتانہ	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۵۰	حاجی سید محمد نقی صاحب رئیس خانجا پٹو	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۵۱	قاضی عنایت احمد صاحب رئیس شہر کوٹہ ضلع بجنور	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۵۲	محمد ثناء اللہ صاحب رئیس موضع متھرا ڈاکٹری نہ چرکھا دل ضلع مظفرنگر	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰

نمبر	اسما گرامی عطا کنندگان چندہ دوامی	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		نمبر	نمبر	نمبر	نمبر	نمبر	نمبر	
۵۳	حافظ محمد معصوم علی صنا نسب پکڑ تھانہ تی پور تحصیل نان پارہ ضلع بھڑانچ	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۵۴	مرزا امرو بیگ صاحب ساکن فیروز آباد ضلع گڑھی	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۵۵	منشی عبد الجبار صاحب ساکن بجنور محمد قاضی پڑہ	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۵۶	حکیم محمود علی صاحب رئیس حیدر آباد دکن توب کا سانچہ	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۵۷	مولوی محمد حسین صاحب ریل وڈ سکرری محسنہ چانگام	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۵۸	منشی اسد اللہ خاں صاحب تحصیلدار محال سلوانی علاقہ ریاست بھوپال	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۵۹	جناب کلایان صنا کھاٹ سارنگ پور کھاٹو مقیم غم غور پور بالو بازار بھوپال کلس روڈ ۲۷ کلکتہ	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۶۰	ڈاکٹر عبدالقادر خان صنا ڈاکٹر شفا خانہ ریلوے گونڈہ	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۶۱	حاجی حافظ فصیح الدین صنا سواگر میر صیدار	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۶۲	حاجی وحید الدین صاحب سوداگر ایٹا	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۶۳	منشی محمد رحمت الہی خان صاحب رئیس شاہ پور ضلع مظفرنگر	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۶۴	ماسٹر منظور اللہ صاحب ساکن بجنور	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۶۵	چودھری شاہ عبدالحق صاحب ساکن پوریا ڈاکٹرانہ نیت پور ضلع دیناج پور ملک گال	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۶۶	چودھری وفاتی صاحب ستری از کلکتہ معتر مولوی ابوشعیب محمد اسماعیل صاحب امام مسجد حاجی تاج علی صاحب	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱

ماہ شعبان ۱۳۲۵
سے عصر ماہوار
مقرر فرمایا۔

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چندہ دوامی	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		نایب رئیس	نایب سانیہ	نایب سانیہ	نایب سانیہ	نایب سانیہ	نایب سانیہ	
۶۷	عبداللہ عرف عبدالصنا از کلکتہ معرفت مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل امام مسجد ساکن موضع بھرچینا ڈاکھنہ کافی ضلع مظفر پور	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۶۸	از جانب ساہوکار آلہنجی محمد عثمان صاحب محرم رئیس مدراس پیمینٹ کمپنی	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۶۹	مولوی سراج الحق صاحب یو بندی جج اجلاس کامل ریاست بھوپال	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷۰	اہلیہ منشی فضل علی صاحب رئیس منڈا اور ضلع بجنور معرفت منشی غلام حسن مختار عام	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷۱	مولوی عبداللہ صاحب ساکن دیانت پور پوسٹ آفس رائی پور ضلع نواکھالی	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷۲	قاضی نظام الحق صاحب ناظم پرگنہ سرفوج علاقہ ریاست ٹونک متصل بھوپال	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷۳	اہلیہ مولوی شمش الدین صاحب ساکن کاندھلہ معرفت شیخ نصیر الحق صاحب منبر دار	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷۴	محمد عثمان غنی صاحب بیوپاری ساکن موضع گوگل چڑ ضلع ڈھاکہ کراچی گنج	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷۵	مولوی حاجی ضیاء علی صاحب رئیس چنڈا آباد محملہ حسینی علم سرانے بواہیر	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷۶	متولی محمد اسماعیل صاحب رئیس کاندھلہ ضلع مظفرنگر	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷۷	حاجی شیخ احمد حسا کا لوبا غمان شہر احمد نگر علاقہ حیدر آباد دکن	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷۸	نانا محمد صبغۃ اللہ صاحب مدرسہ تہذیبی چوک معرفت محمد اکبر صاحب	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱

ردیف	اسما گرامی عطا کنندگان چندہ دوائی	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		نام و پتہ	تفصیل	میزان کل	تفصیل	میزان کل	تفصیل	
۷۹	منشی سید نور الحسن صاحب محفوظ دفتر ملکی حیدر آباد کن سکن امروہہ ضلع مراد آباد	کے	کے	کے	کے	کے	کے	
۸۰	مولوی عبدالعلی صاحب مدرسہ مولوی عبدالربانی	کے	کے	کے	کے	کے	کے	
۸۱	منجانب شیخ حسین صاحب مرحوم رئیس پوچ قاضی عطیہ حافظ عبدالحی صاحب	کے	کے	کے	کے	کے	کے	
۸۲	منشی محمد مصطفیٰ خالصا صاحب کن مشرف نگر مقیم ایچولی ضلع میٹھ	کے	کے	کے	کے	کے	کے	
۸۳	شیخ محمد انتظام الدین صاحب رئیس انجمن زمر دین ضلع بجنور	کے	کے	کے	کے	کے	کے	
۸۴	مولوی ظہور علی احمد صاحب کیل عدالت ہائے دیوانی ریاست بھوپال ممبر مدرسہ ہذا	کے	کے	کے	کے	کے	کے	
۸۵	مولوی سعید الدین صاحب ناظم آستانہ ضلع معرب علاقہ ریاست بھوپال ممبر مدرسہ ہذا	کے	کے	کے	کے	کے	کے	
۸۶	از جانب حکیم مشتاق احمد صاحب مرحوم دیوبندی	کے	کے	کے	کے	کے	کے	
۸۷	منشی سرارج الحق صاحب دیوبندی پرنٹرنٹ صفائی پٹیاں	کے	کے	کے	کے	کے	کے	
۸۸	منشی شیخ احمد صاحب دیوبندی انسپکٹر بھڑاچ پنشنر	کے	کے	کے	کے	کے	کے	
۸۹	مولوی عبداللہ صاحب انصاری ناظم محکمہ دینیات مدرسۃ العلوم علیگڑھ	کے	کے	کے	کے	کے	کے	
۹۰	مولوی حکیم جمال الدین صاحب صابون گر میرٹھ علاقہ جو دپور مارواڑ راجپوتانہ	کے	کے	کے	کے	کے	کے	

سلسلہ	اسماء گرامی عطا کنندگان چندہ دواچی	واجب الوصول وصول						کیفیت
		مقدار زر و روپیہ	بقایا سابقہ	تمیزان کل	بقایا سابقہ	تمیزان کل	بقایا سابقہ	
۹۱	از جانب حاجی محمد مخدوم صاحب ساکن بازار نیشی پٹہ متعلقہ ٹانڈور علاقہ حیدر آباد و کن عظمیٰ نیشی عبدالکریم صاحب۔	کے	کے	کے	کے	کے	کے	مبلغ ۳۵۰ روپے پیشگی بابہ ۲۵۰ روپے وصول ہوئے۔
۹۲	از جانب والد صاحب مرحوم نیشی علی احمد خان صاحب متمتع تیرات بھوپال رئیس جلال آباد	کے	کے	کے	کے	کے	کے	.
۹۳	نیشی رشید احمد صاحب ساکن دیوبند محرم زبیری سہارنپور	کے	کے	کے	کے	کے	کے	.
۹۴	چودھری نوی محل صاحب مستاجر آشت ضلع مغرب علامہ ریاست بھوپال	کے	کے	کے	کے	کے	کے	.
۹۵	از جانب والدہ صاحبہ جناب نیشی علی احمد خان صاحب متمتع تیرات بھوپال رئیس جلال آباد	کے	کے	کے	کے	کے	کے	.
۹۶	بابو مطلوب الرحمن صاحب دل سپرد ٹنڈ تکڑ زراعت لکھنؤ ساکن دیوبند ضلع سہارنپور	کے	کے	کے	کے	کے	کے	.
۹۷	از جانب الدین مولوی ظہور علی احمد صاحب دکیل بھوپال	کے	کے	کے	کے	کے	کے	.
۹۸	نیشی تفصل حسین صاحب بہمنشی فرخ حسین صاحب ساکن دیوبند مختار امام شیخ عبد القادر رئیس میٹر لال کورتی	کے	کے	کے	کے	کے	کے	.
۹۹	مولوی حسام الدین صاحب از کلکتہ معرفت مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل حسن امام مسجد کلکتہ	کے	کے	کے	کے	کے	کے	.
۱۰۰	نیشی ممتاز علی صاحب ایضا	کے	کے	کے	کے	کے	کے	.
۱۰۱	مرزا رحمت بیگ صاحب ساکن سر درنج مالوہ سنٹرل انڈیا	کے	کے	کے	کے	کے	کے	.

ردیف	اسمارگرمی عطا کنندگان چندہ دوانی	واجب الوصول					وصول		کیفیت
		ناہرہ	بقایا	میزان کل	ناہرہ	بقایا	میزان کل	ناہرہ	
۱۰۲	مولوی محمد مصطفیٰ خان صاحب ہیڈ ماسٹر محمد ن ہانی اسکول امراؤتی ملک برار	ک	ک	ک	ک	ک	ک	ک	ک
۱۰۳	منجانب محمد احسان صاحب زمیندار اسلام پور تحصیل نکور ضلع سہارن پور معرفت محمد اکبر علی خان صاحب زمیندار وٹھیکہ دار	ک	ک	ک	ک	ک	ک	ک	ک
۱۰۴	جناب سلامت علی صاحب از کلکتہ معرفت مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل صاحب امام مسجد حاجی تلج علی صاحب کلکتہ	ک	ک	ک	ک	ک	ک	ک	ک
۱۰۵	مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل صاحب امام مسجد حاجی تلج علی صاحب لکھنؤ کلکتہ	ک	ک	ک	ک	ک	ک	ک	ک
۱۰۶	عبدالرحیم صاحب از کلکتہ معرفت ایضاً	ک	ک	ک	ک	ک	ک	ک	ک
۱۰۷	حاجی اللہ دیا صاحب خشت پز کھاتولی	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۰۸	از جانب زوجہ انجی محمد عثمان صاحب مرحوم رئیس مدراس	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۰۹	آمنہ بی بی صاحبہ زوجہ انجی محمد اسحق صاحب رئیس مدراس	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۱۰	مولوی محمد خلیل سب اور سیر نہر متعینہ جوالا پور ساکن ہنٹور ضلع بجنور	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۱۱	غلام محمد صاحب کشمیری امرتسری دوکاندار شملہ صدر بازار دوکان	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۱۲	جناب مولوی امین اللہ صاحب لکھنؤ منجانب برائے صاحبہ زوجہ مولوی میر ابو الفضل صاحب محل حسین ساکن بھروچ ضلع گجرات	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۱۳	منجانب برائے صاحبہ زوجہ مولوی میر ابو الفضل صاحب محل حسین ساکن بھروچ ضلع گجرات	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چندہ دوامی	واجب الوصول				وصول			کیفیت
		مقدار روزانہ	بابت سالانہ	بقایا سالانہ	میزان کل	بقایا سالانہ	میزان کل	بقایا سالانہ	
۱۱۳	مولوی عبد الکریم صاحب حافظ عبد الرحمن صاحب سوداگرچرم سرفریخ علاقہ ریاست ٹونک	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۱۵	منشی شیخ مسیح اللہ صاحب گرداور قانون گو سرفریخ	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۱۶	منشی عظمت اللہ صاحب تحصیلدار چھپرہ علاقہ ریاست ٹونک	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۱۷	عبد الرزاق صاحب ساکن شہر ٹھاکہ ناظر بازار	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۱۸	منشی محمد قاسم صاحب سب اور سیرگرات ساکن دیوبند ضلع سہارنپور	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۱۹	جناب مولانا مولوی محمود حسن صاحب صدر مدرس مدرسہ ہذا	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۲۰	مولوی شاہ ولایت حسین صاحب ساکن دیوبند ڈاکخانہ منو ضلع گیا	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۲۱	منشی احمد حسین صاحب اور سیرگرات ساکن	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۲۲	از جانب امتہ المنان صاحبہ مرحومہ دختر خانصا امام علیخان صاحب رئیس گڑھی بختہ	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۲۳	محمد حسین علیخان صاحب رئیس	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۲۴	ماسٹر بدر الدین صاحب ہیڈ مولوی کالج زلدام	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۲۵	مولوی نور احمد صاحب مدرس مدرسہ چاچران علاقہ ریاست بہاولپور	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۲۶	حسین بخش صاحب ساکن قاسم پور ڈاکخانہ چھپار ضلع مظفرنگر	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
۱۲۷	از جانب حاجی سید علی فضل صاحب مرحوم ملکیتوی عطیہ مولوی شہید علی صاحب مولوی سکول سکندر آباد	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص

نمبر	اسماء گرامی عطا کنندگان چندہ دوا می	واجب الوصول					وصول		کیفیت
		۱۳۲۸	۱۳۲۹	۱۳۳۰	۱۳۳۱	۱۳۳۲	۱۳۳۳	۱۳۳۴	
۱۲۸	مولوی حافظ احمد صاحب مہتمم مدرسہ ہذا	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۲۹	مولوی عزیز الرحمن صاحب مفتی مدرسہ ہذا	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۳۰	سید محمد اشفاق حسین صاحب ساکن اول ضلع گیا	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۳۱	سید محمد لہیر سید محمد نجم الدین صاحب مرحوم رئیس رتھیری ضلع مظفرنگر	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۳۲	مولوی خلیفہ احمد حسن صاحب دیوبندی	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۳۳	سید نصیر الحق صاحب رئیس جونا گڑھ محلہ سید واڑہ	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۳۴	حاجی عبدالکریم صاحب معزز و جوہر دساکن گرہی پختہ	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۳۵	حاجی کالین خان صاحب محمد یوسف خالصا تاجران روڑ کی ضلع سہارنپور	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۳۶	قاضی احمد علی صاحب مدنی رئیس بانسوارہ ازاودی پور میواڑ	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۳۷	منشی منظر حسن صاحب ساکن دیوبند ممبر مدرسہ	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۳۸	مولوی منظر حسین صاحب گنگوہی ممبر مدرسہ ہذا	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۳۹	مولوی سید تباک حسین صاحب ساکن موضع امجھڑ ڈاکخانہ جسورہ ضلع گیا	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۴۰	سید شاہ رمضان علی صاحب ساکن دیوبند ڈاکخانہ منو ضلع گیا	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۴۱	منشی عزیز الرحمن صاحب ساکن سیکری ضلع مظفرنگر	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن
۱۴۲	مولوی محمد بخش ساکن بچلت ضلع مظفرنگر	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ہے	ن

نمبر	اسماء گرامی عطا رکندگان چندہ دوا می	واجب الوصول						وصول	کیفیت
		نمبر	نمبر	نمبر	نمبر	نمبر	نمبر		
۱۴۳	مولانا سید احمد حسن صاحب صدر مدرس اسلام آباد ضلع مراد آباد ممبر مدرسہ ہذا	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۴۴	حاجی حافظ مولانا بخش صاحب لد حاجی رحیم بخش صاحب جفت فروش کیرانہ ضلع مظفر نگر متصل اسلام آباد	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۴۵	منجانب حافظ مہدی حسن صاحب موعوم ساکن دیوبند	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۴۶	منشی عبدالحلیم صاحب کامدار حیدر گڑہ دادہ متعلقہ ایجنسی سیور علاقہ بھوپال	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۴۷	مولوی مسعود احمد صاحب خلف حضرت مولانا مولوی حافظ رشید احمد صاحب متعلقہ ایجنسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۴۸	محمد حسن علی خان صاحب رئیس گڑھی بختہ	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۴۹	مسماۃ فیاض النساء صاحبہ والدہ حافظہ محمد حسن علی خان صاحب	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۵۰	سید اختر حسن صاحب سپر سید نجم الدین صاحب رئیس رتھیری ضلع مظفر نگر	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۵۱	حافظ نذیر احمد بیگ صاحب عبدالرحمن بیگ صاحب اسماعیل بیگ صاحب ساکنان کاڈھلہ ضلع مظفر نگر	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۵۲	مسماۃ احمدی بیگم صاحبہ جو حافظ محمد حسن علی خان صاحب	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۵۳	حافظ نذیر احمد صاحب مختار عدالت تحصیل بدہانہ ضلع مظفر نگر	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱

مبلغ قریب پانچ سو روپے
۳۰۲۵ روپے

کیفیت	ن	وصول			واجب الوصول			مختار زریں کوثر	اسمار گرامی عطا کنندگان چندہ دوائی	نمبر
		میران کل	نفاذ یافتہ	نفاذ نہ ہونے والا	میران کل	نفاذ یافتہ	نفاذ نہ ہونے والا			
	۵۳	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	مولوی واجد علی صاحب مدرسہ مشن اسکول جو پور ساکن موضع دو بنہ تخصیل دیوگام ضلع اعظم گڑھ	۱۵۳
	۵۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	منشی ظفر احمد صاحب نانوتوی کوئل قصبہ ضلع مغرب علاقہ ریاست بھوپال	۱۵۵
	۵۶	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	از جانب والدہ محمد سعید صاحب مرحوم خلف منشی سید محمد عبداللطیف صاحب قلعہ ارشد پشور	۱۵۶
	۵۷	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	منشی ظہور الحسن صاحب مختار عدالت آشدہ	۱۵۷
	۵۸	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	عبدالشکور صاحب زرگر خوجہ ضلع بلند شہر محکمہ شیخ پند	۱۵۸
	۵۹	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	منجانب حافظ عبداللہ صاحب مرحوم کا خانہ کوٹھور وڑکی بسری پستی مستری عبدالرحیم صاحب	۱۵۹
	۶۰	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	مولوی محمد امین الدین صاحب اہل مال ریاست بھوپال	۱۶۰
	۶۱	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	منشی سید نور الحسن صاحب رئیس پٹھیری ضلع مظفرنگر	۱۶۱
	۶۲	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	مولوی محمد حنیف صاحب دیوبندی مدرس اسکول متھرا	۱۶۲
	۶۳	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	منشی محمد ابراہیم صاحب دیوبندی افسر دوم تھانہ چنگاوری ضلع انبالہ	۱۶۳
	۶۴	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	منشی ظہور حسن صاحب تھڑ کلرک جی علی گڑھ	۱۶۴
	۶۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	منظر علی احمد سپر مولوی ظہور علی احمد صاحب کوئل عدالت بھوپال	۱۶۵

نمبر	اسمار گرامی عطا کنندگان چندہ دوا می	واجب الوصول						مقدار زر و نقد	کیفیت
		بازر	بقایا سابقہ	میزان کل	بازر	بقایا سابقہ	میزان کل		
۱۶۶	اظہار علی احمد پسر مولوی ظہور علی احمد صاحب وکیل عدالت بھوپال	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۶۷	منجانب اظہار علی احمد صاحب پسر مولوی ظہور علی احمد صاحب وکیل عدالت بھوپال	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۶۸	منجانب زوجہ ادبی مرحومہ مولوی ظہور علی احمد صاحب وکیل عدالت بھوپال	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۶۹	منشی برکت علی صاحب پنشنر ساکن لدھیانہ محمد اقبال گنج	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۷۰	حاجی حافظ محمد عباس صاحب نیس سیکری ضلع مظفر نگر	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۷۱	منشی نصیر الدین صاحب منصرم عدالت کول علی گڑھ	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۷۲	مولوی غلام محمد صاحب محلہ چک ۱۹۲ ضلع لائل پور علاقہ بار شاخ گوگیرہ	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۷۳	حکیم حبیب احمد صاحب ساکن بسٹیرہ ضلع مظفر نگر	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۷۴	ابلیہ مولوی ظہور علی احمد صاحب وکیل عدالت بھوپال	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۷۵	مولوی نذالحق صاحب پوری وکیل باگلی چھاؤنی نیچے	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۷۶	منشی خادم حسین صاحب منڈاوری مقیم قصبہ جردل ضلع بھڑانچ	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۷۷	محمد اسماعیل صاحب یونیدی ملازم محکمہ زراعت لکھنؤ	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷

ردیف	اساتذہ کرامی عطا کنندگان چہندہ دوامی	واحد الی وصول						کیفیت
		مقدار از روز خود	بابہ بر سر حدیث	بقایا سابقہ	میزان کل	میزان کل	میزان کل	
۱۷۸	حاجی مرتضیٰ علی صاحب ساکن مراد آباد محلہ تمباکو والا	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۷۹	از جانب ہمشیرہ صاحبہ مولوی ظہور علی احمد صاحب وکیل بھوپال	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۸۰	ابلیہ منشی محمد ابراہیم صاحب محرر جودیل نورجیہ دیوبندی	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۸۱	مولوی احمد صاحب ساکن جکوال ضلع جہلم امام مسجد صوفی کشمیری بازار لاہور	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۸۲	مولوی محمد صادق صاحب مدرس ساکن کراچی بندر محلہ کھڑہ مدرسہ اسلامیہ	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۸۳	منشی محمد یسین صاحب دیوبندی محرر سرحد اکبر حسین پسر سید نجم الدین صاحب مرحوم رئیس رتھیری ضلع مظفرنگر	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۸۵	مولوی سمیع اللہ صاحب وکیل علیگڑہ	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۸۶	محمد حق شاہ صاحب وارثی از کلکتہ فرشت مولوی ابوشعب محمد اسماعیل صاحب	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۸۷	مولوی حسن رضا خان صاحب وکیل جی علیگڑہ	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۸۸	منشی شیخ امیر حسن صاحب گروہ قانوگو سرخ جناب غلام وارث صاحب عرف بابو کنہیا محل	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۸۹	وکیل عدالت جی علی گڑہ	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۹۰	منشی شوکت حسین صاحب نقل نویس ایشیل سب جی علی گڑہ	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
۱۹۱	منشی اخلاق احمد صاحب بن نویس اول منصفی کو علیگڑہ	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چہدہ دوائی	شمار ذمہ دار	واجب الوصول					وصول		کیفیت
			بازار	بقا	کلی	بقا	بقا	بقا	بقا	
۱۹۲	مولوی مبارک علی صاحب لدیہ شیخ میان جان صاحب ہید مولوی و متعم مدرسہ فیض عمام بشور ہانت ضلع نواکھالی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹۳	مولوی عبدالحکیم صاحب سلام آبادی مدرسہ مدرسہ کتاسن بازار ضلع ملین سنگہ ڈاکھانہ و فینہ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹۴	حافظ سدار و صاحب ساکن کاشو معرفت بابو مطلوب الرحمن صاحب	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹۵	منافع بابت کچھلہ پراڈیا کو پیر علی کنہی لکھنؤ عظیمہ مولوی حسام الدین احمد صاحب ککڑ پور ککڑ پور ضلع میرٹھ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹۶	منشی سید فضل حسین صاحب ساکن منڈا اور پشکار ڈپٹی کلکٹر بہادر ضلع گورکھپور	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹۷	حاجی شیخ امام الدین صاحب ساکن سلطان پور محلہ نالہ متصل نئی مسجد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹۸	مولوی محمد مراد صاحب مدرسہ مظفرنگر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹۹	مولوی حبیب الرحمن صاحب مدرگہار متعم مدرسہ ہذا ساکن دیوبند	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۰۰	میانجی محمد امیر خان صاحب ساکن بڑوٹ ضلع گجرات	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۰۱	حافظ محمد عنبرت اللہ صاحب ساکن بوڈہا متعم سرورہ ضلع میرٹھ کمرہ نواب صاحب	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۰۲	حکیم شیخ احمد صاحب ساکن پور قاضی ضلع مظفرنگر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۰۳	از جانب حاجی فرزند علی صاحب مرحوم معرفت سید فضل حسین صاحب ساکن جڑوہ ضلع میرٹھ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

مبلغ رقم پیشی بابہ ۱۳۲۸ وصول ہوئے

مبلغ رقم پیشی بابہ ۱۳۲۹ وصول ہوئے

نمبر	اسمار گرامی عطا کنندگان چندہ دوا می	مقدار از خود و در دسترس	واجب الوصول			وصول			کیفیت
			باب ۲۸	باب ۲۸	باب ۲۸	باب ۲۸	باب ۲۸	باب ۲۸	
۲۰۴	مسماۃ عائشہ بیگم صاحبہ سکنہ جسوئی معرفت حاجی عبدالکریم صاحب	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۰
۲۰۵	مولوی عبدالخالق صاحب ساکن جولی ڈاکخانہ تہ ضلع مظفرنگر	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۰
۲۰۶	منشی محمود خان صاحب نمبر دارمجمولہ ضلع مظفرنگر	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۰
۲۰۷	قاضی سید مظہر حسین صاحب ساکن موضع انہر ڈاکخانہ جسورہ ضلع گیا	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰
۲۰۸	منجانب قاضی رونق علی صاحب مرحوم رئیس دیوبند عطیہ منشی مظہر حسن صاحب ممبر مدرسہ ہذا	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۰
۲۰۹	مولوی محمد اسحاق صاحب ہنٹوری مقیم دہلی تیسلی وارہ	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰
۲۱۰	چودہری نامہ علیہ صاحب لہو خان صاحب ساکن کچنادر ضلع بہار پور	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰
۲۱۱	عبدالحق صاحب لہ حاجی تراب علی خان صاحب مرحوم ساکن کچنادر ضلع بہار پور	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰
۲۱۲	مولوی بہار الحق صاحب پٹی انسپکٹر ریلو پولیس اسٹیشن میان والی	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۰
۲۱۳	مولوی امید رضا صاحب ولد محمد مناف صاحب ساکن موضع سات پاری ڈاکخانہ گنایر گھاٹ ضلع سہت	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰
۲۱۴	شیخ انعام الہی صاحب سوداگر فتح گڑھ ضلع فرخ آباد	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۰
۲۱۵	مولوی عبدالحمید صاحب کیرانوی مدرسہ تہنوا ضلع	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۰

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چند دوا می	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		نایب	نایب	نایب	نایب	نایب	نایب	
۲۱۴	فخر النساء صاحبہ دختر خان صاحبہ محمد امام علیخان صاحب بیس گدھی بچہ ضلع مظفرنگر	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
۲۱۵	الطاف الہی صاحبہ دختر خان صاحبہ محمد امام علی خان صاحب بیس گدھی بچہ ضلع مظفرنگر	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
۲۱۸	غایت الہی صاحبہ دختر خان صاحبہ محمد امام علی خان صاحب بیس گدھی بچہ ضلع مظفرنگر	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
۲۱۹	افروز بیگم صاحبہ زوجہ محمد حسین علیخان صاحب	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
۲۲۰	حافظ نذیر احمد صاحب پسر رحیم بخش صاحب تاکو فروش دہرہ دون	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
۲۲۱	از جانب شیخ محمد عبدالرحیم صاحب مرحوم منشی عبدالحلیم صاحب کاما راجیدر گدھ علاقہ ریاست بھوپال	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
۲۲۲	از جانب دختر منشی محمد محمود خان صاحب ساکن مجھولہ ضلع مظفرنگر	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
۲۲۳	منشی ریاض الحسن صاحب یو بندی امین منشی جن شرقی متعینہ قصبہ ٹول ضلع میٹھ	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
۲۲۴	منشی محمد اسحق علی صاحب بگینوی الب پکٹر مقام نظام آباد ضلع اعظم گڑھ	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
۲۲۵	مولوی محمد یحییٰ صاحب یو بندی ہشتیلوی گورنمنٹ ہائی اسکول سہارنپور	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
۲۲۶	منشی محمد قاسم علی صاحب نائب مرشدہ صاحب علاقہ بہادر نر آگرہ مقیم دہلی	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چندہ دوامی	واجب الوصول						صوبہ	کیفیت
		نمبر اول	نمبر دوم	نمبر سوم	نمبر چارم	نمبر پنجم	نمبر ششم		
۲۲۷	مولوی محمد اسماعیل صاحب ساکن موضع برہئی تحصیل ٹانڈہ ضلع فیض آباد ڈاکخانہ ہنسورہ	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	.	.
۲۲۸	حافظ محمد عبدالرحیم صاحب عطارالہ آباد محله خلیفہ منڈی	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	.	.
۲۲۹	منجانب حضرت مولانا رشید احمد صاحب گنگوہی رحمۃ اللہ علیہ عطیہ مولوی عزیز الرحمن صاحب گنگوہی -	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	.	.
۲۳۰	منشی محمد ہاشم علی صاحب یونیدی ضلع دار نہر متعینہ ضلع سہارنپور خاص	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	.	.
۲۳۱	زوجہ منشی محمد مظفر حسن صاحب این پڑتال نہر گنگ متعینہ موضع کنواں ڈاکخانہ چندوس ضلع علیگڑھ	عفا	عفا	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ
۲۳۲	نذر خان صاحب اکبر گڑھی پنجہ ضلع مظفر نگر	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۳۳	مولوی ثناء اللہ صاحب امرت سری	عفا	عفا	عفا	لکھ	عفا	عفا	لکھ	.
۲۳۴	پیر جی کبیر احمد صاحب گنگوہی	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	.
۲۳۵	حافظ احمد اللہ خان صاحب ساکن گڑھی خام یعنی گڑھی عبداللہ خان صاحب ضلع مظفر نگر	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	.
۲۳۶	مولوی محمد ہدایت اللہ صاحب ساکن موضع جہانگیر پارہ ڈاکخانہ شیب گنج ضلع مالہ ملک بنگال	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	.
۲۳۷	منشی احمد حسین صاحب رئیس سید پور وکلان پرگنہ چڑھا دل ضلع مظفر نگر	عفا	عفا	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ
۲۳۸	منشی حسین علی صاحب رئیس سید پورہ -	عفا	عفا	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ
۲۳۹	آبی بخش صاحب سوداگر جرم والا پور	عفا	عفا	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ	لکھ

ردیف	اسمار گرامی عطا کنندگان چندہ دوائی	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		نائبہ سرپرست	نائبہ سرپرست	نائبہ سرپرست	نائبہ سرپرست	نائبہ سرپرست	نائبہ سرپرست	
۲۴۰	مولوی مرید خواجہ صاحب ساکن ضلع میانوالی	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۴۱	مولوی غلام جیلانی صاحب تحصیلدار سیل پور علاقہ سرمنج	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۴۲	منشی ولایت خان صاحب اجارہ دار سرمنج	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۴۳	منشی ہدایت محمد خان صاحب نائب سرمنج علاقہ ریاست ٹونک	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۴۴	ڈاکٹر محمد عنایت حسین خان صاحب ملازم شفا خانہ سرمنج علاقہ ریاست ٹونک	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۴۵	منشی حافظ عبد القیوم خان صاحب مندر موضع قادر پور علاقہ سرمنج متعلقہ ریاست ٹونک	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۴۶	منشی احمد حسن صاحب میرمنشی ریاست بھوپال متعینہ ڈیوڑھی خاص	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۴۷	شیخ محمد جمیل صاحب ساکن منیر پٹی ڈاکٹر سراسر میر ضلع اعظم گڑھ	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۴۸	نور محمد صاحب سپر کریم بخش صاحب باجھی پورہ معرفت حافظ وزیر الدین صاحب ساکن مورٹہ	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۴۹	مولوی فیض الرحمن صاحب ساکن موضع بنی پورہ ڈاکٹر پانچ غاشیہ ضلع ٹبرہ	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۵۰	حافظ وزیر الدین صاحب ساکن مورٹہ ضلع انبالہ	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۵۱	منشی محمد حنیف صاحب گرو اور قانون گو تحصیل سیل پور علاقہ سرمنج	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا
۲۵۲	حافظ عبد الستار صاحب تاجر جفت جنوبی کسیری بازار	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا	عفا

مبلغ عفا پیشگی بارہ
۱۳۲۹ھ وصول ہوئی

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چسندہ دوامی	مقدار از روز و تہ	واجب الوصول			وصول			کیفیت
			باز	باز	باز	باز	باز	باز	
۲۵۳	مولوی محمد ناظر صاحب رس مدرسہ سرکاری چاٹ گام	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵۴	منشی محبت علی صاحب نائب بکار نویس بچی علی گڑھ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵۵	منشی عبداللہ خان صاحب محرر دویم منصفی شہر کول علی گڑھ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵۶	محمد فاضل صاحب ساکن چک ۱۹۲ اوچلہ گڑھ تحصیل سمندری ضلع لائل پور	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵۷	کلو صاحب از کلکتہ معرفت مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل صاحب	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵۸	سید مسند علی صاحب ساکن جرودہ ضلع میرٹھ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵۹	شیخ عبدالرحیم صاحب ولد سکندر علی صاحب ساکن انجولی ضلع میٹھ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶۰	حاجی احمد سعید خان صاحب جاگیر از سرخ معرفت مولوی عبدالکریم صاحب و اگرچہ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶۱	قاضی کریم الدین صاحب پٹواری راوی ڈاکخانہ فیروز پور جہڑ کہ ضلع گوردگانوہ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶۲	از جانب حکیم کفایت اللہ خان صاحب مرحوم عطیہ منشی حشمت اللہ خان صاحب کاشی نشتیل حصار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶۳	منشی حسین احمد صاحب ساکن روڑ کی پٹواری جہڑ پٹری کلان ڈاکخانہ جہڑ پٹریہ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶۴	منشی یوسف علی صاحب ساکن خورجہ ضلع بلند شہر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶۵	والدہ منشی سراج الحق صاحب ساکن دیوبند	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

ردیف	اسما و گرامی عطا کنندگان چندہ و دوا می	واجب الوصول					وصول		کیفیت
		۱۳۲۸	۱۳۲۹	۱۳۳۰	۱۳۳۱	۱۳۳۲	۱۳۳۳	۱۳۳۴	
۲۶۶	املیہ منشی سراج الحق صاحب ساکن دیوبند	عم	عم	عم	عم	عم	۱۲	۱۲	عم
۲۶۷	منشی احمد علیہ صاحب ساکن لاٹھڑ دیوبند روڑ کی ضلع بہار پور	عم	عم	عم	عم	عم	۰	۰	عم
۲۶۸	حافظ عبد الکریم صاحب بن شیخ انبی بخش صاحب بن از ساکن قصبہ جالس محلہ غوریانہ خورد ضلع رے بریلی	عم	عم	عم	عم	عم	۰	عم	عم
۲۶۹	منشی توقیر علیہ صاحب از رانی گنج ضلع بروہن محکمہ پیمائش	عم	عم	عم	عم	عم	۰	۰	عم
۲۷۰	منجانب حضرت مولانا رشید احمد صاحب رحمۃ اللہ علیہ عطیہ منشی فتح محمد صاحب ملازم رئیس سد ہوال	عم	عم	عم	عم	عم	۰	۰	عم
۲۷۱	مولوی عبد الخالق صاحب ساکن نگینہ ضلع بٹوہ	عم	عم	عم	عم	عم	۰	عم	عم
۲۷۲	مولوی عباس علی صاحب مدرس مدرسہ چکناؤ اکھانہ رانی گنج ضلع مہین سنگ	عم	عم	عم	عم	عم	۰	۰	عم
۲۷۳	حافظ نامدار خان صاحب مدرس قرآن پور مدرسہ ہذا	عم	عم	عم	عم	عم	۰	۰	عم
۲۷۴	حسینی میان صاحب از کلکتہ معرفت مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل صاحب	عم	عم	عم	عم	عم	۰	عم	عم
۲۷۵	منشی شیخ رفیع اللہ صاحب سرشتہ دار فوجداری درجہ اول سرونج علاقہ ریاست	عم	عم	عم	عم	عم	۰	عم	عم
۲۷۶	حاجی عبدالرحمن صاحب محتسب شرعیہ سرونج	عم	عم	عم	عم	عم	۰	۰	عم
۲۷۷	منشی عبداللہ خان صاحب ناظر عدالت دیوانی سرونج	عم	عم	عم	عم	عم	۰	۰	عم

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چندہ دوا می	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		نایب	نایب	نایب	نایب	نایب	نایب	
۲۸۸	حاجی عبدالکریم صاحب ساکن انہشتہ شیخی ضلع سہتا	عم	عم	عم	عم	عم	عم	انتقال ہو گیا۔
۲۸۹	حاجی اللہ بخش رنگریز کوریالی	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۸
۲۹۰	حاجی سینا صاحب رنگریز کوریالی	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۸
۲۹۱	منشی حسن الدین صاحب پٹواری تھانیں	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۷
	نرمودین ڈاکٹرانہ چاند پور ضلع بجنور	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۲۹۲	مرزا خسرو بیگ صاحب ساکن مراد آباد محلہ مغلیہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
۲۹۳	حاجی عبداللہ خان صاحب ولد اکبر خان	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
	صاحب راجپوت ملا پور ڈاکٹرانہ کٹر ضلع انبالہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
۲۹۴	حاجی اللہ دیا صاحب ساکن رامپور پرگنہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
	روڈ کی ضلع سہارنپور	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
۲۹۵	حاجی نذر اللہ صاحب رنگریز ٹوہڑی ضلع میٹھی	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۲۹۶	از جانب قاضی عبدالباسط صاحب عطیہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
	قاضی عبدالواحد صاحب کن چر تھاول	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
	ضلع مظفرنگر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
۲۹۷	منشی فیض اللہ بیگ صاحب معرفت منشی	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
	احمد بیگ صاحب ہیڈ محرر پولس ریاست دھار	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
۲۹۸	حافظ نیاز محمد خان صاحب ساکن ریاست دہار	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
	معرفت منشی احمد بیگ صاحب موصوف الصبر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
۲۹۹	حاجی محمد علی صاحب ساکن گھوڑکی ضلع سہتا	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
۳۰۰	محمد یعقوب علی خان صاحب بن پوری	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
۳۰۱	نخف علی خان صاحب بن پوری	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
۳۰۲	بنیاد علی خان صاحب ساکن امیرنگر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰
۳۰۳	گلشیہ خان صاحب ساکن سہارنپور محلہ کھجور تلہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	۰

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چنده دوامی	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		مقدار از هر قریب	نمایان	میزان	نمایان	میزان	نمایان	
۲۹۳	شہامت خان صاحب کیلا سپوری	عم	عم	عم	عم	عم	عم	.
۲۹۵	مولوی شبیر علی صاحب نگینوی ہیڈ مولوی اسکول سکندر آباد ضلع بلند شہر	عم	عم	.	عم	عم	عم	.
۲۹۶	منشی ولی محمد خالصا پٹواری ناگل برہتری	عم	عم	.	عم	.	.	عم
۲۹۷	حاجی گھسینا صاحب خشت پز دیوبند	عم	عم	عم	عم	.	.	عم
۲۹۸	امیر دیا خان صاحب بنیندار بوڑھانہ ضلع مظفر نگر	عم	عم	.	عم	.	.	عم
۲۹۹	شیخ امام بخش صاحب آبدار مسکوٹ پوچھا منا چھاؤنی ملتان	عم	عم	.	عم	.	.	عم
۳۰۰	مولوی شاہ ظہور احمد صاحب ساکن اینٹہ	عم	عم	.	عم	عم	.	عم
۳۰۱	عبدالکریم خان صاحب پنوری	عم	عم	.	عم	عم	.	عم
۳۰۲	چودھری سیتا خان صاحب اجپوت دھالوا	عم	عم	.	عم	عم	.	عم
۳۰۳	حافظ محمد یعقوب صاحب جفت فروش ساکن گنیمت	عم	عم	.	عم	عم	.	عم
۳۰۴	مولوی شمس الدین صاحب ساکن چھاؤنی نیچہ	عم	عم	.	عم	.	.	عم
۳۰۵	منشی گل میر خان صاحب ساکن جھولی ڈاکخانہ منٹکھور	عم	عم	.	عم	عم	.	عم
۳۰۶	مولوی امین الدین صاحب جہر حیدر آباد دکن	عم	عم	عم	عم	.	.	عم
۳۰۷	مولوی غیاث الدین صاحب حاجی محمد قاسم صاحب ساکن حیدر آباد دکن	عم	عم	.	عم	عم	.	عم
۳۰۸	مولوی محمد ابراہیم علی صاحب لد حاجی ضیاء علی صاحب ساکن حیدر آباد دکن	عم	عم	.	عم	عم	.	عم
۳۰۹	ہبتہ اللہ صاحب ولد حاجی سعید الدین صاحب ساکن حیدر آباد دکن	عم	عم	.	عم	عم	.	عم

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چنبرہ دوامی	مقدار از روز بروز و در وقت	واجب الوصول				صوبہ	کیفیت
			تاریخ	تاریخ	تاریخ	تاریخ		
۳۱۰	مولوی امیرالدین صاحب تاجر حیدر آباد دکن	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۱۱	والدہ حافظ نذیر احمد بیگ صاحب کاندلوی	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۱۲	حاجی رحیم بخش صاحب مدرس مدرستہ کاندلوی	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۱۳	محمد عارف خان صاحب ساکن سہارنپور	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۱۴	شیخ امام بخش صاحب تعلیم ریاست دہلی معرفت منشی احمد بیگ صاحب ہندو محلہ پوس	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۱۵	منشی محمد صدیق صاحب ساکن سندھ ضلع بجنور بر مکان حکیم منظور الحسن صاحب	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۱۶	مولوی محمد اسحق صاحب ساکن کٹھڑ ضلع میرٹھ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۱۷	حافظ عبدالقادر صاحب ساکن جیرن مقیم چھاؤنی میٹھ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۱۸	حافظ احمد حسن خان صاحب تاجر گوہری پنڈت کیراؤی	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۱۹	مولوی محمد صدیق صاحب ساکن کٹھڑ ضلع میرٹھ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۲۰	منجانب منشی رحیم بخش صاحب ساکن کٹھڑ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۲۱	منشی عبداللطیف خان صاحب کٹھڑی	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۲۲	ولی محمد خان صاحب پسر مسیتا خان صاحب والدہ ساکن دھانوا	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۲۳	متولی محمد اسحق صاحب ساکن سیکر ضلع مظفرنگر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۲۴	حاجی بدین صاحب گلیم بافت نزد ہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۲۵	منشی عبدالرزاق صاحب نانوتوی ڈاک منشی ڈاکخانہ ضلع مظفرنگر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۲۶	مسماہ حسینی زوجہ مولوی محمد حسین صاحب مرحوم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم

ردیف	اسما و گرامی عطا کنندگان چندہ دوامی	واجب الوصول				وصول			کیفیت
		نائبہ	نقابا یا نائبہ	نیزان کن	نائبہ	نقابا یا نائبہ	نیزان کن	نائبہ	
۳۲۷	مبارک جان صاحبہ الدہ احمدی بیگم صاحبہ خوشدامن حافظ محمد حسن علیخان صاحب رئیس گرہی بختہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	.
۳۲۸	عبد الکریم خاں صاحب نمبردار ساکن گرہی بختہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	.
۳۲۹	بشیر خاں صاحب لد حفیظ خان صاحب //	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	.
۳۳۰	محمد اسماعیل خاں صاحب لد حفیظ خاں صاحب //	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	.
۳۳۱	اللہ رکھا قصاب گرہی بختہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	.
۳۳۲	منشی محمد اسحق صاحب نائب ضلع دارنجرمن شرقی متعینہ بٹراڑہ ڈاکخانہ بنت ضلع مظفرنگر	عم	عم	.	عم	.	عم	.	عصہ پیشگی بابہ ۳۲۹ وصول ہوا۔
۳۳۳	منشی نعمت خان صاحب ساکن منڈالی ضلع میٹھ تحصیل ہاپوڑ	عم	عم	عم	عم	.	.	.	.
۳۳۴	محمد ناصر علیخان صاحب لد حسن علیخان صاحب ساکن گرہی بختہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	.
۳۳۵	منشی عبد الحکیم صاحب کٹھوری اہل مال کلکٹری میٹھ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	.
۳۳۶	حافظ محمد یعقوب صاحب سوداگر فتح گرہ	عم	عم	.	عم	.	.	عم	عم
۳۳۷	منجانب زوجہ منشی محمد خاں صاحب نمبردار محبولہ	عم	عم	.	عم	.	عم	عم	.
۳۳۸	محمدی صاحب سوداگر یا رچہ ساکن سوہیت	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	.
۳۳۹	حافظ زین الدین صاحب ساکن کیرانہ ضلع مظفرنگر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	.
۳۴۰	مولوی حافظ عبدالحی صاحب ساکن بروت ضلع میٹھ	عم	عم	.	عم	.	.	عم	عم
۳۴۱	منشی محمد یعقوب علی صاحب مدرس مدرسم مسوۃ ضلع بلند شہر	عم	عم	.	عم	.	.	عم	عم

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چنده گان	واجب الوصول						کیفیت
		نایب	نایب سابق	نایب	نایب سابق	نایب	نایب سابق	
۳۴۲	منشی رستم خان صاحب کتھوری	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۴۳	مولوی محمد ابراہیم صاحب ساکن کرناٹ محلہ رانیان	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۴۴	مولوی محمد عبداللطیف صاحب پکڑ پور سرساوه ضلع سہارنپور	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۴۵	منشی محمد دادا الی صاحب ہڈ کانٹیل درجہ اول چوکی خوجہ ضلع بلند شہر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۴۶	حافظ محمد ابراہیم صاحب سوداگر فتح گڑھ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۴۷	حافظ عبدالحمید صاحب سوداگر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۴۸	مولوی محمد یوسف صاحب ساکن ریڑی ضلع سہارنپور	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۴۹	مولوی جعفر علی صاحب گینوی وارو حال لکھنؤ کٹر اب خان سید عبدالرحمن صاحب	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۵۰	حافظ عبدالحمید صاحب خٹک منشی عبداللطیف صاحب قلعہ آتشہ ضلع منرب پشدر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۵۱	منشی عبدالقیوم خان صاحب نبردار کتھور	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۵۲	مولوی حکیم نصیر احمد صاحب ساکن بھلت مقیم ٹونک محلہ قافلہ بریکان مولوی حکیم علی صاحب	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۵۳	قاری مغیث الدین صاحب ساکن ساڈ پور ضلع اٹک	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۵۴	منشی امجد علی صاحب ساکن بھلاؤدہ ضلع میرٹھ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۵۵	منشی عبدالغنی صاحب ساکن کتھور ضلع میرٹھ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۵۶	مولا بخش صاحب کتب فروش کتھور	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۳۵۷	حافظ نذیر احمد صاحب ساکن	عم	عم	عم	عم	عم	عم	

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چندہ دوانی	واجب الوصول			وصول		
		بایک سال	بہا سالانہ	بہا سالانہ	بہا سالانہ	بہا سالانہ	بہا سالانہ
۳۵۸	نمبردار محمد حسین خان صاحب ہجہ پانوری	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۵۹	منشی نصر اللہ خان صاحب ساکن موضع گیارہ پو ڈاکخانہ انجولی ضلع میٹھ	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۶۰	مولوی محمد فیض الحسن صاحب کھٹوری	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۶۱	منشی اشرف خان صاحب	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۶۲	حافظ کریم حسین عرف مسیت احمد صاحب نانوٹوی برادر منشی ظفر احمد صاحب کپل	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۶۳	منشی زام علی خان صاحب سیانہ نویس تحصیل شہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۶۴	قلندر علی صاحب ملازم قلعہ صاحب شہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۶۵	منشی رشید احمد صاحب رشید کپل تھانوی	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۶۶	منشی منیر علی صاحب پیش دست صدر قانوگو نظامت مغرب علاقہ بھوپال	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۶۷	منشی شاہ منیر صاحب تھانہ دار صدیق گنج ضلع مغرب	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۶۸	منشی کریم بخش خان صاحب اجپوت موڑہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۶۹	شیخ عبداللہ صاحب نو مسلم ساکن جیار آباد	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۷۰	پٹواری زمر حسین صاحب ساکن پٹواری پورہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۷۱	چودھری امیر بخش صاحب نمبردار ساکن کھٹوری	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۷۲	حافظ بنیاد علی خان صاحب ساکن قصبہ یاضلع بلت شہر	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۷۳	حافظ محمود علی خان صاحب ساکن قصبہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۷۴	چودھری انشا اللہ خان صاحب	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۷۵	حافظ احمد حسین خان صاحب	عم	عم	عم	عم	عم	عم

ردیف	اسامی گرامی عطا کنندگان چنده دوامی	شماره روزنامه	واجب الوصول			موصول			کیفیت
			بایز	بقایا سابقه	میزان کل	بایز	بقایا سابقه	میزان کل	
۳۷۹	منبر دار ممتاز علیخان نصا ساکن سیاه ضلع بلند شهر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۷۷	مولوی عبدالرحمن صاحب سکنه پل بیت امام جامع مسجد کشور	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۷۸	پیرجی محمد عمر صاحب ساکن کڑهی پخته	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۷۹	مسماة سارا بیگم صاحبہ اہلیہ ثانی حافظ محمد حسن علیخان صاحب رئیس گڑهی پخته	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۸۰	مولوی نذر محمد خان صاحب ساکن آہ ضلع سہارا	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۸۱	منشی سید حسن صاحبہ باغات و جنگلات سر ونج	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۸۲	اہلیہ منشی خدابخش صاحبہ مقیم گذرگاہ نمرجن شرقی ہیر پور ملازم حاجی محمد اعلی صاحب	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۸۳	سید امتیاز علیخان سکنہ کٹھور ضلع میرٹھ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۸۴	منشی افضل احمد صاحب دیوبندی پسر منشی الطاف احمد صاحب دیوبندی	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۸۵	منشی عبدالرزاق صاحب چکیدار نہر متعینہ روہانہ ضلع مظفرنگر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۸۶	منشی نیاز میر خان نصا سرشتہ دار مال سر ونج	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۸۷	حافظ محمد ہاشم صاحب سوداگر فتح گڑھ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۸۸	مسماة محمد بیگم صاحبہ زوجہ منشی محمد خلیل صاحبہ نہشوری	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۸۹	حافظ محمد عمر صاحب ساکن فتح گڑھ ضلع فرخ آباد	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۹۰	از جانب شیخ امام بخش صاحب سوداگر عطیہ حافظ محمد ہاشم صاحب سوداگر فتح گڑھ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم
۳۹۱	منشی سید بہادر علی صاحبہ پیشو دست نظامت مظفر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم

ردیف	اسمار گرامی عطا کنندگان چندہ دوا می	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		نمبر	تفصیل	میزان کل	نمبر	تفصیل	میزان کل	
۳۹۲	محمد امیر احمد خان صاحب رئیس گرہی پختہ ضلع مظفرنگر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	•
۳۹۳	مسماہ ممتازی بیگم صاحبہ زوجہ محمد امیر احمد خان صاحب ساکن ایضاً	عم	عم	عم	عم	عم	عم	•
۳۹۴	عبد الکریم خان صاحب لدنا نو خان صاحب ساکن گرہی پختہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	•
۳۹۵	گلاب خان صاحب ملازم مولوی عبد الکریم صاحب اگر سرونج علاقہ ریاست ٹونک	عم	عم	عم	عم	عم	عم	•
۳۹۶	صوفی محمد حسن صاحب کلاہ فروش خرجہ ضلع بلند شہر	عم	عم	عم	عم	عم	عم	•
۳۹۷	میان جان خان صاحب رسالہ از منصبی دار ساکن سرونج علاقہ ریاست ٹونک	عم	عم	عم	عم	عم	عم	•
۳۹۸	حاجی پناہ محمد و حافظ شتا محمد صاحبان ساکنان سرونج	عم	عم	عم	عم	عم	عم	•
۳۹۹	حبیب الرحمن صاحب پسر کریم الدین صاحب ساکن مورنڈہ ضلع انبالہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	•
۴۰۰	عیدی خان صاحب پسر فضل خان صاحب راجپوت مورنڈہ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	•
۴۰۱	زوجہ شادی خان صاحب پسر فضل خان صاحب	•	عم	عم	عم	عم	عم	•
۴۰۲	مولوی ابراہیم صاحب شاہ جہان پور مقیم دہلی مالک مطبع کشف العلوم شرح شتوی مولانا	•	عم	عم	عم	عم	عم	•
۴۰۳	مولوی محمد اسماعیل صاحب ساکن نیا گالون تھانہ راو جان ضلع چانگام	•	عم	عم	عم	عم	عم	•

عم پیشگی باب۲۸
وصول ہوا ہے

•

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چہرہ دوامی	واجب الوصول						وصول	کیفیت
		بانیہ	نایب	معاون کل	نایب	نایب	معاون کل		
۲۰۴	محمد جان خانصا از کلکتہ معرفت مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل صاحب امام مسجد حاجی تاج علیہ صاحب	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۲۰۵	مسماۃ زاہدہ بیگم صاحبہ دفتر منشی خادم حسین صاحب منڈاوری حال مقیم قصبہ جروں ضلع بھڑاچ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۲۰۶	مولوی محمد حنیف صاحب معرفت مولوی محمود صاحب نواکھالی	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۲۰۷	عبد العزیز صاحب بیوپاری //	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۲۰۸	میان نور بخش صاحب کن موضع کیورہ ڈاکخانہ رائے پورہ ضلع نواکھالی	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۲۰۹	منشی اسد اللہ صاحب کن موضع مالی موڑا ڈاکخانہ کسٹم پور ضلع کمرہ ملک بنگال	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۲۱۰	منشی میان اصغر علیہ صاحب گرو اور تحصیل ٹری سرخ معرفت مولوی عبدالکریم صاحب	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۲۱۱	عبد الریق خان صاحب بیوپاری دہاکہ کراچی میران باغ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۲۱۲	واعمل علیہ خانصاحب طالب علم اشرف المدارس واقع بائی آیل پوسٹ آفس کسٹانی گھاٹ ضلع ملٹ	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۲۱۳	مولوی امین الدین صاحب طالب علم مدرسہ علیہ کلکتہ معرفت مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل صاحب	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	
۲۱۴	مولوی عبدالخالق صاحب //	عم	عم	عم	عم	عم	عم	عم	

اسمارگرای عطاکنندگان چند دومی	مقدار از موقوفه	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		نایب	نایب	نایب	نایب	نایب	نایب	
۲۲۹ از جانب شیخ امیر علی صنام موم دیوبندی عطیش شیخ نور احمد صاحب مذکور الصدر	۱۲	۱۲	۰	۱۲	۱۲	۰	۱۲	۰
۲۳۰ داروغه قطب الدین صاحب ساکن فتح گدھ	۱۲	۱۲	۰	۱۲	۱۲	۰	۱۲	۰
۲۳۱ شیخ چند و صاحب ساکن منسوا ضلع گیا معرفت مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل صاحب	۱۲	۱۲	۰	۱۲	۱۲	۰	۱۲	۰
۲۳۲ گشیٹا خان صاحب قصاب نر پڑہ	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۳۳ بنو حجام سنپوری	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۳۴ فتح اللہ صاحب قصاب ساکن گڑھی بختہ	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۳۵ حاجی شرف الدین صاحب رنگرزی ساکن وودھلی ضلع سہارنپور	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۳۶ مسماۃ رحمتی زوجہ حاجی سینا صاحب ساکن کالی	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۳۷ حسین بی دھوبی ساکن وودھلی ضلع مظفرنگر	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۳۸ رسولانگر نگر نگر شری ضلع میٹھ	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۳۹ محمد حسن خان صاحب سنپوری	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۴۰ اہلیہ حکیم کفایت اللہ خان صاحب ڈاکٹر شفا خانہ	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۴۱ سعد اللہ صاحب قصاب گڑھی بختہ	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۴۲ محمد اسماعیل صاحب رنگرزی نر پڑہ	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۴۳ اللہ بخش صاحب "	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۴۴ محمد بخش صاحب "	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۴۵ عبدالرزاق صاحب "	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۲۴۶ رفیق محمد خان صاحب لدھیانہ کئی خانصا	۸	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰

ردیف	اسما و گرامی عطا کنندگان چند دهه دوی	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		تایید	تایید	تایید	تایید	تایید	تایید	
۲۴۷	مولا بخش صاحب عرف بھنگا صاحب کیرانوی	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۴۸	مہتاب صاحب رنگریز ساکن قادر گڑھ	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۴۹	محمد مسعود علیخان صاحب پیر حافظ محمد حسن علی خان صاحب ساکن گڑھی پختہ ضلع مظفرنگر	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۵۰	مسماة عظمت الہی صاحبہ دختر حافظ محمد حسن علی خان صاحب	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۵۱	مسماة بشیر النساء صاحبہ زوجہ ثانی حاجی عبدالکریم صاحب	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۵۲	مسماة رابعہ زوجہ حافظ عبداللہ صاحب ولد عبدالکریم صاحب	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۵۳	حافظ عبدالغنی صاحب امام مسجد نظامت نمبر	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۵۴	الہد رکھی زوجہ گھٹیا صاحبہ نرپڑہ	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۵۵	الہی بیگم صاحبہ زوجہ اللہ دیا خان صاحب ساکن گڑھی پختہ	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۵۶	میانجی عبدالقدوس صاحب ساکن گڑھی پختہ	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۵۷	رحیم بخش صاحب پہلوان کیرانوی	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۵۸	منشی احمد صاحب ساکن دورالہ	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۵۹	عبدالحمید صاحب رنگریز نرپڑہ	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۶۰	مولوی حیدر علی خان صاحب مدرس مدرسه عربیہ سرونج	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۶۱	میر داود خان صاحب ولد ولی اللہ خان صاحب ساکن مورنڈہ	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸
۲۶۲	رحیم بخش خان صاحب پیر محمد خان صاحب راجپوت مورنڈہ	۸	۸	۸	۸	۸	۸	۸

بیان	اسما گرامی عطا کنندگان چندہ دوامی	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		نائبہ	نائبہ	نائبہ	نائبہ	نائبہ	نائبہ	
۴۶۳	فضل الرحمن صاحب پیر کریم الدین صاحب ساکن موزندہ	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۴۶۴	دولت صاحب از کلکتہ معرفت مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل صاحب	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۴۶۵	فضل الحق بیوپاری معرفت مولوی محمود صاحب لوا کھالوی	۸	۰	۸	۸	۰	۸	۰
۴۶۶	محمول روغنر ساکن محمد پور	۶	۶	۱۲	۰	۰	۱۲	۰
۴۶۷	محمد قاسم صاحب پیر حافظ محمد باسم صاحب سودا گری گدھ ضلع فرخ آباد	۶	۶	۱۲	۰	۰	۱۲	۰
۴۶۸	خدا بخش صاحب قصاب سرونج معرفت مولوی عبدالکریم صاحب سودا گری سرونج	۶	۰	۶	۶	۰	۶	۰
۴۶۹	حکیم الدین صاحب پیر کریم بخش صاحب راجپوت موزندہ	۴	۴	۱۲	۰	۰	۱۲	۰
۴۷۰	نور و پسر لونٹا راجپوت موزندہ	۴	۴	۴	۴	۰	۸	۰
۴۷۱	بشیر خان صاحب جمعدار پوس سرونج	۴	۴	۴	۴	۰	۴	۰
۴۷۲	جمار نگر نر کرمالی	۴	۴	۴	۴	۰	۴	۰
۴۷۳	حاجی جہانگیر صاحب رنگر نر ساکن قاد گدھ	۴	۴	۴	۴	۰	۴	۴
۴۷۴	محمد حسین صاحب رنگر نر کرمالی	۴	۴	۴	۴	۰	۴	۴
۴۷۵	مسماۃ خدیجہ زوجہ عبدالکریم خان صاحب ساکن گدھ ہی پختہ	۴	۴	۴	۴	۰	۴	۰
۴۷۶	رحمتہ اللہ صاحب رنگر نر کور مالی	۴	۴	۴	۴	۰	۴	۰
۴۷۷	انسی بخش صاحب رنگر نر بہا جو والہ	۴	۴	۴	۴	۰	۴	۰
۴۷۸	عبدالحق صاحب رنگر نر کرمالی	۴	۴	۴	۴	۰	۴	۰

۱۳۲۹
روندی بابہ ۳۸
وصول ہوئے

ردیف	اسما گرامی عطا کنندگان چندہ و وامی	مستفادان و مستحقین			واجب الوصول			وصول			کیفیت
		مستفادان و مستحقین	مستفادان و مستحقین	مستفادان و مستحقین	مستفادان و مستحقین	مستفادان و مستحقین	مستفادان و مستحقین	مستفادان و مستحقین	مستفادان و مستحقین	مستفادان و مستحقین	
۲۷۹	امتہ اللہ صاحبہ دختر حافظ عبد اللہ صنا	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۸۰	نصیر الدین صاحب رنگرزی	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۸۱	امتہ السبحان زوجہ محمدی خان صاحب	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۸۲	نبو بھانی والا رنگرزی	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۸۳	سراج الحق صاحب رنگرزی کرمالی	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۸۴	نصیر الدین صاحب رنگرزی قادر گڈہ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۸۵	بلند خان صاحب پنوری	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۸۶	مسماۃ حکیمین سکند قادر گڈہ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۸۷	جمال الدین صاحب رنگرزی محمد پور	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۸۸	اکبر روغندر خانپور	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۸۹	سوجان لوہار کرمالی	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۹۰	مسماۃ رولی زوجہ احمد رنگرزی	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۹۱	مسماۃ مریم زوجہ اسماعیل رنگرزی نرپڑہ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۹۲	شیخ ممتاز علی صاحب کن گڑھی بختہ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۹۳	مولوی شاہ فدا حسین صاحب ساکن دیورہ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۹۴	از جانب والدہ منشی نور احمد صاحب دیوبند	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۹۵	حاجی حافظ حبیب اللہ صنا نور بات نرپڑہ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۹۶	فتن قصاب ساکن گنگوہ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۹۷	مسماۃ بنیادی بیگم صاحبہ دختر نجف علی	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۹۸	خان صاحب سکند گڑھی بختہ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲۹۹	مسماۃ کپوری زوجہ سراج الدین صاحب سکند قادر گڈہ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۳۰۰	مسماۃ سمیا زوجہ رسوا رنگرزی ٹیکری	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲

۱۳۲۹ھ
۲۸ مئی
وصول ہوئے

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چسپندہ دوامی	واجب الوصول						وصول		کیفیت
		مختار از مودعہ	نایب	نایب	میزان کل	نایب	نایب	میزان کل	نایب	
۵۰۰	شیخ عبدالعزیز صاحب اکن گڑھی بچہ	۲	۲	۱۲	۴	۰	۰	۰	۴	۴
۵۰۱	عبداللہ صاحب نور بافت دہانوا	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۰۲	بیگم صاحبہ زوجہ نجف علی خان صاحب سنپوری	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۰۳	الہی بخش ولد کریم بخش آہنگروہا مپور محلہ بند و قحیان	۲	۲	۲	۸	۰	۰	۰	۸	۸
۵۰۴	سراج الدین صاحب اکن قادر گڈہ	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۰۵	محمد اسماعیل صاحب رنگر ز قادر گڈہ	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۰۶	مجید خان دختر نجف علی خان صاحب سنپوری	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۰۷	کلو خان صاحب ولد خیراتی خان صاحب راجپوت	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۰۸	از جانب خواجہ بخش صاحب الد مستی خان صاحب	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۰۹	از جانب سماء زینب مریم صاحبہ مسیتا خان صاحب	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۱۰	از جانب مندل خان صاحب چچا مسیتا خان صاحب	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۱۱	از جانب سماء سعد بنی بی صاحبہ والدہ مسیتا خان صاحب	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۱۲	امت بخش صاحب بخار دہانوا	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۱۳	امت اللہ بیگم صاحبہ زوجہ محمد حسین سنپوری	۲	۲	۲	۸	۰	۰	۰	۸	۸
۵۱۴	مراتب علی خان صاحب عرف مالتو نبر دار دہانوا	۲	۲	۲	۸	۰	۰	۰	۲	۲
۵۱۵	سماء حکیم دختر مسیتا خان صاحب	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰	۰
۵۱۶	قادر بخش رنگر ز پٹولی والد	۲	۲	۲	۸	۲	۰	۲	۰	۰
۵۱۷	منشی شریف احمد صاحب پسر محمد سلام صاحب اکا زید محمد حسین صاحب ساکن سنپوری	۲	۲	۲	۸	۰	۰	۰	۱۲	۱۲

۲۳ بقایا دینے کا کارہ
۲۴ بقایا قاجار

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چہرہ دوامی	واجب الوصول				وصول			کیفیت
		مختار از سرگودہ	بابہ ۳۲۸	نفا یا سابقہ	میزان کل	بابہ ۳۲۸	نفا یا سابقہ	میزان کل	
۵۱۸	مسماۃ عنایت الہی صاحبہ دختر عبدالکریم صاحب	۲	۲	۲	۱۰	۰	۰	۰	۱۰
۵۱۹	حسنو نگریز موندہ بھر والہ	۲	۲	۰	۲	۰	۰	۰	۲
۵۲۰	شاہ محمد حلوائی ساکن قصبہ جابس ضلع رائے پری	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۲۱	مسماۃ حسنی زوجہ بلند خان صاحب پوری	۲	۲	۲	۲	۰	۰	۰	۸
۵۲۲	آمنہ کلثوم اہلیہ منشی شریف احمد صاحب مختار عام محمد حسین علیخان صاحب	۲	۲	۲	۸	۰	۰	۰	۱۲
۵۲۳	امتہ المنان صاحبہ دختر حاجی عبدالکریم صاحب	۲	۲	۰	۲	۸	۰	۸	۰
۵۲۴	حاجیہ خاتون صاحبہ زوجہ نذرا خان صاحب	۲	۲	۰	۲	۰	۰	۰	۲
۵۲۵	عبدالغریز صاحب شیخ چوکیدار	۲	۲	۲	۸	۲	۸	۲	۲
۵۲۶	نور محمد صاحب رنگریز کرمالی	۲	۲	۲	۸	۰	۰	۰	۱۲
۵۲۷	عبدالقدیر ولد جہانگیر	۲	۲	۲	۸	۰	۰	۰	۱۲
۵۲۸	مسماۃ عید و والدہ امام بخش صاحب	۲	۲	۰	۲	۰	۰	۰	۲
۵۲۹	جمال الدین کبلیا کرمالی	۳	۲	۰	۲	۰	۰	۰	۲
۵۳۰	اللہ بخش نور بات ووالہ	۲	۲	۰	۲	۰	۰	۰	۲
۵۳۱	عبدالحمید رنگریز بڑوت	۲	۲	۰	۲	۰	۰	۰	۲
۵۳۲	محمد بخش صاحب بکر قصاب فتح گڑھ	۲	۲	۲	۲	۰	۰	۰	۸
۵۳۳	الہی بخش صاحب بکر قصاب فتح گڑھ	۲	۲	۲	۲	۰	۰	۰	۸
۵۳۴	کلن بکر قصاب	۲	۲	۲	۲	۰	۰	۰	۸
۵۳۵	فرزند علی صاحب لدھوساکن دھانور	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۵۳۶	مسماۃ قدیر النساء زوجہ یوسف علیخان صاحب	۲	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲
۵۳۷	بھکن بکر قصاب	۲	۲	۲	۲	۰	۰	۰	۸

بیشک بابہ ۳۲۹
۲۷ روزی بابہ ۳۲۹
وصول ہونے کے

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چنده دومی	واجب الوصول					وصول		کیفیت
		مقدار از هر مورد	نایب	نایب	میزبان	نایب	نایب	میزبان	
۵۳۸	از جانب الله دین صنام موم سکنه کرمالی	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۳۹	سید طاہر علی صاحب پیر مولوی سید جعفر علی صاحب	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۲
۵۴۰	سید قاسم علی صاحب از سرخج علاقہ ٹونک	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۴۱	شرف ولد کریم بخش صاحب ساکن دہالوا	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۴۲	حافظ محمد حسن صاحب سوار سال اول سرخج	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۲
۵۴۳	شیخ محمد صاحب حوالدار پوس	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۲
۵۴۴	داروغہ باز خان صاحب از سرخج	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۲
۵۴۵	دسوندهی پیر چکاتیلی ساکن مورندہ	۰	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۴۶	الله دیا صاحب رنگریز کرمالی	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۴۷	نواب پیر گندہیلہ ساکن مورندہ	۰	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۴۸	حافظ رحمت الله صاحب ساکن گڑھی پختہ	۲	۲	۱۲	۴	۰	۲	۲	۱۲
۵۴۹	مسماۃ امیرن سکنہ گڑھی پختہ	۲	۲	۸	۱۲	۰	۲	۲	۸
۵۵۰	قیاض علی خان صاحب جاگیر دار سرخج	۰	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۵۱	الله داود خان صاحب پیر خواجہ خان صاحب ساکن مورندہ	۰	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۵۲	ظفر احمد صاحب پیر ولی محمد خان صاحب راجپوت دہالوا	۰	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۵۳	منجانب والدہ محمد ابراہیم صاحب ساکن قصبہ جالیں	۳	۳	۰	۳	۳	۰	۳	۰
۵۵۴	منجانب زوجہ محمد سعید عرف ہسٹو باورچی ساکن جالیں	۳	۳	۰	۲	۳	۰	۳	۰
۵۵۵	عبدالغفار صاحب ساکن قصبہ جالیں	۰	۳	۰	۳	۳	۰	۳	۰
۵۵۶	مسماۃ حکیمین زوجہ عبدالحی صاحب سکنہ کرمالی	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۵۷	سبحان نور بات نرپڑہ	۲	۲	۲	۲	۱	۲	۲	۱
۵۵۸	مسماۃ حبیبہ زوجہ بہانگیر رنگریز نرپڑہ	۲	۲	۲	۲	۰	۰	۲	۲

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چنده دوامی	واجب الوصول			وصول			کیفیت
		بابت	تفاوت	میزان کل	بابت	تفاوت	میزان کل	
۵۵۹	میانی احمد صاحب نگر نر نیامو والہ	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲
۵۶۰	کمال الدین زنگریز کر مالی	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲
۵۶۱	مسماة جبین زوجہ محمد حسین صاحب	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۰
۵۶۲	مسماة ظہور زوجہ ثانی ولی محمد خان صاحب	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۰
۵۶۳	مسماة فتی زوجہ بکھن خان صاحب	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۰
۵۶۴	کر میور و غن کر مالی	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲
۵۶۵	حسنو ساکن مخمول پور	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲
۵۶۶	قدر و نور باتف کر مالی	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۰
۵۶۷	عزیز اللہ عرف زالہ سکنہ نر پڑہ	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲
۵۶۸	حافظ محمد حسین شفا مدرس مدرسہ قرآن شریف گڈھی بختہ	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲
۵۶۹	مسماة زینب زوجہ عبدالرزاق صاحب	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۰
۵۷۰	مسماة حفیظن زوجہ قبول سکنہ کر مالی	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲
۵۷۱	از جانب داوی صاحبہ منشی نور احمد صاحب دیوبندی	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۰
۵۷۲	مسماة شرفین دختر مسیتا خان صاحب	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۰
۵۷۳	مہار بخش صاحب ہشتی دہانوا	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲
۵۷۴	مسماة حکیمین زوجہ اولی ولی محمد خان صاحب	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۰
۵۷۵	کبیر النساء زوجہ بنتی بخش صاحب	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۰
۵۷۶	بنو زنگریز بہا جو والہ	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۰
۵۷۷	نذر اللہ زنگریز	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲
۵۷۸	جمار زنگریز لانک	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲
۵۷۹	مادون قصاب نر پڑہ	۲	۲	۲	۰	۲	۲	۲

ردیف	اسامی گرامی عطا کنندگان چندہ دائمی	واجب الوصول				وصول			کیفیت
		نایب	نایب	نایب	نایب	نایب	نایب	نایب	
۵۸۰	اللہ بخش صاحب روغن گر	۲	۲	۲	۲	۲	۰	۰	۲
۵۸۱	نصیب النصار زوجہ مولابخش ساکن بانوا	۲	۲	۰	۲	۰	۰	۰	۲
۵۸۲	مسماۃ فیاض النصار دختر مسیتا خان صاحب	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۸۳	سایم الدین رنگریز کرمالی	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۰
۵۸۴	مسماۃ چھوٹی روغن گرنی سکنہ موٹہ بھر	۲	۲	۲	۲	۲	۰	۰	۲
۵۸۵	مسماۃ مریم سکنہ سنولی	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۵۸۶	بدیعہ نور بات سکنہ کابڑہ پٹری	۲	۲	۰	۲	۰	۰	۰	۲
۵۸۷	قمر الدین ساکن کھیرہ مستان شاہ	۲	۲	۰	۲	۰	۰	۰	۲
۵۸۸	مسماۃ رحمتی زوجہ نصیر الدین صاحب ساکن قادر گڑھ	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۸۹	لالہ نور بات ساکن نریرہ	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۰
۵۹۰	محمد سمیع رنگریز کرمالی	۲	۲	۳	۵	۰	۰	۰	۵
۵۹۱	رستم نور بات کرمالی	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۵۹۲	گوڑا نور بات ساکن ملہیرہ	۲	۲	۳	۶	۰	۰	۰	۲
۵۹۳	مسماۃ مندی زوجہ قادر بخش ہرولی والہ	۲	۲	۲	۲	۲	۰	۰	۲
۵۹۴	ہنگار رنگریز ہرولی والہ	۲	۲	۲	۲	۲	۰	۰	۲
۵۹۵	زوجہ امیر خان صاحب پسر کریم بخش صاحب ساکن مورنڈہ	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۹۶	منجانب روشن صاحب مرحوم والد حاجی مسیتا صاحب	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۹۷	منجانب عبید و مرحوم والد حاجی مسیتا صاحب	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۵۹۸	ابراہیم شیخ ساکن کرمالی	۲	۲	۰	۲	۰	۰	۰	۲
۵۹۹	میان نادر حسین صاحب ساکن قصبہ جلیس	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰

نمبر شمار	اسما گرامی عطا کنندگان چندہ دہامی	واجب الوصول					وصول		کیفیت
		نمبر شمار	نفاذ یافتہ	میزان کلی	نفاذ یافتہ	میزان کلی	نفاذ یافتہ	میزان کلی	
۶۰۰	میان شباب الدین خان صاحب قصبہ جالپس	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۶۰۱	رحمت الہی صاحبہ زوجہ عبد الکریم خان صاحب	۲	۲	۲	۲	۲	۰	۲	۲
۶۰۲	عبدالحق صاحب نوربات کرمالی	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۶۰۳	مسماۃ عزیزین رنگرین فی سکنہ ایلیم	۲	۲	۲	۲	۲	۰	۲	۲
۶۰۴	مسماۃ جانن سکنہ ایلیم	۲	۲	۲	۲	۲	۰	۲	۲
۶۰۵	صدیق رنگرین سکنہ کرمالی	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۶۰۶	مسماۃ نصیبین والدہ کما نورنگرین کرمالی	۲	۲	۲	۲	۲	۰	۲	۲
۶۰۷	مسماۃ عنایت الہی صاحبہ زوجہ ابراہیم خان صاحب	۲	۲	۲	۲	۲	۰	۲	۲
۶۰۸	پیر و نوربات ساکن کرمالی	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۲
۶۰۹	جھنڈو ولدہ حاکم علی صاحب باچوت	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۲
۶۱۰	مسماۃ فہیمین النساء دختر غلام رسول صاحب نمبر دار و دھانوا	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۶۱۱	اللہ داد پیر خوج بخش صاحب ساکن مورٹہ	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۶۱۲	محمد سعید خان صاحب از قصبہ جالپس	۰	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۶۱۳	ملشی اللہ رکھا صاحب پواری دہانوا	۰	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۶۱۴	زوجہ منشی اللہ رکھا صاحب	۰	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۰
۶۱۵	عبد اللہ رنگرین کرمالی	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۲	۲
۶۱۶	محمدی شاہ	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۲	۲
۶۱۷	اللہ دیا نوربات دودھلی	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۲	۲
۶۱۸	آئی بخش آہنگر حسنیور لھسارہ	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۲	۲
۶۱۹	نیاور نوربات	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۲	۲
۶۲۰	جہانگیر لومارنر پڑہ	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۲	۲

ردیف	اسما گرامی عطا کنندگان چنده دوامی	واجب الوصول				وصول				کیفیت
		مستطاب	نایب	نایب	نایب	مستطاب	نایب	نایب	نایب	
۶۲۱	مسماة ماڑی دیوبند	ار	ار	ار	۲	۰	۰	۰	۲	
۶۲۲	جمال الدین نوربات	ار	ار	۲	۳	۰	۰	۰	۳	
۶۲۳	گنبدارنگریز کرمالی	ار	ار	۰	ار	۰	۰	۰	ار	
۶۲۴	ابوالحسن پسر اسمعیل سکنه نرپڑه	ار	ار	۲	۳	ار	ار	۰	۲	
۶۲۵	مسماة مقصودا رنگریزنی دختر اسمعیل	ار	ار	۲	۳	۰	ار	ار	۲	
۶۲۶	مسماة شکوری دختر اسمعیل	ار	ار	ار	۲	۰	۰	۰	۲	
۶۲۷	از جانب مسماة حلیمین دختر حاجی مسیتا صاحب	ار	ار	۰	ار	ار	۰	ار	۰	
۶۲۸	از مسماة کریمین دختر حاجی مسیتا صاحب	ار	ار	۰	ار	ار	۰	ار	۰	
۶۲۹	حبیب الله صاحب رنگریز کرمالی	ار	ار	۲	۳	۰	۰	۰	۳	
۶۳۰	جنگی نوربات کرمالی	ار	ار	ار	۲	۰	۰	۰	۲	
۶۳۱	بدلو نوربات کرمالی	ار	ار	ار	۲	۰	۰	۰	۲	
۶۳۲	شیخ کشوری سکنه کرمالی	ار	ار	ار	۲	۰	۰	۰	۲	
۶۳۳	از جانب مسماة بسم الله دختر عبدالحق صاحب	ار	ار	ار	۲	۰	۰	۰	۲	
۶۳۴	محمد نوربات کرمالی	ار	ار	ار	۲	۰	۰	۰	۲	
۶۳۵	مسماة حمیدین دختر حاجی مسیتا صاحب	ار	ار	۰	ار	ار	۰	ار	۰	
۶۳۶	مسماة حلیمین دختر حاجی مسیتا صاحب	ار	ار	۰	ار	ار	۰	ار	۰	
۶۳۷	مسماة صاحبزادی صاحب سکنه کھڑه مشاه	ار	ار	ار	۲	۰	۰	۰	۲	
۶۳۸	مسماة جمین قمر الدین	ار	ار	۲	۳	۰	۰	۰	۳	
۶۳۹	بارو نوربات ساکن کورمالی	ار	ار	۲	۳	۰	۰	۰	۳	
۶۴۰	لوتی نوربات	ار	ار	ار	۲	ار	ار	۰	۰	
۶۴۱	حافظ سلیم الدین رنگریز سکنه بروت	ار	ار	۲	۲	۰	ار	ار	ار	
۶۴۲	عیدو نوربات کرمالی	ار	ار	ار	۲	۰	۰	۰	۲	
۶۴۳	کلوزنگریز نگله	ار	ار	۲	۳	۰	۰	۰	۳	

نمبر	اسماء گرامی عطا کنندگان چشمہ دوا	واجب الوصول				وصول		کیفیت
		بابہ ۱۳۲۸	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	میزان کل	بقایا سابقہ	
۶۴۴	مسماۃ بدھو والدہ عمری اللہ	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱
۶۴۵	مسماۃ عید فروجہ عزیز اللہ	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱
۶۴۶	رحمت اللہ رنگریز پڑھ	۱	۲	۳	۰	۰	۰	۳
۶۴۷	مسماۃ کوڑی والدہ جہانگیر	۱	۲	۳	۰	۰	۰	۳
۶۴۸	جونا نور بات نر پڑھ	۱	۲	۳	۰	۰	۰	۳
۶۴۹	منیر شیخ کورمالی	۱	۱	۲	۰	۰	۰	۲
۶۵۰	مسماۃ حبیبہ ج والدہ چچو روغنگر	۱	۲	۳	۰	۰	۰	۳
۶۵۱	عبد اللہ نور بات ساکن کرمالی	۱	۲	۳	۰	۰	۰	۳
۶۵۲	جھنگو جاٹ	۱	۱	۲	۰	۱	۱	۱
۶۵۳	سلیم الدین رنگریز	۱	۲	۳	۰	۰	۰	۳
۶۵۴	مسماۃ شبو ہمشیرہ جا	۱	۱	۲	۰	۰	۰	۲
۶۵۵	منجانب سلیم مرحومہ دختر حاجی سینا صفا	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱
۶۵۶	مسماۃ رحیم سکندر کورمالی	۱	۱	۲	۰	۰	۰	۲
۶۵۷	نورنگ روغنگر ساکن خان پور	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱
۶۵۸	مسماۃ لالی روغنگرنی	۱	۱	۲	۰	۰	۰	۲
۶۵۹	مولا بخش روغنگر خان پور	۱	۱	۲	۰	۰	۰	۲
۶۶۰	مسماۃ سبحانی روغنگرنی	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱
۶۶۱	بندی روغنگرنی	۱	۲	۳	۰	۰	۰	۳
۶۶۲	سکندر شیخ ساکن کرمالی	۱	۲	۳	۰	۰	۰	۳
۶۶۳	مختار اجاٹ	۱	۰	۱	۰	۱	۱	۰
۶۶۴	منیر ولد دولا شیخ	۱	۲	۳	۰	۰	۰	۳
۶۶۵	اسماعیل رنگریز ملہیرہ	۱	۱	۲	۰	۰	۰	۲
۶۶۶	دولی نور بات	۱	۲	۳	۰	۰	۰	۳
۶۶۷	دولار رنگریز کرمالی	۱	۱	۲	۰	۰	۰	۲

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان چند ده دومی	واجب الوصول				وصول			کیفیت
		بایزید	نصایا	میرزا گل	بایزید	نصایا	میرزا گل	میرزا گل	
۶۶۸	جما شیخ ساکن کرمالی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۶۹	میندهی شیخ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۷۰	مسماة عمری رنگرزی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۷۱	امامی نورباف	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۷۲	بو علی رنگرزی نرطه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۷۳	مسماة حکیم دختر عزیز الله	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۷۴	شرف الدین پسر عزیز الله	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۷۵	مسماة بندری دھوبن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۷۶	عبدالرحیم پسر عزیز الله	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۷۷	مسماة حکیم زوجه شمس الدین صاحب	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۷۸	شمس الدین صاحب رنگرزی نرطه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۷۹	عبدالمجید چکدار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۸۰	مسماة دینی دختر میندهی شیخ کرمالی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۸۱	منصب شیخ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۸۲	نور شیخ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۸۳	امام الدین ولد عزیز الله	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۸۴	مسماة کریم دختر الله دیا شیخ کرمالی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۸۵	الله دیا نورباف ساکن کرمالی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۸۶	عبدالمجید دھوبن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۸۷	کوثری روجه منصب شیخ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۸۸	مسماة حفیق زوجه سلیم الدین	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۸۹	میرن نورباف نرطه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۹۰	بنی بن دختر میندهی شیخ کرمالی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

نمبر	اسما گرامی عطا کنندگان چندہ دوا می	واجب الوصول						کیفیت
		مقدار زر کوٹہ	نمبر	نفاذ	میزان کل	نفاذ	میزان کل	
۶۹۱	سوند ہی دختر مینڈ ہی شیخ کرمالی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ار
۶۹۲	مسماۃ نصیبین رنگرزی کرمالی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ار
۶۹۳	مسماہ وحیدن رنگرزی سکنا کورمالی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ار
۶۹۴	مسماۃ فیوز زوجہ مینڈ ہی شیخ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ار
۶۹۵	ملک الدین رنگرزی نرڑہ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ار
۶۹۶	سجد الدین پسر اسماعیل رنگرزی نرڑہ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ار
۶۹۷	نذیر پسر بوعلی رنگرزی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ار
میزان کل		۰	۰	۰	۰	۰	۰	خاۃ میزان کل وصول میں بابہ ۳۸ وغیرہ داخل ہیں

فہرست نمبر ۷۔ اسماء ان شرکار کے کہ جن کا نام نامی بوجہ انتقال یا دیگر وجہ سے سال حال میں علیحدہ کیا گیا ہے

نمبر	اسما شرکار چندہ علیحدہ شدہ	مقدار زر چندہ	تعداد وصول	میزان کل	بہ علیحدہ ہونے کی وجہ
۱	مولوی فضل حکیم صاحب ممبر کونسل سابق وزارت ریاست پٹیالہ	۵۰۰	ایک سال	۵۰۰	انتقال ہو گیا
۲	پیر جی سید محب علی صاحب بن سید محبت علی صاحب رئیس قادری باغ ڈاکخانہ ڈبانی ضلع بلند شہر	۵۰۰	۳ سال	۱۵۰۰	عدم وصول
۳	منشی محبوب سن صاحب اور سیر ضلع جالون ساکن دیوبند یہ منشی حبیب سن صاحب	۵۰۰	۲ سال	۱۰۰۰	"
۴	مبارک شاہ خان صاحب لدہ شاہ خان صاحب ساکن باری ضلع مظفر گڑھ	۵۰۰	۲ سال	۱۰۰۰	"

ردیف	اسماء شرکاء چندہ علیحدہ شدہ	تعداد تہذیب	تعداد عدم وصول	مقدار حق واجب	دو علامہ ہوسکتی
۵	منشی انیس الدین صاحب تھانہ دارنگاہ	۳ سال	لحہ	عدم وصول	
۶	منشی مظہر حسین صاحب ساکن مراد آباد محلہ اصافہ پورہ	۳ سال ۸ ماہ	لحہ		
۷	مولوی محمد احسن صاحب لدہ مولوی حکیم محمد حسن صاحب مدرس مدرسہ ہذا	۳ سال ۱۱ ماہ	لحہ		
۸	منشی ذاکر حسین صاحب محرمہ الدت بیرہ ضلع مظفر	۳ سال	لحہ		
۹	منشی سید فضل حسین صاحب بنیس سید پورہ کلان پرگنہ چترکھاول ضلع مظفرنگر	۳ سال	لحہ		
۱۰	مولوی امانت حسین صاحب سب ڈپٹی جہان آباد ضلع گیا	۲ سال	لحہ	انکار کیا	
۱۱	مرزا نواب بیگ صاحب ساکن خوجہ ضلع بلند شہر	۴ سال	معم	عدم وصول	
۱۲	مولوی محمد عظیم صاحب کپل جی بدالت غازی پور	۳ سال	معم		
۱۳	بابو لدا فت حسین صاحب برنج پوسٹ ٹاسٹر آشتہ	۲ سال	معم	انکار کیا	
۱۴	منشی حافظ محمد ابراہیم صاحب ساجنت ساکن خوجہ	۲ سال	معم	انکار کیا	
۱۵	شیخ امیر صاحب سپاہی تحصیل آشتہ	۳ سال	معم	ایضاً	
۱۶	ملخص صاحب قصاب نرپڑہ	۴ سال	معم	عدم وصول	
۱۷	حافظ برکت علی صاحب ساکن پور قاضی	۳ سال	معم		
۱۸	منشی محمد نور صاحب پٹواری موضع گنیا کھیری	۴ سال	معم	انتقال ہو گیا	
۱۹	منشی عنایت خان صاحب کٹھوڑی	۵ سال	معم	انکار کیا	
۲۰	مولوی عبد الصمد صاحب مرحوم ساکن نگینہ ضلع چندہ	ایک سال	معم	انتقال ہو گیا	
۲۱	منجانب محمدی خان صاحب مرحوم ساکن گری بنجیہ	۴ سال	معم	عدم وصول	
۲۲	شیخ محمد مقیم صاحب محمد مدرس عربیہ بوڈھانہ	۴ سال	معم		
۲۳	منشی محمد ابراہیم صاحب لدہ محمد عظیم خان صاحب دیوبندی	۳ سال	معم		
۲۴	پیر جی عبد الخالق صاحب حلقہ دار جنگل آشتہ	۳ سال	معم		
۲۵	احمد حسن صاحب لدہ حاجی عبد الکریم صاحب	ایک سال ۸ ماہ	معم		

نمبر شمار	اسماء شرکار چندیہ علیحدہ شدہ	تعداد شیشہ	تعداد عدم وصول	تعداد خارج حساب	تعداد علیحدہ ہوئی
۲۶	رقیبہ بیگم صاحبہ زوجہ کرامت خان صاحب	۲	۳ سال	۱۲	عدم وصول
۲۷	از جانب امۃ السلام صاحبہ زوجہ کرامت خان صاحب	۳	۳ سال	۱۲	"
۲۸	عبداللہ صاحب رنگریز نگہ	۲	۳ سال	۱۲	"
۲۹	امۃ الرقیب و دختر کرامت خان صاحب	۲	۳ سال	۱۲	"
۳۰	حافظہ مولا بخش صاحب کن تاج پور ضلع بجنور	۲	۳ سال	۱۲	"
میزان کل					
	لکھ			۱۱ لکھ	

فہرست نمبر آمدنی زرچندہ عطائی کمشت مدرسہ عربیہ دیوبند بابہ ۱۳۲۸

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	کسی معرفت
۱	عالم جناب شیہ حاجی غلام محمد اعظم صاحب تاج و رئیس راندر ضلع سورت	۷	حاجی عارف ابراہیم آسٹری صاحب رئیس راندر	مولوی قاضی احمد صاحب مہتمم مدرسہ دیوبند نوٹ	مولوی قاضی احمد صاحب مہتمم مدرسہ دیوبند نوٹ
۲	جناب حاجی اسماعیل اشرف صاحب رئیس راندر ضلع سورت	۸	حاجی اسماعیل گور صاحب رئیس راندر	"	"
۳	جناب رسول بی بی صاحبہ بنت جناب پیل صاحب مرحوم معرفت جناب حاجی اسماعیل اشرف صاحب	۹	جناب حاجی احمد تقی صاحب رئیس راندر	"	"
۴	جناب شیہ اعظم عارف بھام صاحب ساکن راندر ضلع سورت	۱۰	جناب حاجی تقی صاحب رئیس راندر	"	"
۵	جناب حاجی اعظم غلام حسین صاحب پیپڑی رئیس راندر	۱۱	جناب حاجی ابراہیم تقی صاحب جی صاحب ساکن راندر	"	"
۶	جناب بشیرہ صاحبہ حاجی اعظم غلام حسین صاحب پیپڑی	۱۲	جناب رسول بی بی صاحبہ بنت سلیمان محمد مرحوم ساکن راندر	"	"

پہلے	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	پہلے	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۱۳	عالمجناب خان بہادر حکیم سعادت قائد صاحب شیش چھاؤنی ریاست جھالاوار	بذریعہ منی آرڈر	۲۲	معرفت عالیجناب محمد شکر اللہ صاحب تحصیلدار اوکے پور علاقہ بھوپال	بذریعہ منی آرڈر
۱۴	عالمجناب محمد ذکیہ صاحب ریاست صدر ڈوگر صوبہ دار صاحب علاقہ حیدر آباد دکن		۲۳	جناب مولوی سید ضمیر الدین احمد صاحب چیف سکریٹری ریاست بھوپال	خود
۱۵	ازحمید یہ اسلامک سوسائٹی واقع جوہانس برگ ملک نسلوال جنوبی افریقہ		۲۴	جناب شیخ محمد بھائی صاحب شیخ صاحب سکریٹری حمید یہ اسلامک سوسائٹی	خود
۱۶	جناب حافظ جمشید علی خان صاحب صاحبزادہ عالیجناب راؤ خورشید علی خان صاحب رئیس ریاست ضلع میٹھ		۲۵	منجانب گیم صاحبہ عالیجناب مولانا مولوی رحیم بخش صاحب پریسیڈنٹ کونسل بہاولپور	مولانا خلیل احمد صاحب بذریعہ نوٹ
۱۷	عالمجناب مولانا مولوی رحیم بخش صاحب پریسیڈنٹ کونسل بہاولپور		۲۶	مولوی محمد بھائی علی صاحب گنور ضلع بدایون رئیس منڈاؤر ضلع بجنور	بذریعہ منی آرڈر
۱۸	خان بہادر عالیجناب شیخ حمید الدین صاحب رئیس لال کورتی میرٹھ		۲۷	جناب حاجی شیخ عبدالصمد صاحب ساکن الہ آباد	جناب مولوی عبداللہ صاحب صاحب رئیس الہ آباد
۱۹	از انجمن اسلامیہ پرمیوریا احاطہ ٹرنسوال سوہتہ افریقہ		۲۸	جناب عبدالکریم صاحب جنرل سکریٹری انجمن پرمیوریا	بذریعہ منی آرڈر
۲۰	عالمجناب کنوا محمد سعید خالص رئیس اعظم چھتاری ضلع بلند شہر		۲۹	جناب حاجی قاسم منشی صاحب تاجر ٹرنسوال افریقہ رئیس المپور ضلع کشنام محلہ کوچہ شاہ عتقا متصل مسجد چوک	
۲۱	بذریعہ مولوی محمد حسن صاحب ساکن فیروز پور جہر کہ ضلع گوڑگانوہ		۳۰	منشی محمد صدیق صاحب کوٹوال ضلع بلایا مولوی عبدالباسط خان صاحب رئیس حیدر آباد دکن	

سنگ	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	سنگ	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۳۱	حاجی عبد المجید صاحب ملائی تحصیل نوح ضلع گورکانو	۵۵ بدریعی منی آرڈر	۴۱	جناب محمد اسماعیل صاحب سوداگر بازار قیصر گنج اہمیر ستر	۵۵ بدریعی منی آرڈر
۳۲	قاضی عبدالحق صاحب کن نگینہ ضلع بجنور	۵۵	۴۲	جناب حافظ محمد ابراہیم صاحب ڈپٹی کلکٹر نھار سوارہ ضلع بجنور	۵۵
۳۳	نواب احمد سعید خان صاحب رئیس سپور ضلع مراد آباد	۵۵	۴۳	جناب محمد اصطفی خان صاحب مالک کارخانہ اصغر علی محمد علی تاجران عطر لکنو دومرتبہ	۵۵
۳۴	شیخ مقبول احمد صاحب صاحبزادہ جناب حافظ محمد اسماعیل صاحبہ ہلوی تاجر کلکتہ	۵۵ حافظ محمد اسحق صاحب بدریعی نوٹ	۴۴	مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل صاحبہ امام مسجد ملک کلکتہ	۵۵
۳۵	انیریل صاحبزادہ جناب اقبال احمد صاحبہ اشراک لاٹیکٹ	۵۵ بدریعی منی آرڈر	۴۵	محمد حسیدر صاحب	۵۵ مولوی ابو شعیب محمد اسماعیل صاحب
۳۶	نواب محمد ابراہیم عاقل خان صاحب رئیس کنجپورہ ضلع کرنال	۵۵	۴۶	کراست دیوبند	۵۵
۳۷	منشی رحیم بخش صاحب ڈپٹی کلکٹر جناب ڈیزن لائل پور پنجاب ساکن موضع کھیراٹہ ضلع ضلع سہارنپور	۵۵ منشی طاہر حسن صاحب سب انسپکٹر رام پور	۴۷	صاحبہ سلی وغیرہ	۵۵
۳۸	خانہ صاحب محمد اسحق خان صاحب رئیس سپور ضلع مراد آباد	۵۵ مولوی ولی احمد صاحب مدرسہ سپور مولوی احمد شاہ صاحب قاضی سپور	۴۸	شیخ عبد الرحمن صاحب	۵۵
۳۹	ڈاکٹر محمد دین صاحب میڈیکل افسر افسر تفریقات ریاست بہار پور ڈیرہ نواب صاحب	۵۵ بدریعی منی آرڈر	۴۹	جناب چندی مینا لکھنؤ کلکتہ	۵۵
۴۰	شمار محمد عبد الغفور خان صاحب ساکن نان پارہ ضلع بھڑاچ	۵۵	۵۰	قربان علی صاحب	۵۵
			۵۱	سلیم خان صاحب	۵۵
			۵۲	منشی عبد الرحیم صاحب	۵۵
			۵۳	امام صاحب	۵۵
			۵۴	معرفت ولی محمد صاحب	۵۵
			۵۵	جناب پیر و صاحب از کلکتہ	۵۵
			۵۶	جناب منشی منصور عالم صاحب سب انسپکٹر ہاراج گنج ضلع اعظم گڑھ	۵۵
			۵۷	منشی ابراہیم خان صاحب از کلکتہ	۵۵

سید	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	سید	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	
۵۸	جناب عبدالکریم صاحب از کلکتہ	عم	مولوی ابو محمد عیسیٰ صاحب	۴۳	حافظ عبدالرحیم صاحب عطاء آباد	عم
۵۹	جناب کلو صاحب از کلکتہ	عم	بذریعہ منی آرڈر	۴۴	منشی ولی محمد صاحب عطاء آباد	عم
۶۰	اسم نامعلوم از کلکتہ	ر	"	۴۵	محلہ چک بہار گنج	عم
۶۱	منشی محمد اسحق صاحب	عم	"	۴۶	کے۔ ایچ۔ قاد۔ آسن منزل	بذریعہ منی آرڈر
۶۲	میر باد علی صاحب	ر	"	۴۷	منشی جان محمد صاحب تھو پور	عم
۶۳	ضمیر بخش صاحب	ر	"	۴۸	مکان مہر علی صاحب	عم
۶۴	شیخ چند صاحب آتش باز	۱۲	"	۴۹	حاجی ساقیاد خان صاحب	عم
۶۵	جناب پیر بخش صاحب	عم	"	۵۰	رسالہ از میر بخش قائم گنج	عم
۶۶	جناب منشی نذیر حسن صاحب	عم	مولوی محمد چل صاحب	۵۱	ڈاکٹر نور محمد صاحب زپشاور	عم
۶۷	تخصیلا در ڈیرہ پور ضلع کا پور	عم	۶	۵۲	چودہری قلندر بخش و عمر دراز	عم
۶۸	جناب محمد اکبر صاحب و عبداللہ صاحب تاجران گدھی حبیب اللہ ضلع ہزارہ	بذریعہ منی آرڈر	۶	۵۳	اہنگران سہارنپور	عم
۶۹	از محلہ آلی اہنگران چوہدری نقوونی بخش برادری اہنگران	عم	حافظ قمر الدین صاحب امام جامع مسجد سہارنپور	۵۴	جناب محمد عمر خان صاحب مالک دوکان الف خانصا و عبد الغنی خانصا دہلی درسیہ بازار	عم
۷۰	منشی فضل حق صاحب پوٹھامسٹر حیدر آباد دکن	عم	بذریعہ منی آرڈر	۵۵	مولوی حکیم جیل الدین صاحب نگینوی	خود
۷۱	جناب مولوی قاری حافظ محمد مسیح الدین صاحب مہتمم مدرسہ اجبار العلوم الدیاد متصل شیش	عم	مولوی قاری عبدالعزیز صاحب الہ آبادی	۵۶	منشی محمد حامد حسن صاحب از شہر میرٹھ کبھوہ دروازہ	بذریعہ منی آرڈر
۷۲	جناب شاہ محمد وکیل صاحب شیش روضہ حضرت شاہ عبدالجلیل صاحب محلہ چک الہ آباد	عم	"	۵۷	منشی عبدالرحمن صاحب لد	عم
۷۳	منشی بابو محمد عبدالقیوم خانصا ساکن الہ آباد	عم	"	۵۸	عظیم اللہ صاحب ساکن بہپور ضلع بجنور محلہ شیخان	عم
۷۴	"	عم	"	۵۹	مولوی امیر الدین صاحب از موضع مداری پور ڈاکخانہ میا پور ضلع مظفر پور مدینہ جانی	عم

سہارگرمی عطا کنندگان	کسی معرفت	سہارگرمی عطا کنندگان	کسی معرفت
۸۵ شمس العلماء مولانا ابونصر جلیل صاحب پیرنڈٹ مدرسہ عالیہ دیوبند	بذریعہ منی آرڈر	۹۸ منشی عبدالشکور خان صاحب رئیس موضع کلیجین ضلع میرٹھ	مولوی گل محمد خان صاحب مدرسہ دیوبند
۸۶ جناب مصلح الدین صاحب	"	۹۹ معرفت مولوی شجاع علی صاحب ساکن موآوا ضلع مظفر پور	مولوی شجاعت علی صاحب
۸۷ جناب معید خان صاحب ساکن بھکرن کا تحصیل نوح ضلع گورکھ پور	"	۱۰۰ حافظ رحمت اللہ صاحب از جوڑہ پنجم تالابکان نوربنی صاحب	بذریعہ منی آرڈر
۸۸ محمد ابراہیم صاحب ولد محمد عیسیٰ صاحب ساکن کاندھلہ	عاقظ عبداللہ صاحب دیوبندی محلہ گورکھ پور وارڈ	۱۰۱ مولوی حکیم رحیم اللہ صاحب ساکن بجنور محلہ قاضی پادڑہ	مولوی انور شاہ صاحب کشمیری
۸۹ محمد مدح خان صاحب پسر اللہ دیا صاحب ساکن کیرانہ	"	۱۰۲ از جانب عبدالحق صاحب ابن مخدوم بخش صاحب بیارنپور محلہ لوہانی سرائے	حافظ محمد یونس صاحب بدست مولوی غلام احمد صاحب دیوبندی
۹۰ وزیر اسپر گنیدہ ساکن کیرانہ ضلع مظفر نگر محلہ بڑی آل	"	۱۰۳ منشی شریف حسن خان صاحب تحصیلدار گدھی علاقہ رائے بھوپال	بذریعہ منی آرڈر
۹۱ گنیدہ اسپر سلاساکن کیرانہ ضلع مظفر نگر	"	۱۰۴ مولوی محمد عثمان صاحب ارقصہ کوہی مسجد تکیہ الی تحصیل جپاتہ ضلع متھرا	"
۹۲ میر باقر علی صاحب ساکن نگینہ ضلع بجنور محلہ قاضی سرائے	مولوی حبیب الرحمن صاحب مدوگاڑ ہتھم مدرسہ ہذا	۱۰۵ چودھری وفاتی صاحب مستری از کوہ شملہ	"
۹۳ جناب حاجی اسماعیل صاحب دیوبندی تاجر کلکتہ	خود	۱۰۶ معرفت ہاشم غلام علی مصطفیٰ صاحب از کلکتہ کمپنی داؤد جی دادا بھائی	"
۹۴ حافظ محمد ابراہیم صاحب موہاگر دہلی صدر بازار	بذریعہ نوٹ	۱۰۷ میموجی موسیٰ جی کپسنی از کلکتہ	"
۹۵ مولوی حافظ محمد سلیمان صاحب نظام پوری	"	۱۰۸ منشی حسین صاحب سبکپور پوس منشی از شاہجہانپور محلہ ماربن نگلی	بذریعہ منی آرڈر
۹۶ منشی غلام حسین صاحب سبکپور پوس منشی از شاہجہانپور محلہ ماربن نگلی	بذریعہ منی آرڈر	۹۷ منشی حسین صاحب ساکن نینو ضلع بجنور	"

سنگ	اسمار گرامی عطا کنندگان	سنگ	اسمار گرامی عطا کنندگان	سنگ	اسمار گرامی عطا کنندگان	سنگ	اسمار گرامی عطا کنندگان
۱۰۸	منجانب مسماة سلیمان مرحومه	۱۳۱	بدلا صاحب ساکن نرطه	۱۳۱	حاجی مولابخش صاحب	۲	حاجی مولابخش صاحب
	زوجہ ممد و ساکن نرطه	۱۳۲	مسماة الشدی صاحب		ساکن کیرانه	۲	ساکن کیرانه
۱۰۹	مسماة صاحب ساکن بروت	۱۳۳	احمد عرف و بیتا ساکن کیرانه			۲	
۱۱۰	عظیم بخش صاحب ساکن بڑولی	۱۳۴	حافظ بند و صاحب			۲	
۱۱۱	حاجی کاو صاحب ساکن بابت	۱۳۵	رحمت اللہ صاحب			۲	
۱۱۲	خدا بخش ساکن بنولی	۱۳۶	میتا صاحب			۲	
۱۱۳	حاجی نور صاحب ساکن نرطه	۱۳۷	تولی قصاب			۲	
۱۱۴	حاجی بڑین صاحب ساکن	۱۳۸	حاجی صاحب			۲	
۱۱۵	بند و موچی ساکن کیرانه	۱۳۹	محمد عرف پوپلا ساکن کیرانه			۲	
۱۱۶	عبدل عرف سیدو	۱۴۰	اکبر قصاب			۲	
۱۱۷	کالا و بند و ساکن نرطه	۱۴۱	محمد عرف بھوگا			۲	
۱۱۸	گسٹیا صاحب	۱۴۲	زوجہ الی بخش صاحب ساکن نرطه			۲	
۱۱۹	زوجہ گسٹیا صاحب ساکن نرطه	۱۴۳	گسٹیا			۲	
۱۲۰	از جانب مولابخش صاحب مرحوم	۱۴۴	وزیر پسر گسٹیا			۲	
۱۲۱	والدہ گسٹیا صاحب	۱۴۵	زوجہ گسٹیا			۲	
۱۲۲	حافظ ملھو صاحب	۱۴۶	دختر مادن			۲	
۱۲۳	امیر راضی صاحب	۱۴۷	زوجہ کالا			۲	
۱۲۴	نخو و علی بخش صاحبان	۱۴۸	زوجہ نخو			۲	
۱۲۵	غلام محمد خان صاحب ساکن بڑولی	۱۴۹	زوجہ اللہ راضی			۲	
۱۱۴	حاجی حفیظ الدین صاحب	۱۵۰	زوجہ گسٹو صاحب			۲	
۱۲۷	عبد الرزاق صاحب ساکن کیرانه	۱۵۱	منجانب علی احمد مرحوم			۲	
۱۲۸	منجانب مسماة سعیدن مرحومه	۱۵۲	والدہ صاحب علی احمد صاحب			۲	
	ساکن بروت	۱۵۳	منجانب مسماة لاڈی مرحومه			۲	
۱۲۹	محمد عمر صاحب	۱۵۴	منشی صاحب			۲	
۱۳۰	الی بخش صاحب ساکن نرطه	۱۵۵	حاجی حیدر ساکن دوگٹ			۲	

شماره	اسماء گرامی عطا کنندگان	شماره	اسماء گرامی عطا کنندگان	شماره	اسماء گرامی عطا کنندگان	شماره	اسماء گرامی عطا کنندگان
۱۵۶	مسماة كروى صاحبہ ساكن کيرانه	۱۵۹	مسماة رحمتى صاحبہ ساكن کيرانه	۱۶۲	الله بخش عرف بدر	۱۶۵	مسماة مرادى صاحبہ
۱۵۷	غلام نبى خانصا	۱۸۰	مسماة رحيمى صاحبہ	۱۶۳	مسماة رحمتى صاحبہ	۱۶۶	مجمون صاحب
۱۵۸	الله بنده شاه صاحب	۱۸۱	مسماة الله رحيمى صاحبہ	۱۶۴	الله ديا صاحب	۱۶۷	عبدال پير مولا بخش حنا
۱۵۹	محمد سعيد بيگ صاحب ساكن بڑوت	۱۸۲	مسماة مريم صاحبہ	۱۶۸	شاه چلووان ساكن کيرانه	۱۶۹	ابراهيم صاحب
۱۶۰	مسماة كثيرى صاحبہ	۱۸۳	مسماة رحمتى صاحبہ	۱۶۹	مسماة جان بى بى صبا	۱۷۰	مسماة زينب صبا
۱۶۱	مسماة امتل صاحبہ زوجہ کيما ساكن کيرانه	۱۸۴	مسماة الهيسى صاحبہ	۱۷۱	ميا نجي غلام حسن صاحب	۱۷۱	مسماة جان بى بى صبا
۱۶۲	الله بخش عرف بدر	۱۸۵	مسماة الله دى صاحبہ	۱۷۲	مسماة جان بى بى صبا	۱۷۲	مسماة زينب صبا
۱۶۳	مسماة رحمتى صاحبہ	۱۸۶	مسماة سليمان صاحبہ	۱۷۳	مسماة جان بى بى صبا	۱۷۳	ميا نجي غلام حسن صاحب
۱۶۴	نسو صاحب	۱۸۷	مسماة سليمان ثانی	۱۷۴	مسماة جان بى بى صبا	۱۷۴	مسماة جان بى بى صبا
۱۶۵	مسماة مرادى صاحبہ	۱۸۸	مسماة عظيمى صاحبہ	۱۷۵	مسماة جان بى بى صبا	۱۷۵	مسماة مريم صاحبہ
۱۶۶	مجمون صاحب	۱۸۹	مسماة نورى صاحبہ	۱۷۶	مسماة جان بى بى صبا	۱۷۶	مسماة عزيزى صاحبہ
۱۶۷	عبدال پير مولا بخش حنا	۱۹۰	مسماة چندی صاحبہ	۱۷۷	مسماة جان بى بى صبا	۱۷۷	مسماة كثيرى صاحبہ
۱۶۸	شاه چلووان ساكن کيرانه	۱۹۱	مسماة سكينه صاحبہ	۱۷۸	مسماة جان بى بى صبا	۱۷۸	مسماة پيرى صاحبہ
۱۶۹	ابراهيم صاحب	۱۹۲	سینا صاحب	۱۷۹	مسماة جان بى بى صبا	۱۷۹	مسماة كثيرى صاحبہ
۱۷۰	مسماة جان بى بى صبا	۱۹۳	مسماة نصيرى صاحبہ	۱۸۰	مسماة جان بى بى صبا	۱۸۰	مسماة پيرى صاحبہ
۱۷۱	مسماة زينب صبا	۱۹۴	مسماة ظورى صاحبہ	۱۸۱	مسماة جان بى بى صبا	۱۸۱	مسماة پيرى صاحبہ
۱۷۲	ميا نجي غلام حسن صاحب	۱۹۵	منجانب مسماة رفيقا صاحبہ	۱۸۲	مسماة جان بى بى صبا	۱۸۲	مسماة پيرى صاحبہ
۱۷۳	مسماة جان بى بى صبا	۱۹۶	مرحومہ ساكن نريه	۱۸۳	مسماة جان بى بى صبا	۱۸۳	مسماة پيرى صاحبہ
۱۷۴	مسماة جان بى بى صبا	۱۹۷	والده صاحبہ رفيقا مرحومہ	۱۸۴	مسماة جان بى بى صبا	۱۸۴	مسماة پيرى صاحبہ
۱۷۵	مسماة جان بى بى صبا	۱۹۸	مسماة نورى صاحبہ	۱۸۵	مسماة جان بى بى صبا	۱۸۵	مسماة پيرى صاحبہ
۱۷۶	مسماة جان بى بى صبا	۱۹۹	مسماة لاؤو صاحبہ	۱۸۶	مسماة جان بى بى صبا	۱۸۶	مسماة پيرى صاحبہ
۱۷۷	مسماة جان بى بى صبا	۲۰۰	دختر حسينى حنا ساكن	۱۸۷	مسماة جان بى بى صبا	۱۸۷	مسماة پيرى صاحبہ
۱۷۸	مسماة جان بى بى صبا	۲۰۱	مسماة بين صاحبہ ساكن کيرانه	۱۸۸	مسماة جان بى بى صبا	۱۸۸	مسماة پيرى صاحبہ
۱۷۹	مسماة جان بى بى صبا	۲۰۲	نانون صاحبہ ساكن نريه	۱۸۹	مسماة جان بى بى صبا	۱۸۹	مسماة پيرى صاحبہ
۱۸۰	مسماة جان بى بى صبا		نانون صاحبہ ساكن کيرانه	۱۹۰	مسماة جان بى بى صبا	۱۹۰	مسماة پيرى صاحبہ

بیچ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	بیچ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۲۰۳	نبو صاحب ساکن چیمیر ولی	ار حاجی مولابخش صاحب ساکن کیرانہ	۲۲۷	سراج الدین صاحب ساکن بڑوت	ار حاجی و لاجش صاحب ساکن کیرانہ
۲۰۴	عبد اللہ صاحب ساکن ٹکاپور	ار	۲۲۸	حافظ ذکریا صاحب	ار
۲۰۵	زوجہ گنوص صاحب ساکن نرپڑہ	ار	۲۲۹	مسماۃ چاندن صاحبہ ساکن کاندھلہ	ار
۲۰۶	چودہری صاحب	ار	۲۳۰	منشی صاحب ساکن نرپڑہ	ار
۲۰۷	منجانب اللہ بندہ صاحب مرحوم	ار	۲۳۱	گھیسو صاحب	ار
۲۰۸	والدہ اللہ بندہ صاحب مرحوم	ار	۲۳۲	مسماۃ تنخی صاحبہ	ار
۲۰۹	زوجہ علی احمد صاحب	ار	۲۳۳	مسماۃ حیانا صاحبہ	ار
۲۱۰	زوجہ اللہ راضی صاحب	ار	۲۳۴	والدہ صاحبہ رحمت اللہ صاحب ساکن نرپڑہ	ار
۲۱۱	منجانب اللہ دیان صاحب مرحوم	ار	۲۳۵	عبدالرحمن صاحب	ار
۲۱۲	والدہ صاحبہ ابو صاحب	ار	۲۳۶	فٹو صاحب	ار
۲۱۳	مسماۃ گھیسو صاحبہ	ار	۲۳۷	زوجہ محبوب صاحب ساکن کیرانہ	ار
۲۱۴	مسماۃ فہیمین صاحبہ	ار	۲۳۸	حافظ اللہ رکھا صاحب	ار
۲۱۵	وزیر صاحب	ار	۲۳۹	جناب مولانا مولوی غلام محمد شاہ صاحب سجادہ نشین درگاہ حضرت بابا شاہ سافر صاحب رحمۃ اللہ علیہ پیچکی اورنگ آباد	ار مولوی عبداللہ صاحب بن مولوی عبداللہ صاحب صدر مدرس مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد پور منی آرڈر
۲۱۶	منجانب عبدالصاحب مرحوم	ار	۲۴۰	جناب کپتان شیخ محبوب صاحب صوبہ دار میر بہادر پٹنہ جالگیر دار محلہ ٹونا کارنج اورنگ آباد کن	ار
۲۱۷	مسماۃ حشمت صاحبہ	ار	۲۴۱	جناب مولانا مولوی حافظ حاجی عبدالغفور صاحب کمال رجاہ اول بہانپور محلہ جیلی پورہ اورنگ آباد کن	ار
۲۱۸	مسماۃ نصیبین صاحبہ	ار	۲۴۲	منجانب بدلم مرحوم	ار
۲۱۹	مسماۃ خیراتو صاحبہ ساکن نرپڑہ	ار	۲۴۳	قادر بخش صاحب ساکن دھوت	ار
۲۲۰	محمد شفیع صاحب	ار	۲۴۴	زوجہ قادر بخش صاحب	ار
۲۲۱	رحمت اللہ صاحب کوئٹہ	ار	۲۴۵	مسماۃ مجید صاحب ساکن بڑوت	ار
۲۲۲	منجانب بدلم مرحوم	ار	۲۴۶	رحمت اللہ صاحب	ار

پہنچ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	پہنچ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۲۲۲	جناب مکرمہ معظمہ ہمیشہ صابا جناب حضرت سجادہ صاحب درگاہ بابا شاہ مسافر رحمۃ اللہ علیہ پنچگی اورنگ آباد دکن	مولوی عبدالستار صاحب بن مولوی عباد اللہ صاحب صدر مدرس احمدیہ اورنگ آباد بذریعہ منی آرڈر	۲۵۰	جناب مولوی حاجی سید محمد شاہ صاحب صیغہ دار صدر عدالت ضلع اورنگ آباد محلہ ٹوٹا کارنج	مولوی عبدالستار صاحب بن مولوی عباد اللہ صاحب صدر مدرس احمدیہ اورنگ آباد بذریعہ منی آرڈر
۲۲۳	جناب محمد یونس خان صاحب پہلوان جمہور کوٹوالی نواب پورہ	جناب محمد عبدالکیم صاحب سیٹھ تاجر چرم مدراسی حال ساکن محلہ چلی پورہ اورنگ آباد	۲۵۱	جناب محمد عبدالکیم صاحب سیٹھ تاجر چرم مدراسی حال ساکن محلہ چلی پورہ اورنگ آباد	جناب محمد عبدالکیم صاحب سیٹھ تاجر چرم مدراسی حال ساکن محلہ چلی پورہ اورنگ آباد
۲۲۴	برخوردار میان سعید احمد صاحب مد اللہ تعالیٰ عمرہ و علمہ پیر جناب حافظ عبدالغفور صاحب کمال درجہ اول محلہ چلی پورہ	جناب فتح محمد صاحب داگر تکسی گوٹوالی محلہ نواب پورہ	۲۵۲	جناب فتح محمد صاحب داگر تکسی گوٹوالی محلہ نواب پورہ	جناب فتح محمد صاحب داگر تکسی گوٹوالی محلہ نواب پورہ
۲۲۵	جناب مولوی صادق علی صاحب امین بلغور تعلقہ خلد آباد اورنگ آباد دکن	جناب مولانا مولوی سید احمد بادشاہ صاحب سجادہ نشین تکیہ سلیمان شاہ صاحب رحمۃ اللہ علیہ محلہ چونا بازار اورنگ آباد	۲۵۳	جناب مولانا مولوی سید احمد بادشاہ صاحب سجادہ نشین تکیہ سلیمان شاہ صاحب رحمۃ اللہ علیہ محلہ چونا بازار اورنگ آباد	جناب مولانا مولوی سید احمد بادشاہ صاحب سجادہ نشین تکیہ سلیمان شاہ صاحب رحمۃ اللہ علیہ محلہ چونا بازار اورنگ آباد
۲۲۶	برخوردار میان رشید احمد صاحب مد اللہ تعالیٰ عمرہ و علمہ پیر جناب حافظ عبدالغفور صاحب کمال درجہ اول محلہ چلی پورہ	جناب مولانا مولوی حافظ فیض احمد صاحب پیش امام کالی مسجد بلدہ اورنگ آباد	۲۵۴	جناب مولانا مولوی حافظ فیض احمد صاحب پیش امام کالی مسجد بلدہ اورنگ آباد	جناب مولانا مولوی حافظ فیض احمد صاحب پیش امام کالی مسجد بلدہ اورنگ آباد
۲۲۷	جناب مولانا مولوی عبدالرحمن صاحب مدرس سپرنٹنڈنٹ جناب بہادر محلہ پری لین اورنگ آباد	جناب مسٹر ممشل الدین خان صاحب ولد یوسف خان صاحب حکیم مسٹر مستری مدرسہ صنعت و حرفت اورنگ آباد	۲۵۵	جناب مسٹر ممشل الدین خان صاحب ولد یوسف خان صاحب حکیم مسٹر مستری مدرسہ صنعت و حرفت اورنگ آباد	جناب مسٹر ممشل الدین خان صاحب ولد یوسف خان صاحب حکیم مسٹر مستری مدرسہ صنعت و حرفت اورنگ آباد
۲۲۸	جناب مولانا مولوی چاؤس عمر صاحب صدر چاؤس صدر خزانہ ضلع اورنگ آباد	جناب مسٹر راج محمد صاحب فولو گرافر محلہ نمست پورہ اورنگ آباد	۲۵۶	جناب مسٹر راج محمد صاحب فولو گرافر محلہ نمست پورہ اورنگ آباد	جناب مسٹر راج محمد صاحب فولو گرافر محلہ نمست پورہ اورنگ آباد
۲۲۹	جناب حاجی محمد لطیف صاحب ہمرویات کھواب باف محلہ نواب پورہ اورنگ آباد دکن	جناب سید میر عالم صاحب عطار چوک اورنگ آباد	۲۵۷	جناب سید میر عالم صاحب عطار چوک اورنگ آباد	جناب سید میر عالم صاحب عطار چوک اورنگ آباد

کسی معرفت	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	اسماء گرامی عطا کنندگان
۲۵۸	جناب محبوب خان صاحب سوداگر محلہ کھوکر پورہ اورنگ آباد	۲۵۸	مولوی عبداللہ صاحب بن مولوی عباد اللہ صاحب صدر مدرسہ اسلامیہ اورنگ آباد دیوبند
۲۵۹	جناب جانی میان صاحب سوداگر سبز منڈی اورنگ آباد	۲۵۹	جناب سید نظام الدین صاحب جمعہ دار کوٹوالی محلہ شاہ بازار ضلع اورنگ آباد
۲۶۰	جناب رسول بیگ صاحب تاجر چرم محلہ چلی کٹرک اورنگ آباد	۲۶۰	جناب حافظ قاری محمد اسماعیل صاحب دلہ جناب مولانا مولوی قاری شیخ احمد صاحب مستاجر ہشتیا محلہ چوک اورنگ آباد
۲۶۱	جناب سماء بی بی مان صاحبہ ہمشیرہ جناب شیخ محبوب صاحب صوبہ دار ہجر سردار بہادر اورنگ آباد دکن	۲۶۱	جناب حاجی محمد عبدالقادر صاحب بن محمد شفیع صاحب مرحوم تاجر ہمدوبافت محلہ نوابیہ اورنگ آباد
۲۶۲	ابوالعطا جناب عبدالکریم صاحب نقاش منیر مدرسہ صنعت و حرفت و ممبر انجمن عثمانیہ چوک بازار اورنگ آباد	۲۶۲	جناب حاجی محمود خان صاحب مشرع بافت محلہ نواب پورہ
۲۶۳	جناب مولوی عبدالغفار صاحب صیغہ دار انعام صوبہ اری اورنگ آباد	۲۶۳	جناب سید عبداللہ صاحب سید نصیر الدین صاحب مرحوم مصلی مسجد پانچ اینٹ اورنگ آباد
۲۶۴	جناب ہدایت اللہ خان صاحب صیغہ دار کلیات اول تعلقہ ضلع اورنگ آباد	۲۶۴	جناب غلام محمود صاحب بن محمد تقی صاحب ممبر انجمن عثمانیہ چوک اورنگ آباد
۲۶۵	جناب مولوی مکرم علی صاحب مدرسہ مشرقیہ فوقانیہ وسکرٹری انجمن عثمانیہ چوک اورنگ آباد	۲۶۵	جناب عبدالرحمن صاحب ولد جناب عبدالرزاق صاحب مرحوم کوٹوالی ضلع اورنگ آباد محلہ شگلچ
۲۶۶	جناب مولوی قاضی عبدالکریم صاحب صیغہ دار سوم تعلقہ و اری ضلع اورنگ آباد دکن	۲۶۶	جناب عبدالعلی صاحب گلٹ سنا محلہ چوک اورنگ آباد
		۲۶۷	جناب یحییٰ بھائی صاحب بن نور علی صاحب گلٹ ساز طاب علم مدرسہ احمدیہ محلہ چوک

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسب معرفت	ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسب معرفت
۲۸۶	جناب دین محمد صاحب کله نواب پوره اورنگ آباد کن	مولوی عبداللہ صاحب صدر مدرسین مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد	۲۸۷	جناب سید محمد و شاہ صاحب بن حاجی سید محمد شاہ صاحب موصوف الصدور	مولوی عبداللہ صاحب صدر مدرسین مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد
۲۸۷	جناب عبدالحمید صاحب کابری نظامت صوبہ داری اورنگ آباد	"	۲۸۸	جناب سید مجید شاہ صاحب بن سید حاجی محمد شاہ صاحب موصوف الصدور	"
۲۸۸	جناب مولانا مولوی قاری شیخ احمد صاحب موزن مسجد چوک اورنگ آباد	"	۲۸۹	جناب سید سماء خواجہ مان صاحب ہمشیرہ زاوی جناب کپتان محبوب صاحب صوبہ دار منیجر دار بہار اورنگ آباد	"
۲۸۹	جناب مولوی محمد اسحق صاحب صیغہ دار صدر عدالت ضلع اورنگ آباد محلہ چوک	"	۲۹۰	جناب عبد الرحمن صاحب پسر خواجہ مان صاحبہ ہمشیرہ زاوی جناب کپتان شیخ محبوب صاحب صوبہ دار منیجر سر دار بہار	"
۲۹۰	جناب شجاع الدین صاحب نقل نویس صدر عدالت اورنگ آباد	"	۲۹۱	جناب عبد السلام صاحب ہنرمند فردین محلہ ٹونا کابری	"
۲۹۱	جناب حیرت خان صیغہ دار اول تعلقہ داری اورنگ آباد	"	۲۹۲	جناب عبد السلام صاحب جناب سید محمد احمد صاحب نقل نویس صوبہ داری اورنگ آباد	"
۲۹۲	جناب مسٹر مرزا عباس علی بیگ صاحب جمعہ اقلہ انتوریا کن محلہ چلی پورہ اورنگ آباد	"	۲۹۳	جناب سید محمد شاہ صاحب بن صاحب بن جناب عبداللہ صاحب باجری کارباری نظامت نواب پورہ اورنگ آباد	"
۲۹۳	جناب علی صاحب بن جناب عبداللہ صاحب باجری کارباری نظامت نواب پورہ اورنگ آباد	"	۲۹۴	جناب زوجہ مکرمہ جناب حاجی سید محمد شاہ صاحب صیغہ دار صدر عدالت اورنگ آباد	"
۲۹۴	جناب سید احمد شاہ صاحب حاجی سید محمد شاہ صاحب صیغہ دار صدر عدالت اورنگ آباد	"	۲۹۵	جناب سید احمد شاہ صاحب حاجی سید محمد شاہ صاحب صیغہ دار صدر عدالت اورنگ آباد	"

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۲۹۵	برخوردار میان عبدالحسن صاحب مد الله تعالی عمره و علمه پسر جناب عبدالحمد صاحب موصوف الصدا	جناب مولوی عبداللہ صاحب صدر مدرس مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد	۳۰۵	جناب شیخ امیر صاحب طالب علم مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد	جناب مولوی عبداللہ صاحب صدر مدرس مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد
۲۹۶	برخوردار میان عبد الرحیم صاحب مد الله تعالی عمره و علمه پسر جناب عبدالحمد صاحب موصوف الصدا	"	۳۰۶	جناب محمد خالص صاحب جلالہ قلعہ دولت آباد محلہ نمست پورہ اورنگ آباد	"
۲۹۷	جناب صادق علی خان صاحب پسر عنایت علی خان صاحب کوٹہ فدر نثرل جبل اورنگ آباد	"	۳۰۷	جناب شیخ داؤد صاحب مشروع عبات محلہ نمست پورہ اورنگ آباد	"
۲۹۸	جناب نوری حشمت علیہ صاحب مدرسہ ال اسکول اورنگ آباد	"	۳۰۸	جناب حاجی محمد اسماعیل صاحب جوان کوٹوالی محلہ نمست پورہ اورنگ آباد	"
۲۹۹	جناب شیخ منیر صاحب پسر جناب محمد ابراہیم صاحب مشروع عبات محلہ نواب پورہ اورنگ آباد	"	۳۰۹	جناب بڑے صاحب مشروع عبات محلہ نمست پورہ اورنگ آباد	"
۳۰۰	جناب شیخ محمود صاحب پسر جناب ابراہیم صاحب مشروع عبات محلہ نواب پورہ اورنگ آباد	"	۳۱۰	جناب امین بیگ صاحب جمال محلہ نمست پورہ اورنگ آباد	"
۳۰۱	جناب یوسف خالص صاحب طالب علم مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد	"	۳۱۱	جناب سید ہاشم صاحب موزن مسجد نظارت محلہ نواب پورہ اورنگ آباد	"
۳۰۲	جناب امام الدین خالص صاحب بٹن ساز محلہ موزن پورہ اورنگ آباد	"	۳۱۲	جناب عبدالصمد صاحب طالب علم مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد	"
۳۰۳	جناب محمد حسین صاحب طالب علم مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد	"	۳۱۳	جناب شیخ چاند صاحب طالب علم مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد	"
۳۰۴	جناب فتح محمد صاحب طالب علم مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد	"	۳۱۴	جناب شاہ محمد صاحب طالب علم مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد	"
۳۰۵	"	"	۳۱۵	جناب مولانا مولوی غیاث الدین صاحب خالص صاحب مہتمم کوٹوالی خلیفہ محلہ نواب پورہ اورنگ آباد	"

کسی معرفت	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	اسماء گرامی عطا کنندگان
خود	۳۲۲۲ منشی محمد اکبر علی صاحب ساکن دیوبند	۳۱۶	جناب حاجی نفع صاحب پھول فروش محلہ چوک اورنگ آباد
بذریعہ منی آرڈر	۳۲۲۵ منشی محمد یعقوب صاحب متوسط حافظ احمد الدین صاحب ٹیکرک ڈاکٹرانہ صدر شہر	۳۱۷	جناب مکرم والدہ صاحب اول مرحومہ جناب مولوی محمد عمر صاحب عرف محمد اعظم صاحب بیروبا وکنو اب یافت محلہ نواب پورہ
"	۳۲۲۶ محمد اسماعیل دادا بھائی صاحب از کلکتہ	۳۱۸	جناب مکرم والدہ صاحب ثانی مرحومہ مولوی محمد عمر صاحب موصوفت الصدر
"	۳۲۲۷ ہاشم غلام علی مصطفیٰ صاحب از کلکتہ	۳۱۹	جناب مکرم ہمیشہ صاحب کلان مرحومہ مولوی محمد عمر صاحب موصوفت الصدر
"	۳۲۲۸ منشی فیض محمد خان صاحب چیف میڈیکل آفیسر ناہیہ	۳۲۰	جناب مکرم ہمیشہ صاحب خیر مرحومہ مولوی محمد عمر صاحب موصوفت الصدر
"	۳۲۲۹ منشی محمد محمود خان صاحب نمبر دار مجھولہ ضلع مظفرنگر	۳۲۱	جناب مولوی حاجی محمد عمر صاحب صدر مدرس مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد
"	۳۲۳۰ جناب منشی محمد ظفر اللہ صاحب سب جج درجہ اول سیالکوٹ	۳۲۲	جناب مولوی عبد اللہ صاحب بن جناب مولوی حاجی محمد عمر صاحب صدر مدرس مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد
"	۳۲۳۱ حافظ مظہر حسن خان صاحب سواگر شکر ساکن سیوارہ ضلع جتوئی	۳۲۳	جناب مولوی محمد عبد اللہ صاحب بن مولوی عباد اللہ صاحب صدر مدرس مدرسہ احمدیہ نواب پورہ اورنگ آباد
خود	۳۲۳۲ مولوی سید فخر اللہ صاحب امین کروگری ضلع پربہنی صوبہ اورنگ آباد دکن		
خود	۳۲۳۳ منشی انتظام علیہ صاحب ساکن پاول ضلع گوڑگانوہ		
"	۳۲۳۴ مولوی عبد الماجد صاحب ساکن پاپوڑ ضلع میرٹھ		
بذریعہ منی آرڈر	۳۲۳۵ مولوی فضل الرحمن صاحب از ڈبائی ضلع باندہ شہر سید عتیق		

کسکی معرفت	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	اسمار گرامی عطا کنندگان
۳۳۶	ڈاکٹر محمد اسماعیل صاحب ساکن دیوبند ڈاکٹر بریلی لکھنؤ راجپوتانہ	خود	۳۵۰
۳۳۷	مولوی بہار الحق صاحب دیوبند	مولوی نذیر الحق صاحب دیوبند	۳۵۱
۳۳۸	شیخ وارث علیہ صفا وکیل ریاست پٹیالہ محلہ سرہندی دروازہ	خود	۳۵۲
۳۳۹	معرفت مولوی شجاع علیہ صفا از موضع موآوا ڈاکھانہ اموا ضلع مظفر پور	مولوی صدیق حسن صاحب بھنگوی	۳۵۳
۳۴۰	بابو حبیب احمد صاحب کپتہ گرا سرار پور	بذریعہ منی آرڈر	۳۵۴
۳۴۱	منشی نور الحق صاحب کلاہ فروش چوک الہ آباد	حافظ عبد الرحیم صاحب عطار خلیفہ منڈی	۳۵۵
۳۴۲	حاجی عبد الکریم صاحب ساکن گدھی بختہ	رحم الہی خان صاحب	۳۵۶
۳۴۳	حافظ عبد الرحمن صاحب ساکن بھڑاڑہ	حاجی عبد الکریم صاحب	۳۵۷
۳۴۴	مسماۃ رفیقہ زوجہ سید نظیر صفا	عبد الصمد خاں صاحب ساکن گڑھی بختہ	۳۵۸
۳۴۵	رقیہ دختر محمدی خان صاحب	شیخ عبد الغزیز صفا میوہ فروش ساکن گڑھی بختہ	۳۵۹
۳۴۶	مسماۃ عائشہ دختر حافظ عبد اللہ صاحب	زوجه بختیار انیلگر	۳۶۰
۳۴۷	مسماۃ امۃ اللہ زوجہ فراز خان صفا	زوجه وزیر نیلگر	۳۶۱
۳۴۸	مسماۃ امۃ السلام دختر محمد صفا	مسماۃ امۃ الرقیبہ دختر محمد عمر صاحب	۳۶۲
۳۴۹	مسماۃ لطاف من النساء زوجہ عبد المجید صاحب		۳۶۳

بیچہ	اسما گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	بیچہ	اسما گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۳۶۴	زوجہ نظر خان صاحبہ راجپوت	۲ حاجی عبدالکریم صاحبہ	۳۸۸	بدھو نور بات ساکن کورمالی	۱ حاجی عبدالکریم صاحبہ
۳۶۵	حافظ محمد حسین صاحبہ تھانوی	۲	۳۸۹	مسماۃ اللہ دی والدہ بدھو	۱
۳۶۶	بنو رنگریز فی سکنتہ کورمالی	۱		نور بات سکنتہ کورمالی	
۳۶۷	مسماۃ لطیفہ دختر محمد حسین صاحبہ	۱	۳۹۰	حضرت شیخ محی السنۃ مولانا ابو السراج مولانا غلام محمد صاحبہ مذللہ اللہ تعالیٰ از دین پور	۱ بدریہ منی آرڈر
۳۶۸	مسماۃ غفورہ دختر محمد حسین صاحبہ	۱			
۳۶۹	کمال الدین رنگریز کورمالی	۲			
۳۷۰	فخر الدین رنگریز زڑہ	۱	۳۹۱	منجانب میان غلام رسول صاحبہ مرحوم از دین پور	۱ حضرت مولانا غلام محمد صاحبہ سجادہ نشین دین پور ٹانگہ خانپور
۳۷۱	مسماۃ استہ الرقیب سکنتہ زڑہ	۱	۳۹۲	مولوی عبدالقادر صاحبہ	۱
۳۷۲	عبدالکریم رنگریز ساکن کورمالی	۲	۳۹۳	جناب قاضی مہدین صاحبہ افسر تعمیرات ریاست بہاولپور از دین پور	۱
۳۷۳	ابراہیم شیخ	۱			
۳۷۴	سبحانی زوجہ ابراہیم شیخ	۱			
۳۷۵	جمع بخش رنگریز	۲			
۳۷۶	کیوری دختر جمع بخش	۱	۳۹۴	جناب محمد جمال خان صاحبہ زلیدار منڈوا از دین پور	۱
۳۷۷	مسماۃ سعیدہ والدہ سلیم الدین	۲			
۳۷۸	شکوری زوجہ سلیم الدین	۲	۳۹۵	جمال الدین صاحبہ کلان	۱
۳۷۹	چھو روغنگر خان پور	۵	۳۹۶	سید غلام شاہ صاحبہ از سی	۱
۳۸۰	عبد اللہ شیخ ساکن کورمالی	۱	۳۹۷	عبد الغنی صاحبہ خواستی	۱
۳۸۱	سلیم الدین رنگریز بھاجوالہ	۲	۳۹۸	عیسیٰ صاحبہ درخواستی	۱
۳۸۲	کریم بخش روغنگر کورمالی	۲	۳۹۹	خدا بخش صاحبہ خواستی	۱
۳۸۳	خیرانی رنگریز لکڑی پور	۲	۴۰۰	محمد عالم صاحبہ خواستی	۱
۳۸۴	رحیم بخش نور بات ساکن کورمالی	۱	۴۰۱	عبد الرحیم صاحبہ المعروف جارا از دین پور	۱
۳۸۵	مسماۃ رحیم زوجہ رحیم بخش	۱			
۳۸۶	ٹولن شیخ	۱	۴۰۲	اللہ وسایا ورکھان	۱
۳۸۷	شکور	۱	۴۰۳	خان محمد صاحبہ سرائے	۱

بیت	اسمار گرامی عطا کنندگان	بیت	اسمار گرامی عطا کنندگان	بیت	اسمار گرامی عطا کنندگان	بیت	اسمار گرامی عطا کنندگان
۲۰۴	عادل محمد خالصا مختار کا دین پور	۲۰۴	حضرت مولانا غلام محمد صاحب سجادہ نشین دین پور	۲۰۴	عبد الرحیم اوجن از دین پور	۲۰۴	حضرت مولانا غلام محمد صاحب سجادہ نشین دین پور
۲۰۵	حاجی شاہ علی صاحب سکر	۲۰۵	عبد الرحیم صاحب سکر	۲۰۵	عبد الرحیم صاحب سکر	۲۰۵	عبد الرحیم صاحب سکر
۲۰۶	منجانب محمد بخش مرحوم سکر	۲۰۶	حاجی محمد عظیم خالصا	۲۰۶	حاجی محمد عظیم خالصا	۲۰۶	حاجی محمد عظیم خالصا
۲۰۷	بنی بخش خالصا سکر	۲۰۷	بختیار خالصا صاحب	۲۰۷	بختیار خالصا صاحب	۲۰۷	بختیار خالصا صاحب
۲۰۸	گل محمد خالصا سکر	۲۰۸	قطب الدین خالصا از احمد پور	۲۰۸	قطب الدین خالصا از احمد پور	۲۰۸	قطب الدین خالصا از احمد پور
۲۰۹	محبت خان صاحب سکر	۲۰۹	حاجی محمد عظیم صاحب از میر پور	۲۰۹	حاجی محمد عظیم صاحب از میر پور	۲۰۹	حاجی محمد عظیم صاحب از میر پور
۲۱۰	کریم بخش خالصا سکر	۲۱۰	مہر قوم کھوکر از دین پور	۲۱۰	مہر قوم کھوکر از دین پور	۲۱۰	مہر قوم کھوکر از دین پور
۲۱۱	غلام حسن خالصا سکر	۲۱۱	بھارت قوم بیٹرا از جھانی	۲۱۱	بھارت قوم بیٹرا از جھانی	۲۱۱	بھارت قوم بیٹرا از جھانی
۲۱۲	میان عبدالحق خالصا	۲۱۲	کمال خالصا کھوسہ ز قادیان	۲۱۲	کمال خالصا کھوسہ ز قادیان	۲۱۲	کمال خالصا کھوسہ ز قادیان
	اوجن از واری	۲۱۳	رحیم بخش صاحب از چاہچول	۲۱۳	رحیم بخش صاحب از چاہچول	۲۱۳	رحیم بخش صاحب از چاہچول
۲۱۳	بابل خالصا سکر از دین پور	۲۱۳	خان محمد کبوتر از دین پور	۲۱۳	خان محمد کبوتر از دین پور	۲۱۳	خان محمد کبوتر از دین پور
۲۱۴	جام رحم پنوار از ٹر	۲۱۴	میانجی کریم بخش صاحب از ڈہاکہ	۲۱۴	میانجی کریم بخش صاحب از ڈہاکہ	۲۱۴	میانجی کریم بخش صاحب از ڈہاکہ
۲۱۵	اللہ بخش صاحب جام رحم	۲۱۵	مہوان صاحب کھیرہ	۲۱۵	مہوان صاحب کھیرہ	۲۱۵	مہوان صاحب کھیرہ
۲۱۶	اللہ بخش درکھان	۲۱۶	خان محمد صاحب کھارار کھار	۲۱۶	خان محمد صاحب کھارار کھار	۲۱۶	خان محمد صاحب کھارار کھار
۲۱۷	جام مراد پنوار	۲۱۷	ادابیر صاحب	۲۱۷	ادابیر صاحب	۲۱۷	ادابیر صاحب
۲۱۸	شاہ نواز خالصا داؤد پورہ	۲۱۸	عبد المالك صاحب	۲۱۸	عبد المالك صاحب	۲۱۸	عبد المالك صاحب
	از ڈری	۲۱۹	باغ پنوار از شاہگڑہ	۲۱۹	باغ پنوار از شاہگڑہ	۲۱۹	باغ پنوار از شاہگڑہ
۲۱۹	مولوی محمود صاحب علم از ٹر	۲۱۹	میان غلام حسین جی از ٹر	۲۱۹	میان غلام حسین جی از ٹر	۲۱۹	میان غلام حسین جی از ٹر
۲۲۰	میان اللہ رحم و بخارہ	۲۲۰	حافظ محمد امین صاحب از سبھ	۲۲۰	حافظ محمد امین صاحب از سبھ	۲۲۰	حافظ محمد امین صاحب از سبھ
۲۲۱	رئیس احمد بخش صاحب لاکھی ز نور	۲۲۱	شمس الدین و بخارہ منجانب	۲۲۱	شمس الدین و بخارہ منجانب	۲۲۱	شمس الدین و بخارہ منجانب
۲۲۲	عبد الرحیم خالصا سکر از دین پور	۲۲۲	مرشد صاحب	۲۲۲	مرشد صاحب	۲۲۲	مرشد صاحب
۲۲۳	اہلیہ عبد الرحیم خالصا	۲۲۳	حافظ اللہ دسایا از موضع قادیان	۲۲۳	حافظ اللہ دسایا از موضع قادیان	۲۲۳	حافظ اللہ دسایا از موضع قادیان
۲۲۴	محمد علی خان صاحب سکر	۲۲۴	اللہ جوریہ صاحب	۲۲۴	اللہ جوریہ صاحب	۲۲۴	اللہ جوریہ صاحب
۲۲۵	برخورداران صاحب سکر	۲۲۵	میان اللہ بخش صاحب	۲۲۵	میان اللہ بخش صاحب	۲۲۵	میان اللہ بخش صاحب
۲۲۶	دین محمد خان سکر	۲۲۶	از موضع صادق پور	۲۲۶	از موضع صادق پور	۲۲۶	از موضع صادق پور

بیچہ	اسما گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	بیچہ	اسما گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۲۵۰	عبد الرحمن صاحب از دین پور	۲۵۰	حضرت مولانا غلام محمد صاحب سجادہ نشین از دین پور	۲	۲۵۰
۲۵۱	کوثر خان صاحب لغاری	۲۵۱	حافظ احمد صاحب بلوچ	۲	۲۵۱
۲۵۲	جان محمد خان صاحب داؤد پور	۲۵۲	شاہ محمد صاحب گنج	۲	۲۵۲
۲۵۳	حبیب اللہ خان صاحب از نوٹہ	۲۵۳	جمال الدین صاحب مارواڑی	۲	۲۵۳
۲۵۴	میر محمد خان صاحب از دین پور	۲۵۴	جان محمد صاحب کیوڑ	۲	۲۵۴
۲۵۵	جسبہ برادر مرید احمد صاحب	۲۵۵	عبد الخالق صاحب بھولہ از دین پور	۲	۲۵۵
۲۵۶	والدہ شمس الدین صاحب دنجارہ	۲۵۶	محمد شمس الدین صاحب دنجارہ	۲	۲۵۶
۲۵۷	منجانب محمد حسین صاحب مرحوم دنجارہ	۲۵۷	اہلیہ شمس الدین صاحب	۲	۲۵۷
۲۵۸	عبد الخالق صاحب دنیا پوری	۲۵۸	پارو خان صاحب داؤد پور	۲	۲۵۸
۲۵۹	الہی بخش خیاط ار سبجہ	۲۵۹	اہلیہ پارو خان صاحب	۲	۲۵۹
۲۶۰	حافظ رمضان صاحب خواستی	۲۶۰	میان غلام قادر کسیدار	۲	۲۶۰
۲۶۱	قادر بخش صاحب	۲۶۱	میان سلطان دہ	۲	۲۶۱
۲۶۲	میان عبد الغنی صاحب خانپوری	۲۶۲	خدا بخش دہ	۲	۲۶۲
۲۶۳	عبد الحکیم صاحب گنج از جہانی	۲۶۳	مولوی خیر محمد صاحب تعادی	۲	۲۶۳
۲۶۴	میاجی سبجہ صاحب از جہانی	۲۶۴	میان کرم کسیدار	۱	۲۶۴
۲۶۵	مرخان صاحب از دین پور	۲۶۵	بابو عبد الوحید صاحب تحصیلدار	۲	۲۶۵
۲۶۶	اللہ اند فقیر	۲۶۶	نضر اللہ گنج بہر فودہ	۲	۲۶۶
۲۶۷	والدہ حبیب اللہ خالصا	۲۶۷	ملان عبد اللطیف صاحب سکنتہ جسورہ	۲	۲۶۷
۲۶۸	اہلیہ خور محمد عظیم خان صاحب	۲۶۸	مولانا مولوی محمد اسحاق صاحب کٹھوری	۲	۲۶۸
۲۶۹	اللہ وسایا خان صاحب از دین پور	۲۶۹	میان صاحب نجیب خان ساکن نہر کہ ضلع میٹھرا	۲	۲۶۹
۲۷۰	محمد اوجن صاحب	۲۷۰	نمبر دار فضل الرحیم خان صاحب ریش قصبہ شاہجہا پور	۲	۲۷۰
۲۷۱	عبد الرزاق صاحب اوجن	۲۷۱			۲۷۱
۲۷۲	اہلیہ کلان محمد عظیم خان صاحب	۲۷۲			۲۷۲
۲۷۳	اہلیہ اللہ وسایا خان صاحب	۲۷۳			۲۷۳

بیج	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	بیج	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۴۹۳	کنور فرزند علیخان صاحب	مولوی محمد اسحق صاحب	۵۱۰	امیر الله صاحب بیوپاری از کٹھور	مولوی محمد اسحق صاحب
	رئیس قصبه گڈه مکیش		۵۱۱	عید ابیوپاری از کٹھور	
۴۹۵	منشی عبدالغنی خان صاحب		۵۱۲	اسمعیل بیوپاری از کٹھور	
	سکنه کٹھور		۵۱۳	الله دیارو غن گر از کٹھور	
۴۹۶	منشی نظیر احمد صاحب پواری		۵۱۴	چودھری عبداللہ صاحب	
	سابق کٹھور			سکنه رائد پنه	
۴۹۷	مقدم عمر خان صاحب سکنه کٹھور		۵۱۵	علیم الدین صاحب سکنه رائد پنه	
۴۹۸	حافظ عاشق علی صاحب سکنه سرائونی		۵۱۶	چودھری تلامذہ پلا صاحبان	
۴۹۹	حافظ الله راضی صاحب سکنه کٹھور			پسران کریم بخش سان اجڑاڑہ	
۵۰۰	منشی سراج احمد صاحب سکنه باجلی			معرفت حافظ محمد حسین صاحب	
۵۰۱	سوال بخش کتب فروش سکنه کٹھور		۵۱۷	عبداللطیف خان پیر بخش	
۵۰۲	خیلاتی خان زنیہ سکنه کٹھور			ظہور خان کریم بخش ایوب خان	
۵۰۳	ولایت خان پسر قرالدین سکنه کٹھور			نظر حسن - خدا بخش سکنائے	
				قصبه اجڑاڑہ	
۵۰۴	شیخ مشید علی صاحب سکنه کٹھور		۵۱۸	رحمت اللہ خان صاحب	
۵۰۵	چودھری زبر خان صاحب سکنه			سکنه اجڑاڑہ	
	صیل پور		۵۱۹	منشی محمد اسمعیل خان صاحب	
۵۰۶	منصب علی عرف منشی کریم بخش			مدرس مدرسه سرکاری جرودہ	
	صاحب سکنه رائد پنه		۵۲۰	سید محمد خلیق صاحب خلف مولوی	
۵۰۷	قمر الدین خان صاحب سکنه			محمد صدیق صاحب از کٹھور	
	وٹیمہ معہ حافظ عینہ الفتاح		۵۲۱	امتہ الثمان ہمشیرہ زادی	
۵۰۸	مستوی اللہ دیا صاحب سکنه			یوسف علی صاحب از کٹھور	
	بسولہ ملازم گودام نہر کٹھور		۵۲۲	زوجہ فیاض علی صاحب موضع	
۵۰۹	ابنہ راضی صاحب بیوپاری			جرودہ	
	از کٹھور		۵۲۳	قاضی ممتاز علی صاحب سکنه مظفرہ	

بیچ	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	بیچ	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۵۲۲	عبدالحکیم بشارت خان سکادوٹ	مولوی محمد الحق صاحب	۵۳۷	مولوی محمد گل صاحب مدرس	بذریعہ منی آرڈر
۵۲۵	خدا بخش رنگریز شاہ جہانپور	"	مدرسہ امدادیہ شہر مراد آباد		
۵۲۶	اللہ ویا حجام شاہ جہانپور	"	شیخ محمد ظفر صاحب نائب تحصیلدار	منشی جلال الدین صاحب	محرر سرشتہ
۵۲۷	چودہری محمد یار خان صاحب	"	کربادی سلا پوری تحصیل منگودہ		
	سکنہ سراونی		ضلع جھنگ		
۵۲۸	منشی سید احمد حسن صاحب	"	منشی امین اللہ خان صاحب	بذریعہ منی آرڈر	
	کازیدہ جھوچانی مختار عام		ساکن قصبہ ندہا پورہ تحصیل		
	رئیس قصبہ ہاپور		نگینہ ضلع جھنگ		
۵۲۹	منشی شیخ عبدالرحمن صاحب	مولوی محمود عالم صاحب	مولانا مولوی عبدالحق صاحب	خود	
	و شیخ امام علیہ صاحب	بذریعہ منی آرڈر	ممبر مدرسہ ہذا رئیس پوجی رفاضی		
۵۳۰	منشی شیخ ضمیر الدین صاحب	"	منشی حسن علیہ صاحب محافظ ٹنگ	بذریعہ منی آرڈر	
	و منشی شیخ فرزند علیہ صاحب		روم خورجہ جکشن ضلع بلند شہر		
۵۳۱	شیخ رودی صاحب و شیخ	"	منشی محمد الحق صاحب نائب ضلع دار	خود	
	ضمیر الدین صاحب		بٹراڑہ ساکن دیوبند		
۵۳۲	قاضی محمد ابراہیم قاضی	بذریعہ منی آرڈر	والدہ قاضی عبدالغنی صاحب	مولوی عبدالحق صاحب	
	یا دعلی صاحب زباندہ		ازرتلام	بذریعہ منی آرڈر	
۵۳۳	مولوی حافظ حکیم محمد عبدالصمد	"	منشی عبدالروف صاحب از چھاونی	بابو فتح محمد صاحب	
	صاحب ساکن موضع مبارکپور		جالندر	بذریعہ منی آرڈر	
	تحصیل ناگانون ضلع گورکھ پور		منشی محمد ریاض حسن خاں صاحب	بذریعہ منی آرڈر	
۵۳۴	سید عبد اللطیف صاحب	خود	از مظفر پور کھولی ملکی بی بی روڈ		
	ساکن بہسوان ضلع بدایون		مولوی رحیم اللہ صاحب از جڑاڑہ	"	
۵۳۵	کریم بخش خاں صاحب ولد	حافظ وزیر الدین	ڈاکخانہ کھرکھوڑہ ضلع میرٹھ ساکن		
	زین الدین خان صاحب	صاحب	انعام پورہ پرگنہ منڈا اور ضلع جھنگ		
	ساکن موزندہ		منشی محمد صادق صاحب دیوبندی	منشی مظہر حسن صاحب	
۵۳۶	حکیم محمد عمر صاحب از پشاور بازار قصبہ	مولوی فضل بنی ہزاروی	ممبر مدرسہ ہذا		

بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۵۴۸	مولوی عبداللہ صاحب سبتر	بذریعہ منی آرڈر	۵۴۰	مولوی افضل حسین صاحب کرد اور قانون گوئی باری علاقہ ریاست بھوپال	مولوی جعفر علی صاحب نگینوی
۵۴۹	مولانا سید شاہ شرف عالم صاحب	مولوی محمد سہول صاحب	۵۴۱	حکیم قمر الدین صاحب ساکن بارہ بنکی	"
۵۵۰	منشی براہیم بیگ صاحب کشت بلین پولیس مظفرنگر	بذریعہ منی آرڈر	۵۴۲	ڈاکٹر کرم حسین صاحب اینڈ پکھنو	"
۵۵۱	مستری کریم اللہ صاحب از تنگ تحصیل جالہ	"	۵۴۳	قاضی قمر علی صاحب ساکن سہوان ضلع بدایون محلہ قاضی	خود
۵۵۲	غلام علی غلام حسین صاحب از کلکتہ	"	۵۴۴	شیخ رفیع الدین صاحب تاجر ظروف بازار چوک مراد آباد	"
۵۵۳	خدا بخش ولد کرار صاحب قلم راجپوت مسلمان ساکن تہوڑہ ڈاکخانہ سردہ بنہ ضلع میرٹھ	"	۵۴۵	منشی خلیل الرحمن صاحب جیسب الرحمن صاحب از تہوڑہ	بذریعہ منی آرڈر
۵۵۴	منشی نور احمد صاحب از تہوڑہ ڈاکخانہ تہ ضلع مظفرنگر	"	۵۴۶	منشی عبدالرؤف صاحب ٹیڈ سپکٹر محکمہ سروی ضلع بکسر	مولوی محمد سہول صاحب مدرس مدرسم ہذا
۵۵۵	حافظ نذیر احمد صاحب نمبر دار نانوہ ضلع سہارنپور	منشی محمد براہیم صاحب نانوہ توی	۵۴۸	الہی بخش صاحب ساکن سہارنپور	خود
۵۵۶	مولوی عبدالہادی صاحب ساکن دانی باری علاقہ مدرال	خود	۵۴۹	جناب امیر الدین صاحب ساکن موزندہ ضلع انبالہ	حافظ وزیر الدین صاحب بذریعہ منی آرڈر
۵۵۷	عبداللطیف صاحب از ڈاکخانہ بلی ضلع نوا کھالی	بذریعہ منی آرڈر	۵۵۰	مولوی محمد عبدالرحمن صاحب سندھی ہقیم موضع رائد ہندہ مکان حسن سرکاری تھانہ ظفر گایون ڈاکخانہ شینگن ضلع مہین سنگہ	بذریعہ منی آرڈر
۵۵۸	منشی شیر حسن صاحب ساکن نگینہ ضلع بجنور	مولوی حبیب الرحمن صاحب دکانہ مہتمم مدرسم ہذا	۵۵۱	شیخ محمد صاحب چپراسی تحصیل ساکن سہارنپور	حافظ محمد عثمان صاحب سوداگر پارچہ سپلائی
۵۵۹	منشی سید حسن صاحب از ریاست پنہ ملک بدھلیکھن ڈیرہ بکچری	بذریعہ منی آرڈر			

سنگ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	سنگ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۵۷۲	منشی مولابخش صفا اٹھانہ دار حسن پور ضلع مراد آباد	مولوی احمد شاہ صفا حسین پوری	۵۸۳	منشی خلیل الرحمن صفا از بہار شریف بذریعہ منی آرڈر	محمد ابراہیم صاحب ساکن بسولہ ڈاکخانہ جانیکا ضلع میرٹھ
۵۷۳	منجانب حضرت حاجی صفا سلمہ	منشی خلیل الرحمن صفا از بہار شریف بذریعہ منی آرڈر	۵۸۴	منشی خلیل الرحمن صفا از بہار شریف بذریعہ منی آرڈر	منجانب سراج الدین صفا وغیرہ از موزندہ ضلع انبالہ
۵۷۴	شبہ سہائے صاحب ساکن نگینہ ضلع بجنور	نور بخش صاحب بغینہ جلو الہ بدست مولوی شوکت علی صاحب گنپور	۵۸۵	منشی بخش ولد امام بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	بنی بخش ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور
۵۷۵	کالیخان صاحبانہ راوی ڈاکخانہ مراد نگر ضلع میٹھ	بنی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	۵۸۶	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور
۵۷۶	مولوی محمد سعید صاحب عرف رسول بخش صفا مدرسہ سرکاری از راوی کالیخانہ مراد نگر ضلع میٹھ	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	۵۸۷	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور
۵۷۷	معرفت مولوی عزیز حسین صفا گنگوہی	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	۵۸۸	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور
۵۷۸	میان مستقیم صاحب ساکن گجرات	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	۵۸۹	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور
۵۷۹	حافظ غوث خان صاحب ساکن میٹھ شہر	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	۵۹۰	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور
۵۸۰	منشی کریم الدین صاحب ساکن میٹھ شہر	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	۵۹۱	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور
۵۸۱	عبدالکریم صاحب ساکن جوانہ خورد ضلع میٹھ	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	۵۹۲	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور
۵۸۲	حفیظ اللہ عرف بھونڈہ رنگریز ساکن پھلاوہ ضلع میٹھ	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	۵۹۳	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور
		منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	۵۹۴	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور	منشی بخش از ملانی ڈاکخانہ ہلدور ضلع بجنور

کسی معرفت	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	اسماء گرامی عطا کنندگان
۵۹۵	حافظ سدار صاحب ساکن لکھنؤ	۴۴	محمد اسماعیل صاحب چپراسی محکمہ زراعت لکھنؤ
۵۹۶	عبد الحکیم صاحب خیاب بازار چوک ریاست بھوپال	۴۵	محمد ریاض الدین صاحب ابن مولوی امین الدین صاحب بذریعہ منی آرڈر
۵۹۷	منشی سرارج الدین صاحب سپوری	۴۶	محمد یونس صاحب پسر مولوی اسحق صاحب ہنٹوری
۵۹۸	منشی عارف اللہ صاحب کیل ریاست دھار	۴۷	منشی احمد بیگ صاحب بذریعہ منی آرڈر
۵۹۹	حکیم سعید صاحب ہنٹوری وارد حال دیوبند	۴۸	خود
۶۰۰	محمد رمضان صاحب ساکن علاقہ کرنال	۴۹	خود
۶۰۱	مسماۃ ماڑی - مسماۃ زینب ساکنان املیا	۵۰	حسین بخش ملازم مدرسہ ہذا
۶۰۲	مسماۃ مریم سکنا املیا	۵۱	عبد الرحیم رنگریز
۶۰۳	شخصی معرفت مولانا اشرف علی صاحب تھانوی	۵۲	شرف الدین رنگریز
۶۰۴	نامعلوم الاسم ساکن موضع کمرگان ضلع مظفرنگر	۵۳	مسماۃ عید و زوجہ عزیز اللہ
۶۰۵	مولوی محمد عظیم صاحب مدرس مدرسہ اسلامیہ انجمن حمایت اسلام لاہور	۵۴	عبد المجید جمعدار ساکن بروت
۶۰۶	جناب مولوی عبدالغنی صاحب ساکن بچلاوہ ضلع میرٹھ	۵۵	حافظ علیم الدین
		۵۶	زوجہ عبد المجید صاحب
		۵۷	زوجہ علیم الدین صاحب
		۵۸	الہی بخش اہنگر ساکن حسنیور
		۵۹	زوجہ جهانگیر رنگریز ساکن رنگریز
		۶۰	والدہ جهانگیر رنگریز
		۶۱	صبو ہمشیرہ جہا رنگریز
		۶۲	جہانگیر اہنگر
		۶۳	رسولہ اہنگر ساکن حسنیور

پتہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	پتہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۶۲۹	ہونسی اینگر ساکن حسنپور	۱	عبدالرزاق صاحب ساکن نرپڑہ	۶۵۲	سراج الدین رنگریز ساکن ملہڑہ
۶۳۰	رضوان حجام ساکن نرپڑہ	۲	"	۶۵۵	مجید رنگریز
۶۳۱	کالاروغن گر	۲	"	۶۵۶	احمد رنگریز
۶۳۲	چیمجور وغنگر	۲	"	۶۵۷	ہمیرہ رنگریز ساکن ملہڑہ
۶۳۳	والدہ چیمجور وغنگر	۲	"	۶۵۸	زوجہ بوعلی رنگریز ساکن نرپڑہ
۶۳۴	بولاروغنگر	۲	"	۶۵۹	تذرا اللہ رنگریز
۶۳۵	اللہ دیا نور بات	۲	"	۶۶۰	نظام الدین رنگریز
۶۳۶	اسمعیل رنگریز ساکن بہرل	۱	"	۶۶۱	کمال الدین سپرائین
۶۳۷	اللہ بخش روغنگر ساکن نرپڑہ	۳	"	۶۶۲	حنیف رنگریز
۶۳۸	سراج الدین صکارنگریز	۱	"	۶۶۳	ابلیہ بابو مطلوب الرحمن صاحب دیوبندی
۶۳۹	جھنڈہ مہاجن ساکن	۲	"	۶۶۴	پیر محمد صاحب لد امیر محمد صاحب نور بات سرو نیچ
۶۴۰	نانکسی تلی	۱	"	۶۶۵	اسحق رنگریز از سرو نیچ
۶۴۱	رحمت اللہ اینگر ساکن حسنپور	۱	"	۶۶۶	ولی محمد خان صاحب از سرو نیچ
۶۴۲	میرن نور بات ساکن نرپڑہ	۱	"	۶۶۷	محمد شفیع صاحب از سرو نیچ
۶۴۳	فتا نور بات	۲	"	۶۶۸	منجانب الدہ صاحبہ ششی محمد قاسم پٹی انقرہ
۶۴۴	زینور رنگریز	۲	"	۶۶۹	صاحب مرحوم ساکن دیوبند محلہ دوستی
۶۴۵	رحمت اللہ رنگریز	۲	"	۶۷۰	ابوالبرکات
۶۴۶	اللہ دی دختر مجید رنگریز	۲	"	۶۷۱	ملا اللہ دیا صاحب ساکن سہارنپور
۶۴۷	جمال الدین رنگریز ساکن ملہڑہ	۲	"	۶۷۲	مسماہ حسن خدیجہ صاحبہ سکندر پری بند
۶۴۸	بھوریہ زوجہ جمال الدین	۲	"	۶۷۳	سہارنپور محلہ بھاران
۶۴۹	حکیم الدین رنگریز ساکن	۱	"	۶۷۴	مولوی شاہ ولایت حسین صاحب انگریزی
۶۵۰	اسمعیل رنگریز	۲	"	۶۷۵	رئیس دیوبند ضلع گیا
۶۵۱	حکیمین زوجہ اسمعیل	۲	"	۶۷۶	شہید و رنگریز
۶۵۲	شہید و رنگریز	۱	"	۶۷۷	کوڑا رنگریز

نمبر	اسماء گرامی عطا کنندگان	تعداد شے	نمبر	اسماء گرامی عطا کنندگان	تعداد شے
۶۴۲	منشی محمد علیم اللہ صاحب رئیس چندیانہ و منشی عبدالشکور خان صاحب رئیس بہادر گڑھ ضلع میرٹھ	۶۴۵ نجات پنبہ دار - گدا پنبہ دار یک ایک مکیہ پنبہ دار گٹھری - توہمی معرفت نور خان صاحب ساکن بہادر گڑھ	۶۴۳	مولوی عابد حسین صاحب دکیل عدالت دیوانی جو نپور	۶۴۶ پاجامہ نمیزی سبز بلا دخت پیشواز نمیزی سرخ معہ گوٹہ پاجامہ سنگین - ڈوبہ بہر کنی ڈوبہ نمیزی سرخ معہ گوٹہ آچل پوسہ کوٹہ یعنی ڈوبہ نمیزی پارچہ ڈوبہ سفید صدری لٹاویز بھاختہ گادانی - رومال دستی تولہ - صند و قچہ خوردیشن - ۳ عدد بکس شین بذریعہ پارسل برکو
۶۴۴	حاجی غریب حسین صاحب پسر مولوی شاہ مظہر حسین صاحب گنگوہی -	۶۴۷ فرش دری - ایک خود	۶۴۵	زوجہ عالیجناب امیر محمد خان صاحب مرحوم ساکن خورجہ حسبیت مرحومہ مغفورہ	۶۴۶ شہر بخیان کلان و خورد مستعمل - ۴ عدد
۶۴۵	زوجہ عالیجناب امیر محمد خان صاحب مرحوم ساکن خورجہ حسبیت مرحومہ مغفورہ	۶۴۶ از فرخنگی ایک اس گھوڑا زلیور مستعمل - ۱۰۱۹۸	۶۴۷	زوجہ عالیجناب امیر محمد خان صاحب مرحوم ساکن خورجہ حسبیت مرحومہ مغفورہ	۶۴۸ مستعمل - ۱۰۱۹۸

میزان کل

چندہ جلسہ ستار بندی معرفت طلبہ مدرسہ آمد چندہ در حلیہ دستار بندی

ذکر آمدنی زکوٰۃ و متفرقات برائے صرف طلبہ عربیہ دیوبند باب ۲۸

حسب مول - آمدنی زکوٰۃ و متفرقات کا گوشوارہ آمد و صرف اور مفصل نقشہ آمدنی پیش کیا جاتا ہے ہم امید کرتے ہیں کہ مدرسہ عالیہ کے ہمدرد کم از کم اس قدر وقت اُسکے ملاحظہ کیلئے عطا فرماویں گے جس سے یہ اندازہ ہو جائے کہ اس سال

فہرست نمبر: چندہ زکوٰۃ مدرسہ عربیہ دیوبند باب ۲۸

بیچہ	اسماء گرامی عطا کنندگان	بیچہ	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	کسی معرفت
۱	حاجی اللہ بخش صاحب و محمد جان صاحب تاجران کلکتہ	۱۰	عالیجناب ڈاکٹر شیخ محمد الدین صاحب بہادر میڈیکل آفیسر ریاست بہاولپور دومرتبہ	۵	بذریعہ نوٹ
۲	رافقا احمد علی صاحب رئیس ہالپور ضلع میٹھ	۱۱	جناب سید عبد الوہاب صاحب رئیس بھاگلپور محلہ گولہ گھاٹ	۵	بذریعہ منی آرڈر
۳	عالیجناب سید شاہ حسین صاحب پکٹر پولیس حلقہ اول ضلع بلند شہر	۱۲	حاجی عبد اللہ صاحب سوداگر چرم خورجہ ضلع بلند شہر پوچھا کلان	۵	"
۴	جناب حاجی بیٹھ محمد یوسف صاحب سورتی تاجر اینڈ کینی ۲۸۸ مرچ اسٹریٹ بی واکس ۲۴۹ رنگون	۱۳	حاجی عنایت علی صاحب بکس انگینہ ضلع بجنور	۵	مولوی عبد الصمد صاحب مدرس مدرسہ ہذا
۵	حاجی الہی بخش صاحب رئیس موضع ابراہیم پور ڈاکخانہ سرسا وہ ضلع سہارنپور	۱۴	عالیجناب شیخ محمد بہاؤ الدین صاحب زیر اعظم ریاست جٹ ناگڑہ	۵	بذریعہ منی آرڈر
۶	عالیجناب حاجی ابوبکر آدم بیٹھ صاحب تاجر داس گڈنگ گلی	۱۵	جناب غلام جیلانی صاحب منصف پنشنر بمقیم لال پور	۵	"
۷	عالیجناب افتخار محمد حسین صاحب رئیس ڈھاکہ	۱۶	مولوی سید انوار الحسن صاحب رئیس پورینی ضلع بھاگلپور	۵	مولوی محمد سہول صاحب مدرس مدرسہ ہذا
۸	جناب محمد یوسف صاحب اینڈ بانی ۲۵۸ مرچ اسٹریٹ بی۔ او۔ باکس ۲۴۹ رنگون	۱۷	بابو محمد عبدالحی صاحب و منشی محمد عبد القیوم صاحب کٹہ نور محل ضلع جالندہ ملک پتیا	۵	مولوی غلام محمد صاحب ہوشیار پور
۹	حاجی محمد اسماعیل صاحب و محمد رفیع صاحب تاجران کلکتہ	۱۸	جناب سید محمد تقی صاحب رئیس خانجہان پور ضلع مظفرنگر	۵	مولوی ہادی حسن صاحب رئیس خانجہانپور
		۱۹	مولوی نجم الدین صاحب مولوی احمد الدین صاحب رئیس مریالہ جالب ضلع جلم پنجاب	۵	خود

پہنچ	اسماء گرامی عطا کنندگان	پہنچ	کسی معرفت	پہنچ	اسماء گرامی عطا کنندگان	پہنچ	کسی معرفت
۲۰	حافظ فصیح الدین صاحب سوداگر نیرتھ صدر	۲۹	منشی یوسف علی صاحب خوجوی بذریعہ نوٹ	۲۰	حاجی شیخ امام الدین صاحب گورنمنٹ پشمن محلہ نالہ ضلع سلطان پور	۲۱	منشی زبردست علی صاحب ساکن رسول پور ڈاکخانہ ساڈھورہ ضلع انبالہ
۲۱	منشی زبردست علی صاحب ساکن رسول پور ڈاکخانہ ساڈھورہ ضلع انبالہ	۳۰	جناب سید محمد یوسف صاحب رئیس منصور پور ضلع مظفرنگر	۲۱	منشی زبردست علی صاحب ساکن رسول پور ڈاکخانہ ساڈھورہ ضلع انبالہ	۲۲	شیخ عبدالرزاق صاحب ازبالہ ضلع بلیا
۲۲	شیخ عبدالرزاق صاحب ازبالہ ضلع بلیا	۳۱	جناب منشی نذر محمد خالص صاحب ڈپٹی مجسٹریٹ نہر موغنہ نہرہ ضلع سہارنپور	۲۲	منشی امام الدین صاحب محرر کاوری علاقہ لکھنؤ	۲۳	منشی محمد حسین صاحب مدرسہ السید ضلع بلیا
۲۳	منشی امام الدین صاحب محرر کاوری علاقہ لکھنؤ	۳۲	منجانب زوجہ مولوی محمد ذکریا صاحب زحید آباد دکن	۲۳	منشی امام الدین صاحب محرر کاوری علاقہ لکھنؤ	۲۴	یکے اہل خیر از بخنور معرفت مولوی مشیت اللہ صاحب
۲۴	یکے اہل خیر از بخنور معرفت مولوی مشیت اللہ صاحب	۳۳	جناب حاجی عبدالغفار و حافظ الغام الہی صاحبان سوداگران فیض آباد محلہ رکابگنج	۲۴	منشی محمد حسین صاحب ولد مولوی عبدالعزیز صاحب مرحوم رئیس بخنور محلہ چاہن پور قرق امین تحصیل بسولی ضلع بدایون	۲۵	منشی محمد حسین صاحب ولد مولوی عبدالعزیز صاحب مرحوم رئیس بخنور محلہ چاہن پور قرق امین تحصیل بسولی ضلع بدایون
۲۵	منشی محمد حسین صاحب ولد مولوی عبدالعزیز صاحب مرحوم رئیس بخنور محلہ چاہن پور قرق امین تحصیل بسولی ضلع بدایون	۳۴	جناب حافظ حاجی محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد	۲۵	منشی محمد حسین صاحب ولد مولوی عبدالعزیز صاحب مرحوم رئیس بخنور محلہ چاہن پور قرق امین تحصیل بسولی ضلع بدایون	۲۶	منشی محمد رمضان المبارک صاحب سوداگر چوہدری چوک ناصر خان شہر پشاور
۲۶	منشی محمد رمضان المبارک صاحب سوداگر چوہدری چوک ناصر خان شہر پشاور	۳۵	منشی نور احمد صاحب خلیف حاجی مردان علی صاحب ساکن کلانور ضلع رہتنگ	۲۶	منشی محمد رمضان المبارک صاحب سوداگر چوہدری چوک ناصر خان شہر پشاور	۲۷	منشی غلام محی الدین خان صاحب پشمنڈنٹ پولیس ریاست بہاولپور
۲۷	منشی غلام محی الدین خان صاحب پشمنڈنٹ پولیس ریاست بہاولپور	۳۶	جناب محمد اکبر صاحب صاحب تاجران گدھی شریک ضلع ہزارہ	۲۷	منشی غلام محی الدین خان صاحب پشمنڈنٹ پولیس ریاست بہاولپور	۲۸	جناب سید عبدالکریم صاحب پکھی تاجر پارچہ از ضلع بیٹہ
۲۸	جناب سید عبدالکریم صاحب پکھی تاجر پارچہ از ضلع بیٹہ	۳۷	حافظ عزیز الدین صاحب سوداگر صدر بازار میٹھ	۲۸	جناب سید عبدالکریم صاحب پکھی تاجر پارچہ از ضلع بیٹہ	۲۹	مولوی عبدالرحمن صاحب از ضلع بیٹہ صوبہ ادرنگ آباد دکن
۲۹	مولوی عبدالرحمن صاحب از ضلع بیٹہ صوبہ ادرنگ آباد دکن	۳۸	جناب سید عبدالکریم صاحب پکھی تاجر پارچہ از ضلع بیٹہ	۲۹	مولوی عبدالرحمن صاحب از ضلع بیٹہ صوبہ ادرنگ آباد دکن	۳۰	جناب سید عبدالکریم صاحب پکھی تاجر پارچہ از ضلع بیٹہ

سنگ	اسمارگرمی عطا کنندگان	سنگ	کسکی معرفت	سنگ	اسمارگرمی عطا کنندگان	سنگ	کسکی معرفت
۳۹	شیخ مظہر الحسن صاحب سوداگر بریلی بازار کلاں	۴۹	رسالدار امر او بہادر خاں صاحب پنشنرز قایم گنج ضلع فرخ آباد	۵۰	حافظ محمد یعقوب و محمد یوسف صاحبان احمد پانی والے از دہلی حویلی حسام الدین حیدر	۵۱	مولوی عبد الباقی خاں صاحب رئیس الہ آباد وٹھیکیدار
۴۰	جناب حاجی کالیخان صاحب از پٹنہ راول ضلع بلند شہر	۵۲	جناب حاجی شیخ احمد صاحب سابق انسپکٹر پولیس مقیم شہر جگر	۵۳	مولوی محمد بدین صاحب آر تدار چرسہ کلکتہ	۵۴	حاجی اللہ بخش صاحب محمد ابراہیم صناعت آرٹ دار چرسہ کلکتہ
۴۱	محمد عبد الحافظ خاں صاحب از قایم گنج ضلع فرخ آباد و قوت	۵۵	مولوی محمد یحییٰ صاحب آر تدار چرسہ کلکتہ	۵۶	مولوی عبد الباری صاحب مولوی عبد اللطیف صاحب آرٹ دار چرسہ کلکتہ	۵۷	دوست محمد خان صاحب آر تدار چرسہ کلکتہ
۴۲	جناب منشی علی احمد خاں صاحب مہتمم تعمیرات ریاست بھوپال رئیس جنرل آباد	۵۸	مولوی محمد جمیل صاحب آر تدار چرسہ کلکتہ	۵۹	ماسٹر لاسٹ خان آر تدار چرسہ کلکتہ	۶۰	قادر بخش صاحب حاضر بخش آر تدار چرسہ کلکتہ
۴۳	منشی بدر الدین صاحب ہاسٹل اسٹنٹ شفا خانہ شاہ آباد ضلع کرنال	۶۱	مولوی غلام محمد صاحب حافظ صادق صاحب بذریعہ منی آرڈر	۶۲	مولوی احمد صاحب بن حافظ مولانا اسماعیل صاحب از راندر ضلع سورت	۶۳	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج
۴۴	شیخ عبد الرزاق صاحب مفت مولوی محمد حسین صاحب مدرس مدرس باب ڈیہ ضلع بلیا	۶۴	مولوی غلام محمد صاحب بذریعہ منی آرڈر	۶۵	مولوی احمد صاحب بن حافظ مولانا اسماعیل صاحب از راندر ضلع سورت	۶۶	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج
۴۵	جناب منشی محمد عظیم الدین صاحب منصف ہمیر پور	۶۷	مولوی غلام محمد صاحب بذریعہ منی آرڈر	۶۸	مولوی احمد صاحب بن حافظ مولانا اسماعیل صاحب از راندر ضلع سورت	۶۹	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج
۴۶	جناب محمد بن قاسم صاحب موزن راندر ضلع سورت	۷۰	مولوی احمد صاحب بن حافظ مولانا اسماعیل صاحب از راندر ضلع سورت	۷۱	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج	۷۲	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج
۴۷	مولوی احمد صاحب بن حافظ مولانا اسماعیل صاحب از راندر ضلع سورت	۷۳	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج	۷۴	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج	۷۵	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج
۴۸	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج	۷۶	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج	۷۷	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج	۷۸	حافظ محمد ہاشم صاحب خلف حافظ محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ رکاب گنج

بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۶۱	منشی فتح محمد صاحب پشیم دروازہ ماہورام	بذریعہ منی آرڈر	۷۱	جناب داروغہ محمد عابد خان سکنہ مراد آباد انبیکٹر قصبہ کٹھور ضلع میرٹھ	مولوی محمد اسحق صاحب کٹھوری
۶۲	عبد الغنی صاحب بزاز جہانسی	"	۷۲	منشی محمد مجیب الحق صاحب گنیا	بذریعہ منی آرڈر
۶۳	جناب منشی حنیف احمد صاحب پہنڈت روشتی شاہ جہانپور	"	۷۳	مولوی محمد اسماعیل صاحب محمد فضل صاحب سوداگران مراد آباد	خود
۶۴	محمد رمضان صاحب قصاب سرہند	مولوی نور محمد صاحب مدرس مدرسہ سرہند	۷۴	احسان الہی صاحب ساکن ہرہون	"
۶۵	مولوی ابوالشعب محمد اسماعیل صاحب امام مسجد حاجی چاچلی صاحب گنگ اسٹریٹ منٹ کلکتہ	بذریعہ منی آرڈر	۷۵	چودہری حاجی فضل حسین صاحب ساکن رائد پور	"
۶۶	منشی عبدالرحمن صاحب ٹھیکر موچی دروازہ لاہور	"	۷۶	احمد خان صاحب پسرولی محمد خان صاحب رائے پوری	"
۶۷	مولوی عبدالعزیز صاحب مدرس مدرسہ رٹول ضلع میرٹھ براہ دہلی شاہدرہ	"	۷۸	مولوی محمد جمال صاحب تحصیلدار فاضلہ کا ضلع فیروز پور حال رخصتی مقیم مدرسہ ہذا	خود بذریعہ نوٹ
۶۸	منشی عظمت اللہ صاحب سرگٹ پٹی انسپکٹر مدارس ضلع مولوی امیر حسن صاحب پٹی کلکتہ	"	۷۹	رستم جود صابر جو صاحبان سوداگران کوہ شملہ صدر بازار	بذریعہ منی آرڈر
۶۹	ضلع سہارنپور ۱۲ مرتبہ	"	۸۰	منشی محمد اسماعیل صاحب نانوتوی نائب رجسٹرار غازی آباد ضلع پٹی	"
۷۰	حسین شاہ صاحب ساکن نرائن پور جھو جھو نکا ڈاکخانہ ناگل ضلع بجنور	خود	۸۱	منشی محمد جمال صاحب تحصیلدار رخصتی مقیم لاہور بازار حکیمان	"
۷۱	حافظ مجیب اللہ صاحب سکنہ ٹھٹہ ڈھول ڈاکخانہ ہریہ ضلع مشگرمی پنجاب	بذریعہ منی آرڈر	۸۲	جناب عبدالکریم محمد العام اللہ صاحبان تاجران و ہرہون لکھی باغ	"
			۸۳	منشی الطاف کریم صاحب نانوتوی ریاست لٹڈ موہڑہ ضلع سہارنپور	منشی منظر حسن صاحب ممبر مدرسہ ہذا

نمبر	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	نمبر	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۸۴	جناب مقصود علی خان صاحب رئیس کیداسپور ضلع سہارنپور	بذریعہ منی آرڈر	۹۴	حاجی مولابخش صاحب ساکن سلطانپور اودہ بازار چوک	بذریعہ منی آرڈر
۸۵	بابو مردان علی صاحب ساکن بجنور محلہ قاضی پڑہ	"	۹۵	منشی محمد امیر خان صاحب محرر جوڈیشل تحصیل دستوبہ ضلع ہوشیار پور پنجاب	"
۸۶	حاجی عبدالحکیم صاحب فرسیر بازار دہا مالوالہ دہرہ دون	"	۹۶	منشی عبد الرحمن خان صاحب مورچہ والہ خورجہ ضلع بلند شہر	"
۸۷	جناب داروغہ دوندی خان صاحب انسی پکڑ مدوہ ضلع بامدہ	"	۹۷	مولوی برکت علی خان صاحب منصف، جالندر	"
۸۸	جناب کیم محمد اسماعیل خان صاحب ساکن قایم گنج ضلع فرخ آباد محلہ چلو بی	"	۹۸	حسین شاہ صاحب ساکن نرین پور جھو جھو اکا ڈاکنی ناگل ضلع بجنور	خود
۸۹	مولوی محمد یحییٰ صاحب خلف منشی منظر حسن صاحب دیندی	منشی منظر حسن صاحب ممبر مدرسہ ہذا	۹۹	جناب مولوی برکت علی صاحب منصف ضلع ہوشیار پور پنجاب	بذریعہ منی آرڈر
۹۰	شیخ رفیع الدین صاحب نور الدین صاحب سوداگران چاندنی چوک دہلی	بذریعہ منی آرڈر	۱۰۰	میر شرف علی صاحب صاحب محلہ علی صاحب نیار علی صاحب ساکنان نگلہ پراؤ ڈاکنی ناگل بھیلا اودہ ضلع سیٹھ	میر محمد ذاکر علی صاحب بذریعہ منی آرڈر
۹۱	مولوی محمد اشرف صاحب بی۔ اے سکینڈ ماشٹر گورنمنٹ ہائی اسکول ہوشیار پور	"	۱۰۱	منشی عبد المجید صاحب محرر جدر اورئی ضلع جالون	بذریعہ منی آرڈر
۹۲	حاجی اکبر خان صاحب سوداگر موضع گلزار باغ ڈاکنی ناگل ضلع ڈہاکہ	"	۱۰۲	منشی حشمت علی صاحب از چاند پور ضلع بجنور معرفت مولوی محمد ذکریا صاحب	"
۹۳	مولوی عبد الرحمن صاحب ساکن نانڈہ ضلع مرد آباد	مولوی احمد میان صاحب انہٹوی	۱۰۳	جناب منشی شیر علی خان صاحب آبادی تحصیل سمندری ضلع لاہور	"

بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۱۰۴	منشی غلام محمد صاحب تارباہ جہاں ڈانسہ ریلوی سٹیشن ضلع میرٹھ	بذریعہ منی آرڈر	۱۱۲	جناب مولوی فیض محمد صاحب مدرس خانگی کالی مسجد اورنگ آباد دکن	۱۳ مولوی عبداللہ صاحب صدر مدرس مدرسہ احمدیہ اورنگ آباد بذریعہ منی آرڈر
۱۰۵	جناب الہی بخش صاحب کوٹھی راجہ صاحب محلہ چک الہ آباد	"	۱۱۳	مولوی غلام محی الدین صاحب مدرس نارائیل سکول اگرہ	بذریعہ منی آرڈر
۱۰۶	حکیم محمد منظور حسن صاحب سہپوری	"	۱۱۴	منشی مصطفیٰ علی صاحب قانوں گانی ضلع کرنال	"
۱۰۷	محمد حسین صاحب ساکن بسی کوٹہ ضلع بجنور	سے	۱۱۵	منشی نذر محمد خان صاحب کونپٹ پورہ ضلع کرنال	منشی مصطفیٰ علی صاحب بذریعہ منی آرڈر
۱۰۸	جناب مولانا مولوی غلام محمود صاحب سجادہ نشین درگاہ حضرت بابا مسافر شاہ صاحب رحمۃ اللہ علیہ چنگی اورنگ آباد دکن	سے	۱۱۶	سید معظم حسین صاحب امرہی	خود
			۱۱۷	ذوالفقار صاحب	"
			۱۱۸	ڈاکٹر عبدالستار صاحب ساکن بہاولپور	حافظ علی الدین صاحب غلام مولوی رحیم بخش صاحب
۱۰۹	جناب محمد وزیر صاحب جناب محمد حبیب صاحب پسران محمد یعقوب صاحب تاجر کوٹہ باف محلہ نواب پورہ اورنگ آباد دکن	"	۱۱۹	جناب منشی طفیل احمد صاحب بی۔ اے۔ کاندھلہ	بذریعہ منی آرڈر
			۱۲۰	جناب محمد اظہر صاحب نائب تحصیلدار موہنہ ضلع جہانسی	"
۱۱۰	جناب محمد عبدالعزیز صاحب تاجر کوٹہ باف محلہ نواب پورہ اورنگ آباد	"	۱۲۱	حافظ عبدالکریم صاحب از جالیس محلہ غوریانہ خورو	"
۱۱۱	مولوی محمد معروف صاحب اعظم صاحب پسر جناب حاجی محمد قاسم صاحب تاجر ہمدان باف محلہ نواب پورہ اورنگ آباد دکن	"	۱۲۲	منشی معزز حسین خالص صاحب وکیل عدالت سہارنپور	حافظ قمر الدین صاحب امام جامع مسجد سہارنپور
			۱۲۳	شیخ سراج الدین صاحب پٹناری شیرکوٹ ضلع بجنور	بذریعہ منی آرڈر
			۱۲۴	منشی ریاض الدین صاحب بنہم اپاشی کشن گنج ریاست کوٹہ	"

بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۱۲۵	جناب مولوی حسام الدین صاحب بچی کلکٹر رئیس سراوہ ضلع میرٹھ	بذریعہ منی آرڈر	۱۳۵	عبد العظیم و عبد العزیز صاحبان تاجران عطر قنوج صاحب گنج ضلع فرخ آباد	بذریعہ منی آرڈر
۱۲۶	محمد عبدالواحد صاحب شاہجہانپور محله بارواڑی مکان محمد حسین خان صاحب مرحوم	"	۱۳۶	منشی شیخ نیاز الرحمن صاحب تعلقہ دار پراگانہ لون ضلع پٹی	"
۱۲۷	جناب ولایت احمد صاحب ملازم کنوینٹ سروی پھانسی ٹائل اندرون قلعہ ملک ایر برہما	"	۱۳۷	منشی عبدالغفور صاحب ساکن پرتاب گڈ کٹر امنڈی گنج	"
۱۲۸	منشی عبداللہ صاحب ہیڈ ماسٹر مزرعہ ضلع انبالہ	"	۱۳۸	منشی محمد ریافت اللہ صاحب سوداگر گورکھپور	"
۱۲۹	منشی محمد یوسف خان صاحب ساکن سراوہ ضلع سہارنپور	"	۱۳۹	مولوی عبدالحی صاحب کسل ضلع بجنور	لکھ
۱۳۰	منشی محمد محمود خاں صاحب ساکن سراوہ ضلع سہارنپور	"	۱۴۰	منشی محمد ظہور صاحب ڈاک منشی ڈاکخانہ بارہ ضلع پٹنہ	لکھ
۱۳۱	منشی عبد العزیز خان صاحب ساکن سراوہ ضلع سہارنپور	"	۱۴۱	جناب منشی غلام حیدر صاحب ہیڈ کلارک محکمہ گورنمنٹ	لکھ
۱۳۲	منشی شہاب الدین صاحب نسب پیکر پینشنر ساکن موضع ڈوبوا ڈاکخانہ سلطانپور	"	۱۴۲	راؤ عبد الحمید خان صاحب ساکن پالی ضلع سہارنپور	لکھ
۱۳۳	حاجی عبداللہ صاحب ساکن جنڈال پور ڈاکخانہ کھڑکھڑ ضلع انبالہ	مولوی نور احمد صاحب	۱۴۳	حافظ محمد الدین صاحب درخواستی از دین پور	لکھ
۱۳۴	منشی محمد حسین صاحب کاشی پولیس دہرہ دون	بذریعہ منی آرڈر	۱۴۴	میانجی اللہ دتہ از پکا لاران جام جٹہ درخواستی از دین پور	عم

بیچہ	اسمارگرمی عطا کنندگان	کسکی معرفت	بیچہ	اسمارگرمی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۱۴۸	حافظ خیر محمد صاحب فاضلی از دین پور	عم	۱۴۱	منشی منظور احمد صاحب پٹواری بجنور محلہ قاضی پاڑہ	مولوی احسان علی صاحب بجنوری
۱۴۹	حکیم عبدالواحد صاحب از سجان	عم	۱۴۲	ملا عبدالرحمن صاحب مختبب سر و پنج	مرزا رحمت بیگ صاحب بجنوری آرڈر
۱۵۰	راجی محمد اکبر صاحب	سے	۱۴۳	رائے خان صاحب	خود
۱۵۱	عبدالرحمن صاحب ولد ماری صاحب	سے	۱۴۴	حسن علی صاحب مزرعہ گوجرانوالہ	خود
۱۵۲	ماسٹر بدر الدین صاحب از تلام	سے	۱۴۵	عبدالجبار خان صاحب ساکن کلاں پور	خود
۱۵۳	منشی فضل احمد صاحب کلارک صدر ڈاکخانہ پٹیاہ	سے	۱۴۶	رائی خان صاحب ساکن فیروز پور	خود
۱۵۴	مولوی میان محمد صاحب مدرس مدرسہ سرکاری چوسانہ تحصیل کیرانہ ضلع مظفر نگر	سے	۱۴۷	عبدالرحمن صاحب و عبدالعزیز صاحب چوہ والی ساکنان سہا پور	خود
۱۵۵	منشی احمد علی صاحب ریس مدرسہ سیدنی ڈاکخانہ سید پور ضلع بلند شہر	سے	۱۴۸	ولی محمد صاحب غلہ فروش سنپور ضلع بجنور	منشی محمد صدیق صاحب بجنوری آرڈر
۱۵۶	منشی محمد اسماعیل صاحب انسپکٹر ضلع گورگانوہ	سے	۱۴۹	آلوق صاحب کیرانہ	حاجی مولانا بخش صاحب
۱۵۷	منشی عبدالقادر خان صاحب انسپکٹر سادہ ضلع سہا پور	سے	۱۵۰	مولوی فضل احمد صاحب ہیڈ مولوی گورنمنٹ اسکول بلند	بدر علیہ منی آرڈر
۱۵۸	مستری اللہ دیا صاحب سکند بسولہ ملازم نمر	۹ عہدہ	۱۵۱	منشی مداح حسین صاحب ساکن شاہجہا پور سنپور	خود
۱۵۹	حافظ کریم الدین و محمد صاحب بنجارہ ساکن سہارنپور بازار کلکٹر گنج	۹ عہدہ	۱۵۲	حافظ اکرام الہی و کرم الہی صاحبان سوداگران فیض آباد بازار چوک	خود
۱۶۰	منشی جہانگیر علی صاحب نائب مدرسہ مدرسہ تحصیل جوالپور ضلع سہارنپور	۹ عہدہ	۱۵۳	مولوی عزیز الرحمن صاحب گلوہی	حضرت مولانا محمود حسن صدر مدرسہ سہارنپور
			۱۵۴	حافظ محمد یاسین صاحب ساکن جلیپور ڈاکخانہ بھگوان پور ضلع سہا پور	حافظ قمر الدین صاحب امام مسجد جامع سہارنپور

ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان	تعلیم	کسب معرفت	ردیف	اسماء گرامی عطا کنندگان	تعلیم	کسب معرفت
۱۴۵	مسماة رحیماساکن خیل پور	عمه	حافظه نوالین حبیب امام مسجد جامع خیل پور	۱۹۰	چاند صاحب	عمه	خود
	ڈاکخانہ بھگوان پور			۱۹۱	صوفی نذیر احمد صاحب	عمه	"
۱۴۶	جناب حافظ محمد یعقوب صاحب	عمه	حافظہ محمد ہاشم صاحب سوداگر فتح گڑھ بدین	۱۹۲	ملا محمد بشیر صاحب امام مسجد ریاست جھالوہ علاقہ اندور	عمه	بذریعہ منی آرڈر
۱۴۷	منشی محسود صاحب	عمه	بذریعہ منی آرڈر	۱۹۳	میاجی عبداللہ صاحب ساکن موضع دابکی ضلع سہارنپور	عمه	مولوی نور الحسن صاحب دیوبندی
۱۴۸	رضوان احمد صاحب ساکن حسنپور ضلع مراد آباد ٹھیکہ دار پنجاب لین مقیم غازی آباد	عمه	خود	۱۹۴	جناب مولوی احمد حسن صاحب مدرس اول ٹبروت ضلع میرٹھ	عمه	بذریعہ منی آرڈر
۱۴۹	منشی محمدی خان صاحب ساکن بسی کوتلہ ضلع بجنور	عمه	بذریعہ منی آرڈر	۱۹۵	منجانب اہلیہ ڈاکٹر کفایت اللہ خان صاحب از حصار	عمه	منشی شمس اللہ خاندان بذریعہ منی آرڈر
۱۵۰	مستری اللہ دیا صاحب کٹہ بسولہ ملازم گودام نہر	عمه	مولوی محمد اسحاق صاحب کھنڈوی	۱۹۶	مولوی محمد یوسف صاحب کٹہ ریڑھی ضلع سہارنپور مدرس مدرستہ علوم سہارنپور	عمه	خود
۱۵۱	منشی حسن احمد صاحب دیوبندی	عمه	خود	۱۹۷	جناب حافظ محمد ہاشم صاحب سوداگر فتح گڑھ	عمه	بذریعہ منی آرڈر
۱۵۲	مولوی فتح محمد خان صاحب ساکن موضع چھنی ڈاکخانہ بھولی ضلع بستی	عمه	"	۱۹۸	حافظ محمد صدیق صاحب ساکن سہارنپور محلہ نوابانس	عمه	مولوی محمد یحییٰ صاحب دیوبندی
۱۵۳	مولوی عزیز حسین صاحب گنگوی	عمه	"	۱۹۹	منشی کرم کریم صاحب دیوبندی	عمه	خود
۱۵۴	عبدالمجید صاحب	عمه	"	۲۰۰	اہلیہ منشی محمد اسحاق صاحب تحصیل دار علی گڑھ	عمه	حافظ لیاقت علی صاحب دیوبندی
۱۵۵	محمد شفیع صاحب	عمه	"	۲۰۱	اہلیہ منشی محمد یحییٰ صاحب ساکن املیا	عمه	مولوی محمد ہارون نانوتوی
۱۵۶	عبدالرحمن صاحب	عمه	"	۲۰۲	والدہ صاحبہ عتیق الرحمن دیوبندی	عمه	مولوی عزیز الرحمن صاحب مدرس مدرسہ ہذا
۱۵۷	نورا احمد صاحب	عمه	"				
۱۵۸	بہوہ باز خان صاحب	عمه	"				
۱۵۹	سلا صاحب	عمه	"				

بیچہ	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	بیچہ	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۲۰۳	جناب داروغہ قطب الدین صاحب محکمہ جوگی فرخ آباد	۱۲ حافظ محمد ہاشم صاحب سوداگر فتح گڑھ بذریعہ منی آرڈر	۲۱۲	حافظ وحید الدین صاحب داکٹر چاندنی چوک بازار دہلی قریب حویلی حیدر علی صاحب	حسن المواعظ مولوی ۱۵ نسخہ ابراہیم صاحب دیوبندی
۲۰۴	جناب محمد قاسم صاحب پیر جناب محمد ہاشم صاحب داکٹر فتح گڑھ	۸	۲۱۳	جناب حاجی میان جان و احمد جان صاحبان سوداگر صدر بازار دہلی	حسن المواعظ مولوی ۲ نسخہ مقتضی حسن صاحب
۲۰۵	از جانب والدہ محمد قاسم سوداگر فتح گڑھ	۱۲	۲۱۴	جناب مولوی حکیم عبدالرزاق صاحب مدرسہ طیبہ دہلی	تعلیم القابڈھڑل موسوم پشیر عطا نشان ۱۰ نسخہ
۲۰۶	حافظ عبدالکریم صاحب کن سہارنپور محلہ شاہ جی سرائی	۲	۲۱۵	مولوی فتح محمد خاں صاحب کن موضع چنی ڈاکخانہ پہولی ضلع بستی	تحقیق المسائل مولوی ۱۵ نسخہ عبداللہ صاحب رسالہ راجۃ المخرجون گنگوہی ۱۰ نسخہ
۲۰۷	اہلیہ بابو مطلوب الرحمن صاحب دیوبندی	۱۲	۲۱۶	جناب شیخ محمد ابراہیم صاحب بازی تاجر کلکتہ کولہ ٹولہ	کابل ۱۵۰ عدد بذریعہ پیرل ریلوے
۲۰۸	والدہ عتیق الرحمن صاحب خلف مولوی عزیز الرحمن صاحب	۴	۲۰۹	حکیم عبدالرزاق صاحب رس مدرسہ طیبہ دہلی	تعلیم القابڈھڑل موسوم پشیر عطا نشان ۱۰ جلد دبایپوری
۲۱۰	اہلیہ مولوی محمد میان صاحب ساکن انہٹہ ضلع سہارنپور	جہانور زنی ۱۳ تولہ	۲۱۱	منشی فتح محمد خان صاحب از محمد گنج ضلع بستی	رسالہ الینا مع المنفجرہ ۲ نسخہ بذریعہ پیرل ڈاک
				میران کل زکوۃ	۱۲

فہرست نمبر اخیر چند متفرقات اشیا متفرقات مدرسہ بریہ دیوبند باب ۲۸

پیشہ	اسماء گرامی عطا کنندگان	پیشہ	کسی معرفت	پیشہ	اسماء گرامی عطا کنندگان	پیشہ	کسی معرفت
۱	از وقت حاجی عارف اسماعیل جی بہام صنام مرحوم رئیس راندر ضلع سورت بتوئل جناب حاجی یوسف صالح پو صاحب و حاجی محمد قاسم مراد صاحب و حاجی غلام محمد اعظم صاحب و ابراہیم محمد بہام صاحب و اعظم عارف بہام صنام متولیان وقت	۱۱	جناب حاجی اعظم عارف بہام صاحب	۷	منشی ملک امام الدین صاحب فارسٹ رنجر خصوصی از مقام بہمیر بذریعہ کھاریان پنجاب ریاست جموں	۵	بذریعہ منی آرڈر
۲	جناب فقیر محمد خاٹا صاحب ساکن عمروت تحصیل گڑھی یاسین ضلع سکس ملکہ سندھ	۱۲	بذریعہ منی آرڈر	۸	حاجی محمد اسماعیل صاحب اگر فیض آباد محلہ رکاب گنج	۶	خود
۳	از جانب جناب والدہ صاحبہ عالیجناب سیٹھ حاجی غلام محمد اعظم صاحب رئیس راندر ضلع سورت	۱۳	مولوی ابراہیم صاحب راندری	۹	منجانب الدین صاحب - مولوی منظور احمد صاحب کن بجنوری طالب علم مدرسہ ہذا	۷	مولوی منظور احمد صاحب بجنوری
۴	از جانب اہلیہ سید محمد قاسم صاحب مرحوم رئیس خان بھانیو	۱۴	مولوی ہادی حسن صاحب	۱۰	معرفت مولوی فضل ربی صاحب ہزاروی طالب علم مدرسہ ہذا	۸	منشی محمد رمضان المبارک صاحب سوداگر و پیکر بشاوہ و کٹاف خان بدیع منی آرڈر
۵	جناب ابراہیم سلیمان صاحب کپتنی بمبئی	۱۵	مولوی حکیم محمد اسماعیل صاحب گنگوہی بذریعہ نوٹ	۱۱	مصالح الدین صاحب تاجر پاپ شہر بھاگلپور محلہ جمنانگر	۹	مولوی محمد رسول صاحب بذریعہ نوٹ
۶	جناب مہدی خان صاحب سفید پوش سکس مانا پور تحصیل بنور علاقہ ریاست پٹیالہ	۱۶	بذریعہ منی آرڈر	۱۲	عالیجناب شیخ صادق علی صاحب وزیر اعظم ریاست خیر پور سندھ	۱۰	مولوی محمد شقیق صاحب بڈھانوی
				۱۳	مولوی نجم الدین صاحب ولد مولوی احمد الدین صاحب رئیس دریالہ جالب ضلع جلم	۱۱	خود
				۱۴	مسماۃ سعیدان و مسماۃ اللہ سکنہ علاقہ ضلع سہارنپور	۱۲	حاجی محمد ناظر خان صاحب
				۱۵	حاجی ساقیاد خان صاحب رسالہ میرپنشنر رئیس قایم گنج ضلع فرخ آباد	۱۳	بذریعہ منی آرڈر

نمبر	اسمارگرمی عطا کنندگان	کسی معرفت	نمبر	اسمارگرمی عطا کنندگان	کسی معرفت
۱۶	شیخ محمد نظام الدین صاحب رئیس اتھارن امر دین ضلع گنج	بذریعہ منی آرڈر	۲۸	منشی فتح الدین صاحب نمبر ۲۲۲ ضلع لائل پور	مولوی عبدالرحمن صاحب جاندیری
۱۷	نواب محمد ابراہیم خان صاحب رئیس حسین پور ضلع مراد آباد	خود	۲۹	جناب محمد قاسم صاحب نمبر ساکن راندر ضلع سورت	مولوی ابراہیم حسن راندیری
۱۸	حاجی غلام جیلانی صاحب ساکن دہلی محلہ تیلی واڑہ	"	۳۰	حاجی فیض محمد صاحب ساکن بنگال ضلع اجمیر نیشنل	بذریعہ منی آرڈر
۱۹	منشی محمد عبدالحافظ خان صاحب رئیس قادیان گنج ضلع فرح آباد	بذریعہ منی آرڈر	۳۱	شیخ عبدالحمید صاحب سوڈا گریپ رئیس بلیا محلہ جدید قاضی پور	بذریعہ نوٹ
۲۰	خواجہ محمد جوگرو صاحب بارامولہ علاقہ کشمیر	"	۳۲	مولوی خلیل اللہ خان صاحب پنشنر و رئیس حیدر آباد دکن محلہ بیگم گنج خورو	بذریعہ منی آرڈر
۲۱	جناب جعفری بیگم صاحبہ قصبہ کمری ضلع کمری پور	حاجی رمضان علی صاحب مختار غلام بیگ صاحبہ بذریعہ منی آرڈر	۳۳	منجانب اہلیہ حاجی قاسم موسیٰ صاحبہ سیٹھ الیور ضلع کشنا	"
۲۲	حاجی نھو محمد اسماعیل صاحبان آرتھ وارچرم کانپور بیگم گنج	بذریعہ منی آرڈر	۳۴	جناب چودھری احمد غازی صاحب ڈاکٹر انارکلی روشن ضلع ترپورہ ملک بنگال	"
۲۳	حاجی عبدالصمد صاحب از اکھانڈور علاقہ باشوارہ	"	۳۵	چودھری ماننا پسونی بخش گور ساکن موضع جلال پور تحصیل کیرانہ ضلع مظفرنگر	مولوی فیض الحسن صاحب کیرانوی
۲۴	مولوی غلام محمد صاحب راندر ضلع سورت	حافظ عبدالرحمن صاحب راندیری	۳۶	حاجی جمال شاہ صاحب ساکن پٹیاہ متصل بارود خانہ	بذریعہ منی آرڈر
۲۵	اہلیہ مولوی محمد سلیمان صاحبہ مرحوم سکتہ کاندھلہ	مولوی رضی الحسن صاحب بذریعہ منی آرڈر	۳۷	غلام قادر خان صاحب و عبد المجید خان صاحب ساکنان بڑا گانون ڈاکٹر انارکلی نہ کمرہ ضلع انبالہ	"
۲۶	حافظ مولانا بخش صاحب کٹہ ملان پور ڈاکٹر انارکلی نہ کمرہ ضلع انبالہ	بذریعہ منی آرڈر	۳۸	حاجی عبداللہ صاحب حاجی مشیت اللہ صاحب از خوجہ ضلع بلند شہر محلہ قرشیان	"

بیچہ	اسما گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	بیچہ	اسما گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۳۸	منجانب سماء نامعلوم الاسم معرفت منشی نور بخش صاحب چک ٹکا ڈاکخانہ ڈگری ضلع حیدر آباد سندھ	بذریعہ منی آرڈر	۳۸	جناب نمبر وار نصیر الحق صاحب کاندھلہ ضلع مظفرنگر	بذریعہ منی آرڈر
۳۹	حاجی حامد حسن خان صاحب پسر منشی امداد حسین خان صاحب ساکن بجنور محلہ چاہ شیرین	مولوی عبدالصمد صاحب مدرسہ ہذا	۳۹	مسماۃ تنہی بیگم صاحبہ دادی فیض الحسن خان صاحب مرحوم ساکن کمپور ڈاکخانہ سنی ضلع کاپنور	بذریعہ منی آرڈر
۴۰	مولوی حکیم مسیح الرحمن صاحب از کلکتہ اسٹریٹ مچھوا بازار	مولانا ابوالبشر صاحب بذریعہ نوٹ	۵۰	یکے از اہل خیر	مولوی حبیب الرحمن صاحب مدوکار مہتمم
۴۱	منشی عبدالعزیز صاحب اور ڈاکخانہ کلی موضع کنڈا پر بجا	بذریعہ منی آرڈر	۵۱	منجانب عبدالوہاب صاحب مرحوم معفور عظیمہ منشی فضل الرحمن صاحب از مقام جہانگیر آباد علاقہ ریاست بھوپال	بذریعہ منی آرڈر
۴۲	جناب معراج الدین صاحب اینڈ کولاہور ڈگری بازار	"	۵۲	منشی عبداللہ صاحب ٹھیکہ دار نہر بڑوٹ ضلع میٹھ	"
۴۳	منجانب فرزند حاجی تہم موہی صاحب سیٹہ ایلور ضلع کشنا	"	۵۳	جناب محمد ولی اللہ صاحب ساکن بدایون محلہ بندولہ	"
۴۴	وفاقی چودہری مستری گورنٹ ہارس از کوہ شملہ	"	۵۴	حکیم محمود علی صاحب ساکن حیدر آباد دکن توب کا سا پنچ	"
۴۵	حاجی عبدالصمد صاحب عرف مدار بخش صاحب از کھاندو علاقہ بائسوارڈ	"	۵۵	جناب منشی فیض محمد خان صاحب چیف مینڈیکل آفیسر ریاست ماہرہ	"
۴۶	مولوی عبدالواسع صاحب کیل عدالت بجنور	"	۵۶	متفرق اشخاص معرفت مولوی عبدالرحمن صاحب ساکن پنڈی سرہال ڈاکخانہ پیٹھ ضلع انگ	"
۴۷	جناب منشی عظمت حسین صاحب سب ڈپٹی انسپکٹر مدارس ضلع بستی	"	۵۷	منشی عنایت اللہ خان صاحب منشی علیم اللہ صاحب کنائے موضع للیانہ	مولوی محمد اسحق صاحب کٹھوری

شعبہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	شعبہ	کسی معرفت	شعبہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	شعبہ	کسی معرفت
۵۸	مولوی نور احمد صاحب مدرس مدرسہ اسلامیہ فیروز پور ڈاکخانہ نوح ضلع گورگانوہ	۱	ہذریہ منی آرڈر	۶۷	جناب محمد اسماعیل خان صاحب ازمانی منڈی اگرہ	۱	ہذریہ منی آرڈر
۵۹	حافظ عبدالرحمن صاحب کتب فیروز پور تحصیل نوح ضلع گورگانوہ	۱	"	۶۸	منجانب عمویہ جنتا عبدالحافظ خان صاحب کتب کیم گنج ضلع فرخ آباد	۱	"
۶۰	نواب محمود علی خان نقشاوی کبیل عالت دیوانی میرٹھ	۱	"	۶۹	مولوی محیہ جنتا تمنانی اند حیدر آباد دکن کلب روڈ	۱	"
۶۱	حضرت مولانا محمد شاہ صاحب محدث رامپوری برائے ایصال ثواب حضرت مولانا محمد قاسم صاحب رحمۃ اللہ علیہ	۱	خود	۷۰	جناب منشی محمد خلیل صاحب سب سیر نہر تھینہ کوٹ وال ضلع سہانپور	۱	"
۶۲	منشی محمد حسین صاحب خلف منشی عبدالرحمن صاحب ٹھکیر موجی دروازہ لاہور	۱	ہذریہ منی آرڈر	۷۱	عبدالستار صاحب جنت فرودش جنپور	۱	"
۶۳	منشی محمد اطہر صاحب نائب تحصیلدار سوراون ڈاکخانہ وار گنج ضلع الہ آباد	۱	"	۷۲	حافظ نذیر احمد بیگ عبدالرحمن بیگ اسماعیل بیگ صاحبان ساکنان کاندھلہ	۱	"
۶۴	منشی امام الدین صاحب نقشہ نویس پولس دہرہ دون محلہ دہانوالہ	۱	"	۷۳	مولوی محمد عبداللہ صاحب مدرس مدرسہ جھادنی ریاست پٹیالہ	۱	"
۶۵	منشی عبدالکریم صاحب نائب تحصیلدار بندوبست احمد نگر تحصیل فیروز آباد ضلع گوجرانوالہ	۱	"	۷۴	منشی معین الدین جنتا ساکن قائم گنج ضلع فرخ آباد محلہ دہ	۱	"
۶۶	جناب منشی محمد حسین صاحب لاہوری موجی دروازہ	۱	"	۷۵	مستری ابراہیم بیہ مستری مونہ رکھوٹ ضلع شاہ پور	۱	"
				۷۶	سید محمد شفیع صاحب ٹھکیر ریلوے لکھنؤ تالاب لکھن جکلی	۱	"
				۷۷	محمد ہدایت اللہ صاحب موداگر سوت ساکن بی کوئلہ پرگنہ کرتو ضلع بجنور	۱	"

کسی معرفت	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	اسمار گرامی عطا کنندگان
۹۷	متولی خان صنا نمبر دار ساکن پنڈی سرہال ڈاکخانہ ٹھٹھ ضلع انک۔	۱۰۷	مولوی عبدالرحمن صاحب جالندری
۹۸	منشی محمد شفیع صاحب ٹھٹھ لکھنؤ تالاب گلشنی شکل	۱۰۸	منشی بنیاد علی صاحب ساکن چاند پور ضلع بجنور
۹۹	حاجی محمد مقیم صاحب ساکن کیرانہ ضلع مظفرنگر	۱۰۹	منشی نب سید بشیر احسن صاحب ساکن چاند پور ضلع بجنور
۱۰۰	گلشیر خاں صاحب ساکن سہانپور محلہ سے	۱۱۰	رحیم خان صاحب معرفت مولوی شرف الحق صاحب عطا دہلوی
۱۰۱	شیخ محمد جیل صاحب ساکن موضع سے بنجیر پٹی ڈاکخانہ سرانی میر ضلع اعظم گڑھ	۱۱۱	منشی علی احمد خان صاحب اور میر عدن ملک عرب ٹھٹھ بندوبست
۱۰۲	مولوی جلال الدین صاحب ہیڈ کوارٹر انسپکٹر ضلع بیڑ	۱۱۲	مولوی اشرف علی صاحب قاضی پسر گنج محاج ربستری آفس میرمن سنگھ
۱۰۳	منشی نصیر الدین صاحب ساکن بکھراؤن ضلع مراد آباد مکان مولوی عبد الحفیظ صاحب	۱۱۳	منشی عبد الغفار خان صاحب سرب اور میر محمد انجنیری ستاپور
۱۰۴	مولوی محمد شفیع صاحب از ساہا صاحب انبالہ	۱۱۴	والدہ صاحبہ سید مشتاق حسین صاحبہ اہلیہ میر باقر علی صاحب از جے پور بیرو چاند پور دروازہ باغ میر صاحب
۱۰۵	منشی دلاور خان صاحب محضر خطان صحف تحصیل ہرواہور علاقہ ریاست بھوپال	۱۱۵	مسماۃ صفرائی بی زوجہ محمد عبد صاحب مرحوم از فیض آباد
۱۰۶	منشی غلام مشہود صاحب سب ربستری اسعد آباد ضلع متھرا ۳ مرتبہ	۱۱۶	شاہ عبد الشکور صاحب فریدی سربراہ کلا جودھیہ ڈاکخانہ دہ بیکانور ضلع فیض آباد

بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۱۱۷	منشی مولانا بخش ولد النبی بخش صاحب قوم شیخ نانک گنگوہی محایا لکان از چوسانہ ضلع مظفرنگر	بذریعہ منی آرڈر	۱۲۸	منشی امام علیہ صفا نائب محافظ دفتر فوجداری کلکٹری اور منی ضلع جالون	بذریعہ منی آرڈر
۱۱۸	بابو شرف الدین صاحب شیخ نو مسلم محاسب ڈاکخانہ جات سکنہ سکر ملک سندھ	"	۱۲۹	عبد الرحمن صاحبان فروش جھاجر ضلع بلند شہر	"
۱۱۹	منشی عبدالغفور صاحب منیجر ڈلوی شاپ علیگڑھ کالج	"	۱۳۰	محمد عنایت علی خان صاحب بازار کوٹھی طالب پور ڈاکخانہ ڈوبانی ضلع بلند شہر	"
۱۲۰	الال بیو پاری ڈاکخانہ بازار ۱۲	"	۱۳۱	مولوی محمد یحییٰ صاحب خلف منشی مظہر حسن صناد دیوبندی	خود
۱۲۱	منجانب ہلیہ ڈاکٹر کفایت اللہ صاحب مرحوم از حصار	حافظ لیاقت اللہ خان صاحب بذریعہ منی آرڈر	۱۳۲	صوفی مستری پرائے مغل ٹولی ڈھاکہ	بذریعہ منی آرڈر
۱۲۲	عبدالصمد صاحب کن پیش کامپانی اسکول ضلع کمرہ ڈاکخانہ رامپور بازار	بذریعہ منی آرڈر	۱۳۳	منشی محمد رمضان المبارک صاحب سوداگر چوبدار شہر شپا در چوک ناصر خان	"
۱۲۳	منشی محمد اسماعیل صاحب ہیڈ فزری اسسٹنٹ مونس ضلع شاہ پور	"	۱۳۴	مولوی حکیم ضمیر احمد صاحب ساکن مونس ضلع اعظم گڑھ	"
۱۲۴	بابو شیخ محمد یوسف صاحب کلرک رسالہ شہر پور چھاؤنی انبالہ	خود	۱۳۵	حافظ احمد حسن صاحب پوری از خانجہا پنور پرگنہ کھاتولی ضلع مظفرنگر	"
۱۲۵	از جانب منشی فضل الرحمن صاحب از میٹھ شہر	منشی عبدالحکیم صاحب کلرک بذریعہ منی آرڈر	۱۳۶	مولوی عبدالغفار خان صاحب محافظ دفتر پرگنہ چھیرہ علاقہ ریاست ٹونک راجپوتانہ	"
۱۲۶	حکیم عبداللہ صاحب ساکن رٹھرا ضلع ہلیا	مولوی عبدالرحمن صاحب بذریعہ منی آرڈر	۱۳۷	مولوی ابوالحسن صاحب در بھنگوی	مولانا تمیزی حسن صاحب مدرس مدرسہ سہروردہ
۱۲۷	شیخ غلام محمد صاحب ٹیکیدار ریلو باندی کوئی	"	۱۳۸	مولوی ابوالحسن صاحب در بھنگوی	مولانا تمیزی حسن صاحب مدرس مدرسہ سہروردہ

بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	بیچہ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
۱۳۸	مستری محمد یوسف صاحب ساکن نگینہ ضلع بجنور لوہاری سرا	عم	۱۳۸	مہجانب حضرت مولانا شید احمد صاحب گنگوہی رحمۃ اللہ علیہ عطیہ مولوی شرف الحق صاحب دہلوی	عم
۱۳۹	منشی محمد ابراہیم صاحب خیل پوری	عم	۱۳۹	جناب معین الدین صاحب خلیفہ شہر ڈھاکہ	عم
۱۴۰	مولوی امام الدین صاحب ساکن خیل پور ڈاکخانہ بھگوانپور ضلع سہارنپور	عم	۱۴۰	جامون ملان ساکن موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
۱۴۱	سید عبداللہ صاحب ساکن اچھڑ ڈاکخانہ جسورہ ضلع گیا	عم	۱۴۱	جامون اسپر پخش صاحب موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
۱۴۲	ہمشیرہ صاحبہ سید عبداللہ ساکن اچھڑ	عم	۱۴۲	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
۱۴۳	مسماۃ خیراتن صاحبہ سکھ اچھڑ ضلع گیا	عم	۱۴۳	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
۱۴۴	شیخ شہاب الدین صاحب ساکن دو تاتہ ضلع متھرا چھاتہ	عم	۱۴۴	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
۱۴۵	میانجی نبو صاحب ساکن ریڑی ضلع سہارنپور	عم	۱۴۵	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
۱۴۶	جناب خواجہ باقر حسن صاحب انصاری اسپکٹر محکمہ نمک جے پور ضلع مظفر پور	عم	۱۴۶	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
۱۴۷	مہجانب حضرت حاجی شاہ محمد امداد اللہ صاحب مہاجر رحمۃ اللہ علیہ عطیہ مولوی شرف الحق صاحب دہلوی	عم	۱۴۷	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۴۸	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۴۹	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۵۰	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۵۱	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۵۲	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۵۳	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۵۴	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۵۵	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۵۶	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۵۷	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۵۸	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۵۹	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۶۰	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۶۱	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۶۲	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۶۳	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۶۴	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۶۵	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۶۶	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۶۷	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۶۸	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۶۹	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم
			۱۷۰	جامون جھوٹو موضع دچھڑہ علاقہ چلکانہ ضلع سہارنپور	عم

کسی معرفت	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	اسمار گرامی عطا کنندگان
۱۵۹	منشی محمد فضل حسنانو توی	۱۴۱	مسلما کبیر انشاء سکند
۱۶۰	مولوی شاه ولایت حسین صبا ساکن دیوره ضلع کیا	۱۴۲	سلطان بیگ صبا ساکن کاندھله
۱۶۱	مولوی عبدالرحمن صبا مدرس مدرسه رفاه عام رشتہ اضلع بلیا	۱۴۳	حاجی عبدالرحمن صبا حجام ساکن کاندھله
۱۶۲	محمد نواز صبا ساکن بنبره اکخانه موگلو ضلع سهارنپور	۱۴۴	الله بخش صاحب ساکن شیرکوٹ ضلع بجنور
۱۶۳	یکے ازال خیر معرفت مولوی محمد امین الله صاحب وکیل جچی غازی پور	۱۴۵	منشی امام الدین صاحب لهد کلکتری اوڑی ضلع جالون
۱۶۴	مولوی محبوب الرحمن صبا دیوبندی	۱۴۶	مولوی عماد الدین صاحب شیرکوٹی مدرس خورج
۱۶۵	محمدی دل بکسی ساکن اورمان ضلع جالندرت تحصیل نکودر	۱۴۷	عبدالرحمن صبا کیرانوی
۱۶۶	منشی اصغر علی صاحب وکیل اورنگ آباد دکن دومرتبه	۱۴۸	منشی محمد سلیمان صبا سب پکٹر کوتوالی مالکوٹ
۱۶۷	دوست محمد خان صاحب گجر ساکن پٹھان پوره ڈاکخانه سبٹ ضلع سهارنپور	۱۴۹	نامعلوم الاسلام معرفت خلف احمد شاه صاحب بنوری
۱۶۸	حافظ امام علی صاحب ساکن دیوبند	۱۵۰	مولوی منیر احمد صاحب کلارک کشنری کوٹ بلوچستان
۱۶۹	مولوی حکیم محمد سخی صاحب ساکن نجیب آباد و خدر پوره	۱۵۱	منشی وزیر الحسن صبا سب جتار دیوبند دومرتبه
۱۷۰	حافظ رحیم بخش صبا امین منصفی	۱۵۲	از فروختگی اشیا متفرقه مثلاً چپا و زویر غیره مندرست شیارک
۱۷۱	مولوی عزیز الرحمن صبا مدرس مدرسه	۱۷۲	میزان کل

فہرست نمبر ۱۲ آمدنی اشیاء متفرقات مدرسہ بریہ دیوبند باب ۱۳۲۸

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	تفصیل اشیاء متفرقہ
۱	منجانب زوجہ پیر جی محمد وزیر صاحب مرحوم ساکن دیوبند	بائے نقرہ ۲ عدد بالی نقرہ ۹ عدد وزنی جملہ ۰.۲ تولہ
۲	اہلیہ منشی محمد قاسم صاحب مرحوم ساکن دیوبند محلہ ابوالبرکات	بائے نقرہ ۲ عدد - وزنی ۱۰ ماشہ
۳	زوجہ منشی فضل حق صاحب مرحوم رئیس منڈا اور ضلع بجنور	انگہ ملل سفید (۴ عدد) کوٹ وانگہ ساٹھن (۲ عدد) چوہ سیاہ (ایک عدد) انگہ خاکی کا کڑی (ایک عدد) پاجامہ کشمیرہ (۲ عدد) پاجامہ گبرون (۲ عدد) کرتہ گبرون (۲ عدد) انگہ بھگلی پوری (۲ عدد) پاجامہ لٹھے (۸ عدد) کلاہ سفید بلدار (۱۰ عدد) کلاہ بالون کی (۳ عدد) کلاہ ادنیٰ (ایک عدد) کرتہ ڈوریہ (ایک عدد) رومال (۵ عدد) کمر بند (۱۳۳ عدد) پارچہ سفید (اگر) تھان ملل سفید (ایک) دسترخوان (ایک) کل ۶۳
۴	مولانا مولوی حاجی حافظ محمد اشرف علی صاحب تھانوی ممبر مدرسہ ہذا	لوٹہ مسی (ایک) رکابی مسی (دو عدد) کٹورہ مسی (۳ عدد)
۵	منجانب عبد الجلیل صاحب مرحوم ساکن نگینہ ضلع بجنور	شیردانی بھگلی پوری و غلطان (۲ عدد) کرتہ ملل و چکن (۲ عدد) پاجامہ لٹھے (۲ عدد) رومال (ایک عدد) جوتہ نری (ایک جوڑہ)
۶	عبد اللہ صاحب ساکن ہاپلہ ضلع سہارنپور	گندم (۵ شمار)
۷	منشی محمد عمر خان صاحب مالک و دکان الف خان صاحب و عبد الغنی خان صاحب دہلی درسیہ کلاں -	رسالہ سعادت دارین (۳۹۹ نسخہ)
۸	محمد یوسف صاحب دہوتی جھدار کوہ ولسوزی ضلع گورداسپور	لوٹہ مسی خورد (ایک) کٹورہ مسی (ایک) رکابی مسی خورد و کلاں (۲) دیگر پیر مسی خورد (ایک) پانڈلن مسی خورد و معہ جملہ سامان (ایک) چادر سیاہ پلدار ریشمی (ایک) کرتہ فلالین (ایک) پاجامہ زناتہ چھینٹ (ایک) صدیری نیمیزی (۲) پاجامہ زناتہ گبرون (ایک) کرتہ چھینٹ زمانہ (ایک) ڈوپٹہ ملل سفید (ایک) جوتہ نری مستعملہ (ایک خورد) چوڑی کینج - (۲ عدد)

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	تفصیل اشیاء متفرقہ
۹	منجانب والدہ صاحبہ مولوی حسین صاحب رئیس منڈا اور محلہ شاہ لایت ضلع بجنور	چھنیاں نقرہ ۲ عدد (۳ تولہ ۱۰ ماشہ) کرہ نقرہ ۲ عدد (۸ تولہ ۹ ماشہ) بانگ نقرہ ۲ عدد (ایک تولہ ۶ ماشہ) چھلہ نقرہ ۸ عدد (۶ ماشہ) انگشتری نقرہ ۲ عدد (۳ ماشہ)
۱۰	مسماۃ رحمتی سکندر پڑہ	بالی نقرہ ایک عدد (وزنی ۶ ماشہ)
۱۱	والدہ صاحبہ عتیق الرحمن صاحب دیوبند	آرسی نقرہ ایک (ایک تولہ)
۱۲	منجانب والدہ صاحبہ منشی محمد قاسم صاحب مرحوم ساکن دیوبند محلہ ابوالبرکات	لوٹہ مسی مستعملہ (ایک عدد)
۱۳	منشی محمد یعقوب علی صاحب مختار عدالت مظفرنگر	چوڑیاں نقرہ (۱۰ عدد) بازو بند نقرہ (۲ عدد) پری بند نقرہ (۲ عدد) توڑی نقرہ پیر کے (۲ عدد) جملہ وزنی ۳۲ تولہ پاجامہ ساٹھن سینر پڑی پانچونکا (ایک) دوپٹہ بنارسی (ایک) کرتی پھلور (ایک)
۱۴	طفلیک الی بخش صاحب از قصبہ بوت	اچکن مخمل کشمیرہ خورد مستعملہ (۲ عدد) کرتہ مستعملہ (ایک) پاجامہ مستعملہ (ایک) دوپٹہ مستعملہ (ایک) جوتہ نری مستعملہ (ایک جوڑہ) واسکت مخمل مستعملہ (ایک)
۱۵	مولوی فہام علی صاحب مراد آبادی طالب علم	رضائی چھینٹ مستعملہ (ایک) دوپٹہ چھپا ہوا مستعملہ (ایک) پاجامہ گبرون مستعملہ (ایک)
۱۶	جناب نواب احمد سعید خان صاحب رئیس اعظم چشتیاری	رضائی دھوتر سفید (۳۰ عدد)
۱۷	عظیم الدین صاحب راجی ساکن دیوبند	بچہ بکری ایک راس۔
۱۸	محمد منعم سپر چوہدری عبدالمومن صاحب ساکن دیوبند	بچہ بکری ایک راس
۱۹	منشی علیم اللہ خان صاحب رئیس چندریاد منشی عبد الشکور خان صاحب رئیس بہادر گڑھ ضلع میرٹھ	رضائی پنبہ دار (ایک) چوغہ سرخ (ایک) مرضی پنبہ دار (ایک) چوغہ پنبہ دار (ایک) انگہ سفید (۴ عدد) چوغہ سفید (ایک) کرتہ سفید (۴ عدد) کرتہ (۲ عدد) کرتہ فلاسین (ایک) چادر پلنگ (۳ عدد) انگہ سیاہ (ایک) کوٹ (ایک) عمامہ بھگا کپوری (ایک) جوڑہ جراب ایک (۲) عمامہ سفید (۲) کلاہ سفید (۵ عدد) لونی اونی (ایک) پاجامہ سفید (۲) رومال (۲)
۲۰	ناسم سکندر کٹھورس ضلع میرٹھ	بالیاں نقرہ (۱۰ عدد) چھنیاں نقرہ (۲ عدد) بالے نقرہ (۲ عدد) بچہ بکری ایک

تفہیم نمبر ۱۲ آمدنی حرم قربانی و حقیقت متعلقہ در اسلامیت و یونیدایت

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۱	اہلیہ محمد قاسم صاحب حاجی سید مہدی حسن صاحب حاجی سید محمد تقی صاحب حاجی محمد تقی صاحب حاجی سید کی صاحب رؤساء خانہ بانیو	مولوی سید ہادی حسن صاحب	۱۲	سوار میر باز خان صاحب از اورنگ آباد	چرم یک رسالہ امیر محمد نذیر
			۱۳	تاج محمد خان صاحب از اورنگ آباد	علی خان صاحب
			۱۴	منشی محمد یعقوب خان صاحب	چرم یک
			۱۵	رسالہ حسین بخش خان صاحب	"
۲	اہل اسلام علاقہ دہور یا پڑہ تحصیل بانس گانوں ضلع گورکھپور	مولوی عبد القادر ڈاکٹر شاہ پور بذریعہ منی آرڈر	۱۶	کوٹہ فہار خان صاحب و چرم محمد علی خان صاحب از اورنگ آباد	یک
۳	اہلیہ جناب ولانا حکیم مسعود احمد صاحب گنگوہی	حافظ قمر الدین صاحب امام مسجد جامع سہی	۱۷	دفعہ امیر علی شاہ صاحب	"
			۱۸	سوار عطاء محمد صاحب	"
۴	معرفت رسالہ امیر محمد نذیر علی خان صاحب رسالہ امیر محمد نذیر علی خان ۳۲۷ اورنگ آباد	بذریعہ منی آرڈر من ابتدائی ۱۹۵۷ تا ۱۹۶۳	۱۹	سوار نور محمد صاحب	"
			۲۰	سوار نور محمد صاحب	"
			۲۱	سوار فتح محمد صاحب	"
۵	رسالہ امیر محمد نذیر علی خان صاحب رسالہ امیر محمد نذیر علی خان اورنگ آباد علاقہ حیدر آباد	چرم قربانی یک	۲۲	حاجی رحیم بخش ولد محمود بخش صاحب مرحوم ساکن کاندھلہ دوم تہ	بذریعہ منی آرڈر
			۲۳	مولوی عبد الباقی صاحب رئیس حیدر آباد	"
۶	ماسٹر شیخ عبدالرشید صاحب اسکول اورنگ آباد	چرم قربانی یک	۲۴	مولوی حسام الدین صاحب ساکن سراوہ ضلع میرٹھ	چرم
۷	نایک شیخ عبدالرزاق صاحب اورنگ آباد	چرم یک	۲۵	معرفت حافظ وزیر الدین صاحب ساکن مورٹھہ ضلع انبالہ	"
۸	نایک نور محمد صاحب از اورنگ آباد	چرم	۲۶	مولوی داؤاد احمد صاحب اکیل عدالت بھوپال	"
۹	نایک قمر الدین صاحب از اورنگ آباد	چرم یک	۲۷	مولوی حکیم محمد اسحق صاحب ساکن پنجاب آباد ضلع بجنور محلہ	"
۱۰	قریب قوت حسین خان صاحب از اورنگ آباد	چرم یک			
۱۱	سوار شیخ شمش الدین صاحب از اورنگ آباد	چرم یک			

سنگ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	سنگ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۲۸	سید محمد حسین صاحب آر شیخ پورہ ڈاکخانہ ایچ پی ضلع میرٹھ	بذریعہ منی آرڈر	۲۰	مولوی شیخ عبدالرحیم صاحب مولوی فضل عظیم صاحب ساکنان ہنٹور ضلع بجنور	بذریعہ منی آرڈر
۲۹	مولوی فضل علی صاحب ساکن سیچہ ضلع بارہ بنکی	"	۲۱	مولوی شیخ عبدالرحیم صاحب ساکن ہنٹور ضلع بجنور	"
۳۰	حافظ وزیر الدین صاحب ساکن مورٹھہ ضلع انبالہ	"	۲۲	عظیم اللہ صاحب جمدار سرکار عالیہ بھوپال محلہ فتح گڑھ	"
۳۱	منشی محمد حسین صاحب محلہ مال تحصیل بلیا	"	۲۳	جناب شیخ عبدالغنی صاحب پہلی	مولوی محمد فاضل صاحب بدست محمد منظر پہلی طالب علم مدرسہ ہند
۳۲	محمد امین صاحب ساکن مورٹھہ ضلع انبالہ	"	۲۴	مولوی فیض احمد صاحب عقا	"
۳۳	حافظ علیم اللہ صاحب حصہ منشی محمد یعقوب صاحب کیرانوی	مولوی احمد اللہ کیرانوی	۲۵	مولوی محمد فاضل صاحب شیخ اللہ راضی صاحب منظور احمد صاحب مولوی صلاح اللہ صاحب شیخ محمد یعقوب صاحب ساکنان نار	"
۳۴	حکیم نیاز احمد صاحب کیرانوی	"	۲۶	داروغہ شرافت علی خان صاحب رئیس بھاگلپور محلہ بھیکن پور	مولوی بشیر الحق صاحب بھاگلپور
۳۵	حافظ الہی بخش صاحب نوربات کیرانوی	"	۲۷	منشی تصدیق علی خان صاحب نقل نوین بھاگلپور محلہ بھیکن پور	"
۳۶	بارو نوربات کیرانوی	"	۲۸	اہلیہ محمد بخش صاحب بھاگلپور محلہ حبیب پور	"
۳۷	مولوی رفیع اللہ صاحب ساکن موضع محروم پور ڈاکخانہ ساڈا ضلع غازی پور	مولوی ذکی اللہ صاحب	۲۹	منشی قدرت علی صاحب بھاگلپوری محلہ خلیفہ باغ	"
۳۸	مولوی ظہور علی احمد صاحب وکیل عدالت بھوپال	خود	۵۰	حکیم غیاث الدین صاحب بھاگلپوری محلہ بھیکن پور	"
۳۹	منشی ریاض الدین صاحب اسسٹنٹ ڈاکٹر کاغذات دہی اوچین مالوہ	بذریعہ منی آرڈر			

پہچان	اسمار گرامی عطا کنندگان	پہچان	کسکی معرفت	پہچان	اسمار گرامی عطا کنندگان	پہچان	کسکی معرفت
۵۱	صاحب علی صاحب بک پوری	۲۰	مولوی بشیر الحق صاحب بھاگلپوری	۶۷	میانجی عبد الوحید خان صاحب سکنہ کٹھوڑ	عہدہ	مولوی محمد اسحاق صاحب
۵۲	جناب قاضی نظام الحق صاحب ناظم سرونج علاقہ ٹونک	۳۲	مولوی عبد الکریم صاحب بذریعہ منی آرڈر	۶۸	برکت اللہ سپنر جھوڑی ساکن شاہجہانپور	عہدہ ۱۲	"
۵۳	منشی شریف اللہ خان صاحب تحصیل دار سیل پور	۳۳	"	۶۹	منشی رسالدار خان صاحب از کٹھوڑ	عہدہ ۸	"
۵۴	منشی مزار حجت بیگ صاحب از سرونج	۳۴	"	۷۰	منشی عبد الغنی خان صاحب سکنہ کٹھوڑ	عہدہ ۸	"
۵۵	محمد یعقوب خان صاحب بھٹانوار سابق از سرونج	۳۵	"	۷۱	خلیفہ ولایت حسین خان صاحب سکنہ کٹھوڑ	عہدہ	"
۵۶	پیر جی برادر عبد القیوم صاحب	۳۶	"	۷۲	عبد اللہ سپر کرامت کٹھوڑ	عہدہ	"
۵۷	جناب سید نصیر الدین احمد صاحب مجسٹریٹ سرونج	۳۷	"	۷۳	چودہری صاحب داد خان صاحب	عہدہ	"
۵۸	محمد سعید خان صاحب کیردار	۳۸	"	۷۴	چودہری امیر حسن خان صاحب	عہدہ	"
۵۹	مفتی قاضی مولوی مبارک علی صاحب از سرونج	۳۸	"	۷۵	جناب مولوی محمد اسحاق صاحب منشی محمد اسماعیل صاحب بھٹانوار	عہدہ	"
۶۰	حافظ فتاح صاحب	۳۸	"	۷۶	قانون گوئی تحصیل غازی آباد	عہدہ ۱۲	بذریعہ منی آرڈر
۶۱	حافظ میر محمد صاحب نور بات	۳۹	"	۷۷	محی الدین صاحب دل روشن صاحب ساکن سوچرہ ضلع مظفرنگر	عہدہ	"
۶۲	میان محمد ایاز خان صاحب	۳۸	"	۷۸	منجانب نعمت علی صاحب ساکن موضع من مٹی ضلع فتحپور	عہدہ	مولوی عبد الحق صاحب فتحپوری
۶۳	چودہری اللہ داد خان صاحب سکنہ کٹھوڑ	۳۹	مولوی محمد اسحاق صاحب	۷۹	سید شہیر حسین صاحب از چاند پور	عہدہ ۳	مولوی محمد بی حسن صاحب بذریعہ منی آرڈر
۶۴	نمبر دار مختار احمد صاحب ساکن شاہجہانپور	۴۰	"	۸۰	رضوان علی صاحب	عہدہ ۳	"
۶۵	منشی عبد القیوم صاحب ساکن کٹھوڑ	۴۱	"	۸۱	حکیم سراج الحسین صاحب از چاند پور	عہدہ	"
۶۶	منشی عبد الحکیم خان صاحب ساکن کٹھوڑ	۴۱	"				

کسی معرفت	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	اسمار گرامی عطا کنندگان
بذریعہ منی آرڈر	جناب قاضی عنایت احمد صاحب رئیس شیرکوٹ	مولوی مجتبیٰ حسن صاحب بذریعہ منی آرڈر	سید پرورش علی صاحب از چاند پور
خود	منشی سراج الحق صاحب ساکن پور قاضی ضلع مظفرنگر	مولوی	شیخ عبداللہ صاحب
مولوی عبدالکریم صاحب سوداگر چیم سرونج	جناب قاضی نظام الحق صاحب ناظم سرونج علاقہ ریاست ٹنک	مولوی	شیخ اللہ دیا صاحب
بذریعہ منی آرڈر	منجانب سماء زینب صاحبہ از ریاست بھوپال	بذریعہ منی آرڈر	مشتاق احمد صاحب
"	منشی محمود حسن صاحب ساکن بجنور محلہ چاہ شیرین	مولوی ظہور علی احمد صاحب کیل ستر پھول	مولوی مجتبیٰ حسن صاحب
مولوی حکیم جمیل الدین صاحب بذریعہ منی آرڈر	حافظ عبدالغنی صاحب عطار غازی پور	خود	فقیر خان صاحب ساکن رسول پور
بذریعہ منی آرڈر	مولوی حکیم ولی محمد صاحب کسندوی سپرنٹنڈنٹ جیل گلبرگہ ٹریف	مولوی	اورنگ آباد ڈاکخانہ ایچ جی صلیبیٹر
مولوی حکیم ولی محمد صاحب کسندوی سپرنٹنڈ	مولوی جمال الدین صاحب معلم گلبرگہ جیل	مولوی محمد علی رضا پنشنر ناظم	مولوی محمد علی صاحب رضوی
جیل گلبرگہ شریف	منشی محمد حسن خان صاحب داروغہ سنٹرل جیل گلبرگہ شریف	خود	حاجی سیتا خان صاحب ساکن دھارم
"	منشی محمد صابر صاحب داروغہ سنٹرل جیل گلبرگہ شریف	بذریعہ منی آرڈر	منشی محمود خان صاحب محمد عمر خان صاحب فیض محمد خان صاحب محمد بخش صاحب
مولوی حکیم ولی محمد صاحب بذریعہ منی آرڈر	ڈاکٹر عبدالرحمن صاحب از گلبرگہ شریف	"	محمد خان صاحب عبدالقادر خان صاحب ساکن بلند شہر محلہ شیخ
"	منشی قادر علی خان صاحب ناظر پڑخانجات گلبرگہ ٹریف	بذریعہ منی آرڈر	مولوی حکیم جمیل الدین صاحب از غازی پور
		مولوی عبدالحق صاحب فتح پوری	منشی منظر حسن صاحب میر
		بذریعہ منی آرڈر	ہمشیرہ محمد انعام خان صاحب سکنہ کوٹ فتح پور
		مولوی	مولا بخش صاحب ولد دین محمد صاحب نوربان ساکن موضع لاواڈا کٹا چوساہ ضلع مظفرنگر
		"	جناب محمد عبدالمجید صاحب از حیدر آباد کن کتر روڈ

سماں گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت	سماں گرامی عطا کنندگان	کسکی معرفت
منشی عبدالغفار صاحب شریعت دار گلبرگہ ٹھکانہ	عم ۱۲	مولوی حکیم دلی محمد صنایذریعہ منی آرڈر	عم ۱۲۵
مولوی شاہد الحق صاحب گلاب پوری	عم ۱۱۰	مولوی رشید احمد صاحب کن شیخ پورہ بڑا وہ ضلع میرٹھ	عم ۱۲۶
منشی محمد یعقوب صاحب کیل آتشہ ضلع مغرب	عم ۱۱۱	منشی ظہور الحسن صاحب مختار آتشہ بڈریعہ منی آرڈر	عم ۱۲۷
صدر الدین صاحب از کلکتہ	عم ۱۱۲	مولوی ابو نعیم محمد اسماعیل صاحب	عم ۱۲۸
بابو خان صاحب	عم ۱۱۳	حاجی حیدر صاحب کن کپرانہ	عم ۱۲۹
فوج دار صاحب	عم ۱۱۴	منشی دلی محمد صاحب عطار ساکن الہ آباد محلہ بہادر گنج	عم ۱۳۰
قربان صاحب	عم ۱۱۵	سید مہدی حسن صاحب رئیس خانبھان پور	عم ۱۳۱
محمد بخش صاحب	عم ۱۱۶	منشی ناظر حسن صاحب الہ آباد بٹوارہ ضلع ہمیر پور	عم ۱۳۲
صاحب دین صاحب	عم ۱۱۷	منشی عبدالباسط خاں صاحب المنشی پکڑ پور پست تھانہ مدرسہ علاقہ ریاست بھوپال	عم ۱۳۳
رمضان صاحب	عم ۱۱۸	منشی عنایت اللہ صاحب باز بھوپال متصل شفا خانہ	عم ۱۳۴
عبدالرزاق صاحب	عم ۱۱۹	منشی اسماعیل بیگ صاحب ڈاک منشی ڈاکخانہ بگراسی ضلع بلند شہر	عم ۱۳۵
منشی عبدالرؤف صاحب ہیڈ مٹر تھانہ بڈرانہ ضلع گورکھ پور	عم ۱۲۰	مولوی عبد الوہاب صاحب ساکن موضع چنی ضلع بستی	عم ۱۳۶
منشی وندی خان صاحب انسپیکٹر بدوسہ ضلع بانہ	عم ۱۲۱	مولوی کریم بخش خاں صاحب ساکن موضع چنی ضلع بستی	عم ۱۳۷
سید عبدالوہاب صاحب رئیس بھاگلپور محلہ گولہ گھاٹ	عم ۱۲۲	عبدالکریم صاحب ساکن بہتر کی گھوگر کی ضلع سہارنپور	عم ۱۳۸
مولوی کریم بخش خاں صاحب ساکن موضع چنی ضلع بستی	عم ۱۲۳	میان احمد الدین صاحب امام مسجد موضع جیکر تحصیل جگڑا ڈاکخانہ کانکڑہ ضلع لدیانہ	عم ۱۳۹
عبدالکریم صاحب ساکن بہتر کی گھوگر کی ضلع سہارنپور	عم ۱۲۴	حاجی محمد صاحب کراچی	عم ۱۴۰

بیچ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت	بیچ	اسمار گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۱۳۷	امیر خاں صاحب کن بہرائچ ضلع گورکھپور دو مرتبہ	بذریعہ منی آرڈر	۱۳۹	مولوی انوار الحق صاحب از حیدر آباد دکن	منشی سید نور الحسن صاحب امروہی
۱۳۸	مولوی فایم علی صاحب مراد آبادی	خود	۱۵۰	مولوی مشیر احمد صاحب از حیدر آباد دکن	"
۱۳۹	والدہ منشی امام علی صاحب منشی امام علی صاحب نائب محافظ قتر نوجہاری کلکٹری اوڑی ضلع جالون	بذریعہ منی آرڈر	۱۵۱	مولوی محمد باقر صاحب مجلس عدالت عالیہ حیدر آباد	"
۱۴۰	عبد الغفار صاحب کن کچ ٹ ضلع فتح پور	مولوی عبد الحق صاحب فتح پوری	۱۵۲	مولوی عبد القدیر صاحب صیغہ دار میر مجلس صاحب عدالت عالیہ	"
۱۴۱	محمد فضل الرحمن صاحب قتر مولوی ظہور محمد صاحب اول مدرسہ رحمانیہ روڑکی	بذریعہ منی آرڈر	۱۵۳	مولوی ابوالحسن صاحب از حیدر آباد دکن	"
۱۴۲	مولوی محمد خلیل اللہ خاں صاحب پیشتر رئیس حیدر آباد	"	۱۵۴	جناب لانا مولوی غلام محمد شاہ صاحب سجادہ نشین رنگاہ شاہ مسافر صاحب رحمۃ اللہ علیہ پنچگی اورنگ آباد	مولوی عبد اللہ صاحب بن مولوی عباد اللہ صاحب حیدر آباد مدرسہ احمدیہ گنگا بذریعہ منی آرڈر
۱۴۳	منشی محمد ظہور الحسن صاحب مختار عدالت آشتہ	"	۱۵۵	جناب حافظ محمد صادق صاحب مالک مطیع معین دکن مجاہد اورنگ آباد	مولوی عبد اللہ صاحب بن مولوی عباد اللہ صاحب صدر مدرسہ دارالافتاء اورنگ آباد بذریعہ منی آرڈر
۱۴۴	منشی سید نور الحسن صاحب امروہی محافظ دفتر ملکی حیدر آباد	مولوی حبیب الرحمن صاحب	۱۵۶	جنابہ زوجہ مکرمہ کلان جناب مولوی غلام محمود شاہ صاحب سجادہ نشین موصوف الصمد	"
۱۴۵	حکیم حامد حسن صاحب از حیدر آباد دکن	منشی سید نور الحسن امروہی	۱۵۷	جنابہ زوجہ مکرمہ خور و جناب لانا غلام محمود شاہ صاحب موصوف الصمد	"
۱۴۶	جناب سید جو غفار صاحب تخصیلا حیدر آباد دکن	"	۱۵۸	جنابہ مکرمہ معظمہ مشیرہ صاحبہ جناب مولانا موصوف الصمد	"
۱۴۷	حکیم سید حامد حسن صاحب ناظر مطلب ہائے یونانی	"			
۱۴۸	حافظ عبد الرزاق صاحب از حیدر آباد	"			

سنگ	اسماء گرامی عطا کنندگان	کسی معرفت
۱۵۹	جناب مولانا مولوی محمد غیاث الدین صاحب مہتمم کوٹوالی وظیفہ یاب	مولوی عبداللہ صاحب بن مولوی عبد اللہ صاحب صدیق احمدی اورنگ آباد بڈری منی آرڈر
۱۶۰	جناب حاجی محمد لطیف صاحب تاجر سہرو باغ کچواں باغ محلہ نواب پورہ اورنگ آباد	"
۱۶۱	جناب مولوی محمد یار صاحب نواب پورہ اورنگ آباد دکن	"
۱۶۲	جناب مولانا محمد عمر صاحب عرف محمد اعظم صاحب پسر جناب حاجی محمد قاسم صاحب تاجر سہرو باغ محلہ نواب پورہ اورنگ آباد	"
۱۶۳	جناب مولوی حکیم عبدالباسط صاحب سابق صیغہ دار صنوبری اورنگ آباد	"
۱۶۴	جناب مولانا مولوی حافظ فیض صاحب پیش امام کالی مسجد نواب پورہ اورنگ آباد	"
۱۶۵	جناب مولوی حافظ عبدالغفور صاحب وکیل درجہ اول برہانپوری محلہ چیلی پورہ	"
۱۶۶	جناب محمد صالح صاحب علم محلہ نواب پورہ	"
۱۶۷	جناب محمد نور الدین صاحب وکیل محلہ لوٹاکا رنج اورنگ آباد	مولوی عبداللہ صاحب بڈری منی آرڈر
۱۶۸	کرانت اللہ صاحب از بگراسی	بڈری منی آرڈر
۱۶۸	جناب محمد وزیر صاحب مشر وعبات محلہ نواب پورہ اورنگ آباد	"
۱۶۹	جناب معین الدین صاحب جمعدار کوٹوالی وظیفہ یاب محلہ نواب پورہ اورنگ آباد	"
۱۷۰	جناب محبوب خاں صاحب پنشنر محلہ نواب پورہ اورنگ آباد	"
۱۷۱	جناب تنقے صاحب جمال محلہ نواب پورہ اورنگ آباد	"
۱۷۲	شیخ رحیم بخش صاحب نمبردار ساکن کا ندھلہ	بڈری منی آرڈر
۱۷۳	سید فرید الحسن صاحب منڈاوری	"
۱۷۴	حاجی احمد بخش صاحب ادابی منشئی حشمت حسین صاحب ہمد محرقہ خانہ بدگا نوں طالب علم مدرسہ	پیر حسین احمد صاحب دی بڈری منی آرڈر
۱۷۵	مولوی حکیم محمد اسحق صاحب ساکن پنجیب آباد ضلع بجنور محلہ رہپورہ	"
۱۷۶	منجانب اہلیہ ڈاکٹر کفایت اللہ خان صاحب مرحوم از حصار ناگوری دروازہ	منشی حشمت اللہ صاحب ہمد کانیشیل پولیس حصار

سنگ	اسمار گرامی عطا کنندگان	سنگ	کسکی معرفت	سنگ	اسمار گرامی عطا کنندگان	سنگ	کسکی معرفت
۱۷۹	بشیر احمد صاحب لدیہ الدین صاحب بجنوری وارو حال ضلع کرناٹ حجت فروش متصل تالاب	۱۲	بذریعہ منی آرڈر	۱۸۲	مولوی قاری محمد عبدالوحید صاحب مدرسہ ہذا	چہم منڈا ایک عدد	خود
۱۸۰	رفیع الدین سپر حافظ صاحب مراد آبادی	۸	مولوی فہم علی صاحب	۱۸۵	مولوی حافظ محمد احمد صاحب مہتمم مدرسہ ہذا	۲ عدد	بنی بخش دیوبندی
۱۸۱	ذاکر حسین صاحب ملو آبادی	۴	"	۱۸۶	مولوی محمد احمد صاحب سورتی طالب علم مدرسہ ہذا	ایک عدد	خود
۱۸۲	مولوی بشارت حسین صاحب کیل گلبرگہ ٹیسر	۱۱	مولوی حکیم محمد علی صاحب سپر نڈنٹ گلبرگہ ٹیل	۱۸۷	جناب مرزا محمد حکیم صاحب تحصیلدار تحصیل دیوبند	۳ عدد	ملازم تحصیلدار صاحب
۱۸۳	قاضی عنایت کریم صاحب محمد عبدالاحد صاحب گونڈہ	۹	ڈاکٹر عبدالقادر خان صاحب بذریعہ منی آرڈر	۱۸۸	فروختگی چرم قربانی میزان کل	۲ عدد	اعمال

ذکر چند تعمیر مکان مدرسہ اسلامیہ عربیہ دیوبند بابہ ۳۲۸

تعمیر مکانات مدرسہ کا سلسلہ مجدداً اس سال بھی جاری رہا جسکی مفصل کیفیت تذکرہ تعمیرات کے ذیل میں ابتداء روداد ہذا میں بیان کر دی گئی ہے۔ اس کے ملاحظہ سے ناظرین روداد ہذا پر تعمیری ضروریات کا پورا اندازہ ہو سکتا ہے۔ اس موقع پر ہم ناظرین کی توجہ کو اس بالا جمال گوشوارہ کی طرف منعطف کر کے یہ دکھلانا چاہتے ہیں کہ اسی سال مدرسہ میں بحد تعمیر صرف ایک ہزار چار سو تیرہ روپیہ پندرہ آنہ نوپائی آمدنی ہوئی۔ اور کل خرچ پانچ ہزار اٹتیس چھ آنہ چھ پائی ہے۔ مبلغ تین ہزار باسچوئتر روپیہ تیرہ آنہ دوسری مدد سے لیکر بطور قرض اٹھائے گئے ہیں۔

باہمت و اخلاص اہل خیر سے التماس ہے کہ اس ضروری صیغہ کی تکمیل کی طرف توجہ فرمادیں۔

واللہ ولی التوفیق

گوشواره نمبر ۱۱ آمد صرف مد تعمیر مکان مدرسه بیہ یویند باب ۱۳۲

بقایا سالگذشته	۶۱
درستگردان	۱۱۶
آمد سال حال	۱۵۱
میزان کل	۲۶۱
تخاوه مسلمانان	۱۵۱
تخاوه مرز و رازان	۱۱۶
خرید یابا معینی و چنانی لیسو لیان و کی برای تعمیر و خرید کوفله و کمانی سرخی در دوشن کرانی کیواط	۱۰۱
خرید قلمی و چکی و خرید خشت	۱۰۱
خرید کپڑی و لقیبیا جرت تیاسی الما لیان کتب خانه	۱۱۶
خرید آراستی و اجرت نقشه کشی مدرسه	۱۱۶
صرت متفرق	۱۱۶
میزان کل	۲۶۱
باقی	۴

فہرست نمبر ۶ آمدنی چندہ تعمیر مکان مدرسہ اسلامیہ فیروز پور بند بابیت ۲۸ ۱۳۵۷ھ

نمبر	اسمارگرمی عطا کنندگان	نمبر	اسمارگرمی عطا کنندگان	نمبر	اسمارگرمی عطا کنندگان	نمبر	اسمارگرمی عطا کنندگان
۱	عالیجناب حاجی عبدالرحیم صاحب ساکن بمبئی علاقہ ریاست پٹنالم سوداگرچم پوری گنچ امرت	۵	بالونظام الدین صاحب بذریعہ نوٹ	۵	نواب براہیم خان صاحب رئیس حسینیور ضلع مراد آباد	۵	نواب براہیم خان صاحب رئیس حسینیور ضلع مراد آباد
۲	عالیجناب چوہدری لیاقت حسین خان صدر رئیس مینڈھو۔	۶	بذریعہ نوٹ	۶	حافظ عبدالستار صاحب وعبدالکریم صاحب سوداگران صدر بازار میٹھ	۶	حافظ عبدالستار صاحب وعبدالکریم صاحب سوداگران صدر بازار میٹھ
۳	حافظ وجیہ الدین صاحب سوداگرچم صدر بازار	۷	مولوی حکیم محمد حسن صاحب بذریعہ نوٹ	۷	دلاور خان صاحب دلاور خانقاہ از سر وچ	۷	دلاور خان صاحب دلاور خانقاہ از سر وچ
۴	شیخ ابوالحسن صاحب ٹھیکہ دار میٹھ صدر بازار	۸	حافظ فصیح الدین صاحب تاجر میٹھ صدر	۸	منشی مرزا اسد اللہ بیگ صاحب از سر وچ	۸	منشی مرزا اسد اللہ بیگ صاحب از سر وچ

نمبر شمار	اسمار گرامی عطا کنندگان	تعداد رقم	کسکی معرفت	نمبر شمار	اسمار گرامی عطا کنندگان	تعداد رقم	کسکی معرفت
۹	منشی مرزا قاسم بیگ تحصیلدار صاحب سرونج	۱۵	مولاوی عبدالکریم صاحب سرونج	۹	منشی مرزا قاسم بیگ تحصیلدار صاحب سرونج	۱۵	مولاوی عبدالکریم صاحب سرونج
۱۰	عبداللہ عرف آغا خالص صاحب از سرونج	۱۶	تاج محمد صاحب قصاب	۱۰	عبداللہ عرف آغا خالص صاحب از سرونج	۱۶	تاج محمد صاحب قصاب
۱۱	سید عبدالستار شاہ صاحب از سرونج	"	رحیم بخش صاحب عطر فروش از سرونج	۱۱	سید عبدالستار شاہ صاحب از سرونج	"	رحیم بخش صاحب عطر فروش از سرونج
۱۲	حافظ محمد امان خالص صاحب	"	فروختگی اشیاء متفرقه مثل یارچہ وزبور وغیرہ وغیرہ	۱۲	حافظ محمد امان خالص صاحب	"	فروختگی اشیاء متفرقه مثل یارچہ وزبور وغیرہ وغیرہ
۱۳	شیخ نفا صاحب چپراسی	۲	میزان کل	۱۳	شیخ نفا صاحب چپراسی	۲	میزان کل
۱۴	جناب صادق علی خالص صاحب	۲		۱۴	جناب صادق علی خالص صاحب	۲	

گوشواره نمبر ۱ آمد و صرف تعمیر مسجد متعلقہ مدرسہ عربیہ دیوبند باب ۱۳۲۸

آمد	صرف
بقایا سال گذشتہ	
آمد سال حال	
میزان کل	
تخواہ مسامرات و سنگ تراشان	
تخواہ مزدوران	
خرید چوڑ و پتھر مع کرایہ کاشان جنگلی و غیرہ	
خرید خشک و مٹی برائے تعمیر مسجد	
خرید لکڑی مع محصور جنگلی و غیرہ	
خرید آراضی	
بابہ تخواہ ملازم متعلقہ تعمیر مسجد	
خرید لوازم جنگلی و خرید کورہ و اولیہ و کٹائی سرخی و کمدائی	
پیدا رہائے و غیرہ	
خرید نمونا برائے کلس و مینار مسجد انعام سنگ تراشان مع کورہ و کٹائی	
صرف متفرق	
میزان کل	
باقی	

فہرست نمبر ۱۸ چندہ تعمیر مدرسہ عربیہ دیوبند باب ۱۳۲۸

نمبر شمار	اسمار گرامی عطا کنندگان	تعداد رقم	کسکی معرفت	نمبر شمار	اسمار گرامی عطا کنندگان	تعداد رقم	کسکی معرفت
۱	عالمجناب سیٹہ حاجی غلام محمد اعظم صاحب رئیس اندیر ضلع سورت مقیم بمبئی محلہ قاضی داؤد مرتضیٰ	۳۵۰۰	مولوی حافظ احمد صاحب جہتم مدرسہ ہذا بذریعہ نوٹ	۲	منشی حسین احمد صاحب پاری جھیر پٹری کلان ڈاکخانہ جھیر پٹری ضلع سہارنپور	۸	خود
۲	عالمجناب حاجی اعظم صاحب حاجی عارف بہام صاحب تاجر اندیر ضلع سورت	۱۰۰	بذریعہ نوٹ	۵	مسماۃ مونی خالہ منیر خان صاحبہ کنہ دیوبند محلہ دیوان	۵	مولوی حافظ احمد صاحب جہتم مدرسہ ہذا
۳	کریم بخش صاحب ساکن موضع بدھی والہ متصل روہانہ ضلع مظفرنگر	۵۰	مولوی عزیز الرحمن صاحب مدرس مدرسہ ہذا	۶	از فروختگی اشیاء متفرقہ مثل چونہ و پتھر وغیرہ	۵۰	۱۳۲۸
				میزان کل			
				۳۵۲۳			

گوشوارہ نمبر ۱۹ آمد و صرف ز چندہ کتب وقفی متعلقہ مدرسہ عربیہ دیوبند باب ۱۳۲۸

آمد				صرف			
بقایا سال گذشتہ	دستگردان	آمد سال حال	میزان کل	خرید کتب وقفی متعلقہ مدرسہ	میزان کل	باقی	
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	

فہرست خرید کتب وقفی متعلقہ مدرسہ اسلامیہ عربیہ دیوبند باب ۱۳۲۸

دلایل الاعجاز السنہ	لغات فیروزی السنہ	بلوغ المرام السنہ	مجموعہ شرح کافیہ منظوم السنہ	نخبۃ الفکر السنہ
درایۃ النسخ شرح ہدایۃ السنہ	موجز السنہ	شرح تصریح حاشیہ توضیح الفیہ ابن مالک السنہ	شرح لست باب	برجندی
۵	۶	۱۰	۶	۶

شرح بست باب و شرح رسالہ قوشچیہ از مصلح الدین لاری { حسن المواعظ ۲ نسخہ کتاب المؤلف و مختلف نسخہ
از ملا مظفر یک حصہ

کتاب مشبہ النسبہ ۲ نسخہ کتاب المنفردات نسخہ کتاب الضعفاء والصغیر نسخہ کتاب الضعفاء المتروک نسخہ
عہدہ

دروس الاولیاء نسخہ تاریخ دول العرب نسخہ مجموع الادب نسخہ شرح احیاء العلوم دروس جلد سیم الریاض
عہدہ عہدہ عہدہ عہدہ

دروس البلاغۃ نسخہ مقامات حریری نسخہ نفحۃ الیمین نسخہ شرح عقاید نسفی محتبائی ۲ نسخہ شرح عقاید نسفی
عہدہ عہدہ عہدہ عہدہ

شرح ملا جامی نسخہ ملا حسن نسخہ حمد اللہ نسخہ میبذی نسخہ بیضادی شریف نسخہ خامہ مصری
عہدہ عہدہ عہدہ عہدہ

تصریح نسخہ شمس بازغہ نسخہ سراجی نظامی نسخہ قاضی مبارک نسخہ سلم العلوم نسخہ میرزا ہد رسالہ نسخہ سبغہ معلقہ نسخہ
عہدہ عہدہ عہدہ عہدہ

سبغہ معلقہ محتبائی ۲ نسخہ ہدیت الہدایۃ نسخہ جامع تعلیلات نسخہ مخازن التعلیم نسخہ رسالہ تذکرہ تائیت
عہدہ عہدہ عہدہ عہدہ

منتہی الارب خورد کامل نسخہ سفینۃ البلاغۃ ۲ نسخہ علم الصیغہ نسخہ میزان الاعتدال مصری نسخہ فوائد سنیہ نسخہ
عہدہ عہدہ عہدہ عہدہ

الفاظ الاشباہ والنظائر نسخہ تنویر البرہان نسخہ نور الایضاح نسخہ مجموعہ شروح مخفیہ نسخہ ورس الخویہ نسخہ
عہدہ عہدہ عہدہ عہدہ

بیضادی شریف ۱۳ نسخہ عربی کی بول چال حصہ اول و دوم نسخہ تاریخ تمدن نسخہ مضمون اشاعت السلام چین
عہدہ عہدہ عہدہ عہدہ

مضمون اشاعت السلام بذریعہ ترکان نسخہ حیات جاوید نسخہ دعوت اسلام نسخہ الاسلمین والمامون نسخہ
عہدہ عہدہ عہدہ عہدہ

الملوک الشارذ نسخہ عروس فرغانہ نسخہ العباسہ اخت الرشید نسخہ ابو مسلم الخراسانی نسخہ
عہدہ عہدہ عہدہ عہدہ

مشاول و عبد الرحمن نسخہ فتح الاندلس نسخہ حجاج بن یوسف نسخہ رمضان غدر اقریش
عہدہ عہدہ عہدہ عہدہ

ارمانوس المصريه نسخه فتاة غسان ورد و جلد انسان الحرب نسخه لمحة الناظر نسخه جدول تحويل العملية نسخه

معرض الخطوط حلیۃ الطلاب نسخه دروس الاشياء در دو جلد مختصر فی العلم الحساب مبادی الحساب

مبادی الهندسه و جدول تاریخ الانسان نسخه مقدمه ابن خلدون نسخه النجمة الازهریه و جدول

عصر ۱۴ فتح القدیر در ۹ جلد نسخہ ۱۳ محصول کتب بلوچی و غیرہ ۱۵

ع ۱۳ لوع ۳ ع ۶

مفتیان محل
خزینہ کتب و عہدہ ہائی کمیشن
ماہ ۱۲۸۵ھ

فہرست نمبر ۲ آمد فی چندہ کتب وقفی متعلقہ مدرستہ العباسیہ ولولہ بند بابۃ

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	تعداد رقم	کسکی معرفت	نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	تعداد رقم	کسکی معرفت
۱	حاجی محمد اسماعیل صاحب سوداگر فیض آباد محلہ کا گینگ	۵۵	خود	۶	مولوی حبیب احمد صاحب میسو پیل کشتہ بنارس محلہ تلو جن بازار	۵۵	مولوی عبد القیوم صاحب آرومی طالب علم مدیر سہ ہذا
۲	منشی ابراہیم حسین صاحب صاحب ساکن دیوبند	۱۵۵	خود	۷	مولوی مخلص الرحمن صاحب پوسٹ آفس بھولہ ضلع برسیان	۵۵	بذریعہ منی آرڈر
۳	منجانب زوجہ منشی محمد میاں صاحب کلارک شٹامپ آفس	۱۵۵	مولوی محمد صادق صاحب ادراکچی محلہ کشتہ بذریعہ منی آرڈر	۸	جناب سعید الدین صاحب سوداگر بازار جوک سلطان پور	۵۵	"
۴	جناب سیٹہ ابراہیم محمد مراد صاحب ساکن راندر ضلع سورت	۵۵	خود	۹	مولوی عبد الرحمن خان صاحب محتسب سرحد علاقہ ٹونک	۵۵	مرزا رحمت بیگ بذریعہ منی آرڈر
۵	حافظ شیخ بڑکت اللہ صاحب رئیس محمد گنج ضلع بستی	۵۵	"				

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	تفصیل کتب و اشیا و وقفیہ
		سکندر نامہ ایک نسخہ گلستان ایک نسخہ قواعد فارسی ایک نسخہ گلستانہ دانش ایک نسخہ صرف میر یک نسخہ میزان شعب یک نسخہ نوادر الاصول ایک نسخہ جامع تعلیلات ایک نسخہ فصول اکبری ایک نسخہ پنج گنج ایک نسخہ - مراج الارواح ایک نسخہ زراوی ایک نسخہ تہذیب الحماہیت فی شرح ہدایۃ النوح ایک نسخہ کافیہ ۲ نسخہ ہدایۃ النوح ۲ نسخہ شرح ملا جامی ایک نسخہ تحریر سنیہ ایک نسخہ شرح مائتہ عامل ایک نسخہ تحویر ایک نسخہ منقول ایک نسخہ منتخب الفہام ایک نسخہ در مکنون ایک نسخہ الکلام الفائق ایک نسخہ -
۲	مولوی حبیب الرحمن صاحب دکن مہتمم مدرسہ ہذا	غایۃ المامول ایک نسخہ
۳	منجانب سیٹہ قاسم یوسف موسیٰ جی صاحب ساکن راندر ضلع سوڑ	جامع التفاسیر ایک نسخہ تقویۃ الایمان ایک نسخہ ابوداؤد مجلد درود جلد ایک نسخہ کشف المغطار ترجمہ موطا ایک نسخہ -
۴	حافظ حاجی خیر محمد صاحب ساکن گم ٹالہ ضلع گورداسپور	بخاری شریف مصری مجلد ایک نسخہ
۵	مولوی قاری عبدالولی صاحب مالک مطبع اصح المطابع	جلستان ایک نسخہ الطریف ایک نسخہ سفینۃ البلاغۃ ایک نسخہ شرح ملا جامی ایک نسخہ
۶	قاضی غریب احمد صاحب ساکن منڈا اور ضلع بجنور	مسلم شریف جلد ثانی ایک نسخہ
۷	حکیم امیر احمد صاحب نانوتوی	مکتوبات مولانا محمد یعقوب صاحب رحمۃ اللہ علیہ نانوتوی ایک نسخہ -
۸	قاضی محمد یحییٰ صاحب پکڑ ضلع شمال علاقہ ریاست بھوپال	بحر الرایق شرح کنز الدقائق در شہت جلد قلمی ایک نسخہ
۹	جناب حکیم برہم صاحب ایڈیٹر مشرق گورداسپور	چابات آبپاشی ۲ نسخہ سیاحت امیر نسخہ اثانی ۲ نسخہ التقادیر ۲ نسخہ
۱۰	مولانا مولوی حبیب الرحمن صاحب شرانی پٹنہ بکین پور ضلع علیگڑ	رسالہ علمائے سلف ایک نسخہ
۱۱	مولوی نظام الدین صاحب ڈپٹی کلکٹر ضلع لیا	عقد الفرید جلد ثالث مجلد ایک نسخہ حمایت المنطق ایک نسخہ مجلد -

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	تفصیل کتب و اشیا و وقفہ
۱۲	حاجی محمد قمر الدین صاحب مالک مطبع قیومی کانپور	حقوق الاسلام ۲ نسخہ شمس البرہین ۲ نسخہ واقع الادہام ۲ نسخہ جنتہ الجمعہ ۳ نسخہ قطبی ۵ نسخہ میر قطبی ۵ نسخہ مثنوی تحفۃ العاشقین ۲ نسخہ دیوان حضرت علی ۲ نسخہ مثنیہ امصلی ۵ نسخہ شرح سبۃ معلقہ ۳ نسخہ المختصر للقدوری ۳ نسخہ
۱۳	مولوی فیاض الدین شیر کوٹی	ترایق طاعون ۲ نسخہ
۱۴	مولوی ابوسعید خان صاحب مالک مطبع نظامی کانپور	مجموعہ شروح اربعہ ترمذی ہر دو جلد ۵ نسخہ مختصر بخاری ایک نسخہ سراجی ۵ نسخہ شرح مائتہ عامل ۵ نسخہ بشارت التائبین ایک نسخہ فلاح کونین ۱ نسخہ
۱۵	منشی محمد عمر خان صاحب مالک کان الف خان صاحب و عبد الغنی خان صاحب ہلی درسیہ کلان	رسالہ سعادت دارین ایک نسخہ۔
۱۶	مولوی محمد منظر الحق صاحب چاند پور حال میٹھ	اختر بہشت ایک نسخہ
۱۷	مولوی نور الحسن صاحب دیوبند مدرسہ اسکول سہارنپور	خلاصۃ الاختیار قلمی ایک نسخہ
۱۸	عالیجناب شمش العلماء انواب احمد عبدالغفر خاں صاحب بدایہ و خزائن جنگ اول تعلقہ دار و رئیس حیدر آباد دکن	آصف اللغات ۲ جلد
۱۹	مولوی مرزا محمد بیگ صاحب ساکن دہلی گلی اُون	ترجمہ ہدایۃ الہدایۃ ۲ نسخہ معاملات نبویہ حصہ دوم و سوم ۲ نسخہ انوار الایمان ترجمہ اردو رسائل الارکان حصہ اول و دوم ۲ نسخہ تبشیر و تنذیر حصہ دوم و سوم ۲ نسخہ کلید مثنوی حصہ دوم و سوم ۲ نسخہ اربعین غزالی حصہ دوم و سوم ۲ نسخہ - ترجمہ اردو تفسیر مظہری حصہ اول پارہ دوم ۲ نسخہ ترجمہ اردو تفسیر مظہری حصہ دوم ۲ نسخہ ترجمہ اردو تفسیر مظہری پارہ الم - ۳ نسخہ
۲۰	خواجہ محمد الدین صاحب لکھنوی طالب علم مدرسہ ہذا	ہدایۃ جلد اول قلمی ایک نسخہ - کنز الدقائق قلمی ایک نسخہ -
۲۱	شیخ عطاء الرحمن صاحب سوداگر دہلی	ہر بیان کا کچا چٹھا ایک نسخہ بہجین مقبول ایک نسخہ آریہ سماج کی دینی کتب

نمبر شمار	اسما گرامی عطا کنندگان	تفصیل کتب و اشیاء وقفیہ
		سردار مہر سنگھ صاحب نو مسلم کالیکچر ایک نسخہ ٹریکٹ ۲۱ مدرسہ الہیات کانپور ایک نسخہ ٹریکٹ نمبر ۳۳ مدرسہ الہیات کانپور ایک نسخہ عشرہ کاملہ ایک نسخہ ترویج شرائط الہامی دیانندی ایک نسخہ ویدی کی حقیقت ایک نسخہ قرآن کی حقیقت ایک نسخہ نماز اربعہ ایک نسخہ جلی نیوگ ایک نسخہ حدیث ماوہ الہامی کتاب یک نسخہ مکالمہ مسلمان آریہ یک نسخہ رسالہ الہام یک رسالہ تحقیق الہام یک حدیث دنیا یک معیار الہام ایک نسخہ نعرہ حیدری ایک نسخہ ہدایت نامہ ایک نسخہ - ستیا رتھ پرکاش درپن ایک نسخہ آریہ سماج کی پول حصہ اول نسخہ آریہ سماج کی پول حصہ دوم ۲ نسخہ ضرورت زمانہ یک نسخہ -
۲۲	مولوی فتح محمد خان صفا از محمد گنج ضلع سبئی اشرف المدارس	الینا بیع المنفردہ یک نسخہ
۲۳	مولوی عبد الواحد صفا سرشتہ وار کونسل ریاست انور	تذبیہ الالہ السبوح عن نقصان العجز والقبوح حصہ اول ۲ نسخہ
۲۴	مولوی علی حسن صاحب ساکن سہارنپور	مشکوٰۃ شریف ایک نسخہ
۲۵	بادل خان صاحب عبد ارباب پور	قرآن شریف یک نسخہ
۲۶	جناب شید سعید احمد صاحب المتخلص بہ ادب ساکن بہسوان ضلع بدایون مقیم علیگڑہ محلہ گرما ساکوان برکان حکیم محمد حسین صاحب سہسوانی خلف اکبر جناب پیر زادہ سید محمد فیاض علی شاہ سہسوانی المتخلص بشفیق رحمۃ اللہ علیہ	عزنا مسعود غازی یک نسخہ حیات افلاطون مجلد یک نسخہ حیات نورجہان بیگم مجلد ۲ نسخہ سوانح عمری حاتم طای مجلد ایک نسخہ اوراد احسانی مجلد یک نسخہ حدیقہ النثر مجلد یک نسخہ لوح سلیمانی مجلد یک نسخہ مرقع حکیمی مترجم یک نسخہ بہتات ابن حجر عسقلانی مجلد یک نسخہ حکایات لقمان مجلد یک نسخہ حالات تانیہ جیل مجلد یک نسخہ حیات اوزنگ زریب ایک نسخہ بنات النفس یک نسخہ ملفوظات خواجگان چشت حصہ اول دوم ایک نسخہ - تجاللات امدادیہ ایک نسخہ حیات زریب النساء مجلد ایک نسخہ مخیر الحسنات بوستان غوثیہ مجلد ایک نسخہ حیات ارسطو مجلد ایک نسخہ حیات سکندر ذی القرنین مجلد ایک نسخہ - حیات ٹو درمل ایک نسخہ حیات دوست محمد خان ایک نسخہ - سوانح عمری قیس عامری ایک نسخہ - روضۃ الصدیق مجلد ایک نسخہ - ملکوت فاروقی مجلد ایک نسخہ - نسیم عثمانی مجلد ایک نسخہ - حدیقہ المرقضی مجلد ایک نسخہ - کرامات امدادیہ

نمبر شمار	اسمار گرامی عطا کنندگان	تفصیل کتب و اشیا وقفیہ
		سوانح عمری حضرت علی ایک نسخہ۔ سوانح عمری حضرت قطب الدین بختیار کاکی ایک نسخہ۔ احوال الصادقین ایک نسخہ نقائیس القصص والحکایات ایک نسخہ تسہیل القواعد ایک نسخہ۔ اصلاح الرسوم ایک نسخہ۔ چمن بے نظیر ایک نسخہ۔ یادگار اصفہانی ایک نسخہ۔ تواریخ حبیب اللہ۔ ایک نسخہ غیات اللغات مجلد ایک نسخہ۔ گلرستہ کرامات یک نسخہ۔ جامع المناقب یک نسخہ۔ الکلام المبین ایک نسخہ سوانح عمری شہنشاہ جلال الدین اکبر ایک نسخہ۔ انشراح مدارج مجلد ایک نسخہ۔ سلطان الاذکار ایک نسخہ۔ سوانح عمری حضرت خواجہ نظام الدین مجلد ایک نسخہ۔ تذکرۃ الفقراء ایک نسخہ۔ ریاض لطافت ایک نسخہ۔ انیس الاشباح ایک نسخہ۔ حیات داغ ایک نسخہ۔ کنز الحسین در تعویذات و وظائف ایک نسخہ۔ دیوان ناسخ سوانح عمری امیر تمپور ایک نسخہ۔ فصائح حکمای سلف ایک نسخہ۔ رسالہ اردو خط و کتابت مجلد ایک نسخہ۔ مجموعہ چیل حدیث مجلد ایک نسخہ۔ سرور خاطر در حالات حضرت غوث الاعظم ایک نسخہ۔ سرور سینہ چراغ مدینہ یک نسخہ۔ غنچہ تہذیب یک نسخہ۔ دیوان صابر یک نسخہ۔ تاریخ سپہ سالار مسعود غازی یک نسخہ۔ مذاق عشق یک نسخہ۔ سوانح عمری حضرت مولانا محمد قاسم صاحب حمتہ اللہ علیہ یک نسخہ۔ تاریخ اگرہ یک نسخہ۔ اشرف اللغات حصہ اول مجلد یک نسخہ۔ ایضاً حصہ دوم مجلد ایک نسخہ۔ حیات سلطان یک نسخہ۔ حیات غالب یک نسخہ۔ تذکرہ صابریہ یک نسخہ۔ سوانح عمری شاہ صابر یک نسخہ۔
۲۷	منشی سید محمد صاحب معرفت جی۔ کے گوکھلی نمبر ۳ بمبئی	کافیہ مک نسخہ۔ ہدایۃ النسخ یک نسخہ۔ شافیہ یک نسخہ۔ ابوالفضل یک نسخہ۔
۲۸	حاجی امجد خان صاحب کتبہ موضع پوپانی ڈاکخانہ گڈھ مکیشہ ضلع میرٹھ	مشکوٰۃ شریف ۱۰ نسخہ۔ جلالین شریف ۵ نسخہ۔ بیضاوی شریف ۴ نسخہ۔
۲۹	از جانب دیوان دادا الہی صاحب مرحوم معذور دیوبندی	بیضاوی شریف جلد اول ایک نسخہ۔
۳۰	منشی محمد قاسم حسین صاحب تحصیل ضلع اعظم گڈھ رئیس دیوبند	پاجامہ کجواب بڑے پانچے کامعہ کام گوٹہ وغیرہ بزرگ نسخہ یک۔ دوپٹہ چکن خام معہ ٹھپہ۔ ایک۔ کرتی ملل سفید ایک۔ پاجامہ چھوٹے پانچے

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	تفصیل کتب اشیا و وقفیہ
		ریشی بزرگ سبز پھولدار معہ کرتی جالی و ڈوپٹہ بوند کی دارجلہ سامان لگا ہوا ایک جوڑہ۔ پاجامہ سنگین خانہ دار معہ ڈوپٹہ رفل و کرتی ملل ٹھپہ لگا ہوا ایک جوڑہ۔ پاجامہ کنخواب سُرخ بوٹی دار معہ ڈوپٹہ پھلور اودا و کرتی گاچھ ٹھپہ لگا ہوا ایک جوڑہ۔ پاجامہ سنگین سبز معہ ڈوپٹہ رفل و کرتی ملل ٹھپہ لگا ہوا ایک جوڑہ۔ پاجامہ ریشی اودہ پھولدار معہ ڈوپٹہ و کرتی پھلور سُرخ ٹھپہ لگا ہوا ایک جوڑہ۔ پاجامہ سنگین اودہ سادہ معہ کرتی و ڈوپٹہ ملل سادہ ایک جوڑہ۔ پاجامہ غلطان فاختی معہ ڈوپٹہ رفل و کرتی ملل ٹھپہ لگا ہوا ایک جوڑہ۔ پاجامہ سنگین سبز معہ ڈوپٹہ چکن و کرتی ملل ایک جوڑہ۔ پاجامہ سنگین سُرخ معہ ڈوپٹہ رفل و کرتی ٹھپہ لگا ہوا ایک جوڑہ۔ پاجامہ سنگین سبز معہ ڈوپٹہ رفل و کرتی ڈور یہ ٹھپہ لگا ہوا ایک جوڑہ۔ پاجامہ سنگین سبز معہ ڈوپٹہ رفل و کرتی ملل ٹھپہ لگا ہوا ایک جوڑہ۔ پاجامہ سنگین جستی معہ ڈوپٹہ رفل و کرتی ملل سادہ ایک جوڑہ۔ پاجامہ سنگین زرد معہ ڈوپٹہ ڈور یہ ریشی و کرتی ملل ہل لگا ہوا ایک جوڑہ معہ چین زری۔ دولائی اٹیلین اودی پیمک لگی ہوئی معہ سبز گوٹ ایک۔ جاکٹ مخمل سُرخ پیمک لگی ہوئی ایک۔ کورتہ فلائین گلابی سادہ ایک۔ کورتہ مخمل پچرنگ سادہ ایک۔ درسی سیاہ ایک۔ دولائی نیم زری معہ سبز گوٹ گودہ سفید لگا ہوا ایک۔ گدیہ نیم زری گودار ایک۔ گدیہ فلائین نقلی ایک۔ چادرہ سفید بھونایک گدیہ سنگین ایک۔ گھرہ سستی ایک چمچ کلان آہنی ایک۔ دیکھی سستی ۲۔ دیکھی خورد سستی ایک۔ توتہ مسی سلفچی سستی سر پوش ایک۔ پاندان معہ جملہ سامان اندرونی ایک۔ طشت سستی ایک۔ بادیمستی ایک۔ رکابیان خورد ۶ عدد۔ رکابی کلان ایک۔ سر پوش مسی ۲ عدد۔ پیالہ سستی ۴ عدد۔ کٹورہ پھولدار نقشی مسی ایک۔ گلاس مراد آبادی ایک۔ چمچ آہنی خورد ۴ عدد۔ پیالہ تام چینی ۴ عدد۔ رکابی تام چینی ۴ عدد۔ کڑائی آہنی ایک۔ گھرہ آہنی ایک۔ توتہ آہنی ایک۔ انجیٹھی ایک۔ اردانی چوبے ایک۔ سٹیل ایک۔ جوتہ کامدار ستمہ ایک جوڑہ۔ صندوقی خورد تین ایک

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	تفصیل کتب و اشیا و وقفیہ
۳۱	عالیجناب محمد عبید اللہ صاحب رئیس بہادر گڑھ ضلع میٹھہ	اچکن گرم کشمیرہ و بنات وغیرہ از قسم شیروانی ۱۴ عدد۔ اچکن سرد سوئی و ٹوٹ وغیرہ از قسم شیروانی ۲۱ عدد۔ چونہ سرد ۲ عدد۔ چونہ گرم مغل سیاہ اودی ۲ عدد کرتہ گرم فلائین کہنہ ۳ عدد۔ پاجامہ گرم مستعملہ ۹ عدد۔ کمنبل ولایتی کہنہ یک عدد دوہر چھینٹ ۴ عدد۔ رضائی چھینٹ مستعملہ یک عدد۔ رضائی ریشمی یک عدد عمامہ بنارسی بڑھیا یک عدد۔ عمامہ بنارسی قسم دویم یک عدد۔ عمامہ ٹھری ہفید یک عدد۔ عمامہ سیاہ کہنہ سوئی یک عدد۔ بنیان گرم مستعملہ ۵ عدد۔ بنیان سرد مستعمل ۲ عدد۔ تولیہ خورد سوئی مستعمل ۸ عدد۔ تولیہ کلان مستعمل یک عدد واسکٹ پنہ دار یک عدد۔ واسکٹ مغل یک عدد۔ واسکٹ کشمیرہ یک عدد اور کوٹ کشمیرہ ۲ عدد۔ دھوئی کئی دار کہنہ ۳ عدد۔ دھوئی بلا کتی مستعمل یک عدد۔ رنگی مختلف رنگ غسل کرنیکی ۴ عدد۔ گلوبند شالی ۱ عدد۔ کلاہ زری پشاور سی مستعمل یک عدد۔ ٹوپی پٹاری دار ساخت میرٹھ مستعملہ ۲ عدد۔ ٹوپی فلت کیسٹ مستعملہ ۲ عدد۔ کن ٹوپ گرم یک عدد۔ جراب مستعملہ ۱۰ جوڑہ دستانہ گرم ۲ جوڑہ۔ دستانہ صابری یک جوڑہ۔ رومال دستی مستعملہ ۳ ٹوپی ترکی سرخ یک عدد۔ پارچہ از قسم نین سکھ ۸ گز۔ پارچہ بند ۳ عدد۔ جوتہ سلیم شاہی زری استر ساخت میرٹھ یک جوڑہ۔ جوتہ استعمالی کاہدار چارپیل یک جوڑہ۔ جوتہ استعمالی کاہدار بنات یک جوڑہ۔ بوٹ ولایتی و انرش استعمالی یک جوڑہ۔ بوٹ ولایتی کم استعمالی یک جوڑہ۔ بوٹ کمرچ بادامی ساخت میرٹھ استعمالی یک جوڑہ۔ بوٹ صابری کم استعمالی یک جوڑہ۔ بوٹ سیاہ و انرش کم استعمالی یک جوڑہ پھول بوٹ ولایتی جدید یک جوڑہ قیمتی ۵۵۔ بوٹ انرش صلی ولایتی یک جوڑہ قیمتی ۵۵۔ اسٹیل بکس ۳۲ انچہ رنگ سیاہ نام نوشتہ ساخت الہ آباد یک۔ اسٹیل بکس متوسط کہنہ یک۔ اسٹیل بکس خورد کہنہ یک عدد۔ بکس چرمی مستعملہ ساخت الہ آباد ۲ عدد۔ گھٹھڑی پارچہ بند کہنہ بوسیدہ ۲ عدد۔ پگڑی پلہ زری یک عدد

گوشواره نمبر ۲۲ آمد و صرف چند العام طلبہ مدرسہ بیہ یونیورسٹی بابت ۱۳۲۸ھ

بقایا سالگرد شسته	۱۰
رستگروان	۱۱
آه سال حال	۱۲
میزان کل	۱۳
خرید کرتب انعامی	۱۴
میزان	۱۵
باقی	۱۶

نقشه نمبر ۲۳ آمد فی زراعت عام طلبہ ^{۱۳۲۸} اسلامیہ عربیہ دیوبند بابت ۱۳۲۸ ہجری

پنج	اسمار گرامی عطا کنندگان	خود	کسی معرفت	پنج	اسمار گرامی عطا کنندگان	خود	کسی معرفت
۱	عالی جناب مولوی شفیع احمد صاحب ڈیٹی کلکٹر ضلع مظفرنگر	س	خود	۲	دستگردان از تعلیم مدرسہ ہذا میںندان کل	س	کسی معرفت

نقشه شماره ۲۲ آمدنی کتب العامی طلبه در المیه به فریونند بابت

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	تفصیل کتب
۱	جناب نظام الدین احمد صاحب کتب سکین گنج پرگنہ دارانگر ضلع بجنور	قرآن شریف یک -
۲	مولوی نظام الدین صاحب ڈپٹی کلکٹر ضلع بلہا -	حمایت المنطق - ایک -
۳	حاجی قمر الدین صاحب مالک مطبع قیومی کانپور	حقوق الاسلام ۸ نسخہ - مثنوی تحفۃ العاشقین ۳ نسخہ - حجتہ الجمعۃ نسخہ شمس البراہین ۸ نسخہ - واقع الادہام ۸ نسخہ - دیوان حضرت علی ۲ نسخہ - شرح سبۃ معلقہ ۲ نسخہ المختصر للقدوری یک عدد -
۴	مولوی فیاض الدین صاحب شیرکوٹی	ترایق طاعون ۱۳ نسخہ -

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	تفصیل کتب
۵	مولوی محمد ابوسعید خالص صاحب مالک مطبع نظامی کانپور۔	فلاح گوین ۲۴ نسخہ۔ بشارت لائسنس ۲۴ نسخہ۔ مختصر بخاری ۲۴ نسخہ۔ بدائع منظوم ۴ نسخہ۔
۶	جناب مرزا مولوی محمد بیگ صاحب ساکن دہلی گلی اُون	تفسیر منظری اردو پارہ الم ۱۰ نسخہ۔ تفسیر منظری اردو حصہ دوم ۱۰ نسخہ۔ تفسیر منظری اردو حصہ اول پارہ دویم ۱۰ نسخہ۔ تبشیر و تندی ترجمہ اردو ترغیب و ترہیب حصہ دوم و سوم ۲۴ نسخہ۔ انوار الایمان ترجمہ اردو مسائل الارکان حصہ اول و دوم ۵۰ نسخہ۔ کلید شتوی ربع دوم سوم ۲۴ نسخہ۔ اربعین غزالی حصہ دوم و سوم ۲۴ نسخہ۔ معالجات نبویہ حصہ دوم و سوم ۲۲ نسخہ۔ ترجمہ ہدایۃ الہدایۃ ۲۲ نسخہ۔
۷	جناب حافظ محمد یوسف صاحب پیش امام شملہ مسجد بوچران	شجرہ طیبہ ۵۰ نسخہ۔
۸	جناب پیرزادہ سید سعید احمد صاحب المتخلص بہ ادیب کن سہنسوان ضلع بدایون مقیم علیگڑھ محلہ گرمانا کنواں برمکان حکیم محمد حسین صاحب خلف اکبر جناب پیرزادہ منشی سید محمد فیاض علی شاہ صاحب المتخلص بہ فیض حیرۃ اللہ	ہنسنے ہسانے کی کل ایک نسخہ۔ ہنسنے ہسانیکا ابن ایک نسخہ۔ ہنسنے ہسانے کا ہوٹل ایک نسخہ۔ ہنسنے ہسانیکا راگی ایک نسخہ۔ معراج نامہ ایک مکتوب احمدی ۳ نسخہ۔ مشرق سرن ایک نسخہ۔ حکایات نادرہ ایک نسخہ۔ نام حق اردو ایک نسخہ۔ ضروریات دین ایک نسخہ۔ رسالہ حقیقہ ایک نسخہ۔ مجسمہ خطب علمی ایک نسخہ۔ کفارة الذنوب ایک نسخہ۔ چل حدیث ایک نسخہ۔ رسالہ تجوید و قرأت ایک نسخہ۔ رسالہ زکوٰۃ ایک نسخہ۔ قواعد بغدادی ایک نسخہ۔ فضائل درود سلام ایک نسخہ۔ شام عشرت ایک نسخہ۔ رقصات امان اللہ حسینی ایک نسخہ۔ گلستہ بہار ایک نسخہ۔ باغ و بہار منظوم ایک نسخہ۔ شتوی چار درویش ایک نسخہ۔ شتوی میر حسن ایک نسخہ۔ باغ و بہار نثر ایک نسخہ۔ منتخبات فارسی ایک نسخہ۔ حشمہ فیض مجلد ایک نسخہ۔ { تعلیم المبتدی۔ کرمیا۔ گنج فارسی۔ طرز تحریر قادیانہ۔ طرز گفتگو (ایک نسخہ) } دیوار قہقہہ ایک نسخہ۔ انشاء مادہ پورام ایک نسخہ۔ رسالہ اردو معلی و نسخہ۔ انشاء بہار عجم ایک نسخہ۔ مکتوب احمدی مجلد ایک نسخہ۔ انشاء خلیفہ ایک نسخہ۔ نغمہ جانفزا ایک نسخہ۔ مولد فاطمی ایک نسخہ۔ ہنسنے ہسانے کا بنڈل ایک نسخہ۔ منتخب الاشعار ایک نسخہ۔ مرج البحرین ایک نسخہ۔ حقیقۃ الصلوٰۃ رسالہ بے نمازان۔ سراج الرقیم قصہ

نمبر شمار	اسماء گرامی عطا کنندگان	تفصیل کتب
		اصحاب کف یک نسخہ - ناستلہ بیل یک نسخہ - حیات فریدی یک نسخہ ملک العزیز و جانا یک نسخہ - درگشش نندنی یک نسخہ - آرزوئی ویدیک نسخہ دلکش حصہ اول و دوم مجلد یک نسخہ - ہیرے کی کنی یک نسخہ - ذکر یا مترجم - صفوۃ المصادر - انشاء بہار ہند - پتھر قلعہ - فرہنگ بوستان لغات صری رقعات غزنی - انشاء دولت رام - خارستان (یک نسخہ) { ضوابط شاہی یک نسخہ - ضیاء جنتی شمسہ یک نسخہ - سبیل تندرستی یک نسخہ - فضائل صلوة و سلام یک نسخہ - اردو کی خط و کتابت یک نسخہ - انشاء اردو یک نسخہ دلائل النجاة یک نسخہ - گنج عرفان یک نسخہ - راہ نجات منظوم یک نسخہ محمود الاخلاق یک نسخہ - حیرت الفقہ یک نسخہ - فہرست کلج یک نسخہ - چار باب اردو یک نسخہ - مجموعہ سمجھ بوجھ ۲ نسخہ - مجموعہ خلاصۃ الفقہ وغیرہ یک نسخہ - مجلس گیارہویں یک نسخہ - دیوان مضطر یک نسخہ - نظم عجیب یک نسخہ - حلوائی بے دود یک نسخہ - دوائے دل یک نسخہ - اعجاز محمدی یک نسخہ اعجاز سلیمانی یک نسخہ - مناقب غوثیہ یک نسخہ - ائینہ جہان نما یک نسخہ اعجاز غوثیہ یک نسخہ - فرہنگ اردو یک نسخہ - پانچویں فرہنگ اردو ۳ نسخہ فرہنگ چوتھی یک نسخہ - فرہنگ دوسری یک نسخہ - فرہنگ تیسری یک نسخہ اردو کا قاعدہ حصہ اول یک نسخہ - اردو کا قاعدہ حصہ دوم یک نسخہ - سیرنامہ جی پور یک نسخہ - دیوان ذاکر ایک نسخہ - شفقہ العاشقین یک نسخہ وظیفہ کرمیا یک نسخہ - وظیفہ محققین یک نسخہ - اردو علی یک نسخہ - کنز البصلی یک فہرست و اشتہار یک نسخہ - جمال العارفین یک نسخہ - بہشت کا دروازہ یک نسخہ حجۃ الاسلام یک نسخہ - نگارستان راحت یک نسخہ - خزائن حکمت یک نسخہ عثمان الفردوس یک نسخہ - ازاحتہ الادہام یک نسخہ - حقوق الاسلام یک نسخہ انشاء نور احمد یک نسخہ - مکتوبات ادب یک - قواعد بغدادی یک نسخہ دیوان ادب ۱ نسخہ -

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد لله نحمدہ ونستعينه ونؤمن به ونتوكل عليه الصلوة والسلام على سيدنا ومولانا
محمد خاتم الرسل والانبياء صلوات الله عليه وسلامه عليه وعلى اتباعه اجمعين -
اما بعد - بندہ ہتھم منتظمان مدرسہ عربیہ عالیہ سلامیہ دیوبند اولاً شکر یہ تشریف آوری حضرات شکر جلسہ
ادا کرتے ہیں کہ آپ حضرات نے قدم رنجہ فرما کر مدرسہ کو رونق اور ہم نیاز مندوں کو عزت بخشی خصوصاً وہ حضرات
کہ تکلیف سفر اٹھا کر اور اپنے کاروبار ضروریہ کو چھوڑ کر حسب استدعا بندہ ہتھم وارا کین مدرسہ شریک جلسہ ہوئے
اور خدام مدرسہ کو ممنون و مشکور فرمایا۔ جزاھم اللہ تعالیٰ احسن الجزاء۔

اس موقع پر بڑی خوشی اور نہایت مسرت کے ساتھ معالی القاب خیر خواہ اسلام و مسلمین جناب مولانا مولوی
محمد مشفق احمد صاحب ڈپٹی کلکٹر مظفرنگر دام فیضہم کا شکر یہ خاص طور سے ادا کیا جاتا ہے کہ آپ نے اپنی
فیاضانہ توجہ و حاتمہ طبعیت سے دو گھڑی قیمتی ہندارہ پندرہ روپیہ کی ان دو طلبہ کے واسطے یکم بیع الاول
۳۲۸ھ کو مدرسہ میں محنت فرمائیں جو علم تفسیر و حدیث میں بابت سنہ مذکورہ اول درجہ کی محنت و کوشش
کر کے امتحان سالانہ میں اعلیٰ نمبر کامیابی حاصل کریں چنانچہ مولوی فخر الدین ہالپوری کو علم تفسیر میں اور مولوی
حامد حسن دیوبندی کو علم حدیث میں وہ گھڑیاں جلسہ ہذا میں ان کی محنت اور سعی بلیغ کے صلہ میں عطا
کی جاتی ہیں۔ خدا تعالیٰ مبارک کرے۔

ان دونوں صاحبوں پر خصوصاً اور باقی طلباء پر عموماً ڈپٹی صاحب مظلہم کی شکر گزاری لازم ہے کیونکہ
صاحب موصوف نے ان کے واسطے ایک ایسا سلسلہ قائم کر دیا ہے کہ ہمیشہ ان کی بہبودی کا باعث ہوگا اور
ان کے لئے صدقہ جاریہ۔

طالبان علوم کو لازم ہے کہ ہر ایک اپنے درجہ میں اعلیٰ کامیابی کی کوشش کرے تاکہ اس قسم کے انعامات
ہمیشہ ان کو ملتے رہا کریں۔ حضرات اہل ہمہ والخیر سے توقع کی جاتی ہے کہ جناب ڈپٹی صاحب مظلہم کی اس
بارہ میں تقلید فرما کر طلباء کی طبیعتوں پر جوش پیدا کریں جو اعلیٰ درجہ ترقی پر ان کو پہونچا نیوالا ہے۔
ثانیاً عرض ہے کہ ہزار ہزار شکر بجناب و اہب العطا یا کہ یہ چھپا لیسواں سال بھی اس شجرہ مبارکہ علوم
دینیہ یعنی مدرسہ عربیہ عالیہ سلامیہ دیوبند کا نہایت خیر و خوبی و حسن بھجہ سے انجام کو پہونچا اس کی سرسبزی
و شادابی خیر خواہان اسلام کے لئے عموماً اور معاونان علوم دین کو خصہ صامبارک ہو آمین۔

حسب مول قدیم امسال بھی امتحان سالانہ طلبہ مدرسہ ہذا ماہ شعبان المعظم میں لیا گیا قواعد امتحان برابر
ملحوظ رہے اور وقت تحریر جوابات طلبہ کی نگرانی کامل طور سے کی گئی تاکہ کوئی طالب علم کتاب یا کسی اور ذریعہ سے

امداد نہ لے سکے۔

امتحان تحریری و تقریری طلبہ درجات عربیہ حضرت مخدومنا و مکرنا جناب مولانا مولوی محمود حسن صاحب
ادام اللہ برکاتہم صدر مدرس مدرسہ ہذا و جناب مولوی حکیم محمد حسن صاحب جناب مولوی غلام رسول
صاحب جناب مولوی مفتی عزیز الرحمن صاحب و جناب مولوی سید مرتضیٰ حسن صاحب جناب مولوی
محمد سہول صاحب و جناب مولوی گل محمد خان صاحب دام مجاہد مدرسہ موصوفہ نے لیا۔
درجہ علم قراءت و فن تجوید کا امتحان جناب مولوی حافظ قاری محمد عبد الوحید خان صاحب عم فیوضہم
مدرس مدرسہ ہذا نے نہایت خوش اسلوبی سے لیا اور حسب لیاقت و استعداد طلبہ کو نمبر مرحمت فرمائے۔
امتحان درجہ فارسی و ریاضی کا جناب مولوی محمد انور شاہ صاحب و جناب مولوی گل محمد خان صاحب
سلمہما اللہ تعالیٰ نے با احتیاط تمام لیا اور حسب لیاقت و محنت طلبہ کو نمبر مرحمت فرمائے۔

امتحان تحریری کے بعد جوابات دیکھے گئے اور نمبر طلبہ حروف ابجد بطور رموز لکھے گئے تاکہ افشائی راز
نہ ہو اور احقاق حق میں پوری سعی ہو۔ نمبر کامل جواب کے پچاس اور کم کے واسطے کم اور زیادہ کے لئے
زیادہ یعنی اکاون اور باون بھی دئے گئے لیکن انعام چالیس نمبر سے کم میں نہیں دیا گیا۔ الحمد للہ
اس سال بھی تعداد طلبہ کامیاب شدہ و تحقیق انعام نہایت عمدہ و قابل آفرین رہے یعنی منجملہ (۲۱۲)
طلبہ درجہ عربی و قراءت و فارسی و ریاضی و قرآن شریف میں سے (۳) غیر حاضر اور (۲۰۹) طلبہ حاضر
و شریک امتحان ہوئے ان میں سے (۲۰) ناکامیاب اور (۳۸۹) طلبہ کامیاب یعنی فی صدی تقریباً
(۹۶) طلبہ کو کامیابی ہوئی جو اعلیٰ درجہ کامیابی کا شمار ہوتا ہے تفصیل اس اجمال کی یہ ہے کہ درجہ عربی
میں منجملہ (۲۱۰) طلبہ کے (۱) غیر حاضر اور (۲۰۹) طلبہ شریک امتحان ہو کر (۱۱) ناکامیاب اور باقی (۱۹۸)
طلبہ کامیاب شدہ نے من حیث المجموع (۱۳۶۸) کتب میں امتحان دیا اور اکثرین عمدہ نمبر حاصل کئے
اور درجہ قراءت و فن تجوید میں منجملہ (۵۴) طلبہ کے (۵۲) کامیاب اور (۳) ناکامیاب باقی (۲) غیر حاضر
رہے اور درجہ فارسی و ریاضی میں (۴۲) طلبہ شریک امتحان ہو کر تمام کامیاب ہوئے اور من حیث المجموع
(۲۸۵) کتب میں امتحان دیکر نمبر کامیابی حاصل کئے درجہ قرآن شریف میں (۴۱) طلبہ نے امتحان دیا
(۶۵) کامیاب اور (۶) ناکامیاب رہے بعض طلبہ درجات مذکورہ میں مشترک ہیں۔

واضح ہو کہ درجہ قرآن شریف کا امتحان ماہ شعبان میں نہیں ہوا کیونکہ قرآن شریف کے طلبہ رمضان
میں دو قرآن شریف کیا کرتے ہیں نوافل و تراویح میں سناتے ہیں اسوجہ سے ہمیشہ اس درجہ کا امتحان
بعد رمضان شریف ماہ شوال میں ہوتا ہے اس سال بھی ایسا ہی ہوا۔ یہ بھی ظاہر کرنا مناسب ہے کہ ہمیشہ
سے شروع سال میں طلبہ کا تغیر و تبدل ہوتا ہے بعض وہ طلبہ جو رمضان شریف میں طن کو چلے جاتے ہیں

آئندہ سال واپس نہیں آتے خواہ بوجہ فارغ ہو جانے کتب درسیہ ضروریہ سے یا اور کسی وجہ سے بہر حال یہ انقلاب طلباء کا ہمیشہ ہوتا ہے اسی وجہ سے بعض طلبہ مستحقین انعام جلسہ ہذا میں موجود نہیں اُن کا انعام مدرسہ میں امانت رہیگا عند الطلب اُن کو دیا جائیگا۔ ظاہر ہے کہ یہ کامیابی طلبہ کی محنت اور مددین کی توجہ و شفقت اور معاونان ذی شان کی علویت و اخلاص نیت کا ثمرہ ہے۔ اب ہم اس مختصر کیفیت کو حضرات جلسہ معاونان و خیر خواہان مدرسہ کی مبارکباد پر ختم کر کے عرض کرتے ہیں کہ الحمد للہ کہ آپ حضرات کی سعی مشکور ہوئی۔ طلبہ مسافریں و مساکین کی تعلیم و تربیت و مدارات و خدمت و ولداری و بہمدردی میں جو کچھ آپ حضرات نے اعانت فرمائی وہ ٹھکانے لگی۔ خداوند کریم آپ حضرات کو اس کا رخیہ کا اجر بروز جزا عطا فرماوے۔ آمین۔ الحمد للہ رب العلمین۔

نقشہ نمبر ۲۵ امتحان سالانہ تحریری و تقریری طلباء عربی خوانان مع نمبر حاصل کردہ کتب انعام متعلقہ مدرسہ عربیہ عالیہ اسلامیہ دیوبند ضلع سہارنپور باب ۲۸

نمبر شمار	موسم جلسہ	کتب امتحان	نمبر محل کتب	نام طالب علم	نمبر شمار	کتب انعام	نمبر شمار	موسم امتحان	کتب انعام
۱	موسم فخر الدین بابا پوری	ابوداؤد شریف ۵۱ موطا امام مالک ۵۱ بیضاوی شریف ۵۱ موطا امام محمد ۴۸ عروض المفتاح ۴۵ ہدایہ آخرین ۴۰	۵۰ ۴۹ ۴۸ ۴۲ ۴۰ ۴۰	موطا امام محمد بخاری شریف ابوداؤد شریف ہدایہ آخرین مسلم شریف خیالی		تقریری			
۲	موسم شائق احمد جھانگیر پوری	ابن ماجہ شریف ۵۲ طحاوی شریف ۵۱ موطا امام مالک ۵۱ نسائی شریف ۵۱ حمد اللہ ۵۱ ترمذی شریف ۴۵	۵۱ ۵۱ ۵۱ ۵۱ ۵۱ ۴۵	بخاری شریف ابوداؤد شریف طحاوی شریف ابن ماجہ شریف موطا امام مالک ترمذی شریف	۳	تقریری	۵۱ ۵۱ ۵۱ ۵۱ ۵۱ ۵۰	تقریری	تقریری

نمبر شمار	نام کتاب	کتب امتحان	نمبر شمار	نام کتاب	کتب امتحان	نمبر شمار	نام کتاب	کتب امتحان
۱	اسم مذکور	موطا امام محمد ۵۰	۱	اسم مذکور	موطا امام مالک ۲۶	۱	اسم مذکور	موطا امام مالک ۲۶
		نسائی شریف ۲۸			هدایه آخرین ۲۵			هدایه آخرین ۲۵
		بیضاوی شریف ۲۵			تفسیر مدارک ۲۵			تفسیر مدارک ۲۵
		مسلم شریف ۲۲			نسائی شریف ۲۲			نسائی شریف ۲۲
		نخبة الفکر ۲۰			موطا امام محمد ۲۳			موطا امام محمد ۲۳
		تفسیر مدارک ۱۰			بیضاوی شریف ۵۰			بیضاوی شریف ۵۰
۲	مولوی ذکی الله غازی پوری	بیضاوی شریف ۵۱	۲	مولوی غوث علیک الدین کمرانی	طحاوی شریف ۲۸	۲	مولوی غوث علیک الدین کمرانی	طحاوی شریف ۲۸
		نسائی شریف ۵۰			ابن ماجه شریف ۲۸			ابن ماجه شریف ۲۸
		ابن ماجه شریف ۵۰			ترمذی شریف ۲۸			ترمذی شریف ۲۸
		ابوداؤد شریف ۲۹			تفسیر مدارک ۲۸			تفسیر مدارک ۲۸
		موطا امام مالک ۲۸			ابوداؤد شریف ۲۶			ابوداؤد شریف ۲۶
		موطا امام محمد ۲۸			موطا امام محمد ۲۶			موطا امام محمد ۲۶
		نخبة الفکر ۲۸			نخبة الفکر ۲۵			نخبة الفکر ۲۵
		طحاوی شریف ۲۵			بخاری شریف ۲۳			بخاری شریف ۲۳
		بخاری شریف ۲۵			موطا امام مالک ۲۳			موطا امام مالک ۲۳
		هدایه آخرین ۲۵			نسائی شریف ۲۲			نسائی شریف ۲۲
		ترمذی شریف ۲۲			مسلم شریف ۲۰			مسلم شریف ۲۰
		مسلم شریف ۲۳			تفسیر مدارک ۵۰			تفسیر مدارک ۵۰
۳	مولوی عبدالرحمن بباری	بیضاوی شریف ۵۱	۳	مولوی خیر محمد پشادری	در مختار ۲۸	۳	مولوی خیر محمد پشادری	در مختار ۲۸
		ابوداؤد شریف ۵۰			نخبة الفکر ۲۸			نخبة الفکر ۲۸
		بخاری شریف ۲۹			توضیح تلویح ۲۴			توضیح تلویح ۲۴
		مسلم شریف ۲۸			طحاوی شریف ۲۶			طحاوی شریف ۲۶
		ترمذی شریف ۲۸			موطا امام مالک ۲۶			موطا امام مالک ۲۶
		ابن ماجه شریف ۲۴			موطا امام محمد ۲۶			موطا امام محمد ۲۶
		طحاوی شریف ۲۶			بیضاوی شریف ۲۵			بیضاوی شریف ۲۵

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر حاصل کرده	قسم امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر حاصل کرده	قسم امتحان	کتاب انعام
	اسم مذکور	ابن ماجه شریف	۲۲	تحریری				ابن ماجه شریف	۲۵	تحریری	
		مسلم شریف	۲۳	"				دیوان مثنوی	۲۲	"	
		ابوداود شریف	۲۲	"				بخاری شریف	۲۲	"	
		بخاری شریف	۲۱	"				مسلم شریف	۲۳	"	
		نسائی شریف	۲۰	"				نسائی شریف	۲۲	"	
		ترمذی شریف	۲۰	"				هدایه آخرین	۲۳	"	
۸	مولوی محمد حسین کربلانی	بیضاوی شریف	۵۰	تحریری	۱۰	مولوی محمد عجمان نبوی		نخبه الفکر	۵۰	تقریری	مصحف کبیر و تفسیر و احادیث و کتب دیگر
		طحاوی شریف	۲۹	"				تفسیر مدارک	۲۹	تحریری	
		موطا امام محمد	۲۸	"				بیضاوی شریف	۲۸	"	
		ترمذی شریف	۲۸	"				سراجی	۲۸	"	
		ابن ماجه شریف	۲۴	"				موطا امام مالک	۲۴	"	
		موطا امام مالک	۲۴	"				بخاری شریف	۲۲	"	
		تفسیر مدارک	۲۴	"				موطا امام محمد	۲۲	"	
		ابوداود شریف	۲۵	"				طحاوی شریف	۲۳	"	
		بخاری شریف	۲۲	"				ابن ماجه شریف	۲۳	"	
		توضیح تلویح	۲۲	"				ابوداود شریف	۲۲	"	
		نسائی شریف	۲۱	"				مسلم شریف	۲۰	"	
		مسلم شریف	۲۰	"				نسائی شریف	۲۰	"	
		ترمذی شریف	۵۰	"				ترمذی شریف	۲۰	"	
۹	مولوی عبدالحق صاحب	موطا امام محمد	۲۹	"	۱۱	مولوی محمد عجمان نبوی		شرح چغینی	۲۰	"	در مختار
		بیضاوی شریف	۲۸	"				سبعه معلقه	۵۰	"	
		مقامات تحریری	۲۸	"				مطول	۲۸	"	
		موطا امام مالک	۲۴	"				نقیسی	۲۵	"	
		ابوداود شریف	۲۵	"							

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جواب کرده	قسم امتحان	کتاب انعام
۱۲	اسم مذکور	شرح جعینی	۲۲	تحریری	الانوار الالهیه فی التوفیق الالهی
		عروض المفتاح	۲۳	"	
		تصريح	۲۰	"	
		قاضی مبارک	۳۶	"	
	مولوی میر احمد علی تعبیر آبادی	ابن ماجه شریف	۵۰	"	
		ترمذی شریف	۲۹	"	
		موطا امام مالک	۲۸	"	
		موطا امام محمد	۲۶	"	
		طحاوی شریف	۲۲۲	"	
		مسلم شریف	۲۲۲	"	
		ابوداؤد شریف	۲۲	"	
		نسائی شریف	۲۲	"	
		بخاری شریف	۲۱	"	
	۱۳	نسائی شریف	۵۰	"	مولوی عبد العزیز کوکمشی
		ابوداؤد شریف	۲۴	"	
		موطا امام محمد	۲۴	"	
		بخاری شریف	۲۶	"	
		ترمذی شریف	۲۶	"	
		مسلم شریف	۲۶	"	
		طحاوی شریف	۱۲۵	"	
		ابن ماجه شریف	۲۲	"	
	۱۴	موطا امام مالک	۲۱	"	مولوی محمد علی مجاہد پوری
		بخاری شریف	۲۹	"	
		ترمذی شریف	۲۹	"	
		ابن ماجه شریف	۲۵	"	
۱۵	مولوی انور عباس پنجابی	ترمذی شریف	۲۸	"	مولوی محمد شعیب مراڑ آبادی
		بخاری شریف	۲۴	"	
		موطا امام مالک	۲۶	"	
		حسامی	۲۵	"	
		مسلم شریف	۲۲	"	
		نسائی شریف	۲۲	"	
		طحاوی شریف	۲۲	"	
		ابوداؤد شریف	۲۳	"	
	۱۶	موطا امام محمد	۴	"	مولوی محمد شعیب مراڑ آبادی
		ابن ماجه شریف	۲۰	"	
		موطا امام مالک	۲۹	"	
		ترمذی شریف	۲۸	"	
۱۶	مولوی محمد شعیب مراڑ آبادی	بیهضاوی شریف	۲۸	"	مولوی محمد شعیب مراڑ آبادی
		موطا امام محمد	۲۸	"	
		ابوداؤد شریف	۲۴	"	
		بیهضاوی شریف	۲۴	"	
		طحاوی شریف	۲۴	"	
		ابن ماجه شریف	۲۵	"	
	۱۷	موطا امام مالک	۲۹	"	مولوی محمد شعیب مراڑ آبادی
		ترمذی شریف	۲۸	"	
		بیهضاوی شریف	۲۸	"	
		طحاوی شریف	۲۴	"	
۱۷	مولوی محمد شعیب مراڑ آبادی	ابن ماجه شریف	۲۵	"	مولوی محمد شعیب مراڑ آبادی
		طحاوی شریف	۲۴	"	
		بیهضاوی شریف	۲۴	"	
		موطا امام مالک	۲۹	"	
		ترمذی شریف	۲۸	"	
		ابوداؤد شریف	۲۴	"	
	۱۸	موطا امام محمد	۴	"	مولوی محمد شعیب مراڑ آبادی
		ابن ماجه شریف	۲۰	"	
		موطا امام مالک	۲۹	"	
		ترمذی شریف	۲۸	"	

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر چک کرده	مهم امتحان	کتاب انعام
	اسم مذکور	مسلم شریف	۴۴	تحریری	
		بخاری شریف	۴۳	"	
		نسائی شریف	۴۳	"	
		موطا امام محمد	۴۲	"	
		ابوداؤد شریف	۴۰	"	
۱۷	مولوی حبیب الرحمن	دیوان متنبی	۵۰	"	موسیقی الفکر
		مقامات حریری	۵۰	"	
		تفسیر صحیح	۴۸	"	
		شرح چینی	۴۷	"	
		شمس بازغہ	۴۷	"	
		عروض الفصاح	۴۶	"	
۱۸	مولوی حبیب الرحمن	صدر	۴۳	"	موسیقی الفکر
		توضیح تلویح	۴۲	"	
		دیوان متنبی	۴۸	"	
		توضیح تلویح	۴۷	"	
		صدر	۴۶	"	
۱۹	مولوی حبیب الرحمن	مقامات حریری	۴۴	"	موسیقی الفکر
		تفسیر صحیح	۴۱	"	
		شرح چینی	۴۰	"	
		اقلیدس	۴۰	"	
		ترمذی شریف	۴۸	"	
۲۰	اسم مذکور	بخاری شریف	۴۴	تحریری	
		بیضاوی شریف	۴۰	"	
		مسلم شریف	۴۰	"	
		موطا امام محمد	۴۰	"	
		نخبۃ الفکر	۵۰	تقریری	
۲۱	مولوی عبداللہ صاحب	ترمذی شریف	۴۹	تقریری	موسیقی الفکر
		ابن ماجہ شریف	۴۴	"	
		بخاری شریف	۴۴	"	
		ابوداؤد شریف	۴۴	"	
		مسلم شریف	۴۲	"	
۲۲	مولوی عبداللہ صاحب	قاضی مبارک	۵۰	"	موسیقی الفکر
		حمد البدر	۵۰	تقریری	
		بخاری شریف	۴۶	تقریری	
		ابوداؤد شریف	۴۴	"	
		ہدایہ شریف	۴۳	"	
۲۳	مولوی غلام علی صاحب	ترمذی شریف	۴۱	"	موسیقی الفکر
		خیالی	۴۱	"	
		موطا امام مالک	۵۰	"	
		نسائی شریف	۴۸	"	
		ابن ماجہ شریف	۴۸	"	
۲۴	مولوی غلام علی صاحب	بخاری شریف	۴۶	"	موسیقی الفکر
		طحاوی شریف	۴۶	"	
		ترمذی شریف	۴۵	"	
		موطا امام محمد	۴۴	"	
		نسائی شریف	۴۳	"	

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جدول کرده	مشم امتحان	کتاب نام
۲۳	اسم مذکور	بیضاوی شریف	۲۳	تحریری	تفسیر بیضاوی فصله ترقی
		ابوداؤد شریف	۲۲	"	
		مسلم شریف	۲۰	"	
		تفسیر مدارک	۳۹	"	
		موطا امام مالک	۲۸	"	
		بخاری شریف	۲۲	"	
		ابوداؤد شریف	۲۳	"	
		ابن ماجه شریف	۲۳	"	
		نسای شریف	۲۱	"	
		طحاوی شریف	۲۱	"	
۲۴	اسم مذکور	ترمذی شریف	۲۱	"	تفسیر بیضاوی فصله ترقی
		مختصر معانی	۲۱	"	
		مسلم شریف	۲۰	"	
		موطا امام محمد	۲۰	"	
		هدایه اولین	۲۰	"	
		موطا امام مالک	۲۹	"	
		بخاری شریف	۲۸	"	
		ابوداؤد شریف	۲۸	"	
		نسای شریف	۲۶	"	
		موطا امام محمد	۲۶	"	
۲۵	اسم مذکور	ترمذی شریف	۲۹	"	تفسیر بیضاوی فصله ترقی
		بیضاوی شریف	۲۹	"	
		طحاوی شریف	۲۸	"	
		ابن ماجه شریف	۲۸	"	
		ابوداؤد شریف	۲۶	"	
		موطا امام مالک	۲۶	"	
		بخاری شریف	۲۵	"	
		توضیح تلویح	۲۵	"	
		موطا امام محمد	۲۲	"	
		نسای شریف	۲۰	"	
۲۶	اسم مذکور	مسلم شریف	۳۰	"	تفسیر بیضاوی فصله ترقی
		بیضاوی شریف	۲۹	"	
		ابوداؤد شریف	۲۵	"	
		ترمذی شریف	۲۵	"	
		ابن ماجه شریف	۲۲	"	
		توضیح تلویح	۲۳	"	
		نسای شریف	۲۲	"	
		طحاوی شریف	۲۱	"	
		موطا امام مالک	۲۱	"	
		موطا امام محمد	۲۱	"	
۲۷	اسم مذکور	تفسیر مدارک	۲۰	"	تفسیر بیضاوی فصله ترقی
		مسلم شریف	۲۰	"	
		ابن ماجه شریف	۲۲	"	
		ترمذی شریف	۲۵	"	
		بیضاوی شریف	۲۶	"	
		موطا امام محمد	۲۶	"	
		نسای شریف	۲۶	"	
		ابوداؤد شریف	۲۸	"	
		بخاری شریف	۲۸	"	
		موطا امام مالک	۲۹	"	

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان
۲۴	اسم مذکور	بخاری شریف ۳۸	۳۰	مولوی علی کبابچه	موطا امام محمد ۲۵
	مولوی انوار احمد	حمد الله ۲۸		مولوی علی کبابچه	ترمذی شریف ۲۲
		موطا امام مالک ۲۴		مولوی علی کبابچه	موطا امام مالک ۲۳
		ابن ماجه شریف ۲۴		مولوی علی کبابچه	ابوداؤد شریف ۲۲
		ابوداؤد شریف ۲۴		مولوی علی کبابچه	نسای شریف ۲۲
		طحاوی شریف ۲۴		مولوی علی کبابچه	تفسیر مدارک ۲۲
		بخاری شریف ۲۳		مولوی علی کبابچه	بخاری شریف ۲۰
		موطا امام محمد ۲۲		مولوی علی کبابچه	هدایه آخرین ۲۰
		نسای شریف ۲۱		مولوی علی کبابچه	مسلم شریف ۳۸
		مسلم شریف ۲۰		مولوی علی کبابچه	بیضاوی شریف ۵۰
		ترمذی شریف ۳۸		مولوی علی کبابچه	توضیح تلویح ۵۰
۲۸	مولوی علی کبابچه	ترمذی شریف ۲۴	۳۱	مولوی علی کبابچه	هدایه آخرین ۲۰
		موطا امام مالک ۲۵		مولوی علی کبابچه	توضیح تلویح ۵۰
		ابن ماجه شریف ۲۵		مولوی علی کبابچه	شرح چمنی ۵۰
		طحاوی شریف ۲۳		مولوی علی کبابچه	بیضاوی شریف ۲۹
		موطا امام محمد ۲۳		مولوی علی کبابچه	قاضی مبارک ۲۹
		ابوداؤد شریف ۲۲		مولوی علی کبابچه	هدایه آخرین ۲۴
		مسلم شریف ۲۲		مولوی علی کبابچه	تصریح ۲۴
		نسای شریف ۲۱		مولوی علی کبابچه	نخبة الفکر ۲۳
		جلالین شریف ۲۱		مولوی علی کبابچه	شمس بارخه ۲۰
		بخاری شریف ۳۹		مولوی علی کبابچه	صدر ا ۳۴
۲۹	مولوی محمد یوسف	بیضاوی شریف ۲۴	۳۲	مولوی حسن بختی	موطا امام محمد ۲۴
		ابن ماجه شریف ۲۴		مولوی حسن بختی	ابوداؤد شریف ۲۴
		طحاوی شریف ۲۵		مولوی حسن بختی	ابن ماجه شریف ۲۴

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر چهل کرده	قسم امتحان	کتاب انام	نمبر چهل کرده	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر چهل کرده	قسم امتحان	کتاب انام
۳۳	اسم مذکور	طحاوی شریف	۲۶	تحریری	مؤید الدین محمد بن ابی طالب	۳۵	محمد بن ابی طالب	ترمذی شریف	۵۰	تحریری	ابو داؤد شریف
		مسلم شریف	۲۵	"				ابو داؤد شریف	۲۹	"	
		ترمذی شریف	۲۱	"				طحاوی شریف	۲۸	"	
		موطأ امام مالک	۲۰	"				ابن ماجه شریف	۲۸	"	
		نسای شریف	۲۰	"				بیضاوی شریف	۲۸	"	
		بخاری شری	۳۰	"				نخبه الفکر	۲۸	تقریری	
		ابو داؤد شریف	۲۲	"				موطأ امام محمد	۲۷	تحریری	
		بخاری شریف	۲۲	"				نسای شریف	۲۲	"	
		ترمذی شریف	۲۰	"				مسلم شریف	۲۱	"	
		هدایه آخرین	۲۰	"				موطأ امام مالک	۲۰	"	
۳۳	مؤید الدین محمد بن ابی طالب	جلالین شریف	۲۰	"	تفسیر بیان القرآن	۳۴	مؤید الدین محمد بن ابی طالب	هدایه آخرین	۲۰	"	تفسیر مدارک
		مقامات تحریری	۲۰	"				تفسیر مدارک	۳۹	"	
		نخبه الفکر	۲۰	تقریری				بخاری شریف	۳۷	"	
		طحاوی شریف	۵۰	تحریری				ابو داؤد شریف	۲۳	"	
		موطأ امام محمد	۲۹	"				بیضاوی شریف	۲۲	"	
		بیضاوی شریف	۲۹	"				موطأ امام مالک	۲۰	"	
		موطأ امام مالک	۲۸	"				ابن ماجه شریف	۲۰	"	
		ترمذی شریف	۲۸	"				طحاوی شریف	۲۰	"	
		نسای شریف	۲۵	"				موطأ امام محمد	۲۰	"	
		ابن ماجه شریف	۲۵	"				مسلم شریف	۲۰	"	
۳۴	مؤید الدین محمد بن ابی طالب	بخاری شریف	۲۳	"	تفسیر بیان القرآن	۳۴	مؤید الدین محمد بن ابی طالب	نسای شریف	۲۰	"	تفسیر مدارک
		ابو داؤد شریف	۲۳	"				ترمذی شریف	۳۰	"	
		مسلم شریف	۳۷	"				بخاری شریف	۲۷	"	
		هدایه آخرین	۳۳	"				تفسیر مدارک	۵	"	
		طحاوی شریف	۵۰	تحریری				ابو داؤد شریف	۲۳	"	
		موطأ امام محمد	۲۹	"				بیضاوی شریف	۲۲	"	
		بیضاوی شریف	۲۹	"				موطأ امام مالک	۲۰	"	
		موطأ امام مالک	۲۸	"				ابن ماجه شریف	۲۰	"	
		ترمذی شریف	۲۸	"				طحاوی شریف	۲۰	"	
		نسای شریف	۲۵	"				موطأ امام محمد	۲۰	"	

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر محل کرده	قسم امتحان	کتاب نام
۳۷	مولوی محمد شفیع	ترمذی شریف	۲۸	تحریری	اسم مذکور
		بیضاوی شریف	۲۲	"	شمس بازعه
		نسائی شریف	۲۲	"	حمد الله
		ابن ماجه شریف	۲۲	"	شمس بازعه
		ابوداؤد شریف	۲۱	"	خیالی
		مسلم شریف	۲۰	"	ابوداؤد شریف
		بخاری شریف	۳۶	"	میرزا اهدامور عامه
		مسلم شریف	۲۳	"	قاضی مبارک
		ابوداؤد شریف	۲۱	"	عروض المفتاح
		بخاری شریف	۲۱	"	ترمذی شریف
۳۸	مولوی محمد شفیع	نسائی شریف	۲۱	"	ابن ماجه شریف
		ابن ماجه شریف	۲۰	"	طحاوی شریف
		بیضاوی	۵۰	"	موطا امام محمد
		موطا امام مالک	۲۶	"	بخاری شریف
		ابن ماجه شریف	۲۶	"	تفسیر مدارک
		موطا امام محمد	۲۵	"	مسلم شریف
		ترمذی شریف	۲۲	"	ابوداؤد شریف
		بخاری شریف	۲۲	"	نسائی شریف
		نسائی شریف	۲۲	"	شرح جفینی
		ابوداؤد شریف	۲۱	"	موطا امام مالک
۳۹	مولوی حافظه جلال الدین شاہ پوری	طحاوی شریف	۲۱	"	ترمذی شریف
		ہدایہ آخرین	۲۰	"	طحاوی شریف
		مسلم شریف	۲۰	"	نسائی شریف
		صدرا	۲۸	"	ابن ماجه شریف
		تفسیر بیضاوی	"	"	"
		تفسیر جفینی	"	"	"
		حجۃ الاسلام	"	"	"
		"	"	"	"
		"	"	"	"
		"	"	"	"

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر محل کوه	قسم امتحان	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر محل کوه	قسم امتحان	کتاب امتحان
	اسم مذکور	بیضاوی شریف	۲۳	تحریری	نخبه الفکر	اسم مذکور	نخبه الفکر	۲۳	تحریری	اسم مذکور	نخبه الفکر
		نخبه الفکر	۲۳	تحریری	ابن ماجه شریف			۲۳	تحریری		
		بخاری شریف	۲۲	"	بیضاوی شریف			۲۱	"		
		موطا امام محمد	۲۱	"	هدایه آخرین			۲۱	"		
		ابوداؤد شریف	۲۰	"	بخاری شریف			۲۰	تحریری		
		موطا امام مالک	۲۰	"	ترمذی شریف			۲۰	"		
		مسلم شریف	۳۲	"	مسلم شریف			۳۸	"		
		هدایه آخرین	۳۲	"	نسائی شریف			۳۸	"		
		تفسیر مدارک	۱۰	"	تفسیر مدارک			۱۰	"		
۲۳	مولوی عطاء محمد رفیع	موطا امام مالک	۲۵	تحریری	طحاوی شریف	۲۵	مولوی سلطان پنجابی	۲۳	"	۲۳	مولوی عطاء محمد رفیع
		ابوداؤد شریف	۲۱	"	شرح چینی			۲۲	"		
		موطا امام محمد	۲۱	"	نسائی شریف			۲۱	"		
		طحاوی شریف	۲۰	"	ترمذی شریف			۲۱	"		
		نسائی شریف	۲۰	"	موطا امام محمد			۲۱	"		
		ابن ماجه شریف	۲۰	"	ابوداؤد شریف			۲۰	"		
		ترمذی شریف	۲۰	"	ابن ماجه شریف			۲۰	"		
		بخاری شریف	۲۰	"	بخاری شریف			۳۸	"		
		توضیح تلویح	۳۹	"	مسلم شریف			۳۸	"		
		هدایه آخرین	۳۵	"	موطا امام مالک			۳۸	"		
۲۴	مولوی عبدالقادر نوکھالی	مسلم شریف	۳۰	"	ابوداؤد شریف	۲۶	مولوی سلامت جالکپوری	۲۵	"	۲۴	مولوی عبدالقادر نوکھالی
		طحاوی شریف	۲۵	"	موطا امام مالک			۲۳	"		
		موطا امام مالک	۲۳	"	بخاری شریف			۲۲	"		
		ابوداؤد شریف	۲۳	"	ترمذی شریف			۲۱	"		
		موطا امام محمد	۲۲	"	طحاوی شریف			۲۰	"		

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان
۲۶	اسم مذکور	نسای شریف ۲۰	۲۹	اسم مذکور	موطا امام محمد ۳۶
		ابن ماجه شریف ۲۰			هدایه آخرین ۳۲
		بیضاوی شریف ۲۰			خیالی ۲۶
		مسلم شریف ۳۸			شرح جمینی ۲۸
		هدایه آخرین ۳۶			تصحیح ۲۸
		موطا امام محمد ۳۶			شمس بازغی ۲۵
	مولوی شریف علی گیلانی	بیضاوی شریف ۲۳	۵۰	مولوی شمس الدین موم	صدرا ۲۵
		موطا امام محمد ۲۲			عروض الفتاح ۲۳
		مسلم شریف ۲۰			قاضی مبارک ۲۰
		ابوداؤد شریف ۲۰			اقلیدس ۲۰
	مولوی عبدالحمید مکی	بخاری شریف ۲۰			تفسیر مدارک ۳۹
		نسای شریف ۲۰			هدایه آخرین ۳۰
		ابن ماجه شریف ۲۰			توضیح تلویح ۲۰
		ترمذی شریف ۳۸		بنجابی	موطا امام مالک ۲۵
	مولوی عبدالحمید مکی	موطا امام مالک ۳۲			ابن ماجه شریف ۲۲
		توضیح تلویح ۵۰			ترمذی شریف ۲۳
		ابوداؤد شریف ۲۸			نسای شریف ۲۲
	مولوی عبدالحمید مکی	نسای شریف ۲۸			ابوداؤد شریف ۲۱
		ترمذی شریف ۲۸			بخاری شریف ۳۸
		ابن ماجه شریف ۲۵			مسلم شریف ۳۲
	مولوی عبدالحمید مکی	موطا امام مالک ۲۵	۵۱	مولوی گل خان	موطا امام محمد ۳۳
		طحاوی شریف ۲۲			بیضاوی شریف ۲۵
		بخاری شریف ۲۳			توضیح تلویح ۲۳
		مسلم شریف ۲۰			نسای شریف ۲۱

شرح دیوان حافظ
اسرار فانی

کتاب الاخبار
پیرایه

انتصار الاسلام
اسرار القری
موسیقی و فنون

موسیقی و فنون
کتاب

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر کل کتبه	قسم امتحان	کتاب انعام
۵۱	اسم مذکور	ابن ماجه شریف	۴۱	تحریری	تحریری
		موطا امام محمد	۴۱	"	
		بخاری شریف	۴۰	"	
		مسلم شریف	۴۰	"	
		ابوداؤد شریف	۴۰	"	
		تفسیر مدارک	۴۰	"	
		ترمذی شریف	۳۶	"	
		هدایه آخرین	۳۵	"	
		ملا جلال	۲۴	"	
		توضیح تلویح	۴۲	تحریری	
۵۲	ملاوی محمد حسین	ابن ماجه شریف	۴۳	تحریری	تحریری
		موطا امام مالک	۴۲	"	
		ابوداؤد شریف	۴۲	"	
		موطا امام محمد	۴۱	"	
		نسائی شریف	۴۰	"	
		ترمذی شریف	۳۹	"	
		بخاری شریف	۳۸	"	
		مسلم شریف	۳۷	"	
		طحاوی شریف	۳۶	"	
		بیهناوی شریف	۴۱	"	
۵۳	ملاوی محمد حسین	نسائی شریف	۴۰	"	تحریری
		ابن ماجه شریف	۴۰	"	
		ترمذی شریف	۳۸	"	
		بخاری شریف	۳۲	"	
		بیهناوی شریف	۴۱	"	
		نسائی شریف	۴۰	"	
		ترمذی شریف	۳۵	"	
		موطا امام محمد	۳۲	"	
		موطا امام مالک	۲۵	"	
		تصريح	۱۰	"	
۵۴	ملاوی محمد حسین	طحاوی شریف	۳۲	"	تحریری
		هدایه آخرین	۲۴	"	
		ترمذی شریف	۱۲	"	
		بو داؤد شریف	۴۱	"	
		بخاری شریف	۴۱	"	
		ترمذی شریف	۴۱	"	
		طحاوی شریف	۴۰	"	
		نسائی شریف	۴۰	"	
		بیهناوی شریف	۴۰	"	
		ابن ماجه شریف	۴۰	"	
۵۵	ملاوی محمد حسین	مسلم شریف	۳۹	"	تحریری
		هدایه آخرین	۳۵	"	
		موطا امام محمد	۳۲	"	
		موطا امام مالک	۲۵	"	
		تصريح	۱۰	"	
		بو داؤد شریف	۴۱	"	
		بخاری شریف	۴۱	"	
		ترمذی شریف	۴۱	"	
		طحاوی شریف	۴۰	"	
		نسائی شریف	۴۰	"	

[illegible]

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر فصل کرده	قسم امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر فصل کرده	قسم امتحان	کتاب انعام
۶۱	غیاثی شاه	هدایه آخرین	۵۰	تحریری	اسم مذکور	۶۴	مقامات حریری	۵۱	تحریری	مقامات حریری	۵۱
		حسامی	۵۰	"	جلالین شریف	۵۰	جلالین شریف	۵۰	"	جلالین شریف	۵۰
		نخبه الفکر	۲۹	تقریری	هدایه اولین	۵۰	هدایه اولین	۵۰	"	هدایه اولین	۵۰
		هدایه اولین	۲۸	"	مشکوٰۃ شریف	۲۵	مشکوٰۃ شریف	۲۵	"	مشکوٰۃ شریف	۲۵
		جلالین شریف	۲۲	"	نخبه الفکر	۲۵	نخبه الفکر	۲۵	"	نخبه الفکر	۲۵
		مشکوٰۃ شریف	۲۲	"	ملاحسن	۲۳	ملاحسن	۲۳	"	ملاحسن	۲۳
		نور الانوار	۲۰	"							
۶۲	حسین گیلوی	مقامات حریری	۲۹	تحریری	مقامات حریری	۵۱	مقامات حریری	۵۱	تحریری	مقامات حریری	۵۱
		شرح جعفی	۲۶	"	جلالین شریف	۵۰	جلالین شریف	۵۰	"	جلالین شریف	۵۰
		تصریح	۲۴	"	مشکوٰۃ شریف	۵۰	مشکوٰۃ شریف	۵۰	"	مشکوٰۃ شریف	۵۰
		هدایه آخرین	۲۳	"	هدایه اولین	۵۰	هدایه اولین	۵۰	"	هدایه اولین	۵۰
		دیوان متنی	۲۰	"	نخبه الفکر	۵۰	نخبه الفکر	۵۰	تقریری	نخبه الفکر	۵۰
		صدرا	۲۰	"	ملاحلال	۲۹	ملاحلال	۲۹	"	ملاحلال	۲۹
		مشکوٰۃ شریف	۵۱	"	ملاحسن	۲۰	ملاحسن	۲۰	"	ملاحسن	۲۰
		هدایه اولین	۵۰	"	میرزا هدر ساله غلامی	:	میرزا هدر ساله غلامی	:	"	میرزا هدر ساله غلامی	:
۶۳	عبدالروف	رشدیدیه	۵۰	تقریری	ملاحلال	۵۱	ملاحلال	۵۱	"	ملاحلال	۵۱
		تلخیص المفتاح	۵۰	"	نخبه الفکر	۵۰	نخبه الفکر	۵۰	تقریری	نخبه الفکر	۵۰
		مختصر معانی	۲۴	تحریری	میسبذی	۵۰	میسبذی	۵۰	تحریری	میسبذی	۵۰
		ملاحسن	۲۰	"	مشکوٰۃ شریف	۲۸	مشکوٰۃ شریف	۲۸	"	مشکوٰۃ شریف	۲۸
		سبعه معلقه	۵۰	"	جلالین شریف	۲۴	جلالین شریف	۲۴	"	جلالین شریف	۲۴
		میسبذی	۵۰	"	هدایه اولین	۲۵	هدایه اولین	۲۵	"	هدایه اولین	۲۵
		شمس بازغه	۲۸	"	میرزا هدر ساله		میرزا هدر ساله		"	میرزا هدر ساله	
		تصریح	۲۸	"	غلام محیی	۳۸	غلام محیی	۳۸	"	غلام محیی	۳۸
		جلالین شریف	۲۴	"					"		

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جواب کردہ	قسم امتحان	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جواب کردہ	قسم امتحان	کتاب امتحان
۶۹	عبد الشکور دیوبندی	عروض المفتاح	۵۰	تحریری	اسم مذکور	۶۲	عبد الرحیم	نخبة الفکر	۲۰	تقریری	تقریری
		میرزا ہد ملا جلال	۵۰	"	علی زکریا			ہدایہ آخرین	۲۲۲	تقریری	تقریری
		تصحیح	۲۸	"	مبارک دوی			شمس بارغہ	۲۲۳	تقریری	تقریری
		نخبة الفکر	۲۲۲	"				مختصر معانی	۲۲۳	"	"
		اقلیدس	۲۲۲	"				جلالین شریف	۲۲۰	"	"
		میسبزی	۳۲	"				قاضی مبارک	۳۲۴	"	"
		دیوان مبتنی	۳۰	"				رشیدیہ	۳۳۵	تقریری	تقریری
		میرزا ہد رسالہ		"				نخبة الفکر	۵۰	"	"
		معہ غلام نجفی	۵	"				میسبزی	۲۲۹	"	"
۷۰	عبد الحفیظ دیوبندی	شمس بارغہ	۲۲۵	"	عبد الرحیم	۶۳	عبد الرحیم	ملا جلال	۲۲۸	"	"
		قاضی مبارک	۲۲۳	"	عبد الرحیم			میرزا ہد	۲۲۸	"	"
		صدرا	۲۱	"	عبد الرحیم			ملا حسن	۲۲۵	تقریری	تقریری
		مشکوۃ شریف	۲۲۰	"	عبد الرحیم			ہدایہ آخرین	۲۲۲	"	"
		ہدایہ اولین	۳۸	"	عبد الرحیم			شرح عقائد	۲۲۲	"	"
		جلالین شریف	۳۲	"	عبد الرحیم			میرزا ہد رسالہ	۱۰	"	"
		میرزا ہد رسالہ		"	عبد الرحیم			معہ غلام نجفی	۱۰	"	"
		معہ غلام نجفی	۶	"	عبد الرحیم			شمس بازغہ	۲۲۰	"	"
۷۱	منیر الدین بناری	میسبزی	۲۲۴	"	عبد الرحیم	۶۴	عبد الرحیم	ملا جلال	۲۲۰	"	"
		شمس بازغہ	۲۲۳	"	عبد الرحیم			میرزا ہد	۲۲۰	"	"
		عروض المفتاح	۲۲۱	"	عبد الرحیم			میسبزی	۲۲۰	"	"
		میرزا ہد ملا جلال	۲۲۰	"	عبد الرحیم			نخبة الفکر	۲۲۸	تقریری	تقریری
		ہدایہ اولین	۲۲۰	"	عبد الرحیم			مشکوۃ شریف	۲۲۴	تقریری	تقریری
		حسامی	۲۲۲	"	عبد الرحیم			ہدایہ اولین	۲۲۴	"	"
		میرزا ہد رسالہ معہ غلام نجفی	۲۲۳	"	عبد الرحیم						

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جلد کرده	قسم امتحان	کتاب نام
	اسم مذکور	جلالین شریف	۲۵	تقریری	
		شرح عقاید	۲۲	"	
۷۴	عبدالحق	نخبه الفکر	۲۸	تقریری	
		مشکوٰۃ شریف	۲۶	تقریری	
		هدایه آخرین	۲۳	"	
		جلالین شریف	۲۲	"	
۷۵	عبدالحق	رشیدیہ	۲۹	تقریری	
		نخبه الفکر	۲۶	"	
		هدایه اولین	۲۵	تقریری	
		جلالین شریف	۲۲	"	
		مشکوٰۃ شریف	۲۱	"	
		ملاحسن	۲۰	"	
		شرح عقاید	۲۶	"	
۷۶	عبدالحق	دیوان متنبی	۲۶	"	
		نخبه الفکر	۲۶	تقریری	
		حمد اللہ	۲۵	"	
		هدایه آخرین	۲۲	تقریری	
		حسامی	۲۰	"	
		مشکوٰۃ شریف	۳۵	"	
۷۷	عبدالحق	میسری	۲۹	"	
		هدایه اولین	۲۵	"	
		ملاحسن	۲۵	"	
		مشکوٰۃ شریف	۲۲	"	
		شرح عقاید	۲۱	"	
۷۸	عبدالحق	رشیدیہ	۵۰	تقریری	
		نخبه الفکر	۲۶	"	
		مقامات حریری	۲۳	تقریری	
		جلالین شریف	۲۱	"	
		هدایه اولین	۲۰	"	
		مشکوٰۃ شریف	۲۵	"	
		میرزا ہد رسالہ	۶	"	
		مع غلام محیی	۲۶	"	
		مشکوٰۃ شریف	۲۶	تقریری	
		رشیدیہ	۲۵	"	

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر فصل کرده	قسم امتحان	کتاب انعام
	اسم مذکور	نخبه الفکر	۲۲	تقریری	
		مقامات حریری	۲۲	تحریری	
		دیوان مثنوی	۲۱	"	
		هدایه اولین	۲۰	"	
	مختصر معانی	مختصر معانی	۲۰	"	
		سراجی	۱۵	"	
		نخبه الفکر	۲۴	تقریری	
		مختصر معانی	۲۵	تحریری	
۸۷	مکتب	جلالین شریف	۲۳	"	مکتب
		میسبزی	۲۰	"	
		شرح عقائد	۳۴	"	
		مشکوٰۃ شریف	۱۵	"	
۸۵	هدایه اولین	هدایه اولین	۲۵	"	هدایه اولین
		مختصر معانی	۲۵	"	
		جلالین شریف	۲۲	"	
		نخبه الفکر	۲۳	تقریری	
	شرح عقاید	شرح عقاید	۲۲	"	
		مشکوٰۃ شریف	۳۰	"	
		مقامات حریری	۵۰	تحریری	
		حسامی	۲۸	"	
۸۶	دیوان مثنوی	دیوان مثنوی	۲۴	تقریری	دیوان مثنوی
		ملا حسن	۲۳	تحریری	
		مدایه سعیدیه	۲۳	تقریری	
		مدایه اولین	۲۳	تقریری	
۸۸	میرزا محمد ملا جلال	میرزا محمد ملا جلال	۲۳	تحریری	میرزا محمد ملا جلال
		مشکوٰۃ شریف	۲۰	"	
		هدایه اولین	۲۰	"	
		میرزا محمد رساله	۲	"	
۸۹	مشکوٰۃ شریف	مشکوٰۃ شریف	۲۳	"	مشکوٰۃ شریف
		مختصر معانی	۲۲	"	
		جلالین شریف	۲۰	"	
		مدایه اولین	۲۲	"	
۹۰	هدایه اولین	هدایه اولین	۲۲	"	هدایه اولین
		مختصر معانی	۲۲	"	
		مشکوٰۃ شریف	۲۰	"	
		جلالین شریف	۲۰	"	
	قاسمی مبارک	قاسمی مبارک	۳۲	"	قاسمی مبارک
		جلالین شریف	۲۰	"	
		مختصر معانی	۲۲	"	
		هدایه اولین	۲۲	"	

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر اصل کده	مضمون امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر اصل کده	مضمون امتحان	کتاب انعام
۹۱	محمد امجد علی	مشکوٰۃ شریف	۲۲	تحریری	اسم مذکور			دیوان مثنوی	۲۵	تحریری	اسم مذکور
		نخبۃ الفکر	۲۲	تقریری	هدیه سعیدیہ				۲۰	تقریری	
		جلالین	۲۰	تحریری	دیوان مثنوی	۹۵			۲۵	تحریری	
		شرح عقائد	۳۳	"	میسبزی				۲۰	"	
		میسبزی	۳۲	"	نخبۃ الفکر				۲۰	تقریری	
		ملاحسن	۲۴	"	ملاحسن				۳۱	تحریری	
		میرزا ہد رسالہ	۱۱	"	مختصر معانی				۱۵	"	
		مع غلام بھٹی			ہدایہ اولین	۹۶			۲۰	"	
۹۲	فاطمہ سعید	حسامی	۵۰	تحریری	میرزا ہد ملاحسن				۳۲	"	
		میسبزی	۵۰	"	مشکوٰۃ شریف				۳۱	"	
		مختصر معانی	۲۵	"	میرزا ہد رسالہ				۱۱	"	
		میرزا ہد رسالہ	۲۲	"	مع غلام بھٹی						
		مع غلام بھٹی	۲۲	"	مقامات حریری	۹۷			۵۰	"	
		ملاحسن	۲۲	"	حسامی				۵۰	"	
		شرح عقاید	۲۳	"	ملاحسن				۲۶	"	
		ہدایہ اولین	۲۰	"	دیوان مثنوی				۲۵	"	
۹۳	شمس الحق	ہدایہ اولین	۲۵	"	مختصر معانی				۲۵	"	
		مشکوٰۃ شریف	۲۲	"	نور المانوار				۲۱	"	
		نخبۃ الفکر	۳۸	"	میرزا ہد رسالہ				۳۲	"	
		جلالین شریف	۳۵	"	مع غلام بھٹی						
۹۴	عبد الحفیظ گلان	ہدایہ اولین	۵۰	"	مقامات حریری	۹۸			۲۸	"	
		مقامات حریری	۵۰	"	دیوان مثنوی				۲۵	"	
		حسامی	۵۰	"	میر قطبی				۲۵	"	
		میر قطبی	۲۶	"	ہدایہ اولین				۴۱	"	

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جلد کرده	مشم امتحان	کتاب انعام
	اسم مذکور	هدیه سعدیه	۲۰	تقریری	
۹۹	محمد قزاقی	شرح وقایع	۵۱	تقریری	
		نور الانوار	۵۱	"	
		مقامات حریری	۵۰	"	
		دیوان متنی	۵۰	"	
		حسامی	۵۰	"	
		میر قطبی	۵۰	"	
		قطبی تصدیقات	۵۰	"	
۱۰۰	محمد بابا و جوی	حسامی	۵۱	"	
		مقامات حریری	۲۹	"	
		دیوان متنی	۲۳	"	
		مختصر معانی	۳۱	"	
		میرزا هدر رساله	۲۰	"	
		مع غلام محبی	۲۰	"	
		هدایه اولین	۲۰	"	
		نور الانوار	۲۰	"	
۱۰۱	محمد الدین	حسامی	۲۸	"	
		مقامات حریری	۲۶	"	
		دیوان متنی	۲۵	"	
		هدایه آخرین	۳۳	"	
		ملاحسن	۱۰	"	
۱۰۲	سلطان علی	حمد الله	۲۲	تقریری	
		مقامات حریری	۲۱	تقریری	
		نور الانوار	۲۰	"	
		اسم مذکور			
		هدایه اولین			
		مقامات حریری			
		دیوان متنی			
		جلالین شریف			
		ملاحلال			
		میرزا هدر			
		میرزا هدر رساله			
		مع غلام محبی			
		مقامات حریری			
		دیوان متنی			
		هدایه اولین			
		قطبی تصدیقات			
		دیوان متنی			
		نور الانوار			
		مقامات حریری			
		هدایه اولین			
		حسامی			
		میر قطبی			
		حسامی			
		هدایه اولین			
		مقامات حریری			
		مختصر معانی			

نمبر شمار	نام طالع علم	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالع علم	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالع علم	کتاب امتحان
	اسم مذکور	دیوان مثنوی	۲۰	تقریری	تقریری	۳۴	تقریری	تقریری
	میر قطبی	میر قطبی	۳۸	"	"	۳۵	"	"
۱۰۶	هدایه اولین	هدایه اولین	۲۴	"	"	۵۰	تقریری	تقریری
	میر قطبی	میر قطبی	۲۵	"	"	۲۹	"	"
	مقامات حریری	مقامات حریری	۲۳	"	"	۲۲	"	"
	دیوان مثنوی	دیوان مثنوی	۲۰	"	"	۲۰	تقریری	تقریری
	مختصر معانی	مختصر معانی	۲۰	"	"	۲۰	"	"
	رشیدیه	رشیدیه	۳۸	تقریری	تقریری	۲۰	"	"
	نفسه الیمین	نفسه الیمین	۲۹	"	"	۲۰	"	"
۱۰۹	شرح ملا جامی	شرح ملا جامی	۲۲	"	"	۵۰	"	"
	بحث نعل	بحث نعل	۲۲	"	"	۲۸	"	"
	مشکوٰۃ شریف	مشکوٰۃ شریف	۲۰	تقریری	تقریری	۲۸	"	"
	شرح وقایه	شرح وقایه	۲۰	"	"	۲۳	"	"
	شرح ملا جامی	شرح ملا جامی	۲۰	"	"	۲۱	"	"
	بحث اسم	بحث اسم	۲۰	"	"	۲۱	"	"
۱۰۹	هدایه اولین	هدایه اولین	۲۵	"	"	۲۸	"	"
	مختصر معانی	مختصر معانی	۲۲	"	"	۲۵	"	"
	میسبندی	میسبندی	۲۰	"	"	۲۵	تقریری	تقریری
	نور الانوار	نور الانوار	۲۰	"	"	۲۵	تقریری	تقریری
	سامی	سامی	۲۰	"	"	۲۰	"	"
	شرح عقاید	شرح عقاید	۲۰	"	"	۲۰	"	"
۱۱۰	هدایه اولین	هدایه اولین	۲۲	"	"	۵۰	تقریری	تقریری
	شرح عقاید	شرح عقاید	۲۱	"	"	۲۲	تقریری	تقریری
	مختصر معانی	مختصر معانی	۲۰	"	"	۲۰	"	"
	رشیدیه	رشیدیه	۲۰	"	"	۲۰	"	"
	مختصر معانی	مختصر معانی	۲۰	"	"	۲۰	"	"
	میر قطبی	میر قطبی	۲۰	"	"	۲۰	"	"
	هدایه اولین	هدایه اولین	۲۰	"	"	۲۰	"	"

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر شمار کرده	قسم امتحان	کتاب نام
۱۱۵	اسم مذکور	دیوان تنبی	۳۴	تقریری	نور الانوار
		حسامی	۲۷	"	حسامی
		مقامات حریری	۴	"	هدایه اولین
		مقامات حریری	۴۷	"	مختصر معانی
۱۱۶	محمد اویسی	هدایه اولین	۱۲۵	تقریری	رشیدیہ
		مختصر معانی	۴۱	"	تخصیص المفتاح
		ملا حسن	۴۰	تقریری	هدایه اولین
		دیوان تنبی	۲۷	"	نور الانوار
۱۱۷	محمد الشیبی	میرزا بدر رساله	۱۹	"	میر قطبی
		مع غلام یحیی		"	نور الانوار
		هدایه اولین	۴۹	"	هدایه اولین
		دیوان تنبی	۳۸	تقریری	تخصیص المفتاح
۱۱۸	محمد الشیبی	مقامات حریری	۳۶	"	رشیدیہ
		ملا حسن	۳۴	تقریری	حسامی
		مختصر معانی	۲۲	"	میر قطبی
		میرزا بدر رساله	۴	"	هدایه اولین
۱۱۹	محمد الشیبی	مع غلام یحیی		"	رشیدیہ
		هدایه اولین	۴۸	"	تخصیص المفتاح
		دیوان تنبی	۳۸	تقریری	حسامی
		مقامات حریری	۳۶	"	میر قطبی
۱۲۰	فخر الدین	میرزا بدر رساله	۱۹	"	میر قطبی
		مع غلام یحیی		"	نور الانوار
		هدایه اولین	۴۹	"	هدایه اولین
		دیوان تنبی	۳۸	تقریری	تخصیص المفتاح
۱۲۱	منصور الله	مقامات حریری	۳۶	"	رشیدیہ
		ملا حسن	۳۴	تقریری	حسامی
		مختصر معانی	۲۲	"	میر قطبی
		میرزا بدر رساله	۴	"	هدایه اولین
۱۲۲	نواکلی	مع غلام یحیی		"	رشیدیہ
		هدایه اولین	۴۸	"	تخصیص المفتاح
		دیوان تنبی	۳۸	تقریری	حسامی
		مقامات حریری	۳۶	"	میر قطبی
۱۲۳	حاجی عبدالرحمن	میرزا بدر رساله	۱۹	"	میر قطبی
		مع غلام یحیی		"	نور الانوار
		هدایه اولین	۴۹	"	هدایه اولین
		دیوان تنبی	۳۸	تقریری	تخصیص المفتاح
۱۲۴	محمد الشیبی	مقامات حریری	۳۶	"	رشیدیہ
		ملا حسن	۳۴	تقریری	حسامی
		مختصر معانی	۲۲	"	میر قطبی
		میرزا بدر رساله	۴	"	هدایه اولین
۱۲۵	محمد الشیبی	مع غلام یحیی		"	رشیدیہ
		هدایه اولین	۴۸	"	تخصیص المفتاح
		دیوان تنبی	۳۸	تقریری	حسامی
		مقامات حریری	۳۶	"	میر قطبی

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر حاصل کرد	مستحق امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر حاصل کرد	مستحق امتحان	کتاب انعام
۱۲۳	محمد حسین رائد پوری	نور الانوار	۵۰	تقریری	اسم مذکور	۱۲۸	نور محمد پنجابی	شرح وقایه	۲۵	تقریری	کتاب انعام
		شرح وقایه	۵۰	"	شرح ملا جامی بحث فعل			شرح ملا جامی بحث فعل	۲۲	تقریری	
		هدیه سعیدیه	۵۰	تقریری	نور الانوار			نور الانوار	۲۲	"	
		نقحه الیمین	۵۰	"	حسامی			حسامی	۲۱	"	
		منطوق	۵۰	"	قطبی تصدیقات			قطبی تصدیقات	۲۰	تقریری	
		میر قطبی	۲۵	تقریری	شرح ملا جامی بحث فعل			شرح ملا جامی بحث فعل	۵۰	تقریری	
۱۲۴	محمد علی مومنانو کھانی	تلخیص المفتاح	۲۹	تقریری	شرح ملا جامی بحث اسم			شرح ملا جامی بحث اسم	۲۹	تقریری	
		شرح وقایه	۲۲	تقریری	اصول الشاشی			اصول الشاشی	۲۹	تقریری	
		نور الانوار	۲۲	"	قطبی تصدیقات			قطبی تصدیقات	۲۸	تقریری	
		میر قطبی	۲۰	"	نقحه الیمین			نقحه الیمین	۲۶	تقریری	
		رشیدیہ	۳۹	تقریری	شرح وقایه			شرح وقایه	۲۳	تقریری	
۱۲۵	محمد حسین کرمی	نقحه الیمین	۲۹	"	اصول الشاشی			اصول الشاشی	۵۰	تقریری	
		شرح وقایه	۲۰	تقریری	مرقات			مرقات	۲۹	"	
		تلخیص المفتاح	۳۹	تقریری	شرح تہذیب			شرح تہذیب	۲۵	"	
		رشیدیہ	۳۸	"	شرح وقایه			شرح وقایه	۲۰	تقریری	
		مختصر معانی	۲۰	"	نقحه الیمین			نقحه الیمین	۲۸	تقریری	
		میر قطبی	۲۰	"	شرح وقایه			شرح وقایه	۲۶	تقریری	
۱۲۶	محمد علی مومنانو کھانی	شرح تہذیب	۵۱	"	شرح ملا جامی بحث فعل			شرح ملا جامی بحث فعل	۲۰	تقریری	
		شرح وقایه	۵۰	تقریری	شرح تہذیب			شرح تہذیب	۲۰	"	
		اصول الشاشی	۵۰	تقریری	شرح ملا جامی بحث اسم			شرح ملا جامی بحث اسم	۳۳	تقریری	
		نقحه الیمین	۵۰	"	شرح تہذیب			شرح تہذیب	۲۲	تقریری	
۱۲۷	محمد حسین مومنانو کھانی	کنز الدقائق	۵۰	"	شرح وقایه			شرح ملا جامی بحث فعل	۲۰	تقریری	
		اصول الشاشی	۵۰	"	شرح ملا جامی بحث اسم			شرح ملا جامی بحث اسم	۲۳	تقریری	
		قدوری	۵۰	"							

نمبر شمار	نام طالع علم	کتاب امتحان	نمبر طالع کوزه	قسم امتحان	کتاب انعام
۱۳۲	محمد بن محمدی	شرح ملا جامی بحث فعل ۵۲ اصول الشاشی ۵۰ لفحه الیمین ۵۰ شرح تہذیب ۵۰ کنز الدقائق ۴۹ قدوری ۴۹	تقریری	فرداں بی	اسم مذکور بحث اسم شرح ملا جامی بحث فعل کنز الدقائق لفحه الیمین
۱۳۳	منصوب ابراہیم	شرح ملا جامی بحث ۴۲ شرح تہذیب ۵۲ کنز الدقائق ۵۱ شرح ملا جامی بحث اسم ۵۰ اصول الشاشی ۵۰ شرح ملا جامی بحث فعل ۴۲ قدوری رخصت	تقریری	افغانی اقتصاد	قطبی تصدیقات ۵۰ شرح ملا جامی بحث اسم ۵۰ اصول الشاشی ۵۰ لفحه الیمین ۵۰ کنز الدقائق ۴۹ شرح ملا جامی بحث فعل ۴۲
۱۳۴	عبد الغفور سندی	شرح ملا جامی بحث فعل ۵۲ اصول الشاشی ۵۰ لفحه الیمین ۵۰ کنز الدقائق ۴۹ شرح ملا جامی بحث اسم ۴۶ قلبی تصدیقات ۴۳	"	حاشیہ علی میزان المجلد رفت و رفتاری	شرح تہذیب ۵۲ کنز الدقائق ۵۰ شرح ملا جامی بحث فعل ۵۰ لفحه الیمین ۵۰ شرح ملا جامی بحث اسم ۴۵ اصول الشاشی ۴۵
۱۳۵	منصور	قطبی تصدیقات ۵۰	"	"	کنز الدقائق ۵۱ شرح تہذیب ۵۰

نمبر شمار	نام طالب علم	نمبر چک کرده	قسم امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	نمبر چک کرده	قسم امتحان	کتاب انعام
	اسم مذکور	۲۹	تقریری	شرح ملا جامی	اسم مذکور	۵۰	تقریری	شرح ملا جامی	اسم مذکور
		۲۴	"	بجث فعل		۵۰	"	بجث فعل	اسم مذکور
		۲۵	"	نقحه الیمین		۲۸	تقریری	شرح ملا جامی	اسم مذکور
		۲۴	"	شرح ملا جامی		۲۸	تقریری	شرح ملا جامی	اسم مذکور
		۲۴	"	بجث فعل		۲۸	تقریری	شرح ملا جامی	اسم مذکور
		۲۴	"	شرح ملا جامی		۲۸	تقریری	شرح ملا جامی	اسم مذکور
		۲۴	"	بجث اسم		۲۸	تقریری	شرح ملا جامی	اسم مذکور
		۲۴	"	شرح ملا جامی		۲۸	تقریری	شرح ملا جامی	اسم مذکور
		۲۴	"	بجث اسم		۲۸	تقریری	شرح ملا جامی	اسم مذکور
۱۳۹	محمد الازرق	۵۲	تقریری	شرح تہذیب	۱۳۲	محمد الازرق	۵۲	تقریری	شرح تہذیب
		۵۰	"	کنز الدقائق		۵۰	"	کنز الدقائق	اسم مذکور
		۲۸	"	نقحه الیمین		۲۹	"	نقحه الیمین	اسم مذکور
		۲۵	تقریری	شرح ملا جامی		۲۹	"	شرح ملا جامی	اسم مذکور
		۲۴	"	بجث اسم		۲۹	"	بجث فعل	اسم مذکور
		۲۴	"	شرح ملا جامی		۲۹	"	کافیہ	اسم مذکور
		۲۴	"	بجث فعل		۲۹	"	منطوق	اسم مذکور
		۵۰	"	شرح تہذیب		۲۹	"	اصول الشاشی	اسم مذکور
		۵۰	"	نقحه الیمین		۲۸	"	شرح تہذیب	اسم مذکور
		۵۰	"	قدوری		۲۸	تقریری	شرح ملا جامی	اسم مذکور
		۲۹	"	کنز الدقائق		۲۸	"	بجث اسم	اسم مذکور
		۲۸	"	اصول الشاشی		۲۸	"	قطبی تصدیقات	اسم مذکور
		۲۴	تقریری	شرح ملا جامی		۲۴	"	ہدیہ سعیدیہ	اسم مذکور
		۲۴	"	بجث اسم		۲۵	"	تہذیب	اسم مذکور
		۲۳	"	شرح ملا جامی		۲۳	"	علم صیفہ	اسم مذکور
		۲۳	"	بجث فعل		۵۰	"	شرح تہذیب	اسم مذکور
۱۴۱	محمد الازرق	۵۰	"	کنز الدقائق	۱۳۳	محمد الازرق	۵۰	"	نقحه الیمین

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر محل کرده	قسم امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر محل کرده	قسم امتحان	کتاب انعام
	اسم مذکور	کنز الدقائق	۲۹	تقریری	ضمیمه القلوب	۱۳۴	اسم مذکور	شرح تہذیب	۲۰	تقریری	کتاب انعام
		اصول الشاشی	۲۹	"				نقحۃ الیمین	۲۰	"	
		قدوری	۲۹	"				نقحۃ الیمین	۵۰	"	
		شرح ملا جامی	۲۸	"				مرقات	۲۹	"	
		بحث فعل	۲۸	"				کنز الدقائق	۲۸	"	
		شرح ملا جامی	۲۳	تحریری				شرح تہذیب	۲۴	"	
		بحث اسم	۲۳	"				قدوری	۲۲	"	
		کنز الدقائق	۲۸	تقریری				اصول الشاشی	۲۲	"	
		نقحۃ الیمین	۲۸	"				شرح ملا جامی	۲۰	"	
		شرح ملا جامی	۲۴	تحریری				بحث فعل	۲۰	"	
۱۳۲	عبدی	کنز الدقائق	۲۸	تقریری	مجموعہ شامی	۱۳۴	عبدی	شرح تہذیب	۵۲	تقریری	تصفیۃ العقائد
		نقحۃ الیمین	۲۸	"				شرح ملا جامی	۵۰	"	
		شرح ملا جامی	۲۴	تحریری				بحث فعل	۵۰	"	
		اصول الشاشی	۲۴	تقریری				اصول الشاشی	۵۰	"	
		شرح تہذیب	۲۵	"				قدوری	۵۰	"	
		شرح ملا جامی	۲۵	"				کنز الدقائق	۲۹	"	
		تہذیب	۲۲	"				شرح ملا جامی	۲۰	تحریری	
		مرقات	۲۲	"				بحث اسم	۲۰	"	
		قدوری	۲۲	"				کنز الدقائق	۵۰	تقریری	
		شرح ملا جامی	۲۵	"				اصول الشاشی	۵۰	"	
۱۳۵	عبد الباری	مرقات	۵۰	"	مجلد مجتہبی	۱۳۸	سلطان احمد	کنز الدقائق	۵۰	تقریری	مبتغی الغایات
		کنز الدقائق	۲۹	"				اصول الشاشی	۵۰	"	
		قدوری	۲۸	"				نقحۃ الیمین	۲۸	"	
		اصول الشاشی	۲۵	"				شرح ملا جامی	۲۲	"	
		شرح ملا جامی	۲۰	"				بحث فعل	۲۲	"	
		بحث فعل	۲۰	"				شرح ملا جامی بحث اسم	۲۰	تحریری	

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر چهل کوزه	مهم امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر چهل کوزه	مهم امتحان	کتاب انعام
۱۴۹	اسم مذکور	قطبی تصدیقات	۳۰	تقریری	۱۵۳	عبدالمصطفی	کثر الدقائق	۲۸	تقریری	۱۵۳	عبدالمصطفی
		کثر الدقائق	۵۰	تقریری				۲۵	"		
		اصول اشاشی	۵۰	"				۲۲	"		
		نفحة الیمین	۲۲	"				۲۲	تقریری		
۱۵۰	محمد احمد	شرح ملا جامی بحث فعل	۲۵	"	۱۵۳	محمد احمد	شرح تہذیب	۵۰	تقریری	۱۵۳	محمد احمد
		شرح ملا جامی بحث اسم	۲۲	تقریری				۲۵	"		
		قطبی تصدیقات	۲۲	"				۲۸	"		
		کثر الدقائق	۵۰	تقریری				۲۰	"		
۱۵۱	محمد احمد	نفحة الیمین	۲۹	"	۱۵۵	محمد احمد	شرح تہذیب	۵۰	تقریری	۱۵۵	محمد احمد
		شرح ملا جامی بحث فعل	۲۵	"				۵۰	"		
		شرح ملا جامی بحث اسم	۳۲	تقریری				۲۳	"		
		نفحة الیمین	۵۰	تقریری				۵۲	"		
۱۵۲	محمد احمد	قصدوری	۲۹	"	۱۵۶	محمد احمد	شرح تہذیب	۲۹	"	۱۵۶	محمد احمد
		شرح ملا جامی بحث فعل	۲۵	"				۲۹	"		
		شرح تہذیب	۲۲	"				۲۹	"		
		کثر الدقائق	۲۰	"				۲۸	"		
۱۵۳	محمد احمد	اصول اشاشی	۲۰	"	۱۵۷	محمد احمد	مفید الطالبین	۵۰	"	۱۵۷	محمد احمد
		شرح ملا جامی بحث اسم	۲۵	تقریری				۲۸	"		
		نفحة الیمین	۵۰	"				۲۸	"		
		قصدوری	۵۰	"				۳۹	"		
۱۵۴	محمد احمد	اصول اشاشی	۲۹	تقریری	۱۵۸	محمد احمد	شرح ملا جامی بحث اسم	۲۰	تقریری	۱۵۸	محمد احمد
		مرقات	۳۵	"				۲۹	"		
		شرح ملا جامی بحث اسم	۳۳	تقریری				۲۴	"		
		کثر الدقائق	۲۴	"				۲۴	"		

شماره	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر محل کوزه	قسم امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر محل کوزه	قسم امتحان	کتاب انعام
	اسم مذکور	شرح ملا جامی بحث آسم	۲۱	تحریری	اشاد کوش		اسم مذکور	مرقات	۵۰	تقریری	
		شرح تهذیب	۲۰	تقریری				فضول الکبری	۵۰	"	
		شرح ملا جامی بحث فعل	۲۰	تقریری	تفصیلی			منیه المصلی	۵۰	"	
		قدوری	۳۹	"				قال اقول	۵۰	"	
		نفحة الیمین	۳۰	"	انگلیزی			میزان منطق	۲۹	"	
۱۵۹	محمد علی	اصول الشاشی	۵۰	"	ماتہ مسائل	۱۶۲	محمد علی	منیه المصلی	۵۰	"	قطب جی بختیابی
		مرقات	۲۹	"	ماتہ مسائل			مرقات	۵۰	"	
		کنز الدقایق	۲۴	"	ماتہ مسائل			کافیہ	۲۹	"	
		شرح ملا جامی بحث آسم	۳۵	تحریری				مراح الارواح	۲۴	"	
		نفحة الیمین	۲۹	تقریری				مفید الطالبین	۲۵	"	
		شرح ملا جامی بحث فعل	۲۲	"	اقتصاد			کنز الدقایق	۲۰	"	
		شرح تهذیب	۲۰	"	صحیح نامہ			قال اقول	۳۹	"	
		شرح ملا جامی بحث آسم	۰	تحریری	سائنس			شرح ماتہ عامل	۳۸	"	
۱۶۰	محمد علی	اصول الشاشی	۵۰	تقریری				قدوری	۳۵	"	
		نفحة الیمین	۲۸	"				منیه المصلی	۵۱	"	بشتی زبیر
		کنز الدقایق	۲۲	"	مواظبت			فضول الکبری	۵۱	"	
		قلبی تصدیقات	۳۵	تحریری				ایساغوجی	۵۱	"	صمد و دو
		شرح تهذیب	۲۰	تقریری	سبب			دستور البندی	۵۰	"	طائف قاضی
		نفحة الیمین	۲۰	"				قدوری	۲۹	"	
		شرح ملا جامی بحث آسم	۳۸	تحریری				شرح ماتہ عامل	۲۹	"	
		مفید الطالبین	۵۲	"				مفید الطالبین	۲۴	"	
۱۶۱	محمد علی	نفحة الیمین	۵۰	"	مفصل	۱۶۶	محمد علی	قدوری	۵۰	"	برادر قاطع
		قدوری	۵۰	"				منیه المصلی	۵۰	"	
		کافیہ	۵۰	"	صحیح نامہ			مرقات	۵۰	"	

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان
۱۴۸	اسم مذکور	قال اقول	۵۰	تقریری	اسم مذکور	قدوری	۳۸	تقریری	۱۴۸	اسم مذکور	قال اقول
		کافیہ	۴۹	"		فصول الکبری	۴۹	"			کافیہ
		فصول الکبری	۴۹	"		ہدایۃ النخو	۴۹	"			فصول الکبری
		مفید الطالبین	۴۰	"		شرح مائتہ عامل	۴۹	"			مفید الطالبین
		فصول الکبری	۵۰	"		مرقات	۴۵	"			فصول الکبری
		قدوری	۴۹	"		قدوری	۴۲	"			قدوری
		قال اقول	۴۹	"		کافیہ	۴۳	"			قال اقول
		مرقات	۴۸	"		صغری	۴۳	"			مرقات
		منیۃ المصلی	۴۵	"		منیۃ المصلی	۴۰	"			منیۃ المصلی
		مفید الطالبین	۴۲	"		مفید الطالبین	۳۹	"			مفید الطالبین
کافیہ	۴۰	"	ایساغوجی	۳۰	"	ایساغوجی					
۱۴۸	سید محمد الدین	منیۃ المصلی	۵۰	"	۱۴۱	مختصر جامع	قدوری	۵۰	۱۴۸	سید محمد الدین	منیۃ المصلی
		قدوری	۴۹	"			مرقات	۵۰			مرقات
		مرقات	۴۵	"			قال اقول	۵۰			قال اقول
		کافیہ	۴۲	"			کافیہ	۴۸			کافیہ
		فصول الکبری	۴۰	"			منیۃ المصلی	۴۵			منیۃ المصلی
		مفید الطالبین	۴۰	"			مرح الارواح	۴۰			مرح الارواح
		کافیہ	۴۹	"			مرقات	۵۰			مرقات
۱۴۹	عبد الباقی	منیۃ المصلی	۴۸	"	۱۴۲	مختصر جامع	منیۃ المصلی	۴۹	۱۴۹	عبد الباقی	منیۃ المصلی
		مرقات	۴۵	"			قدوری	۴۸			قدوری
		مرح الارواح	۴۵	"			کافیہ	۴۲			کافیہ
		مفید الطالبین	۴۱	"			کافیہ	۵۰			کافیہ
		ایساغوجی	۴۰	"			مرقات	۴۹			مرقات
		فصول الکبری	۴۰	"			قدوری	۴۲			قدوری
		کافیہ	۴۰	"			کافیہ	۴۲			کافیہ
۱۴۹	عبد الباقی	کافیہ	۴۰	"	۱۴۳	مختصر جامع	کافیہ	۵۰	۱۴۹	عبد الباقی	کافیہ
		مرقات	۴۹	"			مرقات	۴۹			مرقات
		قدوری	۴۲	"			قدوری	۴۲			قدوری

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر فصل کرده	قسم امتحان	رتب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر فصل کرده	قسم امتحان	رتب امتحان
۱۴۳	محمد حسن بنجلالی	مینه المصلی	۵۰	تقریری	اسم مذکور	۱۸۰	محمد علی کمرلانی	شرح ماده عامل	۲۵	تقریری	۲۵
		قدوری	۲۹	"	مفید الطالبین				۲۰	"	۲۰
		فصول اکبری	۲۹	"	دستور المبتدی				۳۹	"	۳۹
		کافیہ	۲۵	"	فصول اکبری				۳۵	"	۳۵
		قال اقول	۳۹	"	مرقات				۲۵	"	۲۵
۱۴۵	شرافت علی بنجلالی	قدوری	۵۰	"	مراج الارواح				۲۲	"	۲۲
		مرقات	۲۵	"	مفید الطالبین				۲۰	"	۲۰
		کافیہ	۲۳	"	کافیہ				۳۸	"	۳۸
۱۴۶	محمد حسن بنجلالی	مرقات	۵۲	"	مینه المصلی				۳۸	"	۳۸
		کافیہ	۲۵	"	فصول اکبری				۳۸	"	۳۸
۱۴۷	محمد حسن بنجلالی	مینه المصلی	۵۰	"	قدوری				۳۵	"	۳۵
		فصول اکبری	۵۰	"	قال اقول				۳۵	"	۳۵
		مفید الطالبین	۵۰	"	مراج الارواح				۲۲	"	۲۲
		شرح ماده عامل	۵۰	"	کافیہ				۲۰	"	۲۰
		ایسا غوجی	۲۹	"	مینه المصلی				۳۹	"	۳۹
		مراج الارواح	۲۵	"	مرقات				۳۹	"	۳۹
		صغری	۲۰	"	قال اقول				۳۸	"	۳۸
۱۴۸	محمد حسن بنجلالی	ایسا غوجی	۵۱	"	قدوری				۳۵	"	۳۵
		مینه المصلی	۵۰	"	فصول اکبری				۳۰	"	۳۰
۱۴۹	محمد حسن بنجلالی	فصول اکبری	۵۰	"	مینه المصلی				۲۵	"	۲۵
		شرح ماده عامل	۵۰	"	کافیہ				۲۵	"	۲۵
		مینه المصلی	۵۰	"	قال اقول				۲۵	"	۲۵
		منجوب میر	۲۹	"	مراج الارواح				۲۰	"	۲۰
		صفت میر	۲۹	"	قدوری				۳۸	"	۳۸
				"	مرقات				۳۰	"	۳۰

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر شمار کرده	مضمون امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر شمار کرده	مضمون امتحان	کتاب انعام
۱۸۳	محمد علی	فصول الکبری	۵۰	تقریری	مراجعات الارواح	۱۸۸	اسم مذکور	صرف میر	۵۰	تقریری	کتاب انعام
		کافیہ	۲۱	"				نحو میر	۲۹	"	
		منیۃ المصلی	۲۰	"				منیۃ المصلی	۲۰	"	
۱۸۲	محمد علی	مرقات	۳۸	"	مراجعات الارواح	۱۸۹	شرح مائۃ عامل	نحو میر	۲۹	"	کتاب انعام
		قدوری	۳۰	"				نحو میر	۲۹	"	
		کافیہ	۲۸	"				شرح مائۃ عامل	۳۹	"	
۱۸۵	محمد علی	قدوری	۲۰	"	مراجعات الارواح	۱۹۱	شرح مائۃ عامل	نحو میر	۲۹	"	کتاب انعام
		منیۃ المصلی	۲۰	"				نحو میر	۲۹	"	
		فصول الکبری	۳۹	"				نحو میر	۲۹	"	
۱۸۴	اشفاق الہادی	ایسا غوجی	۳۰	"	مراجعات الارواح	۹۲	شرح مائۃ عامل	صرف میر	۵۰	"	کتاب انعام
		کافیہ	۲۸	"				نحو میر	۲۹	"	
		قدوری	۲۰	"				نحو میر	۲۹	"	
۱۸۶	رضان حق	مرقات	۳۹	"	مراجعات الارواح	۱۹۳	شرح مائۃ عامل	نحو میر	۲۹	"	کتاب انعام
		منیۃ المصلی	۵۰	"				نحو میر	۲۹	"	
		شرح مائۃ عامل	۵۰	"				نحو میر	۲۹	"	
۱۸۷	اشفاق الہادی	ایسا غوجی	۵۰	"	مراجعات الارواح	۱۹۳	شرح مائۃ عامل	نحو میر	۵۰	"	کتاب انعام
		نحو میر	۵۰	"				نحو میر	۵۰	"	
		صرف میر	۵۰	"				نحو میر	۵۰	"	
۱۸۸	رضان حق	مراجعات الارواح	۲۴	"	مراجعات الارواح	۱۹۳	شرح مائۃ عامل	نحو میر	۵۰	"	کتاب انعام
		فصول الکبری	۲۴	"				نحو میر	۵۰	"	
		فصول الکبری	۵۰	"				نحو میر	۵۰	"	
۱۸۹	رضان حق	شرح مائۃ عامل	۵۰	"	مراجعات الارواح	۱۹۵	شرح مائۃ عامل	نحو میر	۵۰	"	کتاب انعام
		ایسا غوجی	۵۰	"				نحو میر	۵۰	"	
		صغری	۵۰	"				نحو میر	۵۰	"	

۱۹۴	میزان الصرف	۵۰	تقریری	۱۹۸	میزان الصرف	۲۸	تقریری	کتاب انعام
نام طالب علم	کتاب امتحان	منہج عمل کردہ	قسم امتحان	کتاب انعام	منہج عمل کردہ	قسم امتحان	کتاب انعام	

فہرست اول طالبہ فی خواندگی امتحان سالانہ بین الکلیات یاری غیرہ کی وجہ سے

غیر حاضر ہے بابت ۱۳۲۸ ہجری

۱	مولوی محمد نجاری	۳۸	ابوداؤد شریف	تقریری	۳۸	طحاوی شریف	غ	۳	اسم مذکور	۳۹	بخاری شریف	تقریری
		۳۵	نخبۃ الفکر	تقریری	۳۴	ابوداؤد شریف	"			۳۵	جلالین شریف	"
		۳۵	ابن ماجہ شریف	تقریری	۳۲	ترمذی شریف	"			۳۵	مشکوٰۃ شریف	"
		۳۲	موطا امام مالک	"	۳۲	مدایہ آخرین	"			۳۰	مشکوٰۃ شریف	"
		۳۳	بیضاوی شریف	"	۲۴	مدایہ آخرین	"			۳۲	جلالین شریف	"
		۳۲	نسای شریف	"	۳۱	مشکوٰۃ شریف	"	۵	اسم مذکور	۲۵	بخاری شریف	تقریری
		۳۱	موطا امام محمد	"	۲۴	مدایہ آخرین	"			۳۲	جلالین شریف	"
		۳۰	ترمذی شریف	"	۳۰	مشکوٰۃ شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"
		۲۲	بخاری شریف	"	۳۰	مشکوٰۃ شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"
		۹	مسلم شریف	"	۳۰	مشکوٰۃ شریف	"	۶	اسم مذکور	۳۲	جلالین شریف	"
۲	مولوی شمس الدین	-	میزانہ رسالہ مع غلامی	"	۳۲	جلالین شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"
		-	ترمذی شریف	"	۳۲	جلالین شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"
		غ	بخاری شریف	"	۳۲	جلالین شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"
		"	ابوداؤد شریف	"	۳۲	جلالین شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"
		"	مسلم شریف	"	۳۲	جلالین شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"
		"	ابن ماجہ شریف	"	۳۲	جلالین شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"
		"	نسای شریف	"	۳۲	جلالین شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"
		"	موطا امام مالک	"	۳۲	جلالین شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"
		"	موطا امام محمد	"	۳۲	جلالین شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"
		"		"	۳۲	جلالین شریف	"			۳۲	جلالین شریف	"

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جلد کرده	قسم امتحان	کتاب انعام	
۱۰	اسم مذکور نورالانوار	دلیوان متنبی	۲۰	تحریری	۱۱	
		مقامات حریری	۵	"		
		دلیوان متنبی	۵	"		
		دلیوان متنبی	۲۵	"		
		هدایه اولین	۱	۲۵		
	فضل الرحمن بیبی	نورالانوار				۱۲
		حسامی				
		قطبی تصدیقات				
		مقامات حریری				
	کتاب امتحان	رشدیدیه	۳۹	تقریری	۱۱	
		هدایه اولین	غ	۲۵		
		ملاحسن	"			
		دلیوان متنبی	"			
		مقامات حریری	"			
	کتاب امتحان	هدایه النخو	"	۲۵	۱۲	
		منیة المصلی	"			
		ایسا غوجی	"			

نقشه نمبر ۱۲ العام امتحان سالانہ درجہ تجوید مدرسہ عربیہ دیوبند

باب ۳۸ هجری نبوی بمآه شعبان المعظم

۱	مطالعہ عربی	از سورہ بقرہ تا سورہ یونس بروایت حفص رحمۃ اللہ تعالیٰ ترتیباً	۵۱	تقریری	شرح	۲	مطالعہ عربی	اصول الشاطبیہ فی علم القراءۃ	۵۱	تقریری	مفصل العلوم
		تدویراً	۵۰	"				از سورہ یونس تا سورہ حجرات ترتیباً	۵۰	تقریری	حفظ الآیات
		حدراً	۵۰	"				تدویراً	۵۰		
		از سورہ بقرہ تا سورہ مدہ در قرات سبعہ متواترہ	۵۱	"				حدراً	۵۰		
		۸ رکوع مختلف قرات سبعہ متواترہ	۵۰					ابرا سبعہ قرات پارہ آئم تا ثلث پارہ	۵۱		
						۳	مطالعہ عربی	اصول الشاطبیہ فی علم القراءۃ از سورہ یونس تا سورہ حجرات	۵۰	تقریری	تحفہ العجمیہ

شماره	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر کل کرده	مجموع امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر کل کرده	مجموع امتحان	کتاب انعام
	اسم مذکور	ترتیباً	۲۴	تقریری	عربی و فارسی		اسم مذکور	مقدمه الجزریه فی	۲۵	تقریری	عربی و فارسی
		تدویراً	۲۴	"				علم التجوید			
		حدراً	۲۴	"				۱۴ رکوع مختلف			
		اجرا سبده رکوع مختلف	۲۵	"				ترتیباً	۲۰	تقریری	
۲	مولوی محمد حسین بنجابی	اصول الشاطبیه فی	۲۹	تقریری	عربی و فارسی	۴	مولوی حافظ	اصول الشاطبیه فی	۲۵	تقریری	عربی و فارسی
		علم القراءة		"				علم القراءة			
		مقدمه الجزریه فی	۲۵	"				مقدمه الجزریه فی	۲۴	"	
		علم التجوید	۲۹	"				علم التجوید			
۵	مولوی محمد حسین نوکھالی	رساله تحقیق فی علم التجوید	۲۹	تقریری	عربی و فارسی	۸	مولوی غلام محمد بنجابی	از سوره الشمس تا سوره النحل			عربی و فارسی
		ترتیباً	۲۲	"				سوره ناس	۲۵	تقریری	
		تدویراً	۲۰	"				ترتیباً	۲۵	"	
		اصول الشاطبیه فی	۲۸	تقریری				تدویراً	۲۵	"	
۶	مولوی محمد حسین نوکھالی	علم القراءة	۲۵	تقریری	عربی و فارسی	۶	مولوی غلام محمد بنجابی	حدراً	۲۵	"	عربی و فارسی
		دفرش الشاطبیه فی	۲۵	"				اصول الشاطبیه فی	۲۵	تقریری	
		علم القراءة ایضاً		"				فی علم القراءة			
		از سوره نبا تا سوره غاشیہ	۲۴	"				رساله تحقیق فی علم التجوید	۲۴	"	
۷	مولوی محمد حسین نوکھالی	ترتیباً	۲۴	تقریری	عربی و فارسی	۷	مولوی غلام محمد بنجابی	علم التجوید	۲۵	تقریری	عربی و فارسی
		وتدویراً	۲۴	"				مقدمه الجزریه فی	۲۵	"	
		۳ رکوع مختلف	۲۵	"				علم التجوید			
		سبعہ قرارت		"				۴ رکوع مختلف	۲۵	تقریری	
۸	مولوی محمد حسین نوکھالی	اصول الشاطبیه فی	۲۸	تقریری	عربی و فارسی	۸	مولوی غلام محمد بنجابی	ترتیباً	۲۵	"	عربی و فارسی
		علم القراءة		"				تدویراً	۲۵	"	
		رساله تحقیق فی علم التجوید	۲۸	"							
				"							

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر کل کرده	مضمون امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر کل کرده	مضمون امتحان	کتاب انعام
۹	مولوی محمد رفیع	اصول الشاطبیه فی علم القراءه	۲۲	تقریری	الحسانی	۱۲	مولوی محمد رفیع	اصول الشاطبیه فی علم القراءه	۲۰	تقریری	الحسانی
		رساله تحفه فی علم التجوید	۲۸	"	"			رساله تحفه فی علم التجوید	۲۵	"	"
		مقدمه الجزریہ فی علم التجوید	۲۰	"	"			مقدمه الجزریہ فی علم التجوید	۲۲	"	"
		از سوره عاویات تا سوره ناس	۲۰	تقریری	"			از سوره نکاشرتا سوره الناس	۲۰	تقریری	"
		ترتیلًا	۲۰	"	"			ترتیلًا	۲۰	"	"
		تدویرًا	۲۰	"	"			تدویرًا	۲۰	"	"
۱۰	مولوی عطاء محمد رفیعی	اصول الشاطبیه فی علم القراءه	۲۰	تقریری	الحسانی	۱۳	مولوی محمد رفیع	فروش الشاطبیه فی علم القراءه	۲۹	تقریری	الحسانی
		رساله تحفه فی علم التجوید	۲۸	"	"			از سوره یونس تا سوره حجرات ترتیلًا	۲۸	تقریری	"
		مقدمه الجزریہ فی علم التجوید	۲۰	"	"			تدویرًا	۲۸	"	"
		از سوره بروج تا سوره ناس	۲۰	تقریری	"			حدیثًا	۲۸	"	"
		ترتیلًا	۲۰	"	"			اجزاء سبعة نصف پاره	۲۵	"	"
		تدویرًا	۲۰	"	"						
۱۱	مولوی محمد رفیع	اصول الشاطبیه فی علم القراءه	۲۰	تقریری	الحسانی	۱۴	مولوی محمد رفیع	اصول الشاطبیه فی علم القراءه	۲۰	تقریری	الحسانی
		رساله تحفه فی علم التجوید	۲۵	"	"			فروش الشاطبیه فی علم القراءه	۲۰	"	"
		مقدمه الجزریہ فی علم التجوید	۲۰	"	"			رساله تحفه فی علم التجوید	۳۲	"	"
		از سوره قدر تا سوره النال	۲۰	تقریری	"			مقدمه الجزریہ فی علم التجوید	۲۵	"	"

رتبه	نام طالب علم	کتاب امتحان	مجموعه کلام	کتاب امتحان	نام طالب علم	کتاب امتحان	مجموعه کلام	رتبه
۱۵	اسم مذکور	از سوره غاشیه	ترتیل	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰
		تا سوره الناس	تدویر	۲۰	"	۲۰	"	۲۰
		غفر	ترتیل	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰
		"	تدویر	"	"	"	"	"
۱۶	مولوی محمد حسین	اصول الشاطبیه فی علم القراءه	ترتیل	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰
		مقدمه الجزریه فی التجوید	تدویر	۲۰	"	۲۰	"	۲۰
		منزل قاف تمام	ترتیل	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰
		تدویر	تدویر	۲۰	"	۲۰	"	۲۰
۱۷	فرش الشاطبیه	فیه علم القراءه	ترتیل	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰
		از سوره بقره تا سوره برات	تدویر	۵۰	"	۵۰	"	۵۰
		تدویر	تدویر	۵۰	"	۵۰	"	۵۰
		حدراً	حدراً	۵۰	"	۵۰	"	۵۰
۱۸	فضل الدین	اصول الشاطبیه	ترتیل	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰
		فیه علم القراءه	تدویر	۲۲	"	۲۲	"	۲۲
		مقدمه الجزریه فی علم التجوید	ترتیل	۲۰	"	۲۰	"	۲۰
		رساله تحفه فی علم التجوید	تدویر	۲۰	"	۲۰	"	۲۰
۱۹	اسم مذکور	از سوره غاشیه	ترتیل	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰
		تا سوره الناس	تدویر	۲۰	"	۲۰	"	۲۰
		غفر	ترتیل	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰
		"	تدویر	"	"	"	"	"
۲۰	مولوی محمد حسین	اصول الشاطبیه	ترتیل	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰
		فیه علم القراءه	تدویر	۲۰	"	۲۰	"	۲۰
		مقدمه الجزریه فی علم التجوید	ترتیل	۲۰	"	۲۰	"	۲۰
		رساله تحفه فی علم التجوید	تدویر	۲۰	"	۲۰	"	۲۰
۲۱	اسم مذکور	از سوره غاشیه	ترتیل	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰
		تا سوره الناس	تدویر	۲۰	"	۲۰	"	۲۰
		غفر	ترتیل	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰
		"	تدویر	"	"	"	"	"

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جلد کرده	مضمون امتحان	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جلد کرده	مضمون امتحان
	اسم مذکور	تدویر	۲۵	تقریری	اسم مذکور	رساله تحفه فی التجوید	۲۵	تقریری	۲۵	تقریری
		حدراً	۳۵	"		۴ رکوع مختلف ترتیلاً	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری
۲۲	محمد امجدی	مقدمه الجزریه فی التجوید	۲۹	تقریری		تدویراً	۲۰	"	۲۰	"
		رساله تحفه فی التجوید	۲۸	"		حدراً	۲۰	"	۲۰	"
	نور محمدی	بارہ اسم تمام ترتیلاً	۲۸	تقریری		مقدمه الجزریه فی التجوید	۳۲	تقریری	۳۲	تقریری
		از سوره قاف تا سوره نجم				رساله تحفه فی التجوید	۳۲	"	۳۲	"
		تدویراً	۲۹	"		از سوره قدر تا سوره ناس ترتیلاً	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری
		حدراً	۲۹	"		تدویراً	۲۰	"	۲۰	"
						حدراً	۲۰	"	۲۰	"
۲۳	حافظ فاضل محمد مراد آبادی	مقدمه الجزریه فی التجوید	۲۵	"		مقدمه الجزریه فی التجوید	۳۲	تقریری	۳۲	تقریری
		رساله تحفه فی التجوید	۲۵	"		رساله تحفه فی التجوید	۳۲	"	۳۲	"
		بارہ اسم تمام ترتیلاً	۲۶	"		از سوره قدر تا سوره ناس ترتیلاً	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری
		۹ رکوع مختلف تدویراً	۲۶	"		تدویراً	۲۰	"	۲۰	"
		کل من علیہا فان در سبجہ قرات	۲۶	"		حدراً	۲۰	"	۲۰	"
۲۴	محمد امجدی	مقدمه الجزریه فی التجوید	۲۵	تقریری		مقدمه الجزریه فی التجوید	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری
		رساله تحفه فی التجوید	۲۵	"		رساله تحفه فی التجوید	۲۰	"	۲۰	"
		۵ رکوع مختلف ترتیلاً	۲۲	تقریری		۴ رکوع مختلف ترتیلاً	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری
		تدویراً	۲۲	"		تدویراً	۳۲	"	۳۲	"
		کل من علیہا فان در سبجہ قرات	۲۰			حدراً	۳۲	"	۳۲	"
۲۵	محمد امجدی	مقدمه الجزریه فی التجوید	۲۵	تقریری		رساله تحفه فی التجوید	۵۰	تقریری	۵۰	تقریری
						مقدمه الجزریه فی التجوید	۲۳	"	۲۳	"

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان
۳۰	نصیر الدین سوکری	مقدمه الجزیری فی التجوید ۲۴ رساله تحفه فی التجوید ۲۲	۳۶	موتوی بنی الخلیف	ارسوره قاف تا سوره مرسلات	۳۶	موتوی بنی الخلیف	ارسوره قاف تا سوره مرسلات	۳۶	موتوی بنی الخلیف	ارسوره قاف تا سوره مرسلات
۳۱	محمود الدین بنجاری	مقدمه الجزیری فی التجوید ۲۵ رساله تحفه فی التجوید ۲۲	۳۶	موتوی بنی الخلیف	ترتیل تدویر	۳۶	موتوی بنی الخلیف	ترتیل تدویر	۳۶	موتوی بنی الخلیف	ترتیل تدویر
۳۲	عبد الغنی سوکری	رساله تحفه فی التجوید ۲۵ مقدمه الجزیری فی التجوید ۲۲	۳۶	موتوی بنی الخلیف	حدراً	۳۶	موتوی بنی الخلیف	حدراً	۳۶	موتوی بنی الخلیف	حدراً
۳۳	حافظ محمد حبیب سکرانگانی نانوتوی	از سوره نباتا سورتمس ترتیل ۵۱ ۳ رکوع مختلف تدویر ۵۰	۳۶	حافظ محمد حبیب سکرانگانی نانوتوی	پاره عم تمام تدویر ۵۰ از سوره قاف تا سوره ذاریت ترتیل ۵۰ تدویر ۵۰ زبانی قواعد تجوید ۲۹	۳۶	حافظ محمد حبیب سکرانگانی نانوتوی	پاره عم تمام تدویر ۵۰ از سوره قاف تا سوره ذاریت ترتیل ۵۰ تدویر ۵۰ زبانی قواعد تجوید ۲۹	۳۶	حافظ محمد حبیب سکرانگانی نانوتوی	پاره عم تمام تدویر ۵۰ از سوره قاف تا سوره ذاریت ترتیل ۵۰ تدویر ۵۰ زبانی قواعد تجوید ۲۹
۳۴	قاری طاهر کلومره نانوتوی	۳ رکوع مختلف در سبعة قرات ۵۰ زبانی قواعد تجوید ۲۵	۳۸	محمد حبیبی در جنبه نوی	پاره عم تمام ترتیل ۵۰ سوره نجم در قرات حمزه ر ۵۰	۳۸	محمد حبیبی در جنبه نوی	پاره عم تمام ترتیل ۵۰ سوره نجم در قرات حمزه ر ۵۰	۳۸	محمد حبیبی در جنبه نوی	پاره عم تمام ترتیل ۵۰ سوره نجم در قرات حمزه ر ۵۰
۳۵	قاری طاهر کلومره نانوتوی	۲ رکوع مختلف ترتیل ۵۰ سوره نجم رکوع اول ۵۰ بقرات حمزه ر ۵۰ یک رکوع در سبعة قرات ۵۰	۳۹	حافظ بنی الخلیف	۳ رکوع مختلف در سبعة قرات ۵۰ زبانی قواعد تجوید ۲۹	۳۹	حافظ بنی الخلیف	۳ رکوع مختلف در سبعة قرات ۵۰ زبانی قواعد تجوید ۲۹	۳۹	حافظ بنی الخلیف	۳ رکوع مختلف در سبعة قرات ۵۰ زبانی قواعد تجوید ۲۹
۳۵	حافظ انوار الحق دیوبندی	از سوره آل عمران تا سوره یونس ترتیل ۵۰	۴۰	حافظ انوار الحق دیوبندی	ناس ترتیل ۲۵ تدویر ۲۵ حدراً ۲۵ زبانی قواعد تجوید ۲۲	۴۰	حافظ انوار الحق دیوبندی	ناس ترتیل ۲۵ تدویر ۲۵ حدراً ۲۵ زبانی قواعد تجوید ۲۲	۴۰	حافظ انوار الحق دیوبندی	ناس ترتیل ۲۵ تدویر ۲۵ حدراً ۲۵ زبانی قواعد تجوید ۲۲
		تدویر ۵۰ حدراً ۵۰ زبانی قواعد تجوید ۵۰			۴ رکوع مختلف ترتیل ۲۵ تدویر ۲۵ حدراً ۲۵			۴ رکوع مختلف ترتیل ۲۵ تدویر ۲۵ حدراً ۲۵			۴ رکوع مختلف ترتیل ۲۵ تدویر ۲۵ حدراً ۲۵

مترشح	نام طالب علم	کتاب امتحان	مترشح کرده	قسم امتحان	کتاب امتحان	نام طالب علم	مترشح کرده	قسم امتحان	کتاب امتحان
۲۱	اسم مذکور	زبانی قواعد تجوید	۲۰	تقریری	۳۰ رکوع مختلف	اسم مذکور	۲۰	تقریری	۳۰ رکوع مختلف
	حافظ عبد الرحمن	از سوره قیامت تا	۲۹	"	تدویراً	حافظ عبد الرحمن	۲۰	"	تدویراً
	سوره غاشیه ترتیلاً	۲۸	"	"	زبانی قواعد تجوید	سوره غاشیه ترتیلاً	۲۲	"	زبانی قواعد تجوید
	تدویراً	۲۸	"	"	۸ رکوع مختلف	تدویراً	۲۰	"	۸ رکوع مختلف
	حدراً	۲۸	"	"	ترتیباً	حدراً	۲۰	"	ترتیباً
	زبانی قواعد تجوید	۲۵	"	"	تدویراً	زبانی قواعد تجوید	۲۰	"	تدویراً
۲۲	۱۲ رکوع مختلف	ترتیباً	۲۴	"	حدراً	۱۲ رکوع مختلف	۲۰	"	حدراً
	ترتیباً	۲۴	"	"	زبانی قواعد تجوید	ترتیباً	۲۰	"	زبانی قواعد تجوید
	تدویراً	۲۴	"	"	از سوره قدر تا سوره	تدویراً	۲۰	"	از سوره قدر تا سوره
	حدراً	۲۴	"	"	ناس ترتیباً	حدراً	۲۰	"	ناس ترتیباً
	زبانی قواعد	۲۰	"	"	تدویراً	زبانی قواعد	۲۰	"	تدویراً
۲۳	۵ رکوع مختلف	ترتیباً	۲۵	"	حدراً	۵ رکوع مختلف	۲۰	"	حدراً
	ترتیباً	۲۵	"	"	زبانی قواعد تجوید	ترتیباً	۳۰	"	زبانی قواعد تجوید
	۵ رکوع مختلف	تدویراً	۲۵	"	ناس ترتیباً	۵ رکوع مختلف	۲۰	"	ناس ترتیباً
	حدراً	۲۵	"	"	تدویراً	حدراً	۲۰	"	تدویراً
	زبانی قواعد تجوید	۲۲	"	"	حدراً	زبانی قواعد تجوید	۲۰	"	حدراً
۲۴	۹ رکوع مختلف	ترتیباً	۳۳	"	حدراً	۹ رکوع مختلف	۲۰	"	حدراً
	ترتیباً	۳۳	"	"	تدویراً	ترتیباً	۲۰	"	تدویراً
	تدویراً	۳۳	"	"	حدراً	تدویراً	۲۰	"	حدراً
	حدراً	۳۳	"	"	زبانی قواعد تجوید	حدراً	۲۰	"	زبانی قواعد تجوید
۲۵	از سوره فاتحه تا	سوره عادیات ترتیباً	۲۰	"	حدراً	از سوره فاتحه تا	۲۰	"	سوره عادیات ترتیباً
	سوره عادیات ترتیباً	۲۰	"	"	حدراً	سوره عادیات ترتیباً	۲۰	"	حدراً

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جلد کرده	قسم امتحان	کتاب انعام
۵۱	اسم مذکور	تدویراً	۲۰	تقریری	تقریری
		حدراً	۲۰		
		۴ رکوع مختلف ترتیلاً	۲۰		
	کتاب انجیل	تدویراً	۲۰	حدراً	حدراً
		حدراً	۲۰		
		حدراً	۲۰		
۵۲	عبدالمجید	۴ رکوع مختلف ترتیلاً	۲۰	تقریری	تقریری
۵۳	عبدالمجید	حدراً	۲۰	حدراً	حدراً

نام اون طلبہ کے جو امتحان سالانہ درجہ تجوید و قرأت میں ناکامیاب و غیر حاضر ہوئے

١	مقدمة الجزرية في التجويد دراسة التحفة في التجويد	٣٥ ٣٢	تحريري	٢	اصول الشاطبية في علم القراءة	غيره
٢	مقدمة الجزرية في التجويد	٣٥	"	٥	اصول الشاطبية في علم القراءة	غيره
٣	رکوع مختلف ترتیلا	٣٠	تقریری			

نقشه نمبر ۲ العام امتحان سالانہ درجہ فارسی ریاضی سید عربیہ یونیند بابت ۱۳۲۸

۱	بقیه حساب تمام	۵۰	تخریری	۴۴	تخریری	۴۴	اسم مذکور انوار سیلی
	تخریر اقلید من قاله دوم	۴۹	"	۴۵	"	۴۵	رقعات امان الله
	مساحت سطحات تمام	۴۸	"		"		حسینی
۲	انوار سیلی	۴۸	"	۴۲	"	۴۲	احسن القواعد باب اول
	رقعات امان الله حسینی	۴۵	"	۵۰	"	۵۰	تخریر اقلید من قاله اول
	احسن القواعد باب اول	۴۵	"	۵۰	"	۵۰	حساب شرکت تک
	حساب کعبه و عشاریه		"	۴۶	"	۴۶	انوار سیلی
	وحد المربع	۴۳	"	۴۹	"	۴۹	احسن القواعد باب اول
۳	تخریر اقلید من قاله اول	۵۰	"	۴۸	"	۴۸	رقعات امان الله حسینی
	حساب شرکت تک	۵۰	"	۴۰	"	۴۰	انوار سیلی

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر چهل کرد	قسم امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر چهل کرد	قسم امتحان	کتاب انعام
	اسم مذکور	رقعات شان السنی	۴۰	تقریری			اسم مذکور	رقعات عالمگیری	۴۵	تقریری	اسم مذکور
		حساب کسور عام	۴۰	"				بوستان	۴۴	"	
		حسن القواعد بابل	۳۶	"				مصدر فیوض	۴۰	"	
۶	عبد الغفور	حساب شرکت تک	۴۵	"		۱۱	عبد الغفور	مالا بد منه فارسی	۵۰	کتابیات	کتابیات
		رقعات شان السنی	۴۳	"				بوستان	۴۵		
		انوار سبیلی	۴۲	"				حساب کسور عام	۴۵		
		حسن القواعد بابل	۴۰	"				رقعات عالمگیری	۴۱		
۷	عبد المنان	حساب کسور اعشاریه	۵۰	"		۱۲	عبد المنان	مالا بد منه فارسی	۵۱	کتابیات	کتابیات
		انوار سبیلی	۴۰	"				رقعات عالمگیری	۵۰		
		رقعات شان السنی	۴۰	"				حساب کسور عام	۵۰		
		حسن القواعد بابل	۳۰	"				بوستان	۴۴		
۸	عبد الغنی	مالا بد منه فارسی	۴۵	تقریری		۱۳	عبد الغنی	مالا بد منه فارسی	۵۰	کتابیات	کتابیات
		بوستان	۴۰	"				رقعات عالمگیری	۵۰		
		رقعات عالمگیری	۴۰	"				حساب کسور اعشاریه	۵۰		
		رقعات عالمگیری	۵۰	"				بوستان	۴۴		
۹	عبد الرحمن	حساب کسور اعشاریه	۵۰	"		۱۴	عبد الرحمن	مالا بد منه فارسی	۴۵	کتابیات	کتابیات
		بوستان	۴۵	"				بوستان	۴۴		
		مالا بد منه فارسی	۴۱	"				حساب کسور عام	۵۰		
۱۰	عبد الحمید	رقعات عالمگیری	۴۵	"		۱۵	عبد الحمید	بوستان	۴۴	کتابیات	کتابیات
		بوستان	۴۴	"				رقعات عالمگیری	۴۰		
		حساب کسور عام	۴۴	"				حساب کسور عام	۵۰		
۱۱	عبد الغنی	مالا بد منه فارسی	۴۰	"		۱۶	عبد الغنی	مالا بد منه فارسی	۴۵	کتابیات	کتابیات
		حساب کسور عام	۵۰	"				بوستان	۴۴		
		مالا بد منه فارسی	۴۵	"				بوستان	۴۴		

ردیف	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر کل کرده	قسم امتحان	کتاب انعام	نمبر کار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر کل کرده	قسم امتحان	کتاب انعام
۱۷	محمد علی	مالا بد منه فارسی	۵۰	تقریری	اسم مذکور گلستان	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری	۲۰	تقریری
		حساب کسور اعشاریه	۵۰	"	حساب تقسیم مرکب تک	۵۰	"	۵۰	"	"	"
		بوستان	۲۰	"	مصدر رفیوض	۲۱	"	۲۱	"	"	"
		رقعات عالمگیری	۲۰	"	رقعات نظامیه	۲۰	"	۲۰	"	"	"
۱۸	محمد علی	رقعات نظامیه	۵۰	"	گلستان	۲۰	"	۲۰	"	"	"
		پند سودمند	۵۲	"	حساب کسور عام	۲۹	"	۲۹	"	"	"
		مصدر رفیوض	۵۱	"	مصدر رفیوض	۲۰	"	۲۰	"	"	"
		حساب کسور عام	۵۰	"	گلستان	۲۰	"	۲۰	"	"	"
		گلستان	۲۹	"	گلستان	۲۸	"	۲۸	"	"	"
۱۹	محمد علی	رقعات نظامیه	۵۰	"	حساب تقسیم مرکب تک	۵۱	"	۵۱	"	"	"
		مصدر رفیوض	۵۰	"	حکایات لطیف	۵۰	"	۵۰	"	"	"
		گلستان	۲۹	"	صفوة المصادر	۲۵	"	۲۵	"	"	"
		حساب کسور عام	۲۹	"	راه نجات	۲۵	"	۲۵	"	"	"
۲۰	انوار الحق	حساب جمع تقریری بسیط	۵۰	"	حکایات لطیف	۵۰	"	۵۰	"	"	"
		گلستان	۲۲	"	حساب تقسیم مرکب تک	۵۰	"	۵۰	"	"	"
		رقعات نظامیه	۲۲	"	راه نجات	۲۵	"	۲۵	"	"	"
		مصدر رفیوض	۲۰	"	صفوة المصادر	۲۰	"	۲۰	"	"	"
۲۱	محمد علی	حساب کسور عام	۲۹	"	حکایات لطیف	۵۰	"	۵۰	"	"	"
		مصدر رفیوض	۲۲	"	حساب تقسیم مرکب تک	۵۰	"	۵۰	"	"	"
		رقعات نظامیه	۲۰	"	راه نجات	۲۵	"	۲۵	"	"	"
		گلستان	۲۰	"	صفوة المصادر	۲۲	"	۲۲	"	"	"
۲۲	محمد علی	حساب تقسیم مرکب تک	۵۰	"	حکایات لطیف	۵۰	"	۵۰	"	"	"
		مصدر رفیوض	۲۰	"	حکایات لطیف	۲۹	"	۲۹	"	"	"
		رقعات نظامیه	۲۰	"	راه نجات	۲۹	"	۲۹	"	"	"

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر کل کردہ	قسم امتحان	رتبہ انعام
	اسم مذکور	صفوۃ المصادر	۲۲	تقریری	فوائد فارسی
۳۰	اسم مذکور	راہ نجات	۲۵	"	مالا بدینہ
	اسم مذکور	صفوۃ المصادر	۲۰	"	فوائد فارسی
	اسم مذکور	حساب تقسیم مرکب تک	۲۰	"	"
	اسم مذکور	حکایات لطیف	۳۸	"	"
۳۱	اسم مذکور	حساب تقسیم مرکب تک	۵۱	"	مالا بدینہ
	اسم مذکور	حکایات لطیف	۵۰	"	قطعات الجوامع
	اسم مذکور	راہ نجات	۲۶	"	"
	اسم مذکور	صفوۃ المصادر	۲۵	"	"
۳۲	اسم مذکور	حساب تقسیم مرکب تک	۵۰	"	مالا بدینہ
	اسم مذکور	حکایات لطیف	۲۸	"	رقعات حکایات
	اسم مذکور	صفوۃ المصادر	۲۵	"	"
	اسم مذکور	راہ نجات	۲۲	"	"
۳۳	اسم مذکور	حساب تقسیم مرکب تک	۵۰	"	مالا بدینہ
	اسم مذکور	حکایات لطیف	۲۸	"	رقعات حکایات
	اسم مذکور	صفوۃ المصادر	۲۵	"	"
	اسم مذکور	راہ نجات	۲۳	"	"
۳۴	اسم مذکور	حساب تقسیم مرکب تک	۵۰	"	مالا بدینہ
	اسم مذکور	حکایات لطیف	۲۸	"	رقعات حکایات
	اسم مذکور	صفوۃ المصادر	۲۵	"	"
	اسم مذکور	راہ نجات	۲۳	"	"
۳۵	اسم مذکور	حساب تقسیم مرکب تک	۵۰	"	مالا بدینہ
	اسم مذکور	حکایات لطیف	۲۸	"	رقعات حکایات
	اسم مذکور	صفوۃ المصادر	۲۵	"	"
	اسم مذکور	راہ نجات	۲۵	"	"
	اسم مذکور	حساب تقسیم مرکب تک	۵۰	"	مالا بدینہ
	اسم مذکور	حکایات لطیف	۲۸	"	رقعات حکایات
	اسم مذکور	صفوۃ المصادر	۲۵	"	"
	اسم مذکور	راہ نجات	۲۱	"	"
	اسم مذکور	حساب تقسیم مرکب تک	۵۰	"	مالا بدینہ
	اسم مذکور	حکایات لطیف	۲۸	"	رقعات حکایات
	اسم مذکور	صفوۃ المصادر	۲۵	"	"
	اسم مذکور	راہ نجات	۲۱	"	"

مبتدیان	نام طالب علم	کتاب امتحان	مجموع کلام کرد	مستخرج امتحان	کتاب انعام
۲۳	اسم مذکور	حساب جمع تفریق بسیط	۲۲	تقریری	
۲۳	مفید نامه	۵۰	۲۹	مفید نامه	۵۰
		۲۵			۵۰
		۲۵			۲۵
		۲۲			۲۵
۲۳	مفید نامه	۵۰	۵۰	مفید نامه	۵۰
۲۳	گفتگو نامه	۵۰			۲۹
	حساب جمع تفریق بسیط	۵۰			۲۸
	انشای اردو	۲۵			۲۵
۲۵	مفید نامه	۵۰	۵۱	مفید نامه	۵۰
۲۵	گفتگو نامه	۵۰			۲۸
	حساب جمع تفریق بسیط	۵۰			۲۲
	انشای اردو	۲۵			۲۰
۲۴	گفتگو نامه	۵۰	۵۲	گفتگو نامه	۵۰
۲۴	حساب جمع تفریق بسیط	۵۰			۲۵
	مفید نامه	۲۵			۲۲
	انشای اردو	۲۵			۲۳
۲۴	گفتگو نامه	۵۰	۵۳	گفتگو نامه	۵۰
۲۴	حساب جمع تفریق بسیط	۵۰			۲۸
	مفید نامه	۲۵			۲۸
	انشای اردو	۲۵			۲۵
۲۸	مفید نامه	۵۰	۵۴	مفید نامه	۵۰
۲۸	حساب جمع تفریق بسیط	۵۰			۲۸
	گفتگو نامه	۲۵			۲۸
	انشای اردو	۲۵			۲۸

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جلد کرده	قسم امتحان	کتاب انعام	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جلد کرده	قسم امتحان	کتاب انعام
	اسم مذکور	حمد باری	۲۵	تقریری			اسم مذکور	حمد باری	۲۲	تقریری	
۵۵	محمد امجدی	کریم	۲۸	"	۴۱	محمد امجدی	لکھائی ہندسہ	۵۰	"	۵۰	صفوفہ المصداق
	اسلام آباد	تشریح الحروف	۲۴	"			کریم	۲۸	"	"	صفوفہ المصداق
		حمد باری	۲۴	"			حمد باری	۲۲	"	"	صفوفہ المصداق
		لکھائی ہندسہ	۲۰	"			تشریح الحروف	۲۲	"	"	صفوفہ المصداق
۵۶	ارام الحق	تشریح الحروف	۲۸	"	۴۲	احمد میاں	لکھائی ہندسہ	۵۰	"	"	صفوفہ المصداق
		کریم	۲۵	"			کریم	۲۵	"	"	صفوفہ المصداق
		حمد باری	۲۵	"			تشریح الحروف	۲۳	"	"	صفوفہ المصداق
		لکھائی ہندسہ	۲۵	"			حمد باری	۲۲	"	"	صفوفہ المصداق
۵۷	عبد القادر	لکھائی ہندسہ	۵۰	"	۴۳	محمد امجدی	لکھائی ہندسہ	۵۰	"	"	صفوفہ المصداق
		کریم	۲۸	"			تشریح الحروف	۲۸	"	"	صفوفہ المصداق
		حمد باری	۲۵	"			حمد باری	۲۳	"	"	صفوفہ المصداق
		تشریح الحروف	۲۵	"			کریم	۲۰	"	"	صفوفہ المصداق
۵۸	محمد امجدی	لکھائی ہندسہ	۵۰	"	۴۴	محمد امجدی	لکھائی ہندسہ	۵۰	"	"	صفوفہ المصداق
		تشریح الحروف	۲۹	"			تشریح الحروف	۵۰	"	"	صفوفہ المصداق
		کریم	۲۵	"			کریم	۲۸	"	"	صفوفہ المصداق
		حمد باری	۲۵	"			حمد باری	۲۵	"	"	صفوفہ المصداق
۵۹	محمد امجدی	لکھائی ہندسہ	۵۰	"	۴۵	محمد میاں	کریم	۲۸	"	"	صفوفہ المصداق
		کریم	۲۴	"			لکھائی ہندسہ	۲۵	"	"	صفوفہ المصداق
		تشریح الحروف	۲۵	"			تشریح الحروف	۲۲	"	"	صفوفہ المصداق
		حمد باری	۲۰	"			حمد باری	۲۲	"	"	صفوفہ المصداق
۶۰	انصار احمد	لکھائی ہندسہ	۵۰	"	۴۶	محمد امجدی	کریم	۲۸	"	"	صفوفہ المصداق
		کریم	۲۸	"			تشریح الحروف	۲۵	"	"	صفوفہ المصداق
		تشریح الحروف	۲۸	"			حمد باری	۲۲	"	"	صفوفہ المصداق

نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جدول کرده	مشم امتحان	کتاب علم	نمبر شمار	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر جدول کرده	مشم امتحان	کتاب علم
۴۷	اسم مذکور	لکھائی ہندسہ	۲۰	تقریری	اسم مذکور	۴۸	اسم مذکور	لکھائی ہندسہ	۲۰	تقریری	اسم مذکور
		لکھائی ہندسہ	۵۰	"	شرح الحروف			لکھائی ہندسہ	۵۰	"	شرح الحروف
		لکھائی ہندسہ	۲۸	"	حمد باری			لکھائی ہندسہ	۲۸	"	حمد باری
۴۸	اسم مذکور	لکھائی ہندسہ	۲۸	"	کرمیا	۴۹	اسم مذکور	لکھائی ہندسہ	۲۸	"	کرمیا
		لکھائی ہندسہ	۲۲	"	شرح الحروف			لکھائی ہندسہ	۲۲	"	شرح الحروف
		لکھائی ہندسہ	۵۰	"	حمد باری			لکھائی ہندسہ	۵۰	"	حمد باری
۴۹	اسم مذکور	لکھائی ہندسہ	۲۵	"	کرمیا	۵۰	اسم مذکور	لکھائی ہندسہ	۲۵	"	کرمیا
		لکھائی ہندسہ	۲۲	"	شرح الحروف			لکھائی ہندسہ	۲۲	"	شرح الحروف
		لکھائی ہندسہ	۲۳	"	حمد باری			لکھائی ہندسہ	۲۳	"	حمد باری
۵۰	اسم مذکور	لکھائی ہندسہ	۵۰	"	کرمیا	۵۱	اسم مذکور	لکھائی ہندسہ	۵۰	"	کرمیا
		لکھائی ہندسہ	۲۸	"	شرح الحروف			لکھائی ہندسہ	۲۸	"	شرح الحروف
		لکھائی ہندسہ	۲۵	"	حمد باری			لکھائی ہندسہ	۲۵	"	حمد باری

فہرست امتحان سالانہ طالب حفظ قرآن شریف متعلقہ مدرسہ عربیہ اسلامیہ دیوبند

۱	حشمت ساکن موضع بکری تمام قرآن شریف	۵۰	حفظ	قرآن شریف	۶	احسان پسر مولوی محمد حسن	۲۲ پارہ	۲۵	حفظ	قرآن شریف
۲	محمد حسن پسر مولوی	۵۰	"	قرآن شریف	۷	صاحب دیوبندی	۲۲ پارہ	۲۵	"	قرآن شریف
۳	بشیر احمد صاحب مرحوم	تمام	"	قرآن شریف	۸	عتیق الرحمن پسر مولوی	۲۲ پارہ	۵۰	"	قرآن شریف
۴	بھونڈو پسر سید باجمام	تمام	"	قرآن شریف	۹	عزیز الرحمن صاحب مفتی مدرسہ	۲۲ پارہ	۵۰	"	قرآن شریف
۵	محمد اکرم پسر مولوی	تمام	"	قرآن شریف	۱۰	محمد یوسف پسر شیخ	۲۲ پارہ	۲۰	"	قرآن شریف
۶	حکیم محمد حسن صاحب	تمام	"	قرآن شریف	۱۱	محمد یعقوب خانقاہی	۲۲ پارہ	۲۰	"	قرآن شریف
۷	محمد شفیق پسر شیخ محمد صدیق	۲۲ پارہ	"	قرآن شریف	۱۲	محمد ابراہیم پسر خدا بخش	۱۵ پارہ	۲۵	"	قرآن شریف

ردیف	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر	ردیف	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر
۱۰	انعام الحق پیرین الحق	۹ پارہ	۲۰	حفظ قرآن شریف	۲۲	عبدالسلام پسر	۲۲	عبدالسلام پسر	۲ پارہ	۵۰
۱۱	عبدالرشید پیرقاری	۸ پارہ	۵۰	قرآن شریف	۲۳	عبدالرحمن مرحوم	۲۳	عبدالرحمن مرحوم	۲ پارہ	۴۸
۱۲	قاری عبدالوحید خاں	۷ پارہ	۵۰	قرآن شریف	۲۴	حاجی فیض الدین	۲۴	حاجی فیض الدین	۲ پارہ	۴۸
۱۳	محمد طاہر پیرمولوی	۷ پارہ	۵۰	قرآن شریف	۲۵	ساکن ضلع میرٹھ	۲۵	ساکن ضلع میرٹھ	۱ پارہ	۵۰
۱۴	حافظ محمد احمد صاحب مہتمم مدرسہ	۷ پارہ	۴۸	قرآن شریف	۲۶	محمد صدیق پسر	۲۶	محمد صدیق پسر	۲ پارہ	۴۵
۱۵	سید محمد احسن پیرمولوی	۷ پارہ	۴۸	قرآن شریف	۲۷	احمد علی	۲۷	احمد علی	۱ پارہ	۵۰
۱۶	سید محمد رفیع حسن صاحب	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۲۸	نظام الدین پسر	۲۸	نظام الدین پسر	۱ پارہ	۴۸
۱۷	نذیر الاسلام پیرمولوی	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۲۹	میان محمد محمد	۲۹	میان محمد محمد	۱ پارہ	۴۸
۱۸	محمد رسول صاحب گلپوری	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۳۰	فضل کریم پسر	۳۰	فضل کریم پسر	۱ پارہ	۴۸
۱۹	احمد پیر محمود سورتی	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۳۱	کرم کریم	۳۱	کرم کریم	۱ پارہ	۴۸
۲۰	عبدالکریم پیر میانجی	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۳۲	عبدالحمید پسر	۳۲	عبدالحمید پسر	۱ پارہ	۴۸
۲۱	عبداللہ	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۳۳	عبداللہ	۳۳	عبداللہ	۱ پارہ	۴۸
۲۲	محمد صدیق پیر جدتلی	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۳۴	الشکر کھانہ پیر محمد اعجاز	۳۴	الشکر کھانہ پیر محمد اعجاز	۱ پارہ	۴۸
۲۳	عید و پیر عبداللہ تلی	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۳۵	ارشاد پیر محمد صادق	۳۵	ارشاد پیر محمد صادق	۱ پارہ	۴۸
۲۴	ضمیر حسن صاحب پیر	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۳۶	محمد اسماعیل پسر	۳۶	محمد اسماعیل پسر	۱ پارہ	۴۸
۲۵	پیر جی احمد حسن صاحب	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۳۷	مشتاق حسین	۳۷	مشتاق حسین	۱ پارہ	۴۸
۲۶	محمد حیات عرف پیرا	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۳۸	محمد میان پسر	۳۸	محمد میان پسر	۱ پارہ	۴۸
۲۷	پیر مولوی محمد حنیف صاحب	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۳۹	محمد شفیع	۳۹	محمد شفیع	۱ پارہ	۴۸
۲۸	مشتاق پیر مولوی	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۴۰		۴۰			
۲۹	فضل حق صاحب	۷ پارہ	۴۵	قرآن شریف	۴۱		۴۱			

فہرست امتحان سالانہ طلبہ ناظرہ ان آئین متعلقہ مدرسہ عربیہ اسلامیہ دیوبند بابت ۱۳۲۸

۱	محمد اشفاق پیر محمد حق	قرآن شریف	۵۰	ناظرہ	قرآن شریف	۲	محمود حسن پیر مولوی	قرآن شریف	۴۵	ناظرہ	قرآن شریف
	دیوبندی	تمام					محمد میان صاحب	تمام			

ردیف	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر کل کرده	قسم امتحان	کتاب انعام	ردیف	نام طالب علم	کتاب امتحان	نمبر کل کرده	قسم امتحان	کتاب انعام
۳	محمد تقی پسر مولوی ناظر حسن صاحب	قرآن شریف	۳۲۲	ناظره	قرآن شریف	۱۸	ظریف حسین پسر شیخ محمد حسین صنام حرم	۱/۴ پارہ	۴۵	ناظره	پارہ تک اسل
۴	حامد حسن پسر ناظر حسن	قرآن شریف	۴۰	"	قرآن شریف	۱۹	ناظر حسین پسر مولوی سید اصغر حسین صاحب	۱/۴ پارہ	۴۵	"	"
۵	مقبول احمد پسر حافظ لیاقت علی صاحب	۲۲ پارہ	۴۰	"	قرآن شریف	۲۰	پیارا پسر رفیق	پارہ عم	۴۵	"	سیقول
۶	انصار الحق پسر عزیز الحق ساکن بچلت	۱۳ پارہ	۴۲	"	قرآن شریف	۲۱	ابراہیم پسر محمد مختار	"	۴۴	"	"
۷	اکرام الحق پسرین الحق	۱۱ پارہ	۴۶	"	قرآن شریف	۲۲	عبدالوحید پسر عبداللہ	۱/۴ پارہ	۴۴	"	پارہ الم
۸	فیض محمد پسر عظیم الدین ساکن موضع مجھڑہ	۸ پارہ	۴۸	"	قرآن شریف	۲۳	سید محمد انور پسر مولوی سید محمد رضی حسن صاحب	قاعدہ	۵۰	"	پارہ عم
۹	محمد قاسم پسر محمد ہاشم	۲۱ پارہ	۴۸	"	پارہ تک اسل	۲۴	بشیر حسین پسر عظیم الدین ساکن بنیڑہ	قاعدہ	۵۰	"	پارہ عم
۱۰	نفیس پسر حافظ حبیب	۱/۴ پارہ	۴۵	"	"	۲۵	ضمیر حسین پسر شیخ محمد حسین مرحوم	قاعدہ	۴۵	"	پارہ عم
۱۱	محمد ابراہیم پسر کریم بخش	۱/۴ پارہ	۴۰	"	"	۲۶	محمد منعم پسر محمد شفیع	قاعدہ	۴۵	"	پارہ عم
۱۲	محمد یاسین پسر شیخ محمد یعقوب خانقاہی	۳ پارہ	۵۰	"	"	۲۷	حمید حسن پسر محمد صدیق	قاعدہ	۴۵	"	پارہ عم
۱۳	محمد علی پسر امیر خان	۱/۴ پارہ	۴۲	"	"	۲۸	محمد صدیق پسر عبداللہ	قاعدہ	۴۵	"	پارہ عم
۱۴	عتیق احمد پسر لطف احمد مرحوم	۱/۴ پارہ	۵۰	"	"	۲۹	شمس الزمان پسر بشیر احمد	قاعدہ	۴۵	"	پارہ عم
۱۵	شریف احمد پسر لطف احمد مرحوم	۱/۴ پارہ	۵۰	"	"	۳۰	حامد حسن پسر ناظر حسن	قاعدہ	۴۰	"	پارہ عم
۱۶	شیر حسن پسر پیر جی احمد حسن	۱/۴ پارہ	۵۰	"	"	۳۱	سعید پسر شریف احمد	قاعدہ	۴۰	"	پارہ عم
۱۷	اللہ بندہ پسر سید ہا حجہام	۱/۴ پارہ	۵۰	"	"	۳۲	تحسین پسر نبی بخش	قاعدہ	۴۰	"	پارہ عم
						۳۳	یاسین پسر ابراہیم	قاعدہ	۴۰	"	پارہ عم
						۳۴	چراغ پسر مختار احمد	قاعدہ	۴۰	"	پارہ عم

فہرست راون طلبہ کی جو درجہ قرآن شریف میں ناکامیاب رہے

نمبر شمار	نام طالب علم	رتبہ امتحان	نمبر شمار	نام طالب علم	رتبہ امتحان
۱	عبدالغفور پسر عبدالرحمن	۳۸ پارہ عم	۴	فیاض پسر ردو	قاعدہ ۳۸ ناظرہ
۲	نانو پسر عظیم اللہ	۳۸ پارہ عم	۵	عبدالسیحان پسر عبدالرحمن	قاعدہ ۳۸ ناظرہ
۳	اسماعیل پسر یعقوب	قاعدہ ۳۸ ناظرہ	۶	جلایا پسر ناظر	قاعدہ ۳۸ ناظرہ

تذکرہ اخبارات و رسالہ جات جو مدرسہ ہدایت میں آئے ہیں مع شکریہ

حضرات مہتممان اخبار و مطابع

الحمد للہ بزرگان قوم کی توجہ سے عطاء اخبارات و رسالہ جات کا سلسلہ مدرسہ میں بدستور جاری بلکہ رو بہ ترقی ہے خادمان مدرسہ ان حضرات کا دل سے شکریہ ادا کرتے اور دوسرے اخبارات کے مالکان اڈیٹران کی خدمت میں التماس کرتے ہیں کہ اپنی معزز اخبار و رسالوں کو بھیج کر شکرگزاری کا موقع عطا فرماوین فقط

نمبر شمار	نام اخبار	جہان سے آئے ہیں	اسماء گرامی عطاء کنندگان
۱	جریدہ روزگار	مدراں	جناب سید محمد مرتضیٰ صاحب قادری مالک اخبار و مطبع حیدری مکان ۳۲ پطرس رائے پیٹ روڈ مدراس -
۲	مخبر دکن	مدراں	جناب سید عبدالقادر صاحب مالک اخبار و مطبع سلطانی مکان ۳۲ پطرس رائے پیٹ روڈ مدراس -
۳	وطن	لاہور	جناب مولوی محمد انشا اللہ خان صاحب مالک وطن -
۴	دکیل	امرتسر	جناب منشی فضل شیخ غلام محمد صاحب مالک کارخانہ وکیل امرتسر
۵	مشرق	گورکھپور	جناب حکیم برہم صاحب مالک اخبار مشرق -
۶	زمیندار	لاہور	جناب مولوی ظفر علی خان صاحب بی لے مالک اخبار زمیندار -
۷	سراج الاخبار	جہلم	جناب مولوی فیض محمد صاحب مالک اخبار -
۸	صحیفہ	بجنور	ورثاء جناب مولوی فیض الحسن صاحب معروف مالک اخبار -
۹	افغان	پشاور	جناب سید مہدی شاہ صاحب مالک اخبار -

نمبر شمار	نام اخبار	جہاں آتا ہے	اسماء گرامی عطا کنندگان
۱۰	مشیر دکن روزانہ	حیدر آباد دکن	جناب بابو کشن راؤ صاحب مالک اخبار مشیر دکن۔
۱۱	البلاغ عربی	بیروت	جناب محمد باقر صاحب مالک اخبار البلاغ۔
۱۲	النجم	لکھنؤ	جناب مولوی عبدالشکور صاحب مالک اخبار۔
۱۳	میوسیل گزٹ صدر ہند	لاہور	جناب مولوی دین محمد صاحب مالک اخبار۔
۱۴	روزانہ پیسہ	لاہور	منجانب دارالاجار مدرسہ عالیہ دیوبند۔
۱۵	ہفتہ وار پیسہ	لاہور	„
۱۶	انتخاب لاجواب	لاہور	„
۱۷	البشیر	اٹاوا	„
۱۸	علیگڈ انسٹیٹیوٹ گزٹ	علیگڈہ	„
۱۹	نیر اعظم	مراد آباد	„
۲۰	الحق	دہلی	جناب مولوی احسان اللہ خان صاحب نجیب آبادی متعلم مدرسہ عالیہ دیوبند۔
۲۱	آب زر و رانگریزی	لاہور	جناب مولانا عیسیٰ اللہ صاحب مندی ناظم الانصار مدرسہ عالیہ دیوبند۔
۲۲	روہیلکھنڈ گزٹ بریلی	بریلی	جناب منشی عبدالعزیز صاحب مالک اخبار۔
۲۳	یونین گزٹ بریلی	بریلی	جناب منشی محمد کرم الہی صاحب مالک اخبار۔
۲۴	الحق پنجابی	سکھ	منجانب دارالاجار مدرسہ عالیہ دیوبند۔
۲۵	محمدی بنگالی	کلکتہ	منجانب طلبہ بنگالہ متعلمین مدرسہ عالیہ دیوبند۔
۲۶	تہذیب الاخلاق	امرتسر	منجانب دارالاجار مدرسہ عالیہ دیوبند۔
۲۷	الندوہ	لکھنؤ	جناب مولوی سید عبداللہ صاحب منیجر۔
۲۸	مخزن	لاہور	جناب منیجر رسالہ مخزن۔
۲۹	دلگداز	لکھنؤ	جناب محمد فاروق صاحب منیجر رسالہ۔
۳۰	ضیاء الاسلام	مراد آباد	جناب مولوی فضل حسین صاحب۔
۳۱	صوفی	پنڈی بہاؤ الدین (بجرات پنجاب)	جناب پروفیسر محمد الدین صاحب آبان چشتی حیدری مالک رسالہ
۳۲	رسالہ انجمن حمایت اسلام	لاہور	جناب مولوی تاج الدین احمد صاحب پلیڈر۔

ارباب مطابع و مالکان اخبار کی خدمت میں گزارش ہے کہ مضمون رونما مدرسہ مذابا لاجال درج اخبار فرما کر ممنون فرمائیں اور عند اللہ ماحول اور نیز جن امور کی ضرورت رونما میں عرض کی گئی ہے۔ اس کی اعانت پر اہل خیر کو آمادہ فرما کر الدال علی الخیر کفا علیہ کے مصداق بنیں۔ واللہ لا یضیع اجر الحسین فقط

فہرست مضامین مندرجہ ذیل سالانہ مدرسہ اسلامیہ عربیہ دیوبند باب ۱۳۲۸ھ

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۱۰ تا ۱۱	تمہید مع تذکرہ انتظام تعلیمی -	۱۰۲	ذکر آمدنی زر زکوٰۃ و متفرقات -	۱۴۸	نقشہ ۱۳۳۱ آمدنی زر چند انعام طلبہ -
۱۱	آمد و صرف چندہ و شکریہ ارباب خیر -	۱۰۵	گوشتوارہ ۱۳۳۱ آمد و صرف مذکوٰۃ و متفرقات برائے صرف طلبہ -	۱۵۳	نقشہ ۱۳۳۲ آمدنی کتب انعام -
۱۴	سلسلہ تعمیرات و ضروریات تعمیر -	۱۰۶	فہرست ۱۳۳۱ چندہ زر زکوٰۃ -	۱۵۳	نقشہ ۱۳۳۳ امتحان سالانہ و تقریری طلبہ مع نمبر ہائے حاصل کردہ -
۲۰	ذکر الانصار -	۱۰۶	فہرست ۱۳۳۱ چندہ متفرقات -	۱۸۳	فہرست اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -
۲۲	قوانین متعلقہ اہل شوری و مہتمم و آئین رخصت ملازمان -	۱۲۵	فہرست ۱۳۳۱ اشیاء متفرقات -	۱۸۳	فہرست اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -
۲۵	ذکر قوانین متعلقہ انتظام مدرسہ ہذا و وقت درس و تعطیلات وغیرہ -	۱۲۷	ذکر چندہ چرم قربانی و گوشتوارہ ۱۳۳۱ آمد و صرف مذکوٰۃ چرم قربانی -	۱۸۳	فہرست اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -
۲۷	ضوابط متعلقہ خواندگی عربی و داخلہ طلبہ عربی و قواعد متعلقہ خواندگی فارسی و ریاضی وغیرہ -	۱۲۸	فہرست ۱۳۳۱ آمدنی چندہ چرم قربانی و عقیقہ متعلقہ مدرسہ ہذا -	۱۸۳	فہرست اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -
۳۰	نقشہ ۱۳۳۱ تعداد اسما ملازمان و شرح تنخواہ وغیرہ -	۱۳۵	ذکر چندہ تعمیر مکان مدرسہ ہذا -	۱۸۳	فہرست اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -
۳۱	نقشہ ۱۳۳۱ منظر تعداد طلبہ -	۱۳۶	گوشتوارہ ۱۳۳۱ آمد و صرف مذکوٰۃ مکان مدرسہ و فہرست ۱۳۳۱ آمدنی چندہ تعمیر مکان مدرسہ ہذا -	۱۹۱	نام اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -
۳۲	نقشہ ۱۳۳۱ اسما گرامی عطار کنندگان طعام -	۱۳۷	گوشتوارہ ۱۳۳۱ آمد و صرف مذکوٰۃ مسجد متعلقہ مدرسہ ہذا -	۱۹۱	فہرست اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -
۳۳	ضمیمہ صفحہ ۳۲ گوشتوارہ ۱۳۳۱ آمد و صرف مذکوٰۃ مسجد متعلقہ مدرسہ ہذا -	۱۳۸	فہرست ۱۳۳۱ چندہ تعمیر مسجد -	۱۹۱	فہرست اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -
۳۴	فہرست ۱۳۳۱ وصول و باقی زر چندہ بابتہ ۱۳۳۱ -	۱۳۹	گوشتوارہ ۱۳۳۱ آمد و صرف زر چندہ کتب وقفی و فہرست خرید کتب وقفی -	۱۹۱	فہرست اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -
۴۹	فہرست ۱۳۳۱ اسما اُن شرکاء کی کہ جبکانام نامی بوجہ انتقال یا دیگر وجوہ سے علیحدہ کیا گیا ہے -	۱۴۰	فہرست ۱۳۳۱ آمدنی چندہ کتب وقفی -	۱۹۸	فہرست اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -
۸۱	فہرست ۱۳۳۱ آمدنی زر چندہ عطار -	۱۴۱	فہرست ۱۳۳۱ آمدنی کتب وقفی و اشیاء وقفی -	۲۰۰	فہرست اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -
		۱۴۸	گوشتوارہ ۱۳۳۱ آمد و صرف چندہ انعام -		فہرست اُن طلبہ کی جو امتحان سالانہ میں ناکام میاب یا بیمار یا غیر حاضر رہے -

صحیفہ نامہ صفحہ ۱۳۳۱ گوشتوارہ تعمیر ہذا

صاحب

اسمار گرامی حضرت ممبران مدر استلا دیوبند جو وقت طبع و تدارک دیوبند

۱	جناب مولانا مولوی احمد حسن صاحب امروہی
۲	جناب مولانا مولوی محمد محی الدین خان صاحب مراد آبادی قاضی ریاست بھوپال
۳	جناب مولانا مولوی عبدالحق صاحب ساکن پور قاضی مظفر نگر
۴	جناب مولانا شاہ منظر حسن صاحب گنگوہی
۵	جناب حاجی شاہ سعید احمد صاحب ساکن انہٹہ ضلع سہارنپور
۶	جناب حکیم محمد اسماعیل صاحب گنگوہی
۷	جناب مولانا مولوی شاہ محمد اشرف علی صاحب تھانوی
۸	جناب مولانا مولوی شاہ عبد الرحیم صاحب رائپوری
۹	جناب مولانا مولوی حکیم مسعود احمد صاحب گنگوہی
۱۰	جناب مولانا مولوی حافظ احمد صاحب گنگوہی
۱۱	جناب مولانا مولوی سعید الدین صاحب امپوری مہتمم سائر کل ریاست بھوپال
۱۲	جناب مولانا مولوی حبیب الرحمن صاحب دیوبندی
۱۳	جناب مولوی ظہور علی احمد صاحب ساکن پور قاضی وکیل استاد ممبر کونسل ریاست بھوپال
۱۴	جناب مولوی منظر حسن صاحب دیوبندی
۱۵	جناب مولوی احمد حسن صاحب دیوبندی
۱۶	جناب منشی فراغت علی صاحب دیوبندی

ناظرین باتمکین

مدرسہ عالیہ دیوبند کی سالانہ روداد بابت ۱۳۲۹ھ تیار ہو کر آپ کے سامنے پیش ہوتی ہے۔ ہمیں اُمید ہے کہ آپ اُسکے ملاحظہ سے بہت زیادہ مخطوط ہونگے۔ اور اُسکی تفصیلی حالات پر نظر ڈال کر آپ اسکا اندازہ ضرور کر سکیں گے کہ مدرسہ اپنے مقاصد کی تکمیل اور انصرام میں مصروف ہے اور وہ کس طرح تدریجاً ان مہراتب کو طے کرتا جاتا ہے۔ ہماری درخواست ہے کہ آپ ایک نظر اس روداد کو ملاحظہ فرمائیں اگر زیادہ وقت نکلے تو صرف تمہید اور انتظام تعلیم و تفصیل آمد و صرف کو ضرور ہی ملاحظہ فرمائیے آپ کو اُسکے دیکھنے سے کل حالت کا اندازہ ہو جائیگا اور آپ کے سامنے مدرسہ کی موجودہ اور آئندہ حالات کا نقشہ پیش ہو جائیگا۔ واللہ الموفق والستعا۔

خادم اہل اسلام

المش
محمد عفی عنہ مہتمم مدرسہ اسلامیہ دیوبند ابنِ حضرت مولانا محمد قاسم صاحب رحمۃ اللہ علیہ
مُرمَدِ مَدِیْنۃ

